

LES RELATIONS LITTÉRAIRES
UKRAINO-BELGES

1870-2008

**УКРАЇНСЬКО-БЕЛЬГІЙСЬКІ
ЛІТЕРАТУРНІ ЗВ'ЯЗКИ**

1870-2008

OEKRAÏENS-BELGISCHE
LITERAIRE RELATIES

1870-2008

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

**УКРАЇНСЬКО-БЕЛЬГІЙСЬКІ
ЛІТЕРАТУРНІ ЗВ'ЯЗКИ
1870–2008**

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Київ – Львів
2010

ACADÉMIE NATIONALE DES SCIENCES D'UKRAINE
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE D'UKRAINE V. I. VERNADSKYI

UNIVERSITÉ NATIONALE IVAN FRANKO DE LVIV

**LES RELATIONS LITTÉRAIRES
UKRAINO-BELGES
1870–2008**

INDEX BIBLIOGRAPHIQUE

Kyïv – Lviv
2010

OEKRAÏENSE ACADEMIE van WETENSCHAPPEN
V. I. VERNADSKYI NATIONALE BIBLIOTHEEK van OEKRAÏNE

IVAN FRANKO NATIONALE UNIVERSITEIT van LVIV

**OEKRAÏENS-BELGISCHE
LITERAIRE RELATIES
1870–2008**

BIBLIOGRAFISCHE INDEX

Kyiv – Lviv
2010

УДК 82+398] (493 : 477)
ББК 83+82] (4Бел : 4Укр)
У 45

Укладачі

Т. Добко, Я. Кравець, Н. Дацькова, М. Чиж

Редакційна колегія

О. Онищенко (голова), Т. Арсеєнко, В. Горовий, Т. Добко,
Я. Довгополий, Л. Дубровіна, І. Калинець, Я. Кравець, В. Омельчук, В. Ткаченко

Рецензенти

Л. Беляєва, Д. Наливайко

Бібліографічний покажчик відображає літературу про українсько-бельгійські літературні зв'язки, творчість окремих бельгійських письменників у дослідженнях українських літературознавців, публікації українських письменників у Бельгії і бельгійських в Україні.

Зафіксовано відомості про книги, матеріали наукових конференцій, автореферати дисертацій, статті з журналів, збірників, енциклопедій, довідників, газет українською, російською, французькою, фламандською, нідерландською та англійською мовами, видані переважно в Україні та Бельгії за період від 1870 до 2008 рр.

Покажчик призначений для наукових працівників, викладачів, співробітників бібліотек і видавництва, усіх, хто цікавиться міжнародним контекстом української літератури, зокрема її теперешніми контактами з бельгійською літературою французькою та нідерландською мовами.

L'index bibliographique informe au sujet des publications concernant les relations littéraires ukraïno-belges, les études littéraires de l'œuvre des écrivains belges faites par les chercheurs ukrainiens, les traductions de la littérature ukrainienne en Belgique et, réciproquement, de la littérature belge en Ukraine.

Les références aux monographies, matériaux des symposiums et colloques, résumés des thèses de doctorat, articles publiés dans les revues littéraires, recueils collectifs, encyclopédies, catalogues, dans les périodiques ukrainiens, russes, français, flamands, néerlandais et anglais parus de préférence en Ukraine et en Belgique durant les années 1870–2008 y sont également insérés.

L'index est destiné aux chercheurs littéraires, professeurs, bibliothécaires, éditeurs et à tous ceux qui s'intéressent au contexte international de la littérature ukrainienne, notamment à ses contacts de nos jours avec la littérature belge, francophone et néerlandaise.

In deze lijst is literatuur opgenomen die de literaire relaties tussen Oekraïne en België weerspiegelt: werken van Franstalige en Nederlandstalige auteurs in navorsingen van Oekraïense literatuuronderzoekers, publicaties van Oekraïense auteurs in België en van Belgische in Oekraïne.

Verder staat een overzicht van boeken, materialen van wetenschappelijke conferenties, verslagen van proefschriften, artikelen uit tijdschriften, verzamelwerken, encyclopedieën, naslagwerken in diverse talen die vooral in Oekraïne en België tussen 1870 en 2008 uitgegeven zijn.

De index is gericht tot wetenschappelijke medewerkers, docenten, medewerkers van bibliotheken en uitgeverijen, tot degenen die belangstelling hebben voor de internationale context van de Oekraïense literatuur, vooral voor haar contacten met de Belgische literatuur, zowel in het Nederlands als in het Frans.

Затверджено до друку вченою радою
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

© Т. Добко, Я. Кравець, Н. Дацькова, М. Чиж. Укладачі, 2010

© Я. Кравець. Передмова, 2010

© Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, 2010

© Львівський національний університет імені Івана Франка, 2010

ISBN 978-966-02-5372-8

Вітальне слово

Шановні читачі!

Посольство України у Королівстві Бельгія вітає вихід у світ бібліографічного покажчика «Українсько-бельгійські літературні зв'язки. 1870–2008».

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського та Львівський національний університет імені Івана Франка разом із науковцями – літературознавцями, перекладачами та іншими фахівцями створили унікальне видання, яке засвідчує наявність плідних відносин у галузях літератури і культури України та Бельгії. Проголошення Україною незалежності надало цим контактам нової динаміки.

Створений бібліографічний покажчик безумовно доповнює існуючі зв'язки між Київським національним університетом ім. Тараса Шевченка і Антверпенським університетом, Львівським національним університетом ім. Івана Франка і Лювенським католицьким університетом, Національним університетом біоресурсів і природокористування України та Гентським університетом, іншими вищими навчальними закладами України та Бельгії. Вагомою подією у політичному та економічному житті двох країн стало нещодавне відкриття Почесного консульства Королівства Бельгія у Львові.

Літературні взаємини наших народів мають не лише цікаву давню історію. Про інтерес у Королівстві Бельгія до сучасної української літератури свідчать нещодавно проведені вечори української літератури у Брюсселі за участі таких відомих письменників з України, як Оксана Забужко та Андрій Курков. Їхні твори, видані французькою та нідерландською мовами, мають успіх у бельгійських читачів.

Помітною подією у літературному житті Бельгії стала публікація у фламандському літературному журналі «Tijdschrift voor slavische literatuur» низки перекладів творів сучасних українських поетів.

Висловлюємо нашу велику вдячність і глибоку повагу всім, хто був причетний до опрацювання цього бібліографічного покажчика, який стане важливою сторінкою у подальшому розвитку відносин двох різних, але близьких народів Європи – українського та бельгійського.

Євген Бершеда,

Надзвичайний і Повноважний Посол України в Королівстві Бельгія

Parole de félicitation

Chers Lecteurs,

L'Ambassade d'Ukraine au Royaume de Belgique se réjouit de la parution de l'index bibliographique «Les relations littéraires ukraino-belges, 1870–2008».

La Bibliothèque nationale d'Ukraine V. I. Vernadskyi et l'Université nationale I. Franko de Lviv avec les érudits, critiques littéraires, traducteurs et spécialistes de la littérature ont créé cette édition unique, laquelle témoigne des relations fécondes dans les domaines littéraire et culturel entre l'Ukraine et la Belgique. La proclamation par l'Ukraine de son indépendance a donné un nouveau dynamisme à ces relations.

L'index bibliographique créé complète sûrement les contacts existants déjà entre l'Université nationale T. Chevtchenko de Kyïv et de Universiteit van Antwerpen, l'Université nationale I. Franko de Lviv et Katholieke Universiteit van Leuven, l'Université nationale des bioressources et de l'exploitation des ressources naturelles de l'Ukraine et Universiteit van Gent et entre d'autres institutions de l'enseignement supérieur de l'Ukraine et de la Belgique. La mise en place récente du Consulat honoraire du Royaume de Belgique à Lviv fut aussi un événement marquant dans la vie politique et économique des deux pays.

Les échanges littéraires entre nos deux peuples n'appartiennent pas seulement à l'histoire ancienne. Ainsi les soirées littéraires ukrainiennes, qui se déroulèrent récemment à Bruxelles, avec la participation des écrivains ukrainiens célèbres tels que Oxana Zabouzhko et Andriy Kourkov, prouvent l'intérêt en Belgique pour la littérature contemporaine ukrainienne. Leurs livres édités en français et en néerlandais connaissent un vif succès auprès des lecteurs belges.

En ce qui concerne la vie littéraire belge, il faut souligner particulièrement la remarquable publication dans la revue flamande «Tijdschrift voor slavische literatuur» des traductions des œuvres des poètes ukrainiens contemporains.

Nous tenons à exprimer notre immense reconnaissance et notre profond respect à tous ceux qui ont pris une part active à la réalisation de cet index bibliographique, qui sera une étape importante dans le développement des relations entre nos deux peuples, ukrainien et belge, différents mais proches en Europe.

Yevhen Bersheda,

Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire d'Ukraine au Royaume de Belgique

Parole de félicitation

Chers Lecteurs,

C'est avec plaisir que je présente l'ouvrage actuel sur les rapports littéraires ukraïno-belges. Cet index bibliographique, avec plus de 1200 entrées, est présenté pour la première fois au grand public et ceci grâce aux travaux du professeur Y. Kravets, de T. Dobko, de N. Datskova, et de M. Tchjy, qui ont rigoureusement étudié toutes les références littéraires entre nos deux pays pendant la période de 1870 à 2008.

Non seulement y figurent des études d'œuvres d'auteurs belges faites par des chercheurs ukraïniens, des traductions ou des références à des monographies, mais aussi des résumés de thèses de doctorat et toutes sortes d'articles parus dans des revues ou autres publications, que ce soit en français ou en néerlandais. Des entrées concernant des noms célèbres comme Maeterlinck, seul Belge Prix Nobel de littérature, ou Lessia Oukraïnka, la fameuse poétesse ukraïtienne de «Lissova Pisnya», sont réunis avec des personnalités littéraires moins connues.

Je ne peux qu'exprimer ma gratitude pour ce travail immense qui a pris plus de 3 ans et qui sera sans aucun doute une source indispensable pour chaque chercheur, éditeur ou personne intéressée par le contexte international de la littérature ukraïtienne, notamment par ses contacts avec la littérature belge.

Marc Vinck,

Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire du Royaume de Belgique en Ukraine

Вітальне слово

Шановні читачі!

Я із задоволенням представляю актуальну працю про літературні українсько-бельгійські зв'язки. Цей бібліографічний покажчик із понад 1200 позиціями вперше пропонується широкому читачькому загалу, і все це завдяки роботі професора Я. Кравця, Т. Добко, Н. Дашькової та М. Чиж, які ґрунтовно дослідили усі згадки про літературні взаємини між нашими двома країнами за період з 1870 по 2008 роки.

Покажчик містить не лише роботи українських дослідників, присвячені творам бельгійських авторів, переклади чи згадки про монографії, але й бібліографічні описи дисертацій та різноманітних статей, опублікованих в журналах та інших виданнях французькою або нідерландською мовами. Бібліографічні записи, що стосуються таких визначних імен, як Метерлінк – єдиний бельгієць, який отримав Нобелівську премію з літератури, – чи Леся Українка – велика українська поетеса, авторка «Лісової пісні», – представлені поряд із іншими літературними персоналіями.

Мені залишається тільки подякувати за цю величезну роботу, що тривала понад три роки, і, безсумнівно, стане необхідним джерелом для кожного дослідника, науковця, видавця або читача, зацікавленого міжнародним контекстом української літератури, зокрема її контактами з бельгійською літературою.

Марк Вінк,

Надзвичайний і Повноважний Посол Королівства Бельгія в Україні

Україна і Бельгія: півторастолітній діалог красного письменства *per translationem*

Початком становлення українсько-бельгійських літературних взаємин, а у подальшому і перекладацьких зацікавлень, що стали підмурівком для зведення могутньої споруди взаємного перекладання красного письменства обох літератур можна, безперечно, вважати дві події кінця 50-х років XIX ст.

Саме тоді, мандруючи країнами Західної Європи, деякий час перебував у Бельгії український письменник Пантелеймон Куліш. Публікуючи листування П. Куліша із Т. Шевченком, «Киевская старина» звертала увагу на те, що в лютому 1858 р. Т. Шевченко подав таку адресу свого побратима, якого називав «добрим і розумним своїм великим другом»: «Belge Bruxelles poste restante A Monsieur Panteleïmon Kouliche»¹. А в «Щоденнику» Кобзаря в записі від 24 лютого 1858 р. читаємо: «Получил письмо от Кулиша с дороги в Бельгию, с хутора Матроновка около Борзны»².

У таку пору приїхала до Бельгії на курорт Остенде, що на півночі країни, Марко Вовчок. Перебуваючи там протягом серпня – вересня 1859 р., письменниця на декілька днів завітала до Брюсселя, щоб побачитися із О. Герценом, де познайомилася з деякими російськими революціонерами-емігрантами. Згодом через Брюссель вона підтримувала ділові контакти з П.-Ж. Етцелем, адресуючи кореспонденцію на ім'я Беранді – директора газети «L'Indépendance Belge», одного з друзів Етцеля з часів еміграції. Письменниця перекладала фантастичну повість для дітей бельгійського лікаря, вченого-біолога Ернеста-Шарля Кандеза «Пригоди Цвіркуна», про що сповіщала в листі від 12/24 лютого 1878 р. М. Лобача-Жученка: «Книга мне очень нравится и ее очень легко переводить, что я уже начала»³. На жаль, переклад цього твору Марко Вовчок не закінчила.

Цілеспрямоване взаємне вивчення літератур як українськими ученими, критиками та письменниками, так і бельгійськими розпочинається у 80-ті роки XIX ст. і йде в контексті загального засвоєння кращих здобутків світової літератури. У бельгійських літературних журналах і виданнях з'являється низка статей, присвячених

¹ Киевская старина. – 1898. – Т. 60. – С. 235.

² Шевченко Т. Щоденник // Твори: У 5 т. – К., 1971. – Т.5. – С. 184–185.

³ Вовчок М. Твори: В 7 т. – К., 1967. – Т. 7, кн. 2. – С. 179.

проблемам тогочасної української культури та літератури. Першою із таких публікацій можна вважати анонімну згадку «Les Ruthènes en Galicie» («Українці Галичини»), надруковану у бельгійсько-французькому журналі «Le Nord» у травні 1870 р., в якій ішлося про «поезії та пісні визначного поета Київської України Шевченка, що саме недавно помер». А в червневому номері «La Revue Britannique» за 1882 р. серед поетичних перекладів Т. Шевченка вперше друкуються французькою мовою дві строфи його «Заповіту». Спільність мов, специфіка розвитку літературного процесу Франції та Бельгії збільшують для бельгійців можливість пізнання культури та літератури українського народу.

У 80-х роках ХІХ ст. публікуються праці бельгійського вченого та педагога Ежена Енса (1839–1923). Він прожив вісім років у Росії, вивчив російську та українську мови, а повернувшись на батьківщину, став активно пропагувати літературні здобутки обох народів. 1883 р. Енс «видав у Парижі книжку з перекладів і резюме з великоруських і українських казок і байок про звірей...»⁴, взятих із фольклористичних збірників. У наступні роки Енс друкує дві українознавчі праці в «Revue des traditions populaires». Та найбільша його заслуга в тому, що він познайомив франкомовного читача з «Сорочинським ярмарком» М. Гоголя та «Катериною» Т. Шевченка. Переклад цього останнього твору, вміщений у травні 1887 в брюссельському місячнику «La Société nouvelle», не залишився поза увагою критики, так само як і вся його дослідницька та перекладацька діяльність. Про вченого-літературознавця з бельгійського міста Шарлеруа розповідається на сторінках «Киевской старины», «Зорі» та інших періодичних видань і збірників наукових праць. Зокрема, в журналі «Зоря» за 1889 р. (№ 8–10) друкувалася велика стаття М. Драгоманова «В справі відносин українців до російської літератури (листи до редакції «Зорі»)», написана в зв'язку з некомпетентними судженнями одного іспанського дослідника про тогочасний розвиток російської художньої літератури. Розповідаючи про зацікавленість історією Росії та України з боку французьких істориків, автор згадує праці різних учених про Україну та українську літературу, зокрема бельгійського літературознавця: «Недавно-ж один Бельгієць (Eugène Hins), бувший у Росії, переклав там кілька українських казок слідом за великоруськими, а потім «Сорочинську ярмарку» Гоголя, а нарешті вже, коли появилася хоч словник Желеховського, і «Наймичку» Шевченка»⁵. Ще раз до постаті Енса Драгоманов звернувся 1890 р. у невеликій розвідці про французький переклад «Катерини» та про його автора. Високо оцінивши роботу бельгійського професора як «одного з немногих закордонних знавців нашої народності», Драгоманов подав уривок з невеликого переднього слова перекладача, де Шевченко постає співцем широких народних мас, «луною їх почуття, товмачем їх горя і їх змагань». Порівнюючи поезії Шевченка, створені на берегах Аралу, з «Tristia» Овідія, Енс ставить їх вище, бо український поет «дума більш усього про горе своєї батьківщини»⁶. Вибір його для

⁴ Драгоманов М. П. Літературно-публіцистичні праці: В 2 т. – К., 1970. – Т. 2. – С. 293.

⁵ Зоря. – 1889. – № 10. – С. 175. Енс переклав лише «Катерину» Шевченка; переклад «Наймички» не зафіксований в жодній із шевченкознавчих праць. Очевидно, тут ідеться про помилкову інформацію Драгоманова.

⁶ Драгоманов М. П. Літературно-публіцистичні праці: В 2 т. – К., 1970. – Т. 2. – С. 294.

перекладу французькою мовою саме «Катерини» спричинений не тільки цікавим сюжетом поеми – «більш вселюдським, ніж краєвим», – а й захоплюючим національним колоритом. Розвідка Драгоманова закінчується уривком з поеми «Катерина» в прозовому перекладі Енса.

Через два роки після появи статті М. Драгоманова у збірнику «Листочки до вінка на могилу Шевченка в ХХІХ роковини його смерті» з'явився перший художній прозовий переклад з бельгійської франкомовної літератури – інтерпретація невеликого оповідання відомого прозаїка, автора численних збірок новел, романів Каміла Лемоньє (1844–1913). Оповідання Лемоньє «На святого Николая» друкувалося на сторінках «Народної часописі», додатку до урядового друкованого органу «Газета львівська» без прізвища перекладача⁷. Можна припустити, що переклад цього оповідання зробив В. Щурат, який публікувався в газеті, виконуючи переклади на замовлення О. Маковея, і часто їх не підписував. Запропоноване читачам «Народної часописі» оповідання Лемоньє – це один із зразків його психологічних творів, героями яких виступають дрібні ремісники, селяни, міщани із своїм маленьким світом емоцій, турбот та переживань.

У 90-ті роки ХІХ ст. розпочинається критичне засвоєння бельгійської літератури українськими письменниками, яке пов'язується насамперед з особою Івана Франка. Працюючи в газеті «Kurjer Lwowski» саме в роки наближення її до прогресивних тенденцій у розвитку суспільної та літературної думки, Франко вміщує в ній статтю «Доповіді Міріама» – відгук на три доповіді польського поета і критика Зенона Пшесмицького, які той виголосив протягом одного тижня 1894 р. у Львові⁸. Доповіді були присвячені характеристиці «міщанського бельгійського середовища, яке [...] воліло розважатися цирковими видовищами», в той час як «завдяки групі молодих письменників активізувався літературний рух»⁹.

Значення статті Івана Франка передусім у тому, що тут маємо ґрунтовне повідомлення про нову бельгійську літературу. Крім того, в ній письменник дає стислу характеристику обох напрямів літературного руху в Бельгії, називаючи такі відомі на той час імена, як Жорж Роденбах, Еміль Вергарн, Моріс Метерлінк, Шарль ван Лерберг. Нарешті, міркування Франка, висловлені в цій статті, дозволяють здогадуватись, чому в своїй дуже активній перекладацькій діяльності він не звертався до творів Вергарна, Метерлінка та Лерберга.

Жорж Роденбах (1855–1898) – єдиний із письменників нового напрямку «символізму» в бельгійській поезії, якому І. Франко не лише приділив більше уваги порівняно з іншими поетами, але й перекладав українською мовою.

Що ж визначило особливий інтерес українського поета до Ж. Роденбаха? Адже вже того ж таки року на сторінках «ЛНВ» (1899, т. VI, кн. 4, с. 116) публікується перший Франковий переклад з Ж. Роденбаха «Чари минулого» (лише через три роки І. Франко друкує ще один, останній свій переклад з цього поета – дистих «Любовна літанія» («ЛНВ», 1902, т. ХІХ, кн. 9, с. 254)).

Розпочавши свою літературну діяльність наслідуванням поезії В. Гюґо, А. де

⁷ Народна часопись. – 1891. – Ч. 273, 274. Ще один переклад з цього бельгійського письменника з'явився 1959 р. Див.: Лемоньє К. Весела проща / Пер. М. Мещеряка. – К., 1959.

⁸ Kurjer Lwowski. – 1894. – 21 лют.; Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1981. – Т. 29.

⁹ Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1981. – Т. 29. – С. 116.

Мюссе, Фр. Коппе, Ж. Роденбах писав традиційними розмірами, що тяжіли до класичної чіткості, відзначалися майстерними порівняннями, багатством образів, витонченими метафорами. Це був, за визначенням критики, поет, який, перейшовши через символізм, залишався романтиком. Особливої майстерності Роденбах досягнув у портретній манері. Основний настрій його поезій – тихий смуток, печаль самотності, туга за ідеалом, відчуття переваги світу мрій над реальністю. У некролозі пам'яті Ж. Роденбаха І. Франко згадував важливіші із творів бельгійського поета, зокрема роман «Bruges la morte», – «прегарний опис бельгійського міста Брігге», а також поетичні добірки «Замкнуті життя», «Царство тиші» і «Чиста юність». Саме з останньої І. Франко і переклав два вірші. Що ж до «Царства тиші», то, покликаючись на думку польського доповідача, він зазначав, що ця поема «своїм настроєм справляє незвичайне враження»¹⁰.

Можливо, що подібний теплий відгук був спричинений і певними особистими мотивами І. Франка, його симпатією до талановитого бельгійського поета. І. Франко пише: «...він мав усього 43 роки. Від молодих літ, перейшовши до Парижа, він посвятив свої сили літературній праці»¹¹. У рік написання некролога Франкові також було усього 43 роки. Він теж від молодих літ, перебравшись до Львова, посвятив свої сили літературній праці.

Цікаво з'ясувати і те, яке місце мали посісти переклади з Ж. Роденбаха у перекладацькій діяльності І. Франка, в якого бачимо досить вагомих французьких доробок – В. Гюго (20 віршів), П. Верлен (2), Ж. Мореас (5), а також Ж. Рішпен (1). Цей список доповнюється двома віршами франкомовного бельгійського поета Ж. Роденбаха; робота над усіма перекладами тривала впродовж двадцяти років творчого життя І. Франка.

Ще 25 листопада 1891 р. в листі до Олени Пчілки І. Франко писав: «Закроюється тут у нас видання «Антології європейських поетів» особними книжками; видаватиме її «Академічне братство»; і через дві сторінки – знов про цю ж «Антологію»: «ся книжечка [Гейне]... має бути початком «Антології» заграничної поезії» в перекладах на нашу мову. Така антологія була віддавна моєю мрією, і я старався 3 роки тому назад підбити до співробітництва над нею Сивенького...»¹².

18 жовтня 1893 р. у листі до того ж адресата І. Франко уточнював: «З белетристики мені були б пожадані короткі новели і то найрадніше з народного життя, вірші оригінальні, а ще радше переклади лучших творів європейських поетів»¹³. Майже через рік, відповідаючи на лист Уляни Кравченко стосовно журналу «Житє і Слово», запитував її, чи не могла б надіслати деякі переклади: «Я хотів би на чолі кн[ижки] подати в'язанку перекладів з різних поетів європейських»¹⁴. Таке ж прохання висловлював і в листі до В. Щурата, написаному того ж дня.

Переклади різних французьких поетів захопили І. Франка, особливо у зв'язку з рубрикою «Із чужих квітників» у журналі «Житє і Слово». У листі, адресованому в Париж до Ф. Вовка, поет просить «вибрати і купити мені, що вважаєте відповідним

¹⁰ Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1981. – Т. 29. – С. 117.

¹¹ Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1981. – Т. 31. – С. 377.

¹² Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1986. – Т. 49. – С. 310, 312.

¹³ Там само. – С. 427.

¹⁴ Там само. – С. 506.

для перекладів із новіших чи старших французів»¹⁵, зазначаючи, зокрема, зацікавлення читачів Рішпенем, Бодлером та Беранже. Свій кінцевий задум І. Франко пояснив у листі до А. Кримського: «Мені бажається звільна знайомити нашу громаду з новішими проявами поетичної творчості і з перелогами старших творів, чим-небудь цікавих для нас або важних в історії літератури»¹⁶.

Перекладацькі задуми щодо доробку французьких поетів не покидають Івана Франка впродовж усього творчого шляху; на сторінках його листів постійно знаходимо міркування про видання того чи іншого поета: «Крушельницький зладить переклад кількох дрібних новелок Рішпена» (лист до М. Грушевського, вересень 1899 р.)¹⁷; «про Сюллі-Прюдона має написати Щурат, обіцяв на сьогодні, та досі не прислав» (лист до М. Грушевського від 30 вересня 1907 р.)¹⁸; «Я виготовив кілька пачок творів віршами й прозою, оригінальних та переробок» (лист до В. Якіб'юка від 4 грудня 1915 р.)¹⁹. Отже, саме в такому руслі перекладацьких інтересів І. Франка, постійного роздумування над складанням поетичних антологій відомих європейських та світових поетів слід, гадаємо, трактувати його зацікавлення поетичною творчістю Ж. Роденбаха та інтерпретацію двох вище згаданих віршів.

Вірші, які вибрав І. Франко для перекладу українською мовою, різняться між собою змістовим звучанням, структурою і тональністю. У першому – «*Chante du passé*» («Чари минулого»), що є сонетом з його характерною композиційною будовою, дві перші строфи об'єднані римами *абба, абба*; дві наступні – *вгг, вдд*. Плинність розповіді, меланхолійний настрій творить сумовиту сцену прощання з роками чистої юності, коли всі ще «*vivions dans la même demeure*» і ходили в «*nos robes d'enfant aux rubans bleus et roses*». Та це минуле відходить, наче померла людина, у небесну блакить, «разом з душами пташок», відходить у труні, змайстрованій із колисок ранніх літ. Разом із мерцем-минулим ідуть у вічність «*nos joujoux cassés*» і «*nos robes d'enfant*».

І. Франкові припав до вподоби цей сонет із першої частини добірки – «*Choses de l'enfance*» («Речі дитячих літ»). Поет сам був видатним майстром сонета, справжнім новатором, який вдихнув сонетові нове життя і нові форми. Перекладач надає іншого римування першій частині сонета (*абаб, абаб*), що не суперечило версифікаційним канонам. Цим перекладом, що свідчить про велику майстерність прочитання іншомовного поетичного тексту, І. Франко дав оригінальний зразок трактування образності першотвору: «В лазур і дух його безсмертний полетів» («*Vers l'azur a monté sa jeune âme immortelle*»); «В труні, збудованій з колиски наших снів» («*Dans son cercueil construit du bois de nos berceaux*» – дослівно: «У домовині, змайстрованій із дерева наших колисок»). І ще: певна опoетизованість лексики вірша: «тісна та кліть» («*leurs bières closes*» – досл.: «їхні закриті домовини»); «Всі дитські вбраннячка... що в них до дзеркала пишались, щастям п'яні» («*Puis nos robes d'enfant... Qui faisaient autrefois la gaieté des miroirs*» – досл.: «І наше дитяче вбрання, яке радісно відбивалося колись у дзеркалі»). З великим мовним відчуттям

¹⁵ Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1986. – Т. 49. – С. 527.

¹⁶ Там само. – С. 529–530.

¹⁷ Там само. – С. 138.

¹⁸ Там само. – С. 331.

¹⁹ Там само. – С. 433–434.

І. Франко переклав останній рядок вірша: «Отим-то відтоді ми ходим чорно вбрані» («Et c'est depuis ce temps que nos habits sont noirs» – досл.: «І саме відтоді в нас чорний одяг!»).

Другий переклад – дистих «Любовна літанія» – взято із другої частини добірки Ж. Роденбаха «Перше кохання» («Premier amour»). Ритмічна будова цього вірша не була чужа для перекладача, адже саме дистихом І. Франко написав низку віршів із добірки «Зів'яле листя» («Ой ти, дівчино, з горіха зерня», «Ой ти, дубочку кучерявий...»), вірш «Не такого посту хоче Бог від нас...»), притчі про любов, красу і приязнь та деякі інші вірші зі збірки «Мій Ізмарагд».

Перекладач зберігає жартівливо-грайливий настрій французького оригіналу, вряди-годи надаючи віршеві елементів українського фольклору та народних звичаїв. Скажімо: «Другої, крім тебе, не полюблю до суду» («Je ne veux plus aimer d'autre vierge que vous» – досл.: «Не хочу любити іншої дівки, окрім вас»); «Я вставлю образ твій поміж святі ікони» («Sous votre souvenir vêtu de mousseline» – досл.: «Під вашим образом, взятим у муслінову оправу»); «Щоб, бачачи красу твою в вінку зеленім...» («Et qu' à vous voir si belle entre des rameaux verts» – досл.: «І бачачи вас такою вродливою між зеленим віттям»).

Як і попередній, цей вірш Ж. Роденбаха звучить дуже природно, невимушено, ще раз підтвержуючи геніальність перекладацького хисту І. Франка:

І в скупленій душі, і в захваті без краю
Тебе літанії словами звеличаю.

* * *

І строфи обведу барвистими квітками,
Гортатиму картки шовковими стяжками.

* * *

І я вгорну тебе в порфіри і скарлати,
Щоб так у пам'яті будущини жила ти.

Франковий зачин був досить продуктивний для української літератури ХХ ст. «В останні часи я дуже захоплююсь північними письменниками, а також Метерлінком, Роденбахом», – писав у листі до М. Мочульського від 30 листопада 1905 р. М. Коцюбинський²⁰.

Проза бельгійського письменника приваблювала і М. Яцкова. А серед перекладачів віршових творів Ж. Роденбаха, окрім І. Франка, бачимо М. Драй-Хмару, письменника, літературознавця і перекладача, лікаря трагічної долі Юрія Липу, а також Миколу Терещенка, автора двотомної антології «Сузір'я французької поезії».

Особливу популярність в Україні здобув один із найвідоміших прозових творів Роденбаха – роман «Мертвий Брюгге» (1892). Роман читався в оригіналі вже незадовго після його появи, був відомий в російському перекладі дослідниці бельгійської літератури, науковця та перекладача М. Веселовської, а 1922 р. у бібліотечі «Спілки» в серії красного письменства за № 5 був опублікований в українському перекладі. «Мертвий Брюгге» в українському виданні став помітним явищем в історії українсько-бельгійських літературних взаємозв'язків.

---

²⁰ Коцюбинський М. Твори: В 7 т. – К., 1975. – Т. 6. – С. 43.

Твір не залишився поза увагою вчених. Варто згадати тут велику літературознавчу працю О. Білецького «В мастерской художника слова» (1923), в якій дослідник часто згадує Роденбаха, його письменницьку манеру, образність поетичних та прозових творів, зокрема роману «Мертвий Брюгге». У розділі «Изображение живой и мертвой природы» цього ж дослідження увага звертається на місце речі як «не декоративного фону, а незалежного персонажа» в творах Метерлінка, Роденбаха та інших письменників. Така річ, за О. Білецьким, персоніфікується, стає дійовою особою твору, складовою частиною «динамічного натюрморту»²¹.

Зауважимо, що прізвище перекладача цього твору довгий час залишалося незнаним. У бібліографічних покажчиках та виданнях українська інтерпретація твору подавалася без зазначення автора перекладу або ж із криптонімом В. К.-М. Лише при кінці 90-х років минулого століття вдалося з'ясувати, що український переклад роману «Мертвий Брюгге» належить Вірі Каліхевич-Меженко, дружині українського бібліографа, книговидавця і літературознавця Юрія Меженка, який виступав художнім редактором видання²².

У вищезгаданій статті «Доповіді Міріама» І. Франко писав про представника «гентської» школи бельгійської літератури поета і драматурга Шарля ван Лерберга (1861–1907), автора збірки «Пісня Єви» і п'єси «Пан», яку Білецький згодом охарактеризував як спробу «стилізації під старогрецьку драму»²³. Ш. ван Лерберг, один із бельгійських ініціаторів кампанії на захист Золя в справі Дрейфуса, цікавить нас також своїми неодноразовими згадками про українську художницю Марію Башкирцеву. Вперше він написав про неї 1889 р. у своєму «Щоденнику», тобто через п'ять років після смерті художниці. Познайомившись із листами, а згодом і її «Щоденником», Лерберг вирішує присвятити їй окрему статтю. 1895 р. в березневому номері «La Société nouvelle» публікується перше в Бельгії дослідження про українську художницю.

Українському чигачеві Шарль ван Лерберг став відомим завдяки двом перекладам його сатиричної комедії «Пан». Перший здійснили М. Рильський та М. Мухин, опублікувавши його 1918 р. у київському видавництві «Шлях»²⁴. Другий того ж року виконав і надрукував у видавництві «Рух» Гнат Юра. Останній переклад, що є тепер бібліографічним раритетом, був схвально зустрінутий громадськістю, а у відгуках на сторінках тогочасних журналів підкреслювались не тільки грайливість і дошкульність твору, а й його значення для «революційного виховання народних мас»²⁵.

Декілька поетичних творів бельгійського письменника перекладав для антології французької поезії в 20-ті роки ХХ ст. М. Терещенко. Разом з віршами Жоржа Роденбаха та Івана Жількена один із цих перекладів – вірш «Золотий човен» – увійшов до згадуваної нами двотомної антології «Сузір'я французької поезії». До пое-

²¹ Білецький О. І. Зібрання праць: У 5 т. – К., 1966. – Т. 3. – С. 442–489.

²² Стрішенець Н. В. Бібліографічна спадщина Юрія Меженка / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 1997. – С. 22.

²³ Білецький О. І. Цит. праця. – Т. 5. – С. 26.

²⁴ П. Новохацький, автор статті «Французька поезія в перекладах М. Рильського», висловлює припущення, що М. Рильському належить переклад лише двох пісеньок героїні Паніски (Рад. літературознавство. – 1971. – № 8).

²⁵ Зленко Г. Переклав Гнат Юра // Друг читача. – 1982. – 11 лют.

тичної творчості Лерберга звертався і М. Рильський, переклавши вірш «Дош голубий» із циклу «Пісня Єви», який пізніше використовував як приклад складності перекладу²⁶.

Найповніше представленими в Україні були Моріс Метерлінк (1862–1949) та Еміль Вергарн (1855–1916). У статті «Доповіді Міріама» І. Франко охарактеризував першого як автора «Теплиць» та драм, що «відомі декому і в нас»²⁷, а другого – як «палкого фламандця, прекрасного кольориста... спадкоємця йордансовських барв, який... переноситься... на суспільний ґрунт, змальовуючи яскраві картини поглинання містом форм фізичного життя»²⁸. Ні одного, ні другого український письменник не перекладав. Згодом Метерлінка перекладали Леся Українка, Євген Тимченко, Марійка Загірня та Наталя Кобринська. Про ці переклади І. Франко, безперечно, знав, бо всі названі перекладачі були його кореспондентами. Зокрема, «Неминуча» в перекладі Лесі Українки друкувалася 1900 р. на сторінках «Літературно-наукового вістника»; цей же твір, перекладений Євгеном Тимченком, був опублікований під назвою «Непроханий гість» у перших двох номерах «Української хати» за 1909 р.

Моріс Метерлінк став відомим в Україні вже 1899 р. завдяки перекладацькій діяльності Павла Грабовського. Вірш Метерлінка «Що се чути? – О, се мрії...» із збірки «Теплиці» був включений до другої збірки перекладів та переспівів П. Грабовського «Хвилі» (1899). Про її мету поет говорив у передмові до видання, зауважуючи, що до неї увійшли також поети, що «сучасному читачеві, особливо українському, мало ще відомі. Про добір перекладів я не дбав, маючи на думці подавати нашій громаді все, що може бути для неї цікавим з того або іншого погляду»²⁹. Крім вірша М. Метерлінка перекладач сюди включив поетичні твори Р. Бернса, Т. Гуда, В. Шекспіра, Т. Мура, французьких поетів. Мабуть, вірш бельгійського поета був близький Грабовському своїм закликком пробудити юнацькі мрії та сни, спрямуванням у майбутнє:

Всіх мана якась приспала...
Де ти, зоре, де?
Швидше б крига ся розтала...
День чомусь не йде...³⁰

Цей переклад не єдиний з того, що П. Грабовський переклав із Метерлінка. В одному із листів з Якутська до свого друга Бориса Грінченка український поет повідомляв, що «недавно розшукав у Якутську Метерлінка, Верлена та польського Тетмайсра, може, що-небудь переложу»³¹. Як зазначає дослідник творчості П. Грабовського О. Кисельов, «поет підготував до друку ще збірку «Вітка», яку досі не знайдено...»³².

²⁶ Рильський М. Мистецтво перекладу: статті, виступи, нотатки. – К., 1975. – С. 56.

²⁷ Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1981. – Т. 29. – С. 118.

²⁸ Там само. – С. 117.

²⁹ Грабовський П. Твори: В 2 т. – К., 1964. – Т. 2. – С. 7.

³⁰ Там само. – С. 39.

³¹ Там само. – С. 383.

³² Кисельов О. І. Павло Арсенович Грабовський // Там само. – Т. 1. – С. 9.

Критичне засвоєння спадщини Метерлінка в українській класичній літературі пов'язане з іменами Ольги Кобилянської, Лесі Українки, Стефаніка, Маковея, Нечуя-Левицького, Вороного, Наталі Кобринської, а в радянський час – Рильського, Терещенка, Білецького. Творчий доробок бельгійського письменника вивчався і перекладався в усій своїй багатогранності (драматургія, поезія та філософсько-критична спадщина).

1900 р. на сторінках «Літературно-наукового вістника» (т. 11, кн. 9) з'являється перший український переклад драми Метерлінка «Неминуча»³³, зроблений Лесею Українкою. Працюючи над цим твором, вона писала в листі від 18–30 травня 1900 р. до В. Гнатюка: «Хотілось би мені дуже, щоб наша публіка русько-українська познайомилася би з сим новітнім драматургом в його найкращих творах, а до того ж в українськiм перекладі... Я певна, що ся оригінальна і тонко написана річ не може не звернути на себе уваги навіть пристороннього читача. Я не абсолютна (далеко ні!) поклонниця Метерлінка і взагалі «модерни», але в трьох драмах сього автора я справді бачу нові елементи штуки, скомбіновані з великим талантом»³⁴. Перекладом однієї з найпопулярніших на той час драми бельгійського письменника «Неминуча» Леся Українка продовжувала велику просвітницьку роботу, розпочату ще в літературному гуртку «Плеяда».

Творчість Метерлінка посідає значне місце в письменницькій діяльності української поетеси; вона була добре обізнана з його драматичним доробком, критичними працями. Ім'я Метерлінка часто зустрічаємо в її листах, наукових розвідках. Можна стверджувати, що саме Леся Українка розпочала справді наукове дослідження і тлумачення складного творчого шляху бельгійського драматурга. З його творчістю вона знайомилася в оригіналі, а вистави за його драмами могла бачити в Берліні, перебуваючи на лікуванні. В листах Леся Українка писала, що відвідує «Deutsches Theater», також багато читає – «багато й на різних мовах»³⁵. Зацікавлення Метерлінком пов'язувалося ще й із незадоволенням поетеси тогочасним станом українського театру. Шукаючи нових тем, героїв та конфліктів, Леся Українка пише психологічну п'єсу «Блакитна троянда» (1896), тема якої єднала цей твір «з популярними на той час творами Гауптмана та Ібсена»³⁶.

У статтях 1900–1906 рр. Леся Українка не раз звертається до творчості Метерлінка. Говорячи, що він довів до завершення новий тип драми, створений Ібсеном, як драми настрою, символіки, поетеса не заперечує наявності певних її елементів у соціальних драмах. Леся Українка уважно перечитує філософські праці бельгійського драматурга, вирішивши написати дослідження про символістів, про що сповіщає в своєму листі від 7 лютого 1903 р. до О. Косач³⁷. А трохи раніше, того ж року, рекомендує матері прочитати такі твори Метерлінка, як «Скарб смиренних», «Книга смерті і милосердя», «Мудрість» і «Мовчання»³⁸. Мабуть, тоді ж поетеса знайомиться з філософським есе Метерлінка «Оливне гілля», яке перекладає і

³³ Українка Л. Зібрання творів: У 12 т. – К., 1977. – Т. 6.

³⁴ Там само. – Т. 11. – С. 180–181.

³⁵ Там само. – С. 99.

³⁶ Український драматичний театр. – К., 1967. – Т. 1. – С. 337.

³⁷ Українка Л. Твори: В 12 т. – Т. 12. – С. 39.

³⁸ Там само. – С. 29.

використовує для написання статті «Утопія в белетристиці»³⁹. Як зазначає автор коментаря до надрукованого перекладу есе Метерлінка О. Ставицький, «цей переклад має принципово важливе значення для розуміння суспільної та естетично-філософської позиції письменниці», оскільки був зроблений, на думку дослідника, «десь у першій половині 1906 р.», коли передові діячі переоцінювали цінності, визначали своє місце та своє завдання в подальшій боротьбі за демократичні перетворення. Ставицький говорить, що ця робота глибоко імпонувала постесі, оскільки Метерлінк у своїх філософських есе «недвозначно декларував глибоку віру в соціальний прогрес і гуманізм»⁴⁰.

Перші два десятиліття ХХ ст. – це період особливо активного засвоєння творів М. Метерлінка в Україні. Якщо поетична спадщина письменника привернула до себе увагу лише Миколи Вороного, який інтерпретував два його вірші – «Пісня Мадонни» і «Я тридцять літ шукала, сестри...»⁴¹, то драматургія перекладалася дуже широко. Це, безперечно, було пов'язано з пошвавленням українського театрального життя. 1907 р. в Києві засновується перший стаціонарний український театр. Розпочинається період активного творчого пошуку, «саме в цей час на сценах театрів поширилася драматургія М. Горького, А. Чехова, Г. Ібсена, Г. Гауптмана, М. Метерлінка...»⁴². Одна за одною публікуються українською мовою окремим виданням такі драми Метерлінка, як «Сліпці» (1907) та «Всередині» (1908), у перекладі одного з учасників літературного гуртка «Плеяда» Є. Тимченка. 1907 р. Марійка Загірня видає свій переклад драми «Монна Ванна» з життя Італії кінця XV ст. Написана 1902 р., драма Метерлінка з тріумфом йшла на сценах театрів Росії, Англії, Німеччини та Австрії. П'єси Метерлінка включаються в збірки поезій, поетичні альманахи⁴³. 1913 р. у Львові в серії «Жіноча бібліотека» виходить драма Метерлінка «Синьобородий і Аріяна, або Даремний визвіл», український переклад якої здійснила Наталя Кобринська. Перекладові передувала обширна стаття про бельгійського драматурга, в якій Кобринська висвітлювала деякі проблеми його п'єс, відзначала тонкий аналіз людської душі, такі риси героїв, як прагнення до якогось високого ідеалу, протест проти деспотичного поневолення. Кобринську як пропагандистку феміністичних ідей на Західній Україні насамперед цікавив у цій драмі образ сильної жінки, яка бореться не лише за власну незалежність, а й за незалежність своїх сестер. Відштовхуючись від драми Метерлінка, Кобринська пропонує читачеві цілий трактат про становище жінки в країнах з різним суспільним ладом, виклад якого доводить до найновіших часів, коли «жіноцтво з полум'ям завзятости в душі повної смілих бажань ступає на нові шляхи...»⁴⁴. Тепер, коли «емансипована колись жінка знову поринула лише в економічні проблеми», пише Кобринська, «їй потрібне світло Аріяни». Таким світлом, яке надих-

³⁹ Див. про це: Журавська І. Ю. Леся Українка та зарубіжні літератури. – К., 1963. – С. 61–62.

⁴⁰ Українка Л. Публікації. Статті. Дослідження. – К., 1984. – С. 16, 18.

⁴¹ Вороний М. Вибрані поезії. – К., 1959.

⁴² Український драматичний театр. – К., 1967. – Т.1. – С. 441.

⁴³ Розвага: Укр. декламатор. – К., 1908. – Т. 2. – С. 425–435; Досвітні вогні: Укр. декламатор. – 2-ге вид. – К., 1908. – С. 442–454.

⁴⁴ Метерлінк М. Синьобородий і Аріяна, або Даремний визвіл / Пер. Наталі Кобринської. – Л., 1913. – С. 18.

не жінку на остаточну боротьбу за свої права, за те, щоб вона «вміла думати й говорити сама за себе»⁴⁵, є пропонована драма Метерлінка.

Переднє слово, написане Кобринською, свідчить про те, що вона добре знала твори бельгійського письменника, зокрема феєрію «Синя пташка», а також різні французькі видання драми про Синьобородого, яку запропонувала в своїй інтерпретації «Жіночій бібліотеці». Письменниця знайомила українського читача з тими змінами, які вніс автор у текст твору після першого видання, наголошуючи, що текст, пропонований нею, відзначається живішою сценічною дією.

Перекладання творів Метерлінка продовжується і після Жовтневого перевороту. Вже 1918 р. окремим виданням з'являється перший український переклад «Синьої пташки» (зроблений С. Тимченком), цієї «ніжної мрії, що має риси міжнародної цивілізованої літератури»⁴⁶. Ще один український переклад «Синьої пташки», зроблений Надією Андріановою, вийшов 1965 р. в Головному управлінні театрів та музичних установ мізерним тиражем – 60 примірників. У 20-ті роки український читач одержує ще декілька драм Моріса Метерлінка – «Чудо святого Антонія», другий переклад твору «Непроханий Гість» («Неминуча»), «Монна Ванна»⁴⁷.

Знайомство з творчістю бельгійського письменника продовжується завдяки поетичним перекладам М. Рильського, що готувалися для антології французької поезії і були частково надруковані спочатку у збірці «Гомін і відгомін» (1929), а потім на сторінках «Літературної України», та перекладам М. Терещенка, вміщеним в антології «Сузір'я французької поезії». Рильський також переклав і «Синього птаха» на замовлення Київського театру юного глядача; прем'єра відбулася 16 вересня 1936 р., а напередодні, 11 вересня, письменник виступив із невеличкою статтею у «Літературній газеті», де давав своє розуміння цього шедевра світової літератури⁴⁸. Цікавими в історії пізнання творчості Метерлінка в Україні є статті О. Білецького, в яких він торкається таких елементів драми бельгійського письменника, як репліка, діалог, річ, предмет, з'ясовує їхнє значення для розвитку колізії твору⁴⁹. У 10–20-ті роки ХХ ст. мало місце певне наслідування драм Метерлінка чи навіть запозичення деяких засобів його символічних драм авторами драматичних творів, що писалися для різних театральних колективів.

Якщо перша критична згадка про Вергарна в українській літературі датується 1894 р., то художні переклади його творів українською мовою з'являються лише з 1906 р.⁵⁰ З цими та іншими перекладами, які друкувалися в періодиці та окремих збірниках і антологіях, Леся Українка пов'язувала задум видати окрему книжку перекладів Вергарна та Верлена українською мовою. Сама вона з Вергарна нічого

---

⁴⁵ Метерлінк М. Синьобородий і Аріяна, або Даремний визвіл / Пер. Наталі Кобринської. – Л., 1913. – С. 22.

⁴⁶ Блок А. О «голубой птице» Метерлинка // Блок А. Собрание сочинений: В 6 т. – Л., 1977. – Т. 4. – С. 412.

⁴⁷ Метерлінк М. Непроханий Гість / Пер. М. Антонюк. – К., 1918; Його ж. Чудо святого Антонія: Сатирична легенда / Пер. П. Долини і В. Миляєва. – К., 1919; Його ж. Монна Ванна / Пер. Ф. К. – Кам'янець-н/П.; Одеса, 1923.

⁴⁸ Рильський М. Зібрання творів: У 20 т. – К., 1986. – Т. 15. – С. 62.

⁴⁹ Білецький О. І. Зібрання праць: У 5 т. – К., 1966. – Т. 3. – С. 475.

⁵⁰ Див. про це: Губар О. І. Еміль Верхарн у творчому житті Павла Тичини // Рад. літературознавство. – 1985. – № 1. – С. 21.

не перекладала, хоча була обізнана з його творчістю, про яку залишила декілька коротких суджень. Зокрема, в листі до матері О. Косач, писаному 27 січня 1903 р. з Сан-Ремо, поетеса цитує кілька думок зі своєї замітки-відповіді на статтю критика С. Єфремова «В поисках новой красоты» («Киевская старина», 1902, № 10–12), де згадує Вергарна⁵¹. Вдруге Леся Українка згадує його 1911 р. у листі до українського поета й перекладача Ф. Петруненка у зв'язку з шовіністичною статтею П. Струве «Что же такое Россия?», в якій автор виступив проти перекладання на мови національних меншостей творів іноземних авторів, серед яких називає Вергарна і Верлена. Найкращою відповіддю на цю статтю Леся Українка вважала видання книжки перекладів «з сих двох поетів»⁵². Поетеса мала на меті не тільки використати готові вже «друковані і недруковані переклади з Верлена і Вергарна», а й, залучивши інших перекладачів, збільшити їх кількість. Знаємо, що, скажімо, 1908 р. в деяких альманахах та збірниках друкувався переклад вірша Е. Вергарна «Голова», здійснений О. Коваленком. Намірові Лесі Українки видати задуману збірку перекладів завадила смерть.

Творчість Вергарна все частіше привертає увагу тогочасних літературних критиків і поетів. Дві цінні інформації знаходимо в «Літературно-науковому вістнику» за 1909 та 1910 роки у серії літературознавчих статей «Новини західноєвропейської літератури». Аналізуючи західноєвропейську літературу за 1908 р., письменник і літературознавець Ю. Кміт писав: «...згадаймо ще про поетичну збірку «Les Héros» Emile Verhaegen'a – найбільшого сучасного лірика Бельгії, де автор оспівує визначних мужів своєї вітчизни... Поетичними образами, преппишною, звучною ритмікою, настроями й врочистою величністю та ідеалізацією вражає поет надзвичайно читача»⁵³. Характеризуючи драму Вергарна «Єлена зі Спарти», Кміт вказував на «майстерне викінчення драми»⁵⁴.

1911 р. у пасхальному випуску тижневика «Неділя», в якому в той час співробітничав В. Щурат, з'являється його єдиний переклад з Вергарна – вірш «Третій день»⁵⁵. Значно пізніше Щурат звернувся ще до одного бельгійського поета – Макса Ельскампа (1862–1931), переклавши його вірш «При ясній погоді»⁵⁶. Можна здогадуватись, що цей переклад український поет і літературознавець мав намір включити до запланованої ним антології французької лірики, про яку писав у листі до А. Крушельницького: «З інших бажаних Вами праць найскорше могла б бути готова антологія французької лірики, також для універсальної бібліотеки, в об'ємі – 6–8 аркушів друку»⁵⁷.

Перекладання віршів Е. Вергарна в цей час пов'язане також із літературною діяльністю насамперед західноукраїнських поетів, зокрема О. Луцького (1883–1941). Поет-молодомузівець О. Луцький до творів Вергарна звернувся 1914 р., вже працюючи в кооперативному русі Галичини. Свій переклад вірша «Діло»

⁵¹ Українка Л. Твори: В 12 т. – Т. 12. – С. 31.

⁵² Там само. – С. 356–357.

⁵³ Літературно-науковий вістник. – 1909. – Т. 45, кн. 1. – С. 164–165.

⁵⁴ Там само. – 1910. – Т. 49, кн. 1. – С. 161–162.

⁵⁵ Неділя. – 1911. – Ч. 16/17 (22 квіт.).

⁵⁶ Світ. – 1928. – Ч. 15–18.

⁵⁷ Цит. за: Щурат В. Поезії. – Львів, 1962. – С. 18.

(«L'action») він запропонував журналові «Українська хата». Вибраний для перекладу твір Е. Вергарна побудований за традиційною схемою вергарнівських віршів із використанням рефрену, що звичайно має в поета подвійне навантаження – смислове та музично-евфонічне; такі рефрени та повтори знаходимо і всередині твору. Порівняльний аналіз оригіналу та перекладу виявляє цікаві творчі знахідки поета-молодомузівця, хоча у своїй інтерпретації вірша Е. Вергарна перекладач не дуже строго дотримувався першотвору, інколи допускаючи навіть зміни і вільне трактування тексту (скажімо, порушення понятійної та ідейної значимості початкової строфи-рефрену, випередження думки поета, переобтяження строфи окремими доповненнями, включення додаткових строф, відсутніх в оригіналі). Та все ж попри певні стилістичні та мовні відхилення, спричинені тогочасними нормами галицької літературної мови, вдалий вибір твору для його інтерпретації і загалом високий рівень перекладу робили його значним явищем в українській Вергарніані. 1922 р. О. Луцький друкує ще два переклади з Е. Вергарна – програмний вірш «Радість» з цікавою лексико-семантичною характеристикою твору (потрійний характер звертання – три теми, три частини людського тіла, три елементи флори та фауни, три понятійні символи світу тощо), помістивши його в «Літературно-науковому вістнику» (т. 76), та вірш «Сьогодні», який побачив світ на сторінках варшавської газети «Українська трибуна» (1922, ч. 47).

Особливості перекладацької майстерності О. Луцького чітко виступають при порівняльному аналізі його інтерпретації вірша «Радість» з перекладом того ж вірша, який належить іншому західноукраїнському поетові і перекладачеві Св. Гординському. Як і в попередньому перекладі О. Луцького, тут бачимо певне збільшення рядків оригіналу за рахунок домислення образності французького вірша; маємо і суттєве зміщення дійової особи твору, внаслідок чого сталося випередження дії, про яку Е. Вергарн говоритиме лише у другій частині вірша.

Того ж року в «Літературно-науковому вістнику» (т. 76, кн. 3) друкується вірш Е. Вергарна «У червні» в перекладі В. Самійленка. Вибір вірша видатним популяризатором творів західноєвропейських поетів не був випадковим: твір перегукувався з тим, як розумів В. Самійленко саму незнищенність природи, єднання людини з матір'ю-природою, а далі – і з космосом (цикл «Весна», 1889 р., сонетний цикл 1892 р.). Працюючи над прочитанням цього єдиного в своїй перекладацькій практиці вірша Е. Вергарна, український поет втілює усе, що було характерне для його власного стилю, – динаміку вірша, простоту і красу мови, риму, мелодію ритму.

Роками особливо плідного перекладання поезії Е. Вергарна були 20-ті роки ХХ ст. Низка перекладів публікується у журналах «Літературно-науковий вістник», «Шляхи мистецтва», «Червоний шлях», «Життя й революція», «Всесвіт», «Глобус» та ін., здійснених В. Самійленком, О. Луцьким, Г. Шкурупієм, С. Сердюком, В. Гадзінським. Останній, зокрема, наголошує на необхідності «читати в оригіналі Вергарна та інших письменників»³⁸.

Логічним наслідком активного зацікавлення творчістю Вергарна з боку українських письменників, які працювали в різних жанрах, стала поява у 1922 та 1927 рр. двох збірок бельгійського поета в перекладі М. Терещенка (1898–1966).

---

³⁸ Гадзінський В. Шляхи розвитку сучасної літератури // Життя й революція. – 1925. – № 9. – С. 65.

Український читач дістав змогу ознайомитися з такими різними за тематикою творами Е. Вергарна, як вірші з перевагою фламандських мотивів, поезія кризового періоду, зразки урбаністичного та ліричного циклів, філософська і пейзажна лірика. Тоді ж на сторінках літературознавчих журналів «Глобус», «Життя й революція», «Червоний шлях», «Всесвіт» з'являється низка статей (М. Терещенко, С. Савченко, О. Лейтес, В. Державин) з нагоди 70-річчя від дня народження Е. Вергарна, а також 10-ї річниці його трагічної загибелі. Особливо вартісною була передмова М. Терещенка до «Вибраних поем» Е. Вергарна (1927 р.), в якій критик і перекладач підсумував усе написане про поета впродовж майже 10 років. Збірки Е. Вергарна жваво обговорювалися тогочасною українською літературною критикою (О. Білецький, В. Поліщук, Б. Цуккер та ін.), яка загалом прихильно зустріла їхню появу. Були, правда, і негативні відгуки, зокрема на видання 1927 р., з гострими критичними зауваженнями. У зв'язку із зауваженнями М. Зерова про недостатню увагу перекладача до «властивої французькому текстові поета багатой метафоричності» зрозумілий інтерес викликає стаття О. Бургардта (Юрія Клена) (1891–1947) «Український переклад Вергарна» («Критика», 1928, № 5), що є на сьогоднішній день чи не найгрунтовнішим в українському літературознавстві науковим дослідженням перекладацької практики М. Терещенка, зокрема особливостей відтворення «архітектоніки віршів поета» в іншомовному перекладі.

Викладаючи основні принципи, за якими слід, на думку критика, аналізувати Терещенкові переклади (в кожному віршованому перекладі неминучі опущення, заміна або доповнення тексту оригіналу; пропуски та додатки, які не повинні суперечити змістові образів і знебарвлювати вірш), О. Бургардт зробив докладний аналіз перекладів трьох творів Е. Вергарна. Критик узагальнював поодинокі недоліки та відхилення, розкидані по всіх перекладених творах, не заперечуючи майстерності М. Терещенка в інтерпретації таких віршів, як «Грудень», «Заводи», «Банкір». Окремо критик виділив переклад вірша «До моря», підкресливши вдале відтворення метафоричної насиченості оригіналу. Докладний аналіз цих перекладів був особливо вартісний тим, що їх автором виступав поет-інтерпретатор, у перекладацькій практиці якого певне місце займали й вірші Е. Вергарна (див. переклад вірша «Вітер» у журналі «Червоний шлях», 1925, № 8).

Останні переклади поетичних творів Е. Вергарна на Наддніпрянській Україні в досліджуваний нами період належали М. Зерову (1890–1937) – «Гордість», «На молу в пристані» та Борисові Тену (1897–1983) – «Мій сніг»; обидва виконували їх на замовлення проф. С. Савченка, упорядника антології нової французької поезії. Визнаний майстер художнього перекладу М. Зеров зумів вдало передати настрої та будову французького твору, відтворити стильові та синтаксичні особливості вірша, неодноразове повторення ключових слів, нагромадження однорідних членів речення. У перекладі Бориса Тена не виявлено суттєвих відхилень од авторського задуму тексту, а використана лексика звучить в унісон загальному настроєві вірша.

Дослідження інтерпретації віршів Е. Вергарна такими майстрами перекладу, як М. Зеров та Борис Тен, ще раз переконує: художній переклад як категорія художнього перетворення аж ніяк не може бути статичним явищем, в ньому не можна досягти раз і назавжди усталеного ідеалу. Кожен перекладач, інтерпретуючи художній твір, прагне досягти рівня першотвору (ідеалу), та на заваді йому стає або над-

мірна точність, яка послаблює художність, або ж надмірна вільність, яка заважає максимально врахувати лексично-стильові особливості оригіналу. Лише поєднання усіх п'яти вимог («дезидерат»), про які писав М. Зеров у статті «У справі віршованого перекладу», може дати справжній високохудожній перекладний твір.

Майже в той самий час до творчості Е. Вергарна звертається також західноукраїнський поет і перекладач В. Бобинський (1898–1938), вибравши для перекладу один із найвизначніших творів – символічну поему «Жінка в чорному» із збірки «Чорні смолоскипи» (1890). Зацікавлення В. Бобинського саме цією поемою Е. Вергарна співпадає з роками активної акумуляції в його творчості досягнень поетичної техніки кращих представників вітчизняної і світової літератури кінця ХІХ – початку ХХ ст. Як зазначає М. Ласло-Куцюк, літературознавець із Румунії, в цьому виборі В. Бобинський як поет, що формувався в іншому літературному середовищі, виявив самостійне, незалежне від впливу, скажімо В. Брюсова, розуміння творчої спадщини Е. Вергарна.

Інтерпретуючи цю поему українською мовою, В. Бобинський намагався відтворити загальний звуковий малюнок, вдаючись подекуди навіть до внутрішнього римування і зберігаючи характеристику барв для передачі загальної настроєвості твору. У зв'язку з лексико-семантичними особливостями поеми, римуванням, алітерацією та асонансами, використаними Е. Вергарном, цікавим є порівняння перекладу західноукраїнського поета з інтерпретацією тієї ж поеми М. Терещенком. Обидва перекладачі, незалежно один від одного підійшовши до відтворення складної за своєю архітектонікою поеми Е. Вергарна, зберегли її кольорову характеристику, настроєвість із постійним чергуванням неспокою і тривоги.

Перекладацька діяльність М. Терещенка, зокрема поява 1927 р. видання «Поеми Е. Вергарна» в його інтерпретації, зацікавили юного поета Ярослава Кондру (1910–1944). 1930 р. поет надрукував у журналі «Нові шляхи» доволі велику рецензію на три поетичні книжечки М. Терещенка, а також на перекладну збірку бельгійського поета видання 1927 р. Рецензент звертав увагу на багатство мови, еластичність і пластичність словесних засобів, хист у передачі пульсуючої життєвої сили чужомовного твору, вважаючи найбільшою заслугою М. Терещенка те, що перекладач довів здатність української мови «передавати своїми словесними засобами складні ритми великої індустрії й урбанізму західноєвропейського міста».

Особливо плідною щодо вивчення, перекладання і творчого засвоєння поетичного доробку Е. Вергарна в літературі Західної України була середина 30-х років; саме в Галичину, де склалися сприятливіші умови не лише для перекладацького процесу, але й для зміцнення української школи перекладознавства, переноситься центр ваги перекладацької справи. В Радянській Україні критичне дослідження та переклад віршів бельгійського поета на початку 30-х років фактично припиняється. Окремі публікації, в яких згадується ім'я Е. Вергарна, позбавлені глибокого літературознавчого аналізу і звичайно носять на собі відбиток вульгаризаторського трактування літературного процесу і творчої індивідуальності. Зацікавлення особою Е. Вергарна та переклад його творів перемістилися на сторінки таких галицьких часописів, як двотижневик «Назустріч», журнал «Ми» (Варшава), у яких активно працювали вже відомі на той час поети і перекладачі, зокрема Св. Гординський та Б.-І. Антонич.

Вибір Св. Гординським (1906–1993) для перекладу у 30-х роках низки філософських та інтимних віршів Е. Вергарна був підказаний співзвучністю його віршів

українському поетові й художникові, подібними естетичними засадами творення поетичного образу «*натхненним танком*» кольорів і слів, що «*Однаково дзвенять у ритмі мелодійнім*» (Св. Гординський). Галицькому поетові була близькою рвуність вірша Е. Вергарна, бажання своїм життям проривати «*мертвий тиск інерції*», кинути «*свій бунтівний визов*» спокоеві, щоб відчутти «*вітрів атаки хижі*».

Зацікавлення Св. Гординського творчістю бельгійського поета втілилось у два критичні есе, написані у двадцять п'яту річницю загибелі Е. Вергарна, а також у переклад дев'яти програмних віршів поета, що друкувались у 1936–1937 роках на сторінках часописів «Назустріч» та «Ми». Есе письменника «Вергарн, поет і людина», друковане у журналі «Ми» (кн. VII, 1937), трактує творчість поета у всій його багатогранності: Вергарн як співець стихійного життя, енергетизму, нового міста, фламандської землі тощо. Єдиним світоглядом поета, зазначає Св. Гординський, був його «*життєвий розгін*», який дає нам змогу краще зрозуміти «*всі його злами й переходи*».

Аналіз перекладів Св. Гординського з Е. Вергарна виявляє в особі західноукраїнського поета не лише уважного дослідника творчості класика бельгійської літератури, але й одного з кращих інтерпретаторів його вірша українською мовою, досконалого майстра версифікації, який творив у різних стильових площинах. Неабиякий хист Св. Гординського-перекладача особливо виявився в роботі над віршем «Голова», знаному вже українському читачеві його інтерпретацією О. Коваленка 1908 р., в якому маємо і загострену експресивність висловленої думки, і синтаксичну будову строф з багатим використанням сурядного зв'язку, і вживання детермінантів із імпресіоністичним забарвленням. Переклади довго замовчуваного поета як зразки його перекладацької майстерності посіли тепер своє належне місце в українській Вергарніані.

У перші роки після Жовтневого перевороту до творів Вергарна звертаються молоді пролетарські театри і театральні колективи. Вже восени 1917 р. у режисурі «Молодого театру» Леся Курбаса, який дедалі ближче підходив до вирішення громадянських тем, виникла ідея створити виставу-огляд про сучасні події на матеріалі народної вертепної драми. Театр особливо активно включився в громадське життя Радянської України на початку 1919 р. Інсценізація творів Вергарна була пов'язана з діяльністю таких театральних колективів, як Роменський український радянський театр, у репертуарі якого на зимовий сезон 1920/21 рр. стояли його «Зорі»; серед творів світової драматургії у репертуарі трупи Гната Юри знаходимо «Повстання». «Зорі» входили також і в репертуар спеціальної трупи акторів-професіоналів, створеної у квітні 1919 р., що дістала назву Червоноармійського театру і ставила «перед собою високохудожні, агітаційно-пропагандистські цілі...»⁵⁹.

Сценічна інтерпретація деяких творів бельгійського поета пов'язана з діяльністю Павла Тичини. Як згадує Марко Терещенко, відомий діяч українського театру, режисер та організатор театральних колективів 20–30-х років, окремі епізоди з драми Вергарна «Зорі» в перекладі видатного українського поета використовувались для задуманої композиції «Перший Будинок нового світу», в основу якої було покладено вірш П. Тичини «Плуг»⁶⁰. Театральна студія імені Г. Михайличенка, як і багато інших театральних колективів 20-х років, була виразником бажань молодого покоління українського акторства шукати і творити нове мистецтво нової доби. Композиція, про

⁵⁹ Український драматичний театр. – К., 1959. – Т. 2. – С. 38.

⁶⁰ Терещенко М. Кризь лет часу. – К., 1974. – С. 16.

яку згадує Марко Терещенко, презентувалася 11 травня 1921 р. у міському оперному театрі імені К. Лібкнехта, викликавши схвалення глядачів та жваву дискусію у пресі. Уривки з соціально загострених творів Вергарна використовувалися також для агіток та пролетарських вистав різними сценічними і театральними трупамі, які їздили по селах та містах молодій Українській Радянській державі.

У 20-ті роки продовжується взаємне інформування читачів про основні віхи літературного процесу України та Бельгії. Привертають увагу, зокрема, дві публікації, що з'явилися на сторінках журналів «Гарт» і «Червоний шлях», в яких подавався реферативний огляд статті бельгійського письменника і літературного критика Франца Елленса (1881–1972) про тогочасну літературу Бельгії⁶¹, а також розповідальське про творчу діяльність Леона Базальжета, автора кількох монографій про Вергарна⁶². Українознавчі матеріали друкуються також і в бельгійських – як франкомовних, так і фламандських – періодичних виданнях. Серед публікацій тих років цікавою є стаття фламандського журналіста Г. Схамельговта «Україна і Росія – дві мови, два народи» («Oekraïnsch en Russisch, twee Talen en twee Volken»), поміщена у брусельській газеті «Ons Vaderland» (1920, 5–6 жовтня), в якій автор великий розділ присвятив життю і творчості Тараса Шевченка. Стаття цінна також і тим, що в ній друкувався перший переклад (прозовий) «Заповіту» фламандською мовою. Згодом цей переклад був включений у книгу Г. Схамельговта «Народи Європи і боротьба національностей»⁶³ і неодноразово публікувався в бельгійській періодиці у зв'язку з різноманітними ювілеями українського поета.

Визначною подією в українсько-бельгійських літературних взаєминах стала поява трьох номерів літературного журналу «La Nervie», присвячених літературі, мистецтву, культурному життю молодій Українській РСР. За кілька місяців до виходу спеціальних випусків «La Nervie» журнал західноукраїнських революційних літераторів «Вікна» повідомляв читачів, що «заходом бельгійської письменниці Сімони Корбіо, що недавно їздила на Україну», з'являться випуски бельгійського літературно-мистецького журналу, присвячені Україні⁶⁴. Автор повідомлення, посилаючись на лист бельгійської письменниці, писав, що «познайомлення з тією культурною працею, яка йде тепер на Радянській Україні, зробило на неї велике враження і вчинило з неї щирою подругою українського народу»⁶⁵. Журнал також попередньо знайомив читача з автурою спеціальних випусків «La Nervie» і їх тематикою.

Перший випуск бельгійського журналу відкрився редакційною статтею, в якій писалося, що попередні знання про Україну та її народ, взяті з різних історичних праць та художніх творів, більше не задовольняють читача, який хотів би повніше дізнатися про той народ, що здобув національну незалежність і будує нове життя. Мотивуючи великий вибір матеріалу, який пропонувався франкомовному читачеві, редколегія вказувала, що для повного ознайомлення з тим чи іншим народом «треба ще знати його архітектуру, скульптуру, мистецтво, музику, поезію та прозу»⁶⁶, тобто все те, що народ вносить у світову скарбницю.

⁶¹ Гарт. – 1927. – № 2/3.

⁶² Червоний шлях. – 1929. – № 3.

⁶³ *Shamelhout G. De Volkeren van Europa en de Strijd der Nationaliteiten.* – Amsterdam, 1930. – Т. 3.

⁶⁴ Вікна. – 1928. – № 3. – С. 12.

⁶⁵ Там само.

⁶⁶ *La Nervie.* – 1928. – N 4/5. – P. 3.

Чотирма великими оглядовими статтями про давню та сучасну українську літературу, музику і малярство, написаними відомими французькими та українськими літераторами і науковцями, «La Nergie» наближав своїх читачів до «живої душі українського народу»⁶⁷. Крім того, редакція повідомляла, що незабаром вийде друком окремих випуск, спеціально присвячений кращим зразкам української літератури. «Незнання української літератури пояснюється незначною кількістю перекладів; це суттєва прогалина, якщо зважити на ті поетичні та духовні скарби, що творилися на українській землі. Унікальна збірка, яку пропонує «La Nergie», дасть змогу франкомовному читачеві пізнати неймовірну привабливість цієї літератури», – зазначувалось на рекламній сторінці журналу.

Другий український номер «La Nergie» з'явився в липні 1928 р. і містив деякі зразки давньоукраїнської літератури, три народні думи, а також близько 20 поетичних та прозових творів українських письменників, починаючи від «Пісні Х» Сковороди і закінчуючи віршем «Вітер з України» Тичини та іншими творами сучасних українських поетів. У восьмому номері друкувався також переклад уривка з другої частини повісті Коцюбинського «Гата моргана» під назвою «Лихо». Як зазначала редакція журналу, переклади частково було взято з паризького видання «Антології української літератури до середини 19 ст.» 1921 р.; інші ж належали Антуанові Мартелю – відомому французькому славістові, дослідникові української класичної і сучасної літератури, професорові Лільського університету. А. Мартель відвідував УРСР, працював у бібліотеках Києва, добре орієнтувався в літературному процесі в Радянській Україні. Певний час А. Мартель провів у Львові, спілкуючись тут із місцевими діячами культури.

Появу українських випусків журналу «La Nergie» схвально зустріли в Україні. Бельгійський, а разом з ним і весь франкомовний читач вперше мав змогу ознайомитись з такою великою кількістю імен українських літераторів, а дехто з письменників, як-от Нечуй-Левицький, Панас Мирний, Стефаник, Мартович, Марко Черемшина, Сосюра, Яновський, згадані в оглядовій статті, були цікавим відкриттям для зарубіжного читача. Повідомляючи українському читачеві про спеціальні випуски бельгійського журналу, «Вікна» писали: «Мистецький журнал «La Nergie», що виходить в Бельгії, присвятив спеціальне число Україні... Поява спеціального українського числа «La Nergie» завдячує заходам друзів України в Бельгії, серед яких особливо слід зазначити ім'я Сімони Корбіо, що з таким захопленням провадить пропаганду українського мистецтва в Бельгії»⁶⁸.

За рік до появи спеціальних випусків бельгійського журналу український читач розпочинає знайомство з одним із найвидатніших бельгійських письменників, основоположником нової бельгійської літератури Шарлем де Костером (1827–1879). У журналі «Вікна» з нагоди столітнього ювілею письменника друкувалася стаття бельгійського журналіста, працівника газети «Le Drapeau rouge», органу Бельгійської комуністичної партії, Огюстена Габарю «Шарль де Костер»⁶⁹.

У цьому ж номері журналу публікуються фрагменти із I та III книг «Легенди» Шарля де Костера у перекладі Карпа Гордія, в яких розгорталися найважливіші події твору. Перекладач звернув особливу увагу на такі розділи, як «Класа судять за єресь», «Побачення в тюрмі», «Класова смерть», «Попіл покійника» та «Пісня

⁶⁷Ibid. – Р. 4.

⁶⁸Вікна. – 1928. – № 11. – С. 8.

⁶⁹Вікна. – 1927. – № 1. – С. 3.

лісових гезів», наближаючи проблеми народної епопеї про Тіля до наболілих проблем західноукраїнського населення, його боротьби проти національного гніту, за возз'єднання українського народу в єдиній державі.

Наступного року у харківському видавництві «Український робітник» з'явилося перше окреме видання «Легенди про Тіля Уленшпігеля» українською мовою у скороченому перекладі Л. Красовського⁷⁰. Як зазначалося на титульній сторінці, видання було призначене «для дітей середнього та старшого віку». Невелика передмова В. Арнаутова давала короткі відомості про життєвий та творчий шлях письменника в контексті становлення нової бельгійської літератури і діяльності «Молодої Бельгії».

Народна епопея Шарля де Костера перевидавалася повнішим текстом у 1935 та 1937 роках⁷¹. Наступні, вже повоєнні видання (а всього було сім видань твору), відзначаються уважнішим прочитанням тексту оригіналу, ґрунтовними і науковими передмовами про історію створення книги. У післямові до перекладу 1972 р., звіреного за повним брюссельським виданням 1959 р., характеризувалося політичне становище Бельгії, подавалася історія Нідерландів початку XVI ст. і докладно розповідалося про повстання гезів 1566 р.⁷² Книга Шарля де Костера 1974 р. увійшла у серію «Вершини світового письменства»⁷³ і неодноразово перевидавалася; саме цей переклад цікавий ще й тим, що в ньому вперше в українських виданнях «Легенди...» повністю друкувалася передмова до неї, датована 1926 р., що належить Роменові Ролланові.

Після другої світової війни українсько-бельгійські літературні зв'язки, як і поширення української літератури за рубежем, набувають нових форм. Прогресивні організації і товариства дружби з Радянським Союзом західноєвропейських держав влаштовують різноманітні виставки, зустрічі з українськими письменниками⁷⁴. У 50-ті роки Бельгію відвідують О. Корнійчук та Ірина Вільде; у бельгійських видавництвах друкуються твори Ванди Василевської, С. Ковпака, В. Собка. Завдяки ініціативі бельгійських комуністів у органі Бельгійської комуністичної партії тижневика «*D'gareau rouge Magazine*» від 31 травня 1958 р. вміщено уривок з роману Ю. Яновського «Вершники» – новелу «Шаланда в морі» – із невеликою передмовою Л. Арагона, передрукованою із паризького видання твору.

Нових форм набуває дослідження та перекладання творів українських класиків – Тараса Шевченка, Івана Франка та Лесі Українки. Постать Кобзаря, з якою бельгійський читач вперше познайомився ще 1882 р. завдяки кільком перекладам його творів, а також низці статей та окремих видань, що друкувались різними бельгійськими видавництвами у 20–30-ті роки XX ст. (перша анонімна згадка про Шевченка в бельгійському виданні датується 1870 р.), вивчається тепер у всій своїй багатогранності.

Публікації бельгійської періодики, присвячені шевченкознавству, переважно

---

⁷⁰ *Костер Ш. де.* Легенда про Тіля Уленшпігеля й Ламма Гоодзака та про їхні пригоди, героїчні, веселі й славетні, у фландрським краї та по інших світах / Скор. пер. Л. Красовського. – Х., 1928.

⁷¹ *Костер Ш. де.* Легенда про Тіля Уленшпігеля. – К., 1935; *Його ж.* Легенда про героїчні, веселі і доблесні пригоди Тіля Уленшпігеля... – К., 1937.

⁷² *Ліссва І.* Великий гез Тіль Уленшпігель // *Костер Ш. де.* Легенда про Уленшпігеля і Ламме Гудзака... – К., 1972. – С. 436–439.

⁷³ *Костер Ш. де.* Легенда... / Пер. С. Сакидона. – К., 1974.

⁷⁴ Докладніше про це див.: *Коваленко Л.* Долаючи відстані й кордони // *Коваленко Л.* Мовами світу. – К., 1984.

пов'язані із ювілейними датами – 150-річчям від дня народження і 100-річчям від дня смерті великого українського поета.

У літературному додатку до газети «Les Nouvelles» від 10 квітня 1961 р. під рубрикою «Шана великому українському поетові Т. Шевченку у зв'язку з 100-річницею його смерті» друкувалися матеріали урочистостей, які відбувалися 18 березня 1961 р. у приміщенні Європейського культурного центру в Брюсселі. Редакція газети інформувала читачів про святкування цього ювілею в різних країнах світу з участю українських радянських та зарубіжних учених, розглядала видання творів Т. Шевченка в УРСР, зазначаючи, що його «Заповіт» перекладався вже 44 мовами світу. Газета подавала уривки з доповіді члена Спілки бельгійських письменників, поета і публіциста П'єра д'Юрселя. У вступній частині редакція повідомляла, що напередодні святкування 100-річчя від дня смерті Т. Шевченка на його батьківщині створено «спеціальний комітет, який займається перекладанням творів Кобзаря англійською, німецькою, французькою та іншими мовами світу».

Відкриваючи вечір, головний директор Європейського культурного центру Раймон Анню розповів про основні віхи життя і творчості Шевченка, характеризуючи його як великого національного поета, твори якого тісно пов'язані із життям і прагненнями рідного народу. Основний доповідач письменник П'єр д'Юрсель мовив декілька слів про культуру українського народу, познайомив присутніх із традиційним національним інструментом – бандурою. Закінчуючи свою розповідь, яка супроводжувалася декламуванням уривків із творів Т. Шевченка «Іван Підкова», «Сон», «Кавказ» у виконанні поета Жака Повреза, доповідач прокоментував текст «Заповіту» й розповів про останні дні життя Кобзаря. «Творчість Шевченка безсмертна, бо в ній відображені сподівання та мрії українського народу, – говорив П'єр д'Юрсель. – Однак його творчий геній не обмежувався лише проблемами свого народу... В його поезії знайшли місце прагнення і сподівання усього людства. Ось чому ми можемо стверджувати, що Тарас Шевченко був не лише поетом національним, він був генієм всесвітнім, одним із світочів людства»⁷⁵.

Урочистий вечір завершився літературною частиною, під час якої читалися вірші Кобзаря, а також великою музичною програмою. Вшанування пам'яті українського поета не залишилось поза увагою газет; у бельгійській пресі відразу ж були надруковані схвальні відгуки, а доповідь П'єра д'Юрселя на ювілейному вечорі вміщено в недільному номері газети «Le Phare» (1961, 14 травня). Наступного дня у столиці Бельгії відбувся ще один урочистий вечір, на якому зі словом про творчість Тараса Шевченка виступив літературознавець Франс де Вінне. Доповідь «Тарас Шевченко – геній України» була виголошена фламандською мовою. Тією ж мовою в березні 1961 р. опубліковано анонімну статтю «Тарас Шевченко. Поет свободи України XIX ст.» у газеті «Het Laatste Nieuws»⁷⁶, де подавався портрет поета в молоді роки, а також розповідалося про згадані нами урочистості в Європейському культурному центрі та в клубному приміщенні на вулиці Пуанкаре. У другій частині статті «Життєпис цілого народу» («Een nationale begrafenis») стисло подавалися основні відомості про життєвий і творчий шлях українського поета.

⁷⁵ D'Ursel P. Taras Chevtchenko, chantre de l'espoir et de la liberté // Les Nouvelles. Supplément littéraire. – 1961. – 10 avril.

⁷⁶ Sjewtsjenko Taras. Oekraïens vrijheidsdichter uit de 19 de Eeuw // Het Laatste Nieuws. – 1961. – Marz.

8 жовтня 1961 р. з нагоди 100-річчя від дня смерті Т. Шевченка в Брюсселі, в залі Mundaneum, було офіційно відкрито виставку, присвячену українському поетові і художнику; виставка працювала до кінця місяця і складалася із 23 вітрин, які знайомили відвідувачів з різними гранями творчості Кобзаря, а також з основними літературознавчими дослідженнями в галузі шевченкознавства. Більшість експонатів після закриття виставки передали у Брюссельську національну бібліотеку, де було започатковано фонд «Тарас Шевченко».

У кінці 60-х років у Брюсселі вийшли друком два переклади з української літератури – повість Андрія Чайковського «За сестрою»⁷⁷ та поема І. Франка «Мойсей»⁷⁸. Переклад повісті Чайковського відразу ж привернув до себе увагу, зокрема бельгійського письменника та літературознавця Жіля Нельо, автора монографії «Панорама історичного роману»⁷⁹. У своєму дослідженні, наслідкові наполегливої тридцятирічної праці та наукових пошуків, Ж. Нельо розглядає історичні твори М. Карамзіна і О. Пушкіна, М. Гоголя і П. Куліша, стверджуючи, що вони створили власну школу історичного роману відповідно до своїх національних традицій. Автор монографії шкодує, що не зміг у своїй праці докладніше розповісти про «українського письменника Андрія Чайковського, який залишив близько тридцяти творів, більшість з яких написана на історичні теми», і цитує твір А. Чайковського у брюссельському виданні 1968 р.

Ім'я Івана Франка вперше прозвучало французькою мовою ще 1878 р. завдяки брошурі Михайла Драгоманова про українську літературу, яку він подав «як відчит літературному конгресові в Парижі». З того часу про творчість Франка розповідають такі літературознавці та соціологи, як А. Леруа-Больє, Б. Малон, відомий славіст Селестьєн Кур'єр та інші; 1906 р. про «славного поета, автора «Мойсея», згадав журнал «La Revue Slave». Невеликі інформації про творчість Каменяра, переклади та переспіви його творів знаходимо в різних французьких, бельгійських і швейцарських франкомовних журналах 10–20-х років ХХ ст. Докладніше з творчістю І. Франка бельгійський читач мав нагоду познайомитися завдяки публікації 1928 р. в літературно-мистецькому журналі «La Nergie» (№ 4/5) перекладів «Вічного революціонера», «Каменярів» та вірша «Не винен я в тому, що сумно співаю...». У невеликій критичній довідці Франко характеризувався як «найзначніший талант серед галицьких українців... який змальовував тяжке життя бориславського народу в період зародження нафтової промисловості в тому краї».

Перше побіжне знайомство бельгійського читача з поемою Франка «Мойсей» відбулося 1928 р., коли в своїй статті «Українське мистецтво», вміщеній у журналі «La Nergie», Симона Корбіо процитувала декілька рядків з «Пролога» поеми Франка. Тоді твір не був перекладений повністю⁸⁰, хоча у франкомовних виданнях з'являються поодинокі переклади його віршів та прози. Зазначимо, що тема Мойсея

---

⁷⁷ *Tchaïkovsky A. Angoisse dans la steppe / Trad. par A. Swirko. – Bruxelles, 1968.*

⁷⁸ *Franko I. Moïse / Trad. par A. Swirko. – Bruxelles, 1969.* А. Свірку належить також видання добірки поезій Франка, що вийшло друком у Брюсселі 1970 р. й охопило понад 40 віршів поета: *Franko I. Poésies choisies / Trad. par A. Swirko. – Bruxelles, 1970.*

⁷⁹ *Nélod G. Panorama du roman historique. – Paris; Bruxelles, 1969.*

⁸⁰ Велика розвідка про поему «Мойсей» Івана Франка з численними уривками з твору, перекладеними Л. Горісом, професором Одеського інституту народної освіти, друкувалася 1928 р. у журналі «L'Ukraine Nouvelle».

не була новою для французького читача. Однак український поет давав своє власне трактування цієї теми. На це вказав журнал «La Nergie». Він писав, що Іван Франко показав Мойсея «не як пророка, далекого від народу, людства, на кшталт А. де Вінї, а як народного проводиря, людину, якій властиві всі людські вади, але яка вміє перемогти себе». Переклад поеми «Мойсей», виданий 1969 р. у гарному поліграфічному виконанні, зроблений вільним віршем, без римування. Перекладач Андрій Свірко (1920–1994) дуже сумлінно йде за текстом оригіналу, однак ні в «Пролозі» до поеми, ні в усіх її 20 частинах не намагається відтворити віршований малюнок поеми, хоча в його інтерпретації українського тексту подекуди трапляються цікаві вирішення.

На 70-ті роки минулого століття припадає ще одна цікава подія в історії українсько-бельгійських перекладацьких контактів: йдеться про бельгійську презентацію поетичної і драматургійної спадщини Лесі Українки. Упродовж чотирьох років – з 1970 р. по 1974 р. – завдяки подвижницькій роботі згадуваного вже нами А. Свірка з'являються три окремі франкомовні видання української поетеси із передмовами упорядника і перекладача: поетична добірка, що охоплювала поезію 1890–1913 рр. (Lessia Oukraïnka. Oeuvres choisies, Br., 1970); драматична поема «Кассандра» (Lessia Oukraïnka. Cassandre. Poème dramatique. Br., 1973); драма «Камінний господар» (Lessia Oukraïnka. L'amphitryon de piette, Br. 1974). А. Свірко, якого буремні події другої світової війни закинули на бельгійські шахти, дебютував у царині перекладу франкомовною інтерпретацією повісті А. Чайковського. Як і попереднє видання, усі наступні перекладачі супроводжував докладними критичними розвідками про життя і творчий шлях українських письменників. Перекладацьку діяльність А. Свірка, зокрема його переклад повісті А. Чайковського, як ми бачили, високо оцінив бельгійський літературознавець Жіль Нельо у своїй монографії, присвяченій історичному романові у світовій літературі. Сам перекладач дуже скромно трактував свою роботу; франкомовні видання І. Франка та Лесі Українки здійснював власним коштом, скрушно запитуючи себе, чи ця робота когось зацікавить. Мабуть через недостатні контакти із французькими літературознавцями та українською науковою діаспорою в Парижі не знав про те, що його переклади «Мойсея» І. Франка та віршів Лесі Українки широко використовувалися у доповідях і матеріалах наукових колоквиумів, присвячених Ів. Франкові (1977 р.) та Лесі Українці (1983 р.), організованих Паризькою Сорбонною та Українським вільним університетом. Звернулася до його перекладів окремих творів І. Франка та Лесі Українки і деяких критичних висловлювань також і авторка франкомовної «Короткої історії української літератури» (PIUF-Paris, 1996) письменниця і літературознавець Ольга Вітошинська. Лише важка недуга, а далі смерть завадили А. Свіркові завершити роботу над задуманим бельгійським франкомовним виданням поезії Т. Шевченка.

Кінець 60-х років минулого століття також є роками активного сприйняття творчості бельгійських письменників в Україні. Найзначнішою віхою у повоєнному вергарнознавстві була, звичайно, поява у поетичній серії «Перлини світової лірики» четвертої збірки поезій Е. Вергарна з ґрунтовною передмовою про життєвий і творчий шлях бельгійського письменника перекладача і упорядника добірки М. Терещенка. У ній критик визначав три найважливіші аспекти, завдяки яким бельгійський поет залишається особливо вартісним для широкої читацької аудиторії: Вергарн – автор трилогії про світ капіталу; співець соціальної революції, трибун усього людства. Інтерпретаторська майстерність М. Терещенка особливо види-

ма у порівнянні його перекладів з інтерпретаціями, які належать Гео Шкурупію, В. Гадзінському, С. Сердюку, що друкувалися на сторінках українських літературних журналів 20-х років. У редакції 1966 р. М. Терещенко відмовився од тих відхилень в українському тексті, які були свідомо внесені ним для того, щоб наблизити вірш бельгійського поета до «ламання старих традицій в суспільстві».

Порівняльний аналіз вірша «Повстання» у перекладах М. Терещенка та Гео Шкурупія розкриває нам цікаві нюанси перекладацької роботи М. Терещенка. У вірші масмо низку характерних особливостей синтаксису Е. Вергарна, багатогранність метафор, внутрішню динаміку, часте вживання однорідних членів речення, особливо складні для перекладу метафоричні звороти. Перекладачам вірша треба було постійно звертати увагу і на ключові слова строфи, які, повторюючись декілька разів в одній строфі, немовби притягають до себе й інші члени речення. Трапляється у вірші й строфа з одного суцільного складнопідрядного речення. Видання творів Е. Вергарна 1966 р. залишається донині найповнішим українським перекладом класика бельгійської літератури, править за основу для передруку в окремих поетичних збірках М. Терещенка, антологічних виданнях світової поезії та хрестоматіях для вищих навчальних закладів і середніх шкіл.

У 60–80-ті роки український читач дістав змогу читати декілька вагомих творів сучасних бельгійських прозаїків як франкомовних, так і тих, що пишуть фламандською мовою. 1962 р. на сторінках журналу «Всесвіт» друкується сатиричний роман одного із класиків сучасної бельгійської фламандської літератури Віллема Елсхота «Ми ловимо пташок на клей»⁸¹. Цей «перший значний твір сучасної фламандської літератури, перекладений в нашій країні»⁸², викривав хижацькі закони світу наживи, зокрема діяльність різних видавців та газетярів, що стали слухняним знаряддям сильних світу цього. Наступного року роман був виданий окремою книжкою у видавництві «Держлітвидав УРСР»⁸³. Через десять років на сторінках «Всесвіту» друкувався ще один переклад з фламандської – роман «Поснули собаки» Піт Ван Акена⁸⁴ про сучасні проблеми мешканців Брюсселя; а 1973 р. у «Молоді» вийшли окремою книжкою два романи одного з провідних письменників сучасної франкомовної бельгійської літератури, лауреата літературних премій Бельгії Давіда Шейнера⁸⁵. У трьох останніх номерах журналу «Вітчизна» за 1984 р., а також у № 1 за 1985 р. друкувався роман одного із найвизначніших сучасних бельгійських письменників, літературного критика, автора багатьох монографічних праць, лауреата кількох бельгійських літературних премій Альбера Егпарса (1900–1996) «Попереду наша тінь»⁸⁶. Роман, який 1952 р. був відзначений літературною премією імені Віктора Росселя, написаний у традиційному реалістичному стилі, висвітлює проблему буржуазної сім'ї. Як і в інших творах Егпарса, в цьому романі велике місце відводиться молоді, її спробі вирватися з-під влади грошей.

60–80-ті роки минулого століття – це також роки справжнього відкриття україн-

⁸¹ Всесвіт. – 1962. – № 7/8 (пер. з фламанд. Г. Баумана, С. Нікіташенка).

⁸² Там само. – С. 17.

⁸³ Елсхот В. Ми ловимо пташок на клей. – К., 1963.

⁸⁴ Акен П. Ван. Поснули собаки / Пер. з фламанд. В. Ошис, О. Медущенко // Всесвіт. – 1972. – № 2.

⁸⁵ Шейнер Д. Лихо доктора Лорейса. Довговухий фламандець / Пер. з фр. К. Квітницької-Рижової. – К., 1973.

⁸⁶ Егпарс А. Попереду наша тінь / Пер. з фр. Я. Кравець // Вітчизна. – 1984. – № 10–12; 1985. – № 1.

ським читачем одного з унікальних явищ сучасної бельгійської франкомовної літератури – творчості романіста Жоржа Сіменона (1903–1989), засновника соціально-психологічного детектива. Письменник, творчий спадок якого становлять майже 200 романів, був широко представлений повістями та романами, що друкувалися на сторінках літературних часописів, публікувалися окремими виданнями.

З 1984 р. український читач ширше пізнає творчість ще одного бельгійського письменника. У збірці світової поезії ХХ ст., в яку ввійшли кращі твори найбільш відомих прогресивних поетів різних континентів, розміщено два поетичні переклади з Моріса Карема (1899–1978)⁸⁷, поета, прозаїка, лауреата літературної премії Французької академії, автора збірок віршів для дітей та юнацтва. У жовтневому номері «Всесвіту» за 1987 р. друкувалася повість «Небезпека» сучасного бельгійського прозаїка і драматурга Йоса Ванделоо, який пише фламандською мовою.

Красномовним свідченням плідності спілкування між українською та бельгійською культурами було повідомлення газети «Le Drapeau rouge» від 26 червня 1985 р. та 26 травня 1986 р. про ретроспективний показ кінострічок німого екрана в другому залі Музею кінематографа бельгійської столиці, де поряд із такими кінострічками, як «Броненосець «Потьомкін» Ейзенштейна, «Жовтень» і «Мати» Пудовкіна, демонструвалися «Земля» і «Арсенал» Довженка⁸⁸.

Останнє двадцятиріччя ХХ ст. в царині українсько-бельгійських літературних зв'язків відзначається особливо плідною діяльністю щодо ознайомлення українського читача як із творами класиків бельгійської літератури, так із новими явищами у франкомовній та фламандській бельгійських літературах. Зауважимо, що ця робота ведеться як безпосередньо через художній переклад, так і літературознавчими дослідженнями, присвяченими проблемам художнього перекладу. Змістовний розділ про українсько-бельгійські літературні взаємини, який друкувався у третьому томі п'ятитомного видання «Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті» (К.: Наукова думка, 1988), вже через чотири роки був доповнений дисертаційним дослідженням «Творчість Еміля Верхарна в українській критиці і перекладах (історико-літературознавчий аналіз)» автора цієї статті. З'явилася низка наукових розвідок, в яких творчість бельгійських письменників (Е. Енс, Е. Вергарн, Ж. Роденбах та ін.) розглядалася в порівняльному аспекті стосовно до українського літературного процесу. Опрацювання архівних матеріалів дало змогу виявити цікаві сторінки незнаних досі фактів з історії українсько-бельгійських літературних взаємин, як от переклад вірша Ш. Ван Лерберга «Дар», знайдений в архівах Григорія Кочура. Завдяки активній перекладацькій діяльності О. Жупанського на сторінках журналу «Всесвіт» друкується добірка «Із сучасної бельгійської поезії», окремі зразки поезії абсолютно незнамого українському читачеві бельгійського поета-художника сюрреаліста Анрі Мішо (1899–1984). Робота перекладача над поезією А. Мішо, цього т. зв. «еміграційного поета», знайшла своє логічне завершення в окремому виданні «Анрі Мішо. Внутрішній простір», яке вий-

⁸⁷ Карем М. Слоненятко. Смерть // Поклик: Із світової поезії ХХ ст. – К., 1984.

⁸⁸ Таким чином, бельгійський глядач вже понад півстоліття знайомиться із кінотворчістю видатного українського режисера і письменника, оскільки ще 1928 р. мав нагоду бачити деякі його стрічки; про це писала в журналі «La Nerve» Сімона Корбіо (1928, № 4/5); див. також: Літ. Україна. – 1986. – 24 лип. – С. 2.

шло друком у видавництві «Юніверс» (2001), об'єднавши також і переклади з цього поета М. Москаленка, І. Світличного, Г. Венгрівської, В. Коптілова.

Усе частіше українські перекладачі повертаються до унікальної поетичної творчості Моріса Карема, цього своєрідного явища у сучасній франкомовній літературі. В останні роки помітне нове зацікавлення творчістю класиків бельгійської франкомовної літератури – Е. Вергарна, М. Метерлінка, особливо його «Блакитною пташкою», яка не лише зазнала декількох перевидань і нових інтерпретацій, але й стала матеріалом для глибоких роздумів над художньо-естетичними уподобаннями бельгійського письменника.

Справді гідної похвали є цілеспрямована діяльність молодого літератора, поета і перекладача Дмитра Чистяка, який останніми роками дає свої інтерпретації окремих поетичних творів як класиків бельгійської літератури (Ш. Ван Лерберг, М. Метерлінк, М. Ельскамп), так і сучасних франкомовних поетів Бельгії (К. Геманс, Р. Бодар, А. Шавета ін.). Дмитро Чистяк є також перекладачем, упорядником і автором передмови ошатного видання «Моріс Метерлінк. П'єси», що з'явилося 2007 р. у київському видавництві «Пульсари». До видання вибраних драматичних творів класика світової літератури, лауреата Нобелівської премії 1911 р. увійшли найбільш знакові п'єси – «Сліпі», «Пелеас і Мелісанда», «Аріадна та Синя Борода», а також феєрія «Блакитний птах». Щойно у перекладі Д. Чистяка надрукована повість сучасного бельгійського франкомовного письменника Франсуа Емманюеля «Людські питання» (Київ, 2009), а також на сторінках «Всесвіту» (№ 11–12, 2009) оповідання бельгійської письменниці Колст Ніс-Мазюр «Робінзон і гора» (пер. І. Рябчій) та «Я блідну від імення Альфи» (пер. Дм. Чистяк).

Відкриттям для українського читача стала і проза Е. Вергарна, представлена художнім есе «Рубенс» та оповіданням-мініатюрою «Біле Різдво», яке мало дві публікації, а також майстерні інсценізації на Українському національному радіо під час Різдва 2004, 2005, 2007, 2008 та 2010 років. А п'ять коротких оповідань письменника, надруковані на сторінках «Всесвіту», можуть стати добрим початком ознайомлення українського читача не тільки із прозовими мініатюрами бельгійського класика, але взагалі з його багатогранною прозою. На часі і презентація прозової спадщини Шарля Ван Лерберга та Моріса Карема, а також унікальної короткої прози Шарля де Костера.

Не можна оминати і таку сторінку міждіалітературних зв'язків, як переклади творів «українських бельгійців», що друкувалися на сторінках українських періодичних видань, а також виходили окремими виданнями, – роман «Мазепа, гетьман України» письменниці Ірен Стецик, вірші поетеси Гані Дибайло-Шпинди, лікаря-поета Романа Бабовала з Брюсселя, творчість якого стала предметом докладних літературознавчих студій Миколи Ільницького та Петра Сороки.

Говорячи про зворотний перекладацький процес, треба насамперед сказати про ту велику самопожертву, з якою постійно і наполегливо знайомив франкомовного читача із сучасною українською поезією український бельгієць Роман Бабовал (1950–2005). Лікар, поет і перекладач, який творив власну поезію французькою та українською мовами, виступав пропагандистом українського поетичного слова у франкомовному світі. Саме завдяки його зусиллям та ентузіазмові при кінці 90-х років у французькому місті Кале вийшла друком двомовна поетична добірка поета Ігоря Калинця «Коронування опудала». Трохи раніше, влітку 1996 р., у № 10 «L'Estracelle», інформаційного поетичного бюлетеня Будинку поезії департаменту Норд Па-де-Кале, у розділі «Голоси на перетині» Роман Бабовал презентував читачам бюлетеня Ігоря Калинця – поета «оригіналь-

ного та новаторського голосу», подавши його три поетичні мініатюри. Багато творчої енергії бельгійський поет і перекладач доклав і при опрацюванні спеціального франкомовного випуску паризької газети «Українське слово» з нагоди Днів української культури у Франції восени 1999 року. Р. Бабовал виступив у цьому номері газети із перекладами зразків поетичних творів Ю. Андруховича, М. Воробйова, В. Герасим'юка, В. Голобородька, Ю. Завгороднього, І. Калинця, Ю. Коваліва, В. Кордуна, Т. Карабовича, Ю. Покальчука, М. Ревакович, І. Римарука, І. Семенка. Окрім того, він був і автором розлогої статті «Українська література. Її народження та відродження», в якій простежував понад тисячолітній шлях розвитку української літератури. Згадана вже Ганя Дибайло-Шпинда (1943 р.), художниця і педагог, дебютувала в літературі (1973 р.) власними віршами, які друкуються на сторінках бельгійської та французької літературної періодики. Деякі її поетичні твори з'явилися в перекладі нідерландською та грецькою мовами, а сама поетеса перекладає із нідерландської та української мов на французьку.

2004 р. Ганя Дибайло-Шпинда надрукувала у франкомовній «Антології української літератури XI–XX ст.» свої переклади декількох віршів Ліни Костенко та Емми Андієвської. У цьому ж виданні, підготовленому НТШ у Сарселі (Франція), передруковувалися окремі переклади з І. Франка, Лесі Українки, В. Голобородька, І. Калинця, Ю. Андруховича в інтерпретаціях Андрія Свірка та Романа Бабовала.

Унікальне свідчення нинішнього зацікавлення бельгійських літературознавців українською літературою, яка бачиться ними в контексті європейського та світового літературного процесів, маємо з появою дванадцятитомного видання «Patrimoine littéraire européen» (Bruxelles: De Boeck Université, 1992–2000). У цій антології європейської літератури, опрацьованій професором Жаном-Клодом Поле із Лювенського католицького університету Бельгії, містяться окремі зразки творів Т. Шевченка, Лесі Українки, І. Франка із невеликими довідковими статтями про життєвий і творчий шлях письменників. У двох додаткових томах «Антології» має бути вміщена інформація про В. Стефаніка, М. Хвильового та Ю. Яновського, доповнена короткими уривками із творів цих письменників.

І немовби крок у відповідь – «Ювілейний альманах 1945–2005» Українського Допомогового Комітету й організованого українського громадського життя в Бельгії (ред. Омелян Коваль), виданий Товариством Українців у Бельгії (Брюссель; Київ; Львів, 2009). Альманах дає не лише велику і цінну інформацію щодо багатогранної діяльності УДК від року його заснування, але й містить багатий матеріал стосовно сприйняття творчості Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки, а також мистецької спадщини Ол. Архипенка двомовними мовами громадами Бельгії.

Як бачимо, обидві літератури – і українська, і двомовна бельгійська – широко відкриті для взаємопізнання та взаємозбагачення. Перспективність корисного і плідного перекладацького діалогу виявляється особливо тепер, коли українська культура активно інтегрується у європейську та світову культури. Потрібні лишень впевненіші кроки насамперед українських науковців-літературознавців, письменників, перекладачів, настійливість і невтомність, з якими ішли до чужомовного читача М. Драгоманов, І. Франко, Леся Українка, презентуючи йому «поетичні та духовні скарби, що творилися на українській землі».

*Ярема Кравець,
дійсний член НТШ,
завідувач кафедри світової літератури ЛНУ імені Івана Франка*

Українсько-бельгійські зв'язки: досягнення і перспективи

Сьогодні для України як ніколи актуальним є впровадження європейських стандартів демократії, забезпечення умов для реалізації прав людини, розвитку громадянського суспільства, створення розвиненого інформаційного простору. Все це – пріоритетні цілі сучасної української влади, тісно пов'язані між собою, досягнення яких залежить значним чином від успішності просування України на шляху євроінтеграції. У цьому контексті розвиток українсько-бельгійських культурних, наукових та економічних взаємин є важливим чинником міжнародної інтеграції нашої держави.

Тісні відносини між нашими країнами мають багатовікову історію. Економічні та культурні зв'язки України та Бельгії сягають своїм корінням глибокої давнини. Ще в XI ст. купці Київської Русі вели торгівлю з Фландрією та іншими регіонами сучасної Бельгії. Взаємовигідні зв'язки зміцнювалися і у XIV–XVII ст. З Іпра, Сінт-Омера, Валансьєна, Брюгге, Дуе, Камбре, Левена, Брюсселя в галицькі та волинські міста надходили вироби з вовни, прикраси з бурштину в обмін на хутро, шовк та східні приправи. Вже тоді фламандські картографи позначали на своїх мапах територію України. У XVI–XVII ст. фламандська і франкомовна преса приділяли певну увагу подіям в Україні. У Лювенському католицькому університеті в ті часи навчалися українські студенти.

Значним був внесок бельгійських промисловців і в індустріальний розвиток України наприкінці XIX ст. – на початку XX ст. У 1895 р. бельгійські підприємці взяли участь в утворенні Російсько-бельгійського металургійного товариства, яке стало засновником Єнакіївського металургійного заводу на Донбасі. Навколо заводу відкривалися вугільні копальні, виникали селища шахтарів, які згодом утворили місто Єнакієве. На початку минулого століття бельгійська компанія «Трактєбель» проклала перші лінії електричного трамваю в Одесі та Києві; компанія і тепер продовжує свою діяльність на українському ринку.

Початок XX ст. крім економічної співпраці приніс і зміцнення політичних зв'язків молодої Української держави і Бельгії. Першим дипломатичним кроком європейської ходи України можна вважати діяльність в 1919–1923 роках надзвичайної дипломатичної місії Української Народної Республіки у Брюсселі, очолюваної професором А. Яковлєвим і генералом-хорунжим О. Осецьким.

Після здобуття Україною державної незалежності у відносинах з Бельгією розпочався якісно новий етап. 31 грудня 1991 р. Королівство Бельгія визнало Україну

873-25

разом з іншими державами – членами Європейського Співтовариства. Із встановленням дипломатичних відносин 10 березня 1992 р. регулярного характеру набув політичний діалог між Україною та Бельгією, який був започаткований у липні 1992 р. робочим візитом Президента України Леоніда Кравчука до Брюсселя. У спільній декларації Президента України і Прем'єр-міністра Королівства Бельгія впевнено наголошувалося на необхідності будувати своє взаєморозуміння на засадах демократії, економічної свободи і соціальної справедливості; заявлялося, що відносини двох країн ґрунтуватимуться на основі дружби і найтіснішого співробітництва в ім'я побудови нової Європи.

1994 р. було укладено Угоду про партнерство та співробітництво між Європейським співтовариством і Україною, яку підписала і Бельгія як член ЄС, а 1997 р. – Договір про взаєморозуміння та співробітництво між Україною та Королівством Бельгія, французькою спільнотою Бельгії, фламандською спільнотою Бельгії, німецькомовною спільнотою Бельгії, валлонським регіоном Бельгії, фламандським регіоном Бельгії, регіоном Брюссель-столиця. У договорі наголошувалося на необхідності розбудови відносин на спільних принципах довіри, пошанування цінностей свободи, демократії та справедливості. Україна і Бельгія досягли домовленості про забезпечення умов для ефективного розвитку взаємовигідних економічних відносин, обміну економічною, науковою і технічною інформацією. Важливе значення надавалося розвитку співробітництва в гуманітарних галузях – фундаментальним та прикладним науковим дослідженням, встановленню безпосередніх контактів між вченими та науково-дослідними інститутами для спільного використання наукових здобутків. Співробітництво у галузі культури, мистецтва, освіти, інформації, спорту та обміну між молодіжними організаціями було названо однією із пріоритетних сфер співробітництва України та Бельгії задля створення спільного європейського культурного простору. Усвідомлюючи глобальний характер проблеми захисту навколишнього середовища, обидві країни наголошували на необхідності ефективнішого співробітництва у цій галузі.

Політичний діалог між Бельгією та Україною підтримується і на парламентському рівні. В українському та бельгійському парламентах функціонують депутатські групи Україна – Бельгія та Бельгія – Україна. Міністри закордонних справ двох країн підтримують постійний діалог з актуальних питань розвитку двосторонніх відносин та проблем міжнародного характеру. Важливими для поглиблення політичних контактів між Україною та Бельгією є також двосторонні консультації на рівні міністерств закордонних справ обох країн.

Продовжуючи багатовікові традиції взаємних контактів, зміцнюються і економічні зв'язки між Бельгією та Україною: зростають обсяги товарообороту, інвестицій, поглиблюється співпраця між регіонами країн – Києвом та регіоном Брюссель-столиця, Полтавською областю та провінцією Ено, містами-побратимами Донецьком та Шарлеруа, Черкаською областю та провінцією Люксембург, Дніпропетровською областю та провінцією Льеж, Львівською областю та провінцією Антверпен.

Величезне значення для України мають зв'язки з країнами Європи в культурній та гуманітарній сферах. Уряд України працює над презентацією України світові та Європі, створенням її образу як сучасної, динамічної, демократичної і толерантної держави, зокрема і шляхом культурного обміну з Бельгією. Наука і мистецтво давно

вже стали універсальним засобом спілкування, який загалом є важливим чинником міжнародної інтеграції. Бельгійці мають можливість знайомитися із сучасним українським музичним та образотворчим мистецтвом, досягненнями українського кінематографа. Цьому сприяють регулярні виступи в Бельгії провідних музичних колективів України – Національного симфонічного оркестру України, камерного оркестру «Київські солісти», Житомирської хорової капели «Орея» та інших. Вже стала доброю традицією участь українських музикантів та співаків у Міжнародному музичному конкурсі ім. Королеви Єлизавети, який відбувається у Брюсселі і є однією із найголовніших подій у музичному житті Європи. Непересічною подією культурно-гуманітарного співробітництва стало проведення у Королівській консерваторії Брюсселя у березні 2004 р. благодійного концерту оркестру «Музиканти Європи» за участю молодих українських виконавців на підтримку діяльності Європейської федерації з розшуку зниклих дітей та бельгійської організації із захисту прав дітей «Child Focus».

Експонування у престижних мистецьких галереях Брюсселя та інших міст Бельгії творів українських художників та скульпторів є свідченням інтересу бельгійської громадськості до духовного та культурного надбання України. 2002 р. в Бельгії вперше був представлений український кінематограф: фільм режисера Кіри Муратової «Другорядні люди» демонструвався на Міжнародному фестивалі європейського кіно у м. Віртон. У травні 2004 року на Брюссельському міжнародному кінофестивалі короткометражного фільму демонструвався фільм «Тато» випускника Національного університету театрального мистецтва О. Андрієнка.

Наукова та мистецька громадськість Бельгії прагне ґрунтовнішого знайомства з українською культурою. Антверпенський університет висловив зацікавленість у впровадженні в університеті курсу української мови і літератури, а міністерство освіти Фландрії – у започаткуванні мовної програми вивчення нідерландської мови у школах України.

Українські школярі вже долучилися до співпраці з бельгійськими школярами, реалізуючи спільні екологічні проекти, зокрема Вінницькою обласною екологічною асоціацією «Зелений світ Поділля». Головними виконавцями і спостерігачами проекту зі збереження флори та фауни Вінницької області виступають учні сільських шкіл Вінничини. Використовуючи досвід органів місцевого самоврядування Королівства Бельгія, вони вивчають природу рідного краю – розшукують колонії птахів, рідкісні рослини, що занесені в Червону книгу України, ведуть за ними спостереження.

Свій внесок у розвиток двосторонніх відносин між Україною та Бельгією, особливо в культурній та гуманітарних сферах, робить українська громада Бельгії, яка на сьогодні налічує 4 тисячі людей. Важливу роль у житті української громади не лише Бельгії, а й інших країн відіграє Український центр на Франкополі поблизу Монса. Багато років тому вихідці з України придбали в мальовничому куточку Арденн, які їм нагадували Карпати, занедбану ферму і власними зусиллями перетворили її на добре знаний в емігрантських колах молодіжний табір. Щороку на Різдвяні свята туди прибувають молоді українці, зокрема члени Спілки української молоді, майже з усіх країн світу. Табір на Франкополі свого часу був дуже важливою ланкою виховання української молоді у вигнанні, яка і нині приїздить туди. У країні працює Об'єднання українок Бельгії, яке є найактивнішим у Льєжі.

Упродовж багатьох років там виходив український журнал, організовувались виставки народної творчості, щороку Об'єднання українок брало участь у різдвяних базарах.

Рівень політичного діалогу з Бельгією, розвиток відносин у торговельно-економічній сфері, співпраця у сфері культури та мистецтв, приклади регіонального партнерства свідчать про обопільне зацікавлення країн у подальшому поглибленні двостороннього співробітництва, яке є важливим чинником європейської інтеграції України. І якщо спільний поступ європейських народів можна порівняти із водоспадом, краса і могутність якого складається з тисяч дрібних крапель води, то українсько-бельгійське співробітництво – це одна із тисяч крапель, частина того веселкового дива, що називається «єдина Європа».

*Юлія Половинчак,
старший науковий співробітник
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського,
кандидат історичних наук*

Від укладачів

Пропонований бібліографічний покажчик є першою спробою в українській бібліографії комплексно представити майже півторастолітні українсько-бельгійські літературні зв'язки¹.

У покажчику відображено переклади українською мовою творів письменників Бельгії і народних казок бельгійського народу, видання творів української художньої літератури та фольклору в Бельгії, літературно-критичні матеріали, а також праці, у яких досліджуються українсько-бельгійські літературні зв'язки.

Наведено бібліографічні відомості про книги, матеріали наукових конференцій, статті з журналів, збірників, енциклопедій, довідників, газет за період з 1870 до 2008 р.

Матеріал у покажчику систематизовано за двома основними розділами: «Бельгійська література в Україні» та «Українська література в Бельгії».

Кожний розділ складається з підрозділів: «Літературно-критичні праці», «Твори окремих авторів та література про них» і «Народна творчість».

До підрозділів «Літературно-критичні праці» включено документи, які відображають загальні питання літературознавства, літературної критики, українсько-бельгійські зв'язки або матеріали щодо творчості письменників. Бібліографічні записи у межах підрозділу подано за абеткою прізвищ авторів або назв, спочатку кирилицею, потім латиницею.

Підрозділ «Твори окремих авторів та література про них» розділу «Бельгійська література в Україні» складається із трьох частин – «Література латинською мовою», «Література французькою мовою», «Література фламандською, нідерландською мовами»².

У підрозділі «Твори окремих авторів та література про них» матеріал розташований за алфавітом прізвищ письменників українською мовою. У межах кожної персоналії публікації творів подано за принципом: збірники, окремі видання, добірки (за хронологією) та окремі твори у збірниках, періодичних виданнях (за абеткою). Перевидання творів розміщено під роком першої публікації за хронологією. Літературно-критичні праці про окремих письменників подаються після зазначення публікацій їхніх творів. У разі відсутності публікацій творів наведено тільки літературу про письменника. Якщо матеріал про письменника дає змогу виділити певні рубрики, то це у покажчику зроблено (скажімо, «Життя і творчість М. Метерлінка»,

---

¹ Видання підготовлене на виконання доручення Кабінету Міністрів України за № 28734/3/1-05 від 05.07.2005 та Президії НАН України від 06.07.2005 р. щодо втілення Плану заходів з реалізації домовленостей, досягнутих під час візиту в Україну Міністра закордонних справ Королівства Бельгія К. Де Гухта (20–21 червня 2005 р.). Було передбачено низку культурно-просвітницьких заходів, вивчення історичних зв'язків, дослідження українсько-бельгійських відносин, які мають давні традиції.

² Відображаючи широку панораму українсько-бельгійських взаємин в їх історичному аспекті та значну кількість позицій із зазначенням *пер. з фламанд.*, укладачі вважали за доцільне подати саме таку назву третьої частини.

«Сценічні постановки...» тощо). Матеріал за рубриками «Е. Вергарн і українські письменники», «М. Метерлінк і українські письменники» згруповано відповідно до абетки українських персоналій.

Дискусійним було питання про внесення до покажчика деяких франкомовних письменників, належність яких до бельгійської літератури вимагала уточнення. Укладачам доводилося звертатися до різних довідкових видань, які часто містили суперечливу інформацію, консультуватися з науковцями, зокрема й бельгійськими. До прикладу, відомий письменник Жорж Сіменон (1903–1989) у бібліографічному покажчику журналу «Всесвіт»³ поданий у розділі «Франція», хоча він народився у Бельгії і сам вважав себе бельгійським письменником, незважаючи на те, що довший час проживав у Франції, США, Швейцарії. Підтверджують це й різноманітні довідково-бібліографічні видання⁴. Хоча, певні парадокси щодо визначення належності Ж. Сіменона до бельгійської чи французької літератур можна зустріти навіть в одній і тій самій публікації. Так, Л. Порицький у статті до ювілею романіста зазначає: «З ім'ям французького письменника Жоржа Сіменона пов'язаний особливий напрям детективного жанру — соціально-психологічний детектив». Далі наводяться уривки зі спогадів Ж. Сіменона: «Здавалося, що я – підліток, француз (вірніше – бельгієць)...»⁵. В анотації до книги спогадів Ж. Сіменона зазначено, що Жорж Сіменон – «бельгійський автор, пишущий на французькому мові»⁶.

У відповіді Посла Королівства Бельгія в Україні П'єра Коло на ім'я генерального директора Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (НБУВ) Олексія Онищенка у листі від 13 січня 2006 р. за № 37/17 зазначається, що «Жорж Сіменон є знаменитим бельгійським письменником».

Подібне маємо і з письменниками Роні-Старшим та Роні-Молодшим і поетом П. Люїсом. Упорядники зважували на те, що ці імена згадуються в авторитетних бельгійських енциклопедичних виданнях. Зокрема в Robert Frickx et Raymond Trousson «Lettres françaises de Belgique», t. 1, éd. Duculot, Paris-Gembloux (1988) про Роні-Старшого говориться як про «визначного класика бельгійської літератури, провісника франкомовної наукової фантастики» (с. 144), про «найвизначнішого письменника франкомовної наукової фантастики» (с. 354), «важливого і виняткового автора франкомовної літератури» (с. 501). Щодо П'єра Люїса: він народився в Генті (Бельгія)⁷, належав до поетів-символістів, тісно пов'язавши себе із бельгійськими та французькими літературними колами, співпрацював у бельгійському журналі «La Wallonie», заснованому Альбертом Мокелем. Про вірші та прозу П. Люїса писав Е. Вергарн. Ці письменники належать до так званих

³ Журнал іноземної літератури «Всесвіт» у ХХ сторіччі (1925–2000): Бібліогр. покажч. змісту / Уклад.: О. Микитенко, Г. Гамалій. – К.: Вид. дім «Всесвіт», 2004. – 712 с.: фото.

⁴ J.-M. K. [Klinkenberg Jean-Marie]. Simenon Georges // Columbia Dictionary of Modern European Literature. – 2 ed., fully revised and enlarged. – New York, 1980. – P. 745; J.-M. K. [Klinkenberg Jean-Marie]. Georges Simenon // Alphabet des lettres belges de langue française. – Bruxelles, 1982. – P. 290; Grisay A. Bibliographie des éditions originales de quarante écrivains belges de langue française. – Brux.: Balberghe libraire, 1996. – 133 p.; Robert Frickx et Raymond Trousson. Lettres françaises de Belgique. Dictionnaire des Oeuvres. I. Les Romans. Ed. Duculot, Paris – Gembloux, 1988; та ін.

⁵ Порицький Л. «Я – романіст, а не письменник взагалі...» // Дзеркало тижня. – 2003. – 15–21 лют. – С. 13.

⁶ Сіменон Ж. Воспоминания о сокровенном. – М.: Вагриус, 2005. – 730 с.

⁷ Louÿs, Pierre (pseud. Pierre-Felix Louis) // Encyclopedia of World Literature in the 20th Century. – New York, 1969. – Vol. 2. – P. 334; M. G., J. P. R. Louÿs, Pierre // Cassell's Encyclopedia of World Literature. – London, 1973. – Vol. 3: Biographies L – Z. – H. 72.

«еміграційних» письменників у бельгійській франкомовній літературі, які активно інтегрувалися у французьке літературне життя. Брати Роні, зокрема, у кінці 80-х років XIX ст., покинувши рідний Брюссель, перебралися до Парижа, були першими членами Гонкурівської академії, а Роні-Старший навіть довгий час там головував.

У розділі «Українська література в Бельгії» окрім перекладів творів українських авторів подано і художні твори українською мовою, що з'явилися друком на території Бельгії. У Бельгії видавалися книги українських письменників-класиків: Лесі Українки, Івана Франка, Андрія Чайковського, а також Леоніда Мосендза, Уласа Самчука, письменників української діаспори, які проживали в Бельгії (Кузьми Дмитрика, Богдана Куриласа) та інших зарубіжних країнах – Юрія Борця (Австралія), Романа Кухаря, Володимира Радзикевича (США), Івана Стоцького (Німеччина), письменників України Ігоря Калинця, Зиновія Красівського, Степана Сапеляка, Василя Стуса та ін.

У новітній період становлення Української держави українські письменники Бельгії отримали ширші можливості друкувати свої твори в Україні⁸. Укладачами прийнято рішення у цьому ж розділі навести публікації українських письменників Бельгії Романа Бабовала, Зореслави Коваль, які були опубліковані в Україні та інших країнах, комплексно представити їхній творчий доробок. Видано твори Романа Бабовала українською та французькою мовами, а також літературу про нього. Крім того, Р. Бабовал презентований у покажчику як перекладач окремих добірок української поезії, виданих у Франції (до прикладу, газета «La Parole ukraïnienne»). Він широко сприяв популяризації української літератури у франкомовному світі в останні десятиріччя минулого століття, а також знайомству українських читачів з бельгійською літературою. У передмові до перекладеної ним добірки трьох бельгійських поетів писав: «...я намірився представити бельгійську поезію українському зацікавленому читачеві; правда, не в цілому, як було потрібно, але бодай одну її грань – франкомовну, оскільки ця остання нині інтенсивно живе і набирає щораз більшого резонансу в країнах, де панує французька мова, і поза ними»⁹.

Що стосується українського педагога та письменниці Івонни Петрів, яка тривалий час жила у Бельгії, наведено відомості про книгу, видану у Бельгії, та наукові розвідки І. Стражникової, видані в Україні, які містять значний бібліографічний апарат.

У рубриці «Переклади творів Т. Шевченка фламандською мовою» після бібліографічного опису прозового перекладу «Заповіту» Т. Шевченка, зробленого Г. Схамельговтом (Ons Vaderland. – 1920), подані відомості про його публікації в київських виданнях.

До цього ж розділу включено твори Ірени Стечик, видані французькою мовою, які стосуються української тематики.

Слід зауважити про складнощі бібліографічного пошуку, пов'язані з розпорошеністю бібліографічної інформації у різних джерелах, відсутністю бельгійських видань у фондах бібліотек України, а часто і малою поінформованістю про те, як у Бельгії відбувався український літературний процес.

При складанні бібліографії опрацьовано каталоги і фонди НБУВ, частково бібліотеки Львівського національного університету ім. І. Франка, Львівської національної наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України. У процесі пошуку матеріалів здій-

---

⁸ Бабовал Роман. Мандрівники ймовірного: Поезії. – К.: Дніпро, 1993; Коваль Зореслава. На шкірі шелестить верба. – К.: Заповіт, 1996; Коваль Зореслава. Пісня кришталю. — Париж; Львів; Цвікау: Зерна, 1998; та ін.

⁹ Бабовал Р. Одне місто, три поети: (Добірка віршів трьох бельгійських поетів // Світо-вид. – 1995. – № 3. – С. 5.

снено перегляд видань органів державної бібліографії, загальних і галузевих бібліографічних посібників, ретроспективних покажчиків, періодичних видань, пристатейної бібліографії тощо.

Важливим джерелом пізнання іншої країни є література і мистецтво. Ю. Меженко та М. Яшек, подаючи інформацію про українські переклади бельгійських авторів у покажчику «Чужомовне письменство в українських перекладах» за рубрикою «Французька»¹⁰, у передмові до нього зазначали, що «Наші літературні зв'язки з Європою мізерні. ...Насправді-ж справа перекладів з європейських літератур у нас просувається надзвичайно повільним темпом»¹¹.

Докладний огляд українсько-бельгійських взаємовідносин було зроблено у фундаментальному виданні «Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті»¹².

Деякі бібліографічні відомості виявлено за окремими покажчиками зарубіжної літератури в Україні¹³, а також за бібліографічними списками О. Синиченка та ін., що друкувалися на сторінках журналу «Всесвіт» і містили відомості про переклади творів та літературно-критичні праці, видані окремо та опубліковані в інших періодичних виданнях за певні роки. Укладачами переглянуто *de visu* низку періодичних видань та наукових праць з філологічних наук.

Бажано було б, щоб розділ «Українська література в Бельгії» був повнішим. При його опрацюванні укладачі використовували бібліографічні матеріали¹⁴, документи, наявні в найбільших книгозбірнях України, та доступні електронні ресурси. На жаль, міжнародна бібліографічна база даних Центру обміну інформацією ЮНЕСКО «Index Translationum» не подає відомостей про переклади української літератури в Бельгії і навпаки.

У покажчику розкрито зміст видань, які були доступні укладачам. Для змістовнішого розкриття тематики або у разі, коли заголовки не відображає змісту, подано уточнення чи короткі анотації.

---

¹⁰ Меженко Ю., Яшек М. Чужомовне письменство в українських перекладах // Життя й революція. – 1929. – № 4. – С. 191–202; № 5. – С. 163–174; № 6. – С. 147–158; № 7/8. – С. 232–255.

¹¹ Життя й революція. – 1929. – № 4. – С. 191.

¹² Кравець Я. І. Українсько-бельгійські літературні взаємини // Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті: В 5 т. – К., 1987. – Т. 3: У взаєминах з літературами Заходу і Сходу. – С. 185–219.

¹³ Художня література, видана на Україні за 40 років, 1917–1957 рр. У 2 ч. Ч. 2. Російська художня література, література інших народів СРСР, література зарубіжних країн: Бібліогр. покажч. / Уклад. О. О. Майборода, Г. Д. Рубан, О. О. Старченко. – Х.: Вид-во Книжк. палати УРСР, 1960. – 540 с.; Художня література зарубіжних країн у пресі УРСР, 1981 – 1985 рр.: Наук.-допом. ретросп. покажч. / Кн. палата УРСР ім. І. Федорова. – Х., 1989. – 708 с.; Чужомовне письменство на сторінках західноукраїнської періодики (1914–1939): Бібліогр. покажч. / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Наук. б-ка; Наук. т-во ім. Шевченка; Наук. ред. Р. Зорівчак. – Л., 2003. – 194 с.; та ін.

¹⁴ Бабич В. С. Твори письменників Радянської України у зарубіжних виданнях, 1945–1975: Бібліогр. покажч. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Х.: Ред.-видавн. від. Кн. палати УРСР, 1977. – 187 с.; Бібліографія видань жіночої творчості поза межами України (1940–1973) / Зібр. й упоряд. Н. Чапленко. – Філадельфія, 1974. – 54 с.; Романенчук Б. Бібліографія видань української еміграційної літератури у вільному світі, 1945–1970 рр. – Філадельфія: Київ, 1974. – 96 с.; Piaseckyj O. Bibliography of Ukrainian Literature in English and French: Translations and critical works (1950–1986). – London; Paris; Ottawa: University of Ottawa Press, 1989. – 386 p.; Надіслані книжки // Українська книга: Квартальник бібліографії й книгознавства Т-ва укр. бібліофілів, Т-ва укр. бібліотекарів і бібліографічної комісії НТШ. – Філадельфія (1971–1982); та ін.

Бібліографічний опис документів, які зберігаються в НБУВ, супроводжується шифром зберігання (крім газет), вони, відповідно, переглянуті de visu. Деякі публікації описані за примірниками, що зберігаються у приватних книгозбірнях Ігоря Калинця та Яреми Кравця, декілька видань – за фондами Наукової бібліотеки Національного університету «Киево-Могилянська академія».

Рецензії на книги та статті подано після бібліографічного опису рецензованої праці (їхні шифри не наводяться).

Допоміжний апарат видання складається з *Покажчика імен*, *Покажчика українських перекладачів бельгійської літератури* та *Покажчика франкомовних, фламандських і нідерландських перекладачів української літератури*.

У бібліографічному описі збережено стилістику та орфографію текстів, назв, імен тощо. В анотаціях, які мають уточнювальний, довідковий характер, та *Покажчику імен* укладачі подали прізвища авторів та назви за сучасним правописом. До прикладу, у бібліографічному описі – Верхарн, а в анотаціях, за сучасним правописом, – Вергарн. Покажчик імен відображає усі прізвища, що зустрічаються у тексті бібліографічного покажчика. При наявності публікацій творів автора українською та іноземною мовами вони зведені у *Покажчику імен* за українським прізвищем з відповідними відсиланнями. В інших випадках – за оригіналом в бібліографічному описі.

У зв'язку з неусталеністю транслітераційних систем автори стикнулись із проблемою щодо відтворення українських прізвищ та імен французькою мовою. Хоча правила транслітерації передання власних імен та географічних назв мов, які користуються кирилицею, латинським шрифтом встановлюються міжнародним стандартом ISO 9:1995 «Information and documentation – Transliteration of Cyrillic characters into Latin characters – Slavic and non-Slavic languages», слід зазначити, що у практичному застосуванні при переданні тієї чи іншої назви конкретною мовою часто спостерігається відхід від цього стандарту. При переданні українських власних імен конкретними мовами, зокрема французькою, частіше застосовуються відповідні буквосполучення, характерні для цих мов. При транслітерації українських прізвищ французькою мовою у заголовках рубрик, допоміжних покажчиках укладачі намагалися максимально наблизити їх написання до точного відтворення їхнього звучання українською мовою. Зокрема, так: /и/ (укр.) – [y] (фр.) – Chachkévytch; /ий/ (укр.) – [yi] (фр.) – Kotsioubynskyi; /ій/ (укр.) – [iy] (фр.) – Yougiy; /у/ (укр.) – [ou] (фр.) – Kутагоuk тощо.

Тому франкомовне написання прізвищ окремих персоналій у бібліографічних описах інколи може не збігатися із їхнім відтворенням у назвах рубрик, *Покажчику імен*. Варто зазначити, що і в самих франкомовних виданнях, в яких ідеться про українську літературу, часто бачимо певні відмінності у написанні прізвищ українських письменників (напр. Ševčenko, Chevchenko тощо). Укладачі орієнтувалися, насамперед, на такі авторитетні франкомовні видання, як: «Actes de la Journée Ivan Franko» (Sorbonne, le 12 novembre 1977) (Paris; Munich 1977); «Actes du Colloque Lessia Oukraïnka» (Sorbonne, les 23 et 24 avril 1982) (Paris; Munich, 1983), «Encyclopedia Universalis» (Paris, 1998), а також на сучасні тенденції і наукові напрацювання у цьому питанні¹⁵.

У *Покажчику імен* відображені усі особи, про які йдеться в основному тексті. Номери, що стосуються персоналій, подані у круглих дужках. Відомості про перекладачів зазначено після цифри у круглих дужках з позначкою (пер.), курсивом наведені номери сторінок.

---

¹⁵ Див., напр.: Мазниченко В. М. Фонографічні особливості українських антропонімів у французькій мові : Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.05 / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2001. – 21 с.

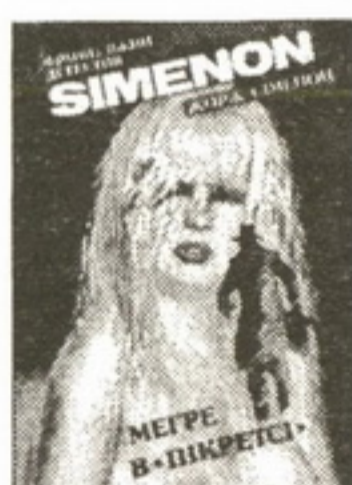
Справжнє ім'я особи та її псевдонім або криптонім пов'язані в *Показчику імен* посиланнями (до прикладу: Горенко Лесь *див.* Семенко М. В.). Псевдоніми та криптоніми переважно розкрито за виданням: Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX ст.) (К., 1969); Еппель В. Нові матеріали до словника українських псевдонімів (К., 1999). У випадку, коли псевдонім чи криптонім розшифровано, опис подано під справжнім прізвищем автора, а сам псевдонім чи криптонім – в кінці бібліографічного опису за позначкою «Підп.» (підпис). Виняток становлять псевдоніми, які закріпилися як літературні імена: О. Олесь, Леся Українка, Панас Мирний, Марко Черемшина, Роні-Старший тощо.

Сподіваємося, що цей показчик сприятиме глибшому взаємопізнанню наших культур, а надто поживленню українсько-бельгійських творчих і наукових контактів.

Укладачі висловлюють щире подяку рецензентам – відомому вченому-літературознавцю, члену-кореспонденту НАН України Дмитрові Наливайку; науковому співробітнику НБУВ, бібліографові великої ерудиції Лілії Беляєвій за корисні зауваження та цінні поради. Особлива подяка за консультації та рекомендації перекладачеві, письменнику Всеволоду Ткаченку; Голові Головної Ради Українських Громадських Організацій в Бельгії Омелянові Ковалю та поетесі Зореславі Коваль; поетові, лауреатові Національної премії України ім. Т. Шевченка Ігореві Калинцю за допомогу при опрацюванні матеріалів бельгійської україніки; дослідникові і перекладачеві нідерландської літератури Ярославу Довгополому; молодому поетові, перекладачеві Дмитрові Чистяку за надання до показчика додаткових відомостей про сучасних українських перекладачів. Укладачі дякують своїм молодим колегам – Оксані Кіт, аспірантці кафедри світової літератури ЛНУ ім. Івана Франка, і Надії Якубович, співробітниці цієї кафедри, за велику технічну допомогу під час опрацювання показчика.

Тетяна Добко, Ярема Кравець
(Київ – Львів)

БЕЛЬГІЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА В УКРАЇНІ

Літературно-критичні праці

1. **Бабовал Р.** Одне місто, три поети: (Добірка віршів трьох бельгійських поетів [К. Буччяреллі, Ж.-Л. Вотіє, І. Намюр]) // Світо-вид. – 1995. – № 3. – С. 5–6. –
Тексти пер.: с. 7–31.

Ж68114

2. **Белецкий А. И.** В мастерской художника слова // Вопросы теории и психологии творчества. – Х., 1923. – Т. 8. – С. 87–277.

Про творчість М. Метерлінка. – С. 235. Про творчість Ж. Роденбаха. – С. 201, 202, 207, 211, 242, 262, 264.

В47649/8

3. Те саме // Білецький О. Зібрання праць: У 5 т. – К., 1966. – Т. 3. – С. 274–489.
Про творчість М. Метерлінка. – С. 442. Про творчість Ж. Роденбаха. – С. 403, 404, 410, 415, 450, 472, 475.

В314004/3

4. **Бельгія** // Українська радянська енциклопедія. – К., 1960. – Т. 1. – С. 494–498.
Розвиток бельгійської літератури трьома мовами. Література валлонською мовою. Література французькою мовою. Фламандська література. – С. 496–497.

В306670/1

5. **Бельгія (флам. Belgie)** // Український радянський енциклопедичний словник: В 3 т. – К., 1966. – Т. 1. – С. 164–165.

Про двомовну бельгійську літературу. – С. 165.

В315879/1

6. **Бельгія** // Українська радянська енциклопедія. – 2-ге вид. – К., 1977. – Т. 1. – С. 393–396.

Література бельгійського народу. Література французькою мовою. Література фламандською мовою. – С. 395.

В328608/1

7. **Бельгія, Королівство Бельгія** // Український радянський енциклопедичний словник: В 3 т. – 2-ге вид. – К., 1986. – Т. 1. – С. 151–152.

Про бельгійську двомовну літературу, літературне об'єднання «Молода Бельгія», визначних представників франкомовної бельгійської літератури ХХ ст., відомих нідерландських письменників.

В334254/1

8. Бішоф Г. Флямандський рух у Бельгії від 1830 року / З нім. пер. О. Маковей // Літ.-наук. вістник. – 1899. – Т. 7, кн. 9. – С. 137–152.

Про поезію «De drie Zustersteden» К. Л. Ледеганка. – С. 141; Творчість Г. Консіанса. – С. 144–145; Діяльність письменників фламандських товариств (Т. Бергмана, Ф. Еткера та ін.). – С. 148–149.

Ж21214

9. Ващенко Ю. А. Історія світової літератури к. ХІХ – поч. ХХ ст.: Метод. матеріали для студ. заоч. та дистанц. навчання зі спец. «Журналістика» / Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2002. – 39 с.

Є матеріали до вивчення бельгійської літератури, зокрема творчості Е. Вергарна та М. Метерлінка.

10. Венгеров Л. М. Зарубіжна література, 1871–1973: Огляди і портрети. – К.: Вища шк., 1974. – 392 с.

Зі змісту: Франкомовна бельгійська література. – С. 40–41; «Легенда про Тіля Уленшпігеля» Ш. де Костера. – С. 41; Моріс Метерлінк (1862–1949). – С. 41–44; Еміль Верхарн (1855–1916). – С. 44–48.

Ва246719

11. Гозенпуд А. Брюсов – перекладач: (до 20-річчя з дня смерті) // Л-ра і мистецтво. – 1944. – 22 жовт.

Зокрема, про переклади творів Е. Вергарна, М. Метерлінка.

12. Градовський А. Вплив бельгійської школи символізму на становлення українського модернізму // Укр. л-ра в загальноосвіт. шк. – 2003. – № 9. – С. 34–37.

Вплив поетів Е. Вергарна та М. Метерлінка на творчість М. Вороного, О. Олеся, Д. Загула, Л. Савченка, П. Тичини, В. Ярошенка.

Ж16401

13. Денисюк І. Михайло Рудницький зблизька: До 100-річчя від дня народж. // Денисюк І. Літературознавчі та фольклористичні праці: У 3 т., 4 кн. – Львів, 2005. – Т. 1, кн. 2. – С. 434–440.

Про статтю І. Франка «Доповіді Міріама», що стосується бельгійських символістів. – С. 436.

В349895

14. [Доманицький В.] Флямандська література // Літ.-наук. вістник. – 1904. – Т. 25, кн. 3. – С. 181–183. – Підп.: В. Д-ий.

Переказ повідомлення з фламандської газети «Vlaanderen», в якому йшлося про становище бельгійських письменників, які пишуть французькою та фламандською мовами. Наводяться вислови письменників Жоржа Екі та Августа Вермелена.

Ж21214

15. Донцов Д. Невільники доктрини // Літ.-наук. вістник. – 1928. – Т. 97, кн. 9. – С. 69–87.

Про патріотизм і любов до вітчизни. Роздуми про національність письменників Бельгії, ким були Вергарн, Ш. де Костер: французами чи фламандцями, згадки про Метерлінка і Лемоньє. – С. 70–71.

16. **Донцов Д.** Роздвоєні душі // Донцов Д. Дві літератури нашої доби. – Львів, 1991. – С. 69–92. – Перша публікація статті під заголовком «Невільники доктрини». Про письменників Бельгії. – С. 71.
Ba530742

Див. також № 15.

17. **Журавська І. Ю.** Іван Франко і зарубіжні літератури. – К.: Вид-во АН УРСР, 1961. – 383 с.
Про статтю І. Франка «Доповіді Міріама», присвячену лекціям Зенона Пшесмицького про бельгійських символістів 80–90-х рр. – С. 314–316.
Bo826821

18. **Ільницький М.** Михайло Яцків // Яцків М. Вибрані твори. – К., 1973. – С. 5–23.
Про молоді літературні організації Бельгії та інших країн, їх вплив на літературне угруповання «Молода муза». – С. 10–11.
Ba233324

19. **Ільницький Н. Н.** Творчество Михаила Яцкова в контексте идейно-эстетической борьбы в украинской литературе начала XX в.: Автореф. дис. ... канд. филол. наук / АН УССР. Ин-т лит. им. Т. Г. Шевченко. – К., 1973. – 21 с.
«Молода Бельгія». – С. 8. Про модернізм М. Яцківа, вплив на його творчість М. Метерлінка. – С. 11.
Pa10796

20. **Ільницький М.** Творчість Михайла Яцкова в контексті ідейно-естетичної боротьби в українській літературі початку XX ст.: Дис. ... канд. філол. наук / АН УРСР. Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. – К., 1973. – 215 с.
Вплив «Молодої Бельгії» та інших європейських літературних груп на становлення «Молодої музи». – С. 66.
Dc23617

21. **Кміт Ю.** Новини західньо-європейських літератур // Літ.-наук. вістник. – 1909. – Т. 45, кн. 1. – С. 160–167.
Про п'єсу «Блакитний Птах» Maeterlinck-а [М. Метерлінка], драму [Paul] Spaak-а «Kaатje», поетичну збірку «Les Héros» Verhaeren-а [Е. Вергарна]. – С. 164–165 [оригінал назв збережено].
Ж21214

22. **Кость Г.** Студенти здивували посла Королівства Бельгії знанням бельгійської літератури // Каменяр. – 2002. – № 3, черв. – С. 3.
Зустріч викладачів та студентів Львівського національного університету з послом Королівства Бельгія в Україні паном П'єром Клеманом Дюбюїссоном 28 травня 2002 р.

23. **Кочур Г.** Етапи розвитку: (Французька література в українських перекладах) // Всесвіт. – 1962. – № 11. – С. 89–96.

Про переклади творів бельгійських письменників Ж. Роденбаха та М. Метерлінка. – С. 91.

Жс27966

23а. **Кочур Григорій.** Література та переклад: дослідження, рецензії, літературні портрети, інтерв'ю / Упоряд.: Андрій Кочур, Марія Кочур; Редкол.: А. Кочур. (голова) та ін. – К.: Смолоскип, 2008.

Т. 1: / [Авт. вступ. сл. І. Дзюба, Р. Зорівчак]. – 2008. – 603, [7] с.: портр.

Т. 2: – С. 620–1167, [7] – Паг. наскрізна. – Показч. імен: с. 1125–1167.

В350910/1-2

Про Е. Вергарна, Шарля де Костера, Ш. ван Лерберга, М. Метерлінка, Ж. Роденбаха та їх переклади, здійснені О. Бурггардтом, М. Драй-Хмарою, М. Зеровим, М. Рильським, Б. Теном, М. Терещенком, Є. Тимченком, Лесею Українкою, І. Франком – див. Т. 2, *Показчик імен*.

24. **Кравець Я.** Декілька думок про комплексне функціонування національних бібліотек // Іноземна книга у Львові: Матеріали міжнар. наук. конф., присвяченої 50-річчю заснування Львів. б-ки інозем. л-ри (Львів, 20–21 жовт. 1997 р.). – Львів, 1998. – С. 64–67.

Діяльність бельгійських франкомовних письменників українського походження Софії Подольської, Р. Бабовала, О. Мілона, Ірени Стецик. – С. 65; Про творчість Ж. Кобса, автора двотомника сонетів «Кобзар на вигнанні». – С. 66.

25. **Кравець Я. І.** «Молода Бельгія» // Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – К., 1995. – Т. 3. – С. 405.

Літературне об'єднання 80–90-х рр. ХІХ ст. у Бельгії.

В335899/3

26. **Кравець Я.** Світова та європейська асоціації франкомовних студій // Слово і час. – 1998. – № 7. – С. 78–81.

Українсько-бельгійські літературні взаємини. – С. 79–80, 81.

Ж27444

27. **Кравець Я.** Україна і франкомовний світ // Львівщина-96: Регіон. річник. – Тернопіль; Львів, 1996. – С. 127–132.

Про переклади творів М. Метерлінка, Ж. Роденбаха, Е. Вергарна, Ш. де Костера. – С. 129–130, 132. Про Е. Енса, його передмову до перекладу «Катерини» Т. Шевченка. – С. 131.

Ж69416

28. **Кравець Я. І.** Українсько-бельгійські літературні взаємини // Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті: В 5 т. – К., 1987. – Т. 3: У взаєминах з літературами Заходу і Сходу. – С. 185–219.

В335070/3

29. **Кравець Я.** Юрій Липа: три погляди на чуже письменство // Юрій Липа: голос доби і приклад чину. – Львів, 2001. – С. 169–185.

Зокрема про зацікавлення Юрія Липи творчістю П. Люїса, Ж. Роденбаха, переклади їхніх творів. – С. 170–171.

Ва617518

30. **Куагбер [Кажбер] М.** Бельгійський роман французькою мовою // Алхімія слова живого: Фр. роман 1945–2000 рр. / Автор-упоряд. В. І. Фесенко. – К., 2005. – С. 332–338.

Ва668300

31. **Липківська А.** Світ у дзеркалі драми. – К.: Кий, 2007. – 356 с.

«Розкішний рогоносець» Ф. Кроммелінка. – С. 140, 191. Про М. Метерлінка. – С. 50–52, 184, 185, 303. «Аглавена і Селізетта». – С. 103; «Заручини». – С. 217, 234; «Непрохана». – С. 183; «Синій птах». – С. 184, 185, 217, 234; «Сліпі». – С. 75, 183; «Всередині». – С. 183, 184.

32. **Література:** Синхроністично-хронологічна таблиця // Енциклопедія українознавства. Словникова частина. – Львів, 1994. – Т. 4: Перевид. в Україні. – С. 1338–1355. – Табл. наведено у ст. Літературна критика / І. Кошелівець, Б. Кравців.

У таблиці подано хронологію виходу творів української та світової літератури. Серед бельгійських творів: «Легенда про Тіля Уленшпігеля» (1868) Ш. де Костера, «Сліпці» (1890), «Пеллеас і Мелісанда» (1892) М. Метерлінка, «Міста-спрути» (1895) Е. Вергарна. – С. 1345–1347.

В339091/4

33. **Літературний щоденник** / Уложив М. Терещенко. – К.: Дніпро, 1966. – 442 с.

Подано відомості про Ш. ван Лерберга. – С. 329, 334; Е. Вергарна. – С. 163, 369: портр.; А. Вермелсна. – С. 154, 384; Ш. де Костера. – С. 159, 262: портр.; Ж. Екауда. – С. 169, 173; Г. Консіанса. – С. 286, 311; К. Лемоньє. – С. 100, 189; М. Метерлінка. – С. 147, 271; Ж. Роденбаха. – С. 224, 399.

Ва37

34. **Лучук В. І.** Кравець Ярема Іванович // Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – К., 1995. – Т. 3. – С. 40.

Про перекладача та дослідника творчості французьких та бельгійських франкомовних письменників. .

В335899/3

35. **Мала літературна енциклопедія** / Склав П. Богацький. – Sydney, Australia, 2002. – 244 с.

У гаслі «Антологія» згадка про укладену, [але не видану] у 30-х роках ХХ ст. неокласиками «Антологію французької поезії», яка містила вірші найвидатніших поетів Бельгії, зокрема переклади М. Рильського з М. Метерлінка, М. Драй-Хмари з Е. Вергарна. – С. 21–22.

Ва629365

36. Микитенко О. В червоних лавах: (3 історії інтернац. зв'язків укр. рад. л-ри 20-х р.). – К.: Дніпро, 1974. – 216 с.

Про вибрані твори Е. Вергарна. – С. 35. Про інформацію з різних країн світу, зокрема Бельгії, щодо літературних, видавничих, науково-гуманітарних справ на сторінках журналу «Червоний шлях» (1927–1929). – С. 145. Про видання двотомника Ж.-А. Роні Старшого. – С. 149. Серед визначних творів світової літератури, перекладених українською мовою, – поезії Е. Вергарна, здійснені М. Терещенком. – С. 150. Щодо якості перекладів зарубіжної літератури, про рецензію перекладу Л. Красовського «Легенди про Тіля Уленшпігеля...» («Червоний шлях», 1929). – С. 151. Про спеціальні українські номери журналу «La Nergie». – С. 157–158. Про участь у II Міжнародній конференції революційних і пролетарських письменників світу (Харків, листопад 1930) представників багатьох зарубіжних літератур, зокрема, бельгійської. – С. 173.

Ва249193

37. «Молода Бельгія» («Jeune Belgique») // Українська радянська енциклопедія. – К., 1962. – Т. 9. – С. 311.

В306670/9

38. «Молода Бельгія» («La Jeune Belgique») // Українська радянська енциклопедія. – 2-ге вид. – К., 1982. – Т. 7. – С. 87.

В328608/7

39. «Молода Бельгія» («La Jeune Belgique») // Український радянський енциклопедичний словник: В 3 т. – 2-ге вид. – К., 1987. – Т. 2. – С. 434.

В334254/2

40. «Молода Бельгія» (франц. «Jeune Belgique») // Літературознавча енциклопедія: У 2 т. / Автор-укладач Ю. І. Ковалів. – К., 2007. – Т. 2. – С. 69.

В350058/2

41. Москаленко М. Нариси з історії українського перекладу // Всесвіт. – 2006. – № 1/2. – С. 172–190; № 3/4. – С. 154–171; № 5/6. – С. 174–194; № 7/8. – С. 192–206; № 11/12. – С. 160–174.

Про переклади І. Франком віршів Ж. Роденбаха. – № 5/6. – С. 192. Про переклад Лесею Українкою творів М. Метерлінка. – № 7/8. – С. 196. Про переклади комедії «Пан» Ш. ван Лерберга та драм М. Метерлінка. – № 11/12. – С. 171.

Жс27966

42. Нечепорук Є. І. Бельгійська література // Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – К., 1988. – Т. 1. – С. 146–148.

В335899/1

43. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К.: Либідь, 1997. – 360 с.

Захоплення Лесі Українки М. Метерлінком. – С. 57. Згадки про письменників Е. Вергарна, Ш. ван Лерберга, М. Метерлінка див. *Іменний покажчик*.

Ва575434

44. Павличко С. Теорія літератури. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. – 679 с.

Згадки про письменників Е. Вергарна, Ш. ван Лерберга, М. Метерлінка див. *Алфавітний покажчик*.

Ва630116

45. Пальмова В. 5 років театру Всеволода Меєрхольда // Глобус. – 1926. – № 7. – С. 160.

Серед постановок театру були п'єси Е. Вергарна та Ф. Кроммелінка.

Ж20677

46. Русова С. Національні відносини в Бельгії. – Катеринослав: [Укр. вид-во], 1916. – 20 с. – (Укр. вид-во в Катеринославі; № 1).

Про літературу, М. Метерлінка, Е. Вергарна, Ж. Роденбаха, К. Лемоньє. – С. 15–17.

AU15472/1, AU 1447/1

47. Русова С. Національні відносини в Бельгії / Написала С. Русова. Богдан Хмельницький в Галичині / Написав Іван Крип'якевич. – Вінніпег, Манітоба: Накладом «Канадського Фармера», 1917. – 32 с. – (Б-ка Канадського Фармера»; Рік 1917, чис. 2).

Про М. Метерлінка, Е. Вергарна, Ж. Роденбаха, К. Лемоньє. – С. 12–13.

PL5303, Відділ зарубіжної україніки 10817укр.

48. Символізм // Літературознавча енциклопедія: У 2 т. / Автор-укладач Ю. І. Ковалів. – К., 2007. – Т. 2. – С. 390–392.

Згадуються Е. Вергарн, М. Метерлінк.

B350058/2

49. Смаль О. Оєкраїнець в Брюсселі // Дзеркало тижня. – 2004. – 14–20 серп. – С. 24. Згадуються франкомовні та фламандські поети.

50. Содомора А. Яремі Кравцю – 50 // Літ. Україна. – 1994. – 13 січ. – С. 2.

Зокрема, про бельгійські зацікавлення ювіляра.

51. Сузір'я французької поезії: Антологія / Переклади і переспіви Миколи Терещенка = La constellation de la poésie française: Anthologie / Traduit et adapté par Mykola Terestchenko; Вступ. ст. «Гідний пошани труд» М. Рильського; Передм. М. Терещенка. – К.: Дніпро, 1971. – Т. 1 – 430, [10] с.; Т. 2 – 421, [9] с.

Вміщено переклади творів Ш. ван Лерберга, Е. Вергарна, І. Жількена, П. Люїса, М. Метерлінка, Ж. Роденбаха.

B321076/1–2

Рец.: Жур П. Беззаветный труд побратима // Звезда. – 1972. – № 8. – С. 203–205; Качуровський І. В. Огляд антології «Сузір'я французької поезії» // Качуровський І. В. 150 вікон у світ: з бесід, транслюваних по радіо «Свобода». – К., 2008. – С. 233–238; Кисіль А. Антологія французької поезії в перекладах Миколи Терещенка // Всесвіт. – 1971. – № 8. – С. 127–131; Кравець Я. Два томи французької поезії //

Літ. Україна. – 1971. – 5 листоп.; Матузова Н. Небосхви французької поезії // Друг читача. – 1971. – 27 лип.; Пащенко В. Перлини // Робітн. газ. – 1971. – 24 жовт.; Полторацький О. Титанічне звершення // Вітчизна. – 1971. – №12. – 196–199; Ушаков М. Яскраве сузір'я // Рад. Україна. – 1971. – 6 жовт.; Якимович Т. Антологія французької поезії // Радуга. – 1972. – №5. – С. 186–188.

52. **Сухий О.** Історія Бельгії: Навч. посіб. / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів: ЛА «Піраміда», 2005. – 260 с.

Про бельгійську літературу. – С. 103–107, 136–141, 203–207; Шарль де Костер – С. 107, 138–139; М. Метерлінк. – С. 139–140, 203; Е. Вергарн. – С. 140–141, 203, 206. Згадуються також К. Лемонье, Ж. Роденбах, Ф. Елленс, Ж. Екоуд, М. Карем, Ш. ван Лерберг, Ж. Сіменон та ін.

Ва697733

53. **Українка Леся.** [Лист] До О. П. Косач (матері), 14 (27) січня, 1903 // Українка Леся. Твори: У 10 т. – К., 1965. – Т. 10. Листи, 1901–1913 – С. 113–119 с. – Вперше надрук. в журн. «Рад. літературознавство», 1948, №9. – Прим.: с. 423–427.

Про Е. Вергарна. – С.115. Про М. Метерлінка, П. Люїса. – С.115, 119. Про Rosny [Роні]. – С. 119.

В312582/10

54. Те саме // Українка Леся. Зібрання творів: У 12 т. – К., 1979. – Т. 12. Листи (1903–1913). – С. 29–35. – Прим.: с. 489–493.

Про Е. Вергарна. – С. 31. Про М. Метерлінка, П. Люїса. – С. 31, 35. Про Rosny [Роні]. – С. 35.

В325824/12

55. **Франко І.** Доповіді Міріама // Франко І. Твори: В 20 т. – К., 1955. – Т. 18: Літ.-крит. ст. – С. 228–232. – Прим. до ст.: с. 531.

Аналізуються лекції Зенона Пшесмицького (Міріама) про бельгійських символістів 80–90-х рр. [Теодор Ганон, Жорж Роденбах, Еміль Вергарн, Іван Жількен, Альбер Жіро, Ван Аренберг Еміль, Альбер Мокель, Фернан Северен, Жорж Гарні, Грегуар ле Руа, Шарль ван Лерберг, Моріс Метерлінк], які він читав у Львові в 1894 р. Замітка друкувалася в газеті «Kurier Lwowski» (1894, № 52), українською мовою надруковано вперше.

В260235/18

56. **Франко І.** Доповіді Міріама: [Пер. з пол. за ред. Н. П. Романової] // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1981. – Т. 29. – С. 116–121. – Прим. до ст.: с. 584–585.

Подано за українським першодруком. Див. анотацію попереднього запису.

В326920/29

57. **Франко І.** [Рецензія] // Зап. Наук. т-ва ім. Шевченка. – Львів, 1906. – Т. 74, кн. 6. – С. 200–203. – Рец. на кн.: Delchaye Hippolyt S. J. Les légendes hagiographiques. – [2 éd. – Bruxelles, 1906. – 260 p.]

Айзеншток Ж4631

58. Те саме // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1982. – Т. 37. – С. 171–174.
– Прим.: с.605.

В326920/37

59. Франко І. [Рецензія] // Зап. Наук. т-ва ім. Шевченка. – Львів, 1906. – Т. 71, кн. 3. С. 197. Рец. на кн.: Warsage Rodolphe de. Histoire du célèbre théâtre liégeois de Marionettes: Étude de folklore. – [Bruxelles, 1905. – 148 p.]

На працю про Львезький ляльковий театр.

Айзеншток Ж4631

60. Те саме // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1982. – Т. 37. – С. 120. – Прим.: с. 593.

В326920/37

61. Фриче В. М. Бельгійська література кінця ХІХ в. // Фриче В. М. Очерк розвитку західних літератур. – 3-е изд., перераб. – [Х.], 1927. – С. 197–202.

Творчість Ш. де Костера, Ж. Роденбаха, Ж. Екаута, К. Лемонье, М. Метерлінка, Е. Вергарна.

Вр4506

62. То же // Фриче В. М. Очерк розвитку західних літератур. – 4-е изд. – Х., 1930. – С. 196–201.

Вр5211

63. Фріче В. М. Бельгійська література кінця ХІХ ст. // Фріче В. Нарис розвитку західних літератур / Пер. М. Несторович. – 3-тє вид., перероб. – Х., 1930. – С. 153–157.

Див. анотацію до № 62.

Вр6001

64. Фріче В. Бельгійська література кінця ХІХ ст. // Фріче В. Нарис розвитку західних літератур / Пер. М. Несторович. – 4-те вид., перероб. – Х., 1932. – С. 167–172.

Див. анотацію до № 62. Короткі відомості про цих письменників див. у *Словнику-показнику авторів та творів*.

Ви33841

65. Фролова К. П. Традиції і перспективи літературно-культурних взаємин України і Франції // IV Міжнародна Конференція «Франція та Україна, науково-практичний досвід у контексті діалогу національних культур»: Матеріали. – Дніпропетровськ, 1997. – Т. 1, ч. 2: Методика викладання іноземних мов. Французька література у контексті літературних зв'язків з літературами Західної Європи та зі слов'янськими літературами. – С. 139–142.

Про переклади поезій Ж. Роденбаха, здійснені Драй-Хмарою та М. Метерлінка – М. Вороним. – С. 141.

В341662/1.2

66. **Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України: Путівник:** Вип. 1 / Центр. держ. архів-музей л-ри і мистецтва України; Авт.-упоряд. М. Крячок та ін. – К.: Держ. ком. архівів України, 2003. – 554 с. – (Архівні зібрання України).

Про рукописи перекладів Е. Вергарна та тексти перекладів М. Метерлінка в особовому фонді М. К. Зерова. – С. 84–85.

В347185/1

67. **Черкашина Т. Ю.** Література франкомовних країн: Тексти лекцій для магістрантів ф-ту інозем. мов спец. «Мова та література (французька)» / Луган. нац. пед. ун-т ім. Т. Шевченка. – Луганськ: Альма-матер, 2007. – 180 с. – Текст фр.

Зі змісту: Тема 1. Франкомовна література. Бельгійська література: Франкомовна література. Історія бельгійської літератури. Сучасна бельгійська література. Littératures francophones. Littérature belge. Littératures francophones; Espace et circulation littéraires; Thématiques et stratégies; Travail de la langue; Histoire de la littérature belge; Le groupe de la Jeune Belgique; Albert Mockel (1866 – 1945); Charles Van Lerberghe (1861 – 1907); Max Elskamp (1862 – 1931); Poètes et prosateurs: *Le courant lyrique; Le courant réaliste; Le théâtre: Crommelynck et Ghelderode; Perspectives actuelles; Le refoulement des avant-gardes; Les nautoniers de la mémoire perdue; L'histoire en lambeaux; Faute d'un soi, la belgitude?*; Littérature belge contemporaine; Amélie Nothomb (1967 –); Éric-Emmanuel Schmitt (1960 –). – С. 7–55.

ВА686316

68. **Чопик Р.** Доповіді Міріама в ідейно-естетичній оцінці Івана Франка // Проблеми слов'язнавства. – 1995. – Вип. 47. – С. 24–34.

69. **Якубський Б.** Валерій Брюсов (1873–1924) // Валерій Брюсов, 1873 – 1924 / Заг. ред. Б. Якубського. – К., 1925. – С. 57–102.

Про переклади Е. Вергарна, М. Метерлінка. – С. 64.

РЛ № 51

70. **Яценко О.** Французькі книги від бельгійського посла: Візит // Поступ. – 2000. – 12 квіт. – С. 2.

Про перебування у Львові Надзвичайного і Повноважного Посла Бельгії в Україні П'єра Вазена та його лекцію про бельгійську літературу для студентів Львівського національного університету ім. І. Франка. Університетові подаровано колекцію книг, що представляють різноманітні жанри, стилі, напрями, які сформувалися в бельгійській літературі протягом ХХ ст.

71. **Kravets Y.** La francophonie en traduction ukrainienne // La Tribune ukrainienne: Supplément de «La Parole Ukrainienne». – Paris, 1996. – № 30/31 (mars-avril). – P. 8–11.

Про переклади віршів М. Метерлінка та Ж. Роденбаха в кінці ХІХ ст. і на поч. ХХ ст., драм М. Метерлінка, переклади поезії Е. Вергарна, роману «Мертвий Брюге» Ж. Роденбаха та перший переклад роману Ш. де Костера «Легенда про Тіля Уленшпінгеля» у 20-х рр. ХХ ст. – С. 9. Про переклад роману Ш. де Костера (пер. С. Сакидон), перекладацьку діяльність Св. Гординського, зокрема його переклади творів Е. Вергарна. – С. 10.

72. Kravets Y. La francophonie en traduction ukrainienne // ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ: ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΤΜΗΜΑ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΜΟΣ Γ'. – ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 1997. – P. 125–128.

Анотацію див. № 71. Відповідні с.: 125–127.

73. Kravets Y. La francophonie en traduction ukrainienne // Diagonales Est-Ouest. – Lyon, 1999. – № 61 (sept.). – P. 95–99.

Анотацію див. № 71. Відповідні с.: 96–98.

74. Kravets Y. La francophonie en traduction ukrainienne // La Parole ukrainienne. – 1999. – № 2863: Numéro spécial. – P. 1–2.

Анотацію див. № 71.

75. Kravets Y. La francophonie en version ukrainienne // TransLittérature. ATLF-ATLAS. – Paris, 1999. – P. 45–47.

Про переклади віршів М. Метерлінка та Ж. Роденбаха. – С. 45. Перекладацька діяльність Св. Гординського, зокрема, його переклади 30-х рр. ХХ ст. творів Е. Вергарна. – С. 46.

76. Kravets Y. L'Ukraine et l'espace francophone // ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΤΜΗΜΑ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΜΟΣ Γ'. – ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 1997. – P. 117–122.

Про переклади Лесі Українки та Є. Тимченка п'єс М. Метерлінка, Св. Гординського – творів Еміля Вергарна. – С. 120.

Твори окремих авторів та література про них

Література латинською мовою

Гозій де, Сидроній

Hosschius Sidronius (Hossche Sidron de),

латиномовний пост фламандського походження

(1596–1653)

77. Ода Сидронія обь уединении. Основание оды: живеть и средь молвы уединение: Ода (Iesuitae Sidronii Hosii) / Пер. з латин. Г. Сковороди // Сковорода Г. С. Сочинения Григория Саввича Сковороды / Собранныя и редактированныя Д. И. Багальемъ. – Х., 1894. – Отд-ние 2. – С. 302–306.

У цьому виданні переклад подано з порушенням послідовності тексту та приміток автора. Про це йдеться у примітках до пізніших публікацій (див. № 78–81).

BU18097

78. Ода (*Iesuitae Sidronii Hosii*) / Пер. з латин. Г. Сковороди // Сковорода Г. Твори: В 2 т. – К., 1961. – Т. 2. – С. 153–158. – Прим.: с. 577–578.

В309639/2

79. Те саме // Сковорода Г. Повне зібрання творів: У 2 т. – К., 1973. – Т. 2. – С. 174–177. – Прим.: с. 520–521.

У примітках щодо років життя автора оди подано помилкову інформацію.

В323080/2

80. Ода *Iesuitae Sidronii Hosii* / Пер. з латин. Г. Сковороди; Прим. І. В. Іваньо // Сковорода Г. Вірші. Пісні. Байки. Діалоги. Трактати. Притчі. Прозові переклади. Листи. – К., 1983. – С. 374–378. – Прим.: с. 511–512.

У примітках щодо років життя автора оди подано помилкову інформацію.

Ва404221

81. Ода (єзуїта Сидронія Гозія) / Пер. з латин. Г. Сковороди; Пер. із староукр. мови та прим. М. Кашуби // Сковорода Г. Твори: У 2 т. – К., 1994. – Т. 2: Трактати. Діалоги. Притчі. Переклади. Листи. – С. 179–183. – Прим.: с. 436–437.

В339871/2

Про нього

82. Іваньо І. Григорій Сковорода – перекладач // Всесвіт. – 1972. – № 12. – С. 217–224.

Про переклад оди С. де Гозія. – С. 223.

Жс27966

83. Чижевський Д. Український літературний барок: Нариси. 5. До перекладів Сковороди // Праці Українського Історично-Філологічного Товариства в Празі. – Прага, 1942. – Т. 4. – С. 145–155.

Про переклад оди С. де Гозія. – С. 154–155.

РЛЖ9047

Література французькою мовою

Блюм Бертольд

Blume Bertold

84. Три пальці під етикеткою: [Гумореска] / Пер. З. Івчука // Перець. – 1996. – № 7. – С. 14.

Жс22446

Бодар Роже

Bodart Roger

(1910–1973)

85. «Раптом світ перевернувся...» / Пер. Д. Чистяк // Радосинь. – 2005. – № 1/2. – С. 13.

Ж68619

86. «Раптом світ перевернувся...»: (Із зб. «Вежа», 1968); «Хочу стати всересневим...»: (Із зб. «Довга путь», 1975) / Пер. Д. Чистяк // Чистяк Д. Перші проталини: Поезії, переклади. – К., 2006. – С. 59. – Відом. про авт.: с. 58.

Ао265444

Бошо Анрі
Vauchau Henri
(1913 –)

87. Гален П. Анрі Бошо (нар. 1913 р.) // Алхімія слова живого: Фр. роман 1945–2000 рр. / Автор-упоряд. В. І. Фесенко. – К., 2005. – С. 228–231.

Ва668300

Брель Жак
Brel Jacques
(1929–1978)

88. Не знаю, чому...; Любив я...: [Вірші] / Пер. М. Удовиченко // Всесвіт. – 1998. – № 11. – С. 102.

Жс27966

89. Не лишай мене; Дивись, як слід, малий: [Вірші] / Пер. Ю. Покальчук // Artline. – 1998. – № 9. – С. 78–79.

90. Не лишай мене; Старі: [Вірші] / Пер. Д. Чистяк // Чистяк Д. Перші проталини: Поезії, переклади. – К., 2006. – С. 61–64. – Відом. про авт.: с. 60.

Ао265444

Про нього

91. Останні роки Жака Бреля // Всесвіт. – 1989. – № 2. – С. 188.

Жс27966

92. Щербак А. Знайомство з Жаком Брелем // Всесвіт. – 1972. – № 5. – С. 174–175.

Жс27966

Буйон Жорж
Bouillon Georges
(1915–2001)

93. Гості нашої Спільки // Літ. Україна. – 1987. – 16 лип. – С. 8.

Про зустріч Жоржа Буйона з Ю. Мушкетиком у Спільці письменників України.

Буччяrellі Каріно
Vissiarelli Carino
(1958 –)

94. [Поезії / З фр. пер. Р. Бабовал] // Світо-вид. – 1995. – № 3. – С. 7–12.

Зміст: «якими ж вузькими очима...»; «Незабаром утомлене своєю вічністю світло

засне...»; «А ось тут кожен мертвий прокидається у кожнім хто живе...»; «Я впізнав тебе мій двійнику...»; «Білі тіла городян приховують нагого звіра...»; Лист до мого двійника; «Молоді дівчата...» («День Амттили», *L'Arbre à paroles*, 1985); «Довершений я – довершений...»; «Я добре знаю цифру три...»; «Розставшись...»; «Усе ми зрозуміли все...»; «Ти сказав рибалці...»; «Заповнена – спільна могила наших прагнень...»; «Стук краплі води що впала на підлогу...»; «Ідеться однак про цю саму кімнату...»; («Говорить до вас друг», *L'Arbre à paroles*, 1988); «У мене щораз менше й менше почуття...»; «Крізь імлу...»; Свідок («Розмова в одній кімнаті Європи», *L'Arbre à paroles*, 1993).

Ж68114

Бюрньйо Констан
Burniaux Constant
(1892–1975)

95. **Кравець Я.** Вдумливо і сумлінно // Всесвіт. – 1985. – № 3. – С. 166. – Рец. на кн.: Ivanutychouk R. Nouvelles / Trad. de l'ukr. par G. Махутовyтч. – Киев: Dnipro, 1983.

Є згадка про бельгійського літературного критика Констана Бюрньйо.

Жс27966

Валлер Макс (справж.: Моріс Варломон)
Waller Max
(1860–1889)

96. **Валлер (Waller) Макс** [також Зібель (Siebel)] // Українська радянська енциклопедія. – 2-ге вид. – К., 1978. – Т. 2. – С. 112.

В328608/2

97. **Кравець Я. І.** Валлер (Waller) Макс // Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – К., 1988. – Т. 1. – С. 266.

В335899/1

Ван Лерберг Шарль
Van Lerberghe Charles
(1861–1907)

98. **Пан:** Комедія в трьох діях / Пер. М. Рильського, М. Мухина. – К.: Шлях, 1918. – 63 с. – (Вид-во «Шлях»; № 20). – На с. 3 присвята Камілю Лемон[ь]с. – Авт. у тексті: Шарль-ван-Лерберг.

В16263/4622U; В182770; В194832

99. **Пан:** Сатир. комедія в 3 дії в прозі / Пер. актора Молодого Українського Театру у Києві Гната Юри. – Х.; К.; Львів: Видавн. т-во «Рух», 1918. – 80 с. – Авт. у тексті: Шарль-ван-Лерберг.

Вс28897, Су5014

Рец.: Бурчак Л. [Рецензія] // Книгарь. – 1918. – Чис. 12/13. – Стб. 772–774; Зленко Г. Переклав Гнат Юра // Друг читача. – 1982. – 11 лют.

100. **Пан:** (Сатир. комедія в трьох діях, прозою писана): Присвята Камілю Лемон[ь]є / Пер. М. Рильського, М. Мухина // Шлях. – 1918. – Чис. 4/5. – С. 22–51; Чис. 6/7. – С. 34–65. – Авт. у тексті: Шарль ван-Лерберг.

Ж12075

101. **Із пісень Єви:** («Дощ голубий...»): [Вірш] / Пер. з фр. М. Рильського // Рильський М. Гомін і відгомін. – К., 1929. – С. 64–65.

Аи7053

102. **Те саме** // Рильський М. Зібр. творів: У 20 т. – К., 1985. – Т. 10. – С. 309.

В332143/10

103. **Дар:** прахові Габріеля Остермана / Пер. Г. Кочур; Вступ. слово «Новознайдені переклади Григорія Кочура» М. Москаленка // Всесвіт. – 2000. – № 3/4. – С. 143.

Жс27966

104. **Дар:** прахові Габріеля Остермана: [Епітафія] / З фр. пер. Г. Кочур // Кочур Г. Третє відлуння: Поетичні переклади / Упоряд. А. Г. Кочур. – К., 2000. – С. 70. – (З бельг. франкомов. поезії).

Ва598212

105. **Те саме** // Кочур Г. П. Третє відлуння: Поетичні переклади. – К., 2008. – С. 92.

106. **Золотий човен:** [Вірш] / Пер. з фр. М. Терещенка // Сузір'я французької поезії: Антологія / Пер. і переспіви М. Терещенка. – К., 1971. – Т. 2. – С. 283. – Відом. про авт.: с. 282.

В321076/2

107. **Золотий човен; Чаклунство; Очікування:** (Із зб. «Міжвиддя», 1898. Цикл «Ігри та думки»): [Поезії] / Пер. Д. Чистяк // Чистяк Д. Перші прогалини: Поезії, переклади. – К., 2006. – С. 41–43. – Відом. про авт.: с. 40.

Ао265444

108. **Barque d'or / Золотий човен; Sortilège / Чаклунство:** (Із зб. «Міжвиддя», 1898) / Пер. Д. Чистяк // Le français. – 2006. – № 4. – С. 9–10. – Відом. про авт.: с. 9.

109. **Золотий човен:** [Вірш] / Пер. Д. Чистяк // Радосинь. – 2007. – Вип. 33. – С. 17.

Ж68619

110. **Золотий човен:** (Із зб. «Міжвиддя», 1898) / Пер. з фр. Д. Чистяка // Ірпінські світанки: Поезія і проза учасників Всеукр. наради молодих літераторів 2007 року / Упоряд. А. І. Гай. – Біла Церква, 2008. – С.188–189.

Про нього

111. Кочур Г. П. Ван Лерберг (Van Lerberghe) Шарль // Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – К., 1988. – Т. 1. – С. 269.

B335899/1

112. [Кочур Г.] Лерберг (van Lerberghe) Шарль ван // Українська радянська енциклопедія. – К., 1962. – Т. 8. – С. 160. – Без підп.

B306670/8

113. Лерберг (van Lerberghe) Шарль ван // Український радянський енциклопедичний словник: В 3 т. – К., 1967. – Т. 2. – С. 324.

B315879/2

114. Мойсіна А. А. Театральне життя Харківщини на сторінках спеціалізованих видань: «Театральний вестник», «Театральна декада», «Театр, література, музика, балет, графіка, живопись, кино» // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2007. – № 766. Сер. Філологія. Вип. 51. – С. 138–142.

Про постановку п'єси «Пан» Шарля ван Лерберга. – С. 140.

Ж29137

115. Рильський М. Проблеми художнього перекладу // Рильський М. Мистецтво перекладу: Статті, виступи, нотатки. – К. 1975. – С. 25–92.

Про «Дар» Ш. ван Лерберга. – С. 56.

Ba265782

116. Чередниченко О. Григорій Кочур і франкомовна поезія // Григорій Кочур і український переклад: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Київ – Ірпінь, 27–29 жовт. 2003 р. – К.; Ірпінь, 2004. – С. 141–147.

Про вірш «Дар» Ш. ван Лерберга. – С. 141.

Bc39580

Див. також № 33, 41, 43, 44, 51, 52, 55, 56, 67.

Вергарн Еміль
Verhaeren Emile
(1855–1916)

117. Поезії. Переклад вибраних творів Е. Верхарна = Traductions de poésies choisies de E. Verhaeren / Nikolas Tereschchenko [Пер.] Микола Терещенко. – К.: Спілка, 1922. – 60 [2] с.: портр. -- (Б-ка «Спілки». Сер. красного письменства; № 1). – На тит. арк. М. Терещенко зазначений як авт.; Обкл. роботи Ю. С. Михайлова), портр. мал. Ш. Верн'є].

Зміст: 3 книги «Флямандці» 1883 р.: Пастушка; 3 книги «Ченці» 1886 р.: Дикий чернець; 3 книги «Вечори» 1887 р.: Мороз; 3 книги «Чорні смолоскити» 1896 р.: Жінка в чорному; 3 книги «Сільські марева» 1892 р.: Дзвонар; Вітер; 3 книги

«Дванадцять місяців» 1895 р.: Грудень: (гости); 3 книги «Спокусливі міста» 1895 р.: Душа міста; 3 книги «Край дороги» 1895 р.: На березі; 3 книги «Години» 1896–1911 рр.: «Скажи мені, моя чуйна дружино...»; «О ніжно-ніжно, ще ніжніше...»; «Торкаючись твого чола старечими руками...»; «Як ти для світла денного мої закриєш очі...»; 3 книги «Маски життя» 1899 р.: Юрба; До моря; 3 книги «Лози на стінах моїх» 1899 р.: На північ; 3 книги «Буряні сили» 1902 р.: Банкір; Вечір; 3 книги «Безмежне сяйво» 1906 р.: Хвала вітру; 3 книги «Величні ритми» 1910 р.: Корабель; 3 книги «Високе полум'я» 1914–16 рр.: Щастя.

AU17779

Рец.: Поліщук В. [Рецензія] // Книга. – 1923. – Ч. 1. – С. 50.

118. **Поеми** / Пер. [та вступ. ст.] Миколи Терещенка. – Х.: Держ. вид-во України, 1927. – 125 с.: портр. – Авт. у тексті: Еміль Вергарн.

Зміст: Терещенко М. Еміль Вергарн (1855 – 1916): [Вступна стаття]; Поеми: *Фламандки* (1883): Пастушка; Свині; *Ченці* (1886): Дикий чернець; *Вечори* (1887): Мороз; *Чорні смолоскоти* (1890): Бунт; Жінка в чорному; *Край дороги* (1891): На березі; *Божевільні села* (1893): Місто; *Сільські марева* (1895): Дзвонар; Вітер; Коваль; *Спокусливі міста* (1895): Долина; Душа міста; Порт; Заводи; М'ясний ринок; *Повстання*; *Години* (1896–1911): «Скажи мені, моя чуйна дружино...»; «О ніжно-ніжно, ще ніжніше...»; «Торкаючись твого чола старечими руками...»; «Як ти для світла денного мої закриєш очі...»; *Маски життя* (1899): Юрба; До моря; *Грона мосі стіни* (1899): На північ; *Буряні сили* (1902): Трибун; Банкір; Ранок; Вечір; *Безмежне сяйво* (1906): Хвала вітрові; *Дванадцять місяців* (1908): Грудень: (Гості); *Величні ритми* (1910): Корабель; *Високе полум'я* (1917): Щастя; Бібліографічний показник [1883 – 1917].

AU5124

Рец.: Державин В. [Рецензія] // Червоний шлях. – 1927. – № 12. – С. 215–217; Цуккер Б. [Рецензія] // Критика. – 1928. – № 1. – С. 194–196.

119. **Вибрані поезії** / Пер. з фр. М. Терещенка. – К.: Держ. вид-во худож. л-ри, 1946. – 136 с.: портр.

Зміст: *Фламандки* (1883): Фламандське мистецтво; Пастушка; Водопій; Свині; Жебраки; Трюандалії; Жагуче кохання; *Ченці* (1885): Дикий чернець; Чернець-феодал; *Край дороги* (1882–1894): На березі; Листопад; *Вечори* (1887): Пісні; Людство; Лондон; Холод; Млин; *Розгроми* (1888): Безум; Голова; *Чорні смолоскоти* (1890): Бунт; Жінка в чорному; *Привиди моїх шляхів* (1891): Страх; *Примарні села* (1894): Вітер; Дзвонар; Коваль; *Лози мосі стіни* (1892–1897): На північ; *Сільські марення* (1893): Місто; Похід; *Міста-спрути* (1895): Рівнина; Душа міста; Порт; Видовища; Гулящі; Заводи; Біржа; Крамниця; М'ясний ринок; *Повстання*; Смерть; Досліди; Ідеї; До майбутнього; *Дванадцять місяців* (1895): Лютий: Бідаки; Грудень: Гості; *Маски життя* (1899): Юрба; До моря; *Буряні сили* (1902): Трибун; Банкір; Ранок; Вечір; *Безмежне сяйво* (1906): Слово; Хвала людському тілові; Хвала вітрові; Зусилля; *Величні ритми* (1910): Мікель-Анджело; Народ; Корабель; *Вся Фландрія* (1904–1911): Предки; Сороки; *Червоні крила війни* (1914–1915): Скривавлена Бельгія; *Високе полум'я* (1912–1916): Щастя; *Світлі години* (1896): Прийди і сядь...; В огряді нашого кохання...; *Години після полудня* (1905): Присядьмо вдвох...;

О, ніжно-ніжно...; *Вечірні години* (1911): Скажи мені...; Торкаючись твого чола...; Як ти для світла....

Ао100986

Рец.: Гозенпуд А. *Несправжній Верхарн* // *Літ. газ.* – 1946. – 19 жовт.

120. **Вибране: Поезії** / Пер. з фр., вступ. ст. та прим. М. Терещенка. – К.: Дніпро, 1966. – 220 с.: портр. – (Перлини світової лірики).

Зміст: Терещенко М. Трибун і майстер: [Вступна стаття]; *Фламандські малюнки* (1883): Пастушка; Фламандське мистецтво; Клуня; Сади; Водопій; Жебраки; Свині; Трюандалії; Жагуче кохання; *Ченці* (1885): Дикий чернець; Чернець-феодал; *Обабіч дороги* (1882–1894): На березі; Листопад; *Вечори* (1887): Пісні; Людство; Лондон; Холод; Вітряк; *Розгроми* (1888): Безум; Голова; *Чорні смолоскипи* (1890): Заколот; Жінка в чорному; *Привиди моїх шляхів* (1891): Страх; *Примарні села* (1894): Вітер; Дзвонар; Коваль; *Виноград на стінах* (1892–1897): На північ; *Сільські марення* (1893): Місто; Похід; *Міста-спрути* (1895): Рівнина; Душа міста; Порт; Видовища; Гулящі; Заводи; Біржа; Крамниця; М'ясний ринок; Повстання; Смерть; Досліди; Ідеї; До майбутнього; *Дванадцять місяців* (1895): Лютий; Бідаки; Грудень: Гості; *Маски життя* (1899): Юрба; До моря; *Кілька сільських пісень* (1900): Золото; *Буряні сили* (1902): Трибун; Банкір; Ранок; Вечір; *Безмежне сяйво* (1906): Слово; Хвала людському тілу; Слава вітрові; Життя; Зусилля; *Величні ритми* (1910): Мікеланджело; Народ; Корабель; *Вся Фландрія* (1904–1911): Предки; Сороки; *Години* (1896–1911): Прийди і сядь...; Садам кохання йде літо злотаве...; Скажи мені...; Присядьмо вдвох...; О ніжно-ніжно...; Коли перлини падають крилаті...; Торкаючись чола старечими руками...; Коли навіки ти...; *Високе полум'я* (1912–1916): Людині наших днів; Доля; *Червоні крила війни* (1916): Перші літаки; Скривавлена Бельгія; Жалоба; Примітки.

Ао174735

Рец.: Кравець Я. *Український Верхарн* // *Літ. Україна.* – 1966. – 29 листоп.; Кравець Я. *Повнота ідей, щедрість барв* // *Жовтень.* – 1967. – № 1. – С. 153–154.

***

121. **Вітер; Грудень:** [Вірші] / Пер. М. Терещенко // Слово: Декламатор / Уложив М. Зеров. – К., 1923. – С. 171–173.

Попов/16396

122. **Ранок:** (3 кн. «Буряні сили»); **Коваль:** (3 кн. «Сільські марева»): [Поезії] / Пер. М. Терещенко // *Червоний шлях.* – 1924. – № 10. – С. 60–63.

Ж21932

123. **Бунт; Місто** / Пер. М. Терещенко // *Життя й революція.* – 1926. – № 11. – С. 8–11. – (З західньо-європейської поезії).

Ж20794

124. **Мороз; «Торкаючись чола старечими руками...»:** (Із кн. «Години»): [Вірші] / Пер. М. Терещенко // *Поступ.* – 1930. – Ч. 11/12. – С. 194, 223.

125. **Діялог**; З циклу «Розгроми», 1888; **Радість**: Із циклу «Безмежне сяйво», 1906: **Поезії** / Пер. С. Гординський // Назустріч. – 1936. – 1 груд. (Ч. 23).

126. **Поезії** / Пер. С. Гординський // Ми. – 1937. – Кн. 7. – С. 149–155.
Зміст: Чин; Вперед; Епілог; Життя.

127. **Діялог**; **Голова**; **Радість**: [Поезії] / Пер. С. Гординський // Гординський С. Вибрані поезії, 1933–1943. – Краків; Львів, 1944. – С. 109–114.

128. [Поезії] / Пер. С. Гординський // Гординський С. Поети Заходу: 60 перекладів з поезії латин., італ., фр., англ., амер., нім. і пол. – Нью-Йорк: Літ.-мист. Клуб, 1961. – С. 54–65. – Прим.: с. 121–122.

Зміст: Під рундуком; Голова; Той з обрію; Діялог; В далині; Нагода; Хвала вітрові. В примітках перекладач подає короткі відомості про автора та про українські переклади М. Терещенка та свої власні.

Зал укр. 2095 укр.

129. **Гордість**; **На молу в пристані**: [Вірші] / Пер. М. Зеров // Зеров М. Вибране. – К., 1966. – С. 478–481.

Ао176670

130. Те саме // Зеров М. Твори: В 2 т. – К., 1990. – Т. 1. – С. 464–466.

В337164/1

131. [Поезії] / Пер. з фр. М. Терещенко // Терещенко М. Твори: В 2 т. – К., 1968. – Т. 2: Переклади. – С. 402–417.

Зміст: Фламандське мистецтво; Жебраки; Заколот; Коваль; Повстання; Трибун; Коли навіки ти...; Людині наших днів.

А122472/2

132. **Поезії** / Пер. з фр. М. Терещенко // Сузір'я французької поезії: Антологія / Пер. і переспіви М. Терещенка. – К., 1971. – Т. 2. – С. 271–281. – Відом. про авт.: с. 270.

Зміст: Жебраки; Повстання; Слава вітрові; Мікеланджело; Людині наших днів; Перші літаки.

В321076/2

133. [Поезії] / З фр. пер. М. Терещенко // Передчуття: Із світ. поезії другої половини ХІХ – початку ХХ ст. – К., 1979. – С. 43–48. – Відом. про авт.: с. 42.

Зміст: Повстання; Лондон; Коли перлини падають крилаті...; Грудень.

Ва337593

134. [Поезії] / Пер. С. Гординський // Гординський С. Поезії: Вірші оригінальні і перекладні. – Джерсі Сіті; Мюнхен, 1989. – С. 352–362. – Прим.: с. 436.

Зміст: Під рундуком; В далині; Діялог; Голова; Хвала вітрові; Життя; Той з обрію.

135. [Поезії] / Пер. С. Гординський // Гординський С. Колір і ритми: Поезії. Переклади. – К., 1997. – С. 402–411. – Відом. про авт.: с. 475.

Зміст: Під рундуком; В даліні; Діялог; Голова; Хвала вітрові; Життя; Той з обрію; Радість.

Ва579762

136. [Поезії] // Денисова Т. Н., Сиваченко Г. М. Зарубіжна література ХХ століття: Хрестоматія-посіб. 11 кл. – К., 2000. – С. 71–77.

Зміст: Життя / Пер. С. Гординський; Людина наших днів; Фламандське мистецтво: Уривок; Місто: Уривок; Вітер; Рівнина: Уривок / Пер. М. Терещенко.

Вс34290

137. Під рундуком: Вірш / Пер. С. Гординський; Вітер: Урив. з вірша / Пер. Ю. Клена (О. Бурггардта): [Дод. до ст. Я. Кравця «Освальд Бурггардт і Святослав Гординський: Роздуми над українським Вергарном»] // Зап. Наук. т-ва ім. Шевченка. – Львів, 2000. – Т. 239: Пр. Філол. секції. – Вкл. арк. між с. 166–167.

Ж20869

138. Безум / Пер. М. Терещенка; Вітер / Пер. Ю. Клена; Ранок / Пер. М. Терещенка // Антологія зарубіжної поезії другої половини ХІХ–ХХ сторіччя: Посіб. для 10–11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К., 2003. – С. 65–68. – (З бельг. поезії).

Ва643866

139. П'ять оповідань / З фр. пер. Я. Кравець; Мал. Ф. Мазереля // Всесвіт. – 2007. – № 9/10. – С. 113–127: іл.

Зміст: Шинок «Добра смерть»; На селі; Опдорпський ярмарок; Три парки; Якогось вечора.

Жс27966

***

140. Біле Різдво: (Оповідання) / Пер. Я. Кравець // Мета: часопис Львівської архієпархії Української греко-католицької Церкви. – 2001. – № 1. – С. 8.

141. Біле Різдво: Різдвяна казка: (Із зб. «Опівнічні казки»): Славному приятелеві Емілю ван Монсу / Пер. з фр. Я. Кравець // Всесвіт. – 2002. – № 1/2. – С. 3–5.

Жс27966

142. Бунт: (Уривок) / [Пер. Г. Шкурупій] // До перемоги!: Революційна читанка-декламатор / Уложив М. Ю. Панченко. – К., 1923. – С. 183–184.

РЛ8333

143. Вечірній настрій: [Чотири прозові мініатюри] / Пер. П. [О. Пашук ?] // Критика: Літ.-наук. і сусп.-політ. місячник. – Львів, 1914. – Ч. 1. – С. 13–14.

144. **Вечірньої пори:** За Emile'et Verhaeren'ом: [Вірш] / Пер. В. Старицький // Старицький В. Пелюстки туги. – Полтава, 1993. – С. 26.

Ао257244

145. **Видовища:** [Вірш] / Пер. з фр. М. Терещенка // Літ. газ. – 1937. – 27 листоп.

146. **Вітер:** [Вірш] / З фр. пер. О. Бургардт // Червоний шлях. – 1925. – № 8. – С. 57–58. – Авт. у тексті: Верхарен Е.

Ж21932

147. **Вітер:** [Вірш] / Пер. Ю. Клен [О. Бургардт] // Вістник. – 1938. – Т. 4, кн. 11. – С. 771–772.

Відділ зарубіжної україніки Ж10880 укр.

148. **Те саме** // Клен Ю. Вибране. – К., 1991. – С. 412–413.

Ва534332

149. **Голова:** [Вірш] / Пер. О. К. Коваленко // Укр. Муза. – 1908. – Вип. 10. – Стб. 963.

Ж68563

150. **Голова:** [Вірш]: З Верхарна / [Пер.] О. Коваленко // Розвага: Український декламатор: Артистичний збірник поезій, оповідань, монологів, жартів, сатір і гуморесок для читання і декламування на сцені, вечерницях, драм[атичних] школ[ах] і літер[атурних] збірках: З портретами поетів, письменників і артистів / Уложив Олекса Коваленко. – [К., 1908]. – Т. 2. – С. 105: портр.

В337586/2

151. **Гордість:** [Вірш] / Пер. з фр. М. Зеров / [Публ. підгот. Г. Кочур] // Всесвіт. – 1966. – № 2. – С. 74–75.

Жс27966

152. **Дерево:** [Вірш] / Пер. С. Гординський // Ми. – 1935. – Кн. 4. – С. 101–103. – Пер. у тексті: Св. Горд.

153. **Діло:** [Вірш] / Пер. О. Луцький // Укр. хата. – 1914. – Черв. – С. 428–431.

Ж1524

154. **Діло:** [Вірш] / Пер. В. Гадзінський // Шляхи Мистецтва. – 1922. – Чис. 2. – С. 4–5.

Жс21947

155. **Жебраки:** Les Campagnes hallucinées [Вірш] / Пер. Гео Шкурупій // Червоний шлях. – 1923. – № 2. – С. 26–27.

Ж21932

156. **Заводи:** [Вірш] / Пер. М. Терещенко // Глобус. – 1926. – № 22. – С. 431–432.
Жс20677
157. **Заколот:** [Вірш] / Пер. з фр. С. Сердюка // Червоний шлях. – 1927. – № 1. – С. 156.
Ж21932
158. **Коли перлини падають крилаті...:** [Вірш] / Пер. з фр. М. Терещенко // Однокласник. – 2000. – № 1. – С. 9.
Ж14883
159. **Корабель:** [Вірш] / Пер. М. Терещенко // Поступ. – 1930. – Ч. 1/2. – С. 54.
160. **Мій сніп:** [Вірш] / Пер. з фр. Б. Тен // Всесвіт. – 1959. – № 10. – С. 92.
Жс27966
161. **Те саме // Жадань і задумів неспокій:** З творч. спадщини Б. Тена: Вірші, пер., ст., листи, спогади. – К., 1988. – С. 254.
Ва486010
162. **Місто** / Пер. М. Терещенко // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі [Антологія] / Упоряд. М. Н. Москаленко. – К., 1995. – С. 511–513.
Ва564021
163. **М'ясний ринок:** (Уривок) / Пер. М. Терещенко // Культура і побут. – 1926. – 28 листоп. – С. 4.
164. **На пристані:** [Вірш] / Пер. М. Зеров // Всесвіт. – 1963. – № 10. – С. 101.
Жс27966
165. **Те саме // Сучасність.** – 1964. – № 2. – С. 52.
Ж14413
166. **Пані в чорному** / Пер. В. Бобинський // Бобинський В. Слова в стіні: Вибрані поезії. – Х.; К., 1932. – С. 100–104.
167. **П'єр-Поль Рубенс:** (Есе): [Ч. 1] / Пер. Я. Кравець // Мистецькі студії. – Львів, 1994. – № 2/3. – С. 123–124.
168. **П'єр-Поль Рубенс:** [Есе]: [Ч. 2, 3, 4] / З фр. пер. Я. Кравець // Форма[р]т. – 2001. – № 1. – С. 62–63; № 2. – С. 62–63; 2002. – № 3. – С. 62–63.
Ж23854
169. **Повстання** / Пер. Д. Тася та Л. Могилянської // Голод: Літ. збірка на допомогу голодним Поволожжя. – Чернігів, 1921. – С. 33–37.
Арх. 1921/Г-614

170. **Повстання** / Пер. Г. Шкурупій // Червоний шлях. – 1923. – № 4/5. – С. 7–9.
УНД Ж № 568
171. **Повстання**: (3 кн. «Спокусливі міста») / Пер. та авт. передм. М. Терещенко // Глобус. – 1925. – № 11. – С. 249–250.
Жс20677
172. **Порт**: [Вірш] / Пер. М. Терещенка // Всесвіт. – 1926. – № 22. – С. 10.
Арх. № 137585
173. **Радість**: [Вірш] / Пер. О. Луцький // Літ.-наук. вістник. – 1922. – Т. 76, кн. 1. – С. 45–46.
УНД Ж № 291/Конв.1
174. «Садом кохання йде літо злотаве...» / [Trad.] Oekraïens M. Terechtchenko // Honderd jaar Les Heures Claires: 31 mei-27 oktober 1997 = Les cents ans des Heures Claires. – Sint-Amands, 1997. – P. 17.
175. **Скривавлена Бельгія**: Уривок / Пер. з фр. М. Терещенка // Укр. л-ра. – 1944. – № 11. – С. 110–111. – (Фр. патріот. поезія).
Ж22465
176. **Сороки** / Пер. із фр. М. Терещенка // Світ від А до Я: Хрестоматія світ. л-ри для почат. шк. / Уклад.: Д. Чередниченко, Г. Кирпа. – К., 2007. – Кн. 1: Австралія – Ірландія. – С. 156.
- 176а. **Сьогодні** [вірш] / Пер. О. Луцький // Укр. трибуна. – Прага, 1922. – Чис. 47. – С. 3.
177. **Третій день**: Вірш / Пер. В. Щурат // Неділя. – 1911. – Ч. 16/17 (22 квіт.).
178. **Те саме** // Щурат В. Великодній дзвін: Вибр. поезії. – Львів, 1993. – С. 26.
179. **Те саме**: [Дод. до ст. Я. Кравця «Василь Щурат перекладає Верхарна»] // Просвіта. – Львів, 1991. – Жовт. (№29). – С. 2.
180. **У червні**: [Вірш] / Пер. В. Самійленко // Літ.-наук. вістник. – 1922. – Т. 76, кн. 2/3. – С. 276.
УНД / Ж № 291/Конв. 1
181. **Те саме** // Самійленко В. Твори: Поезія. Драматичні твори. Проза. – К., 1990. – С. 284. – Прим.: с. 657–658.
Ва517925
- 181а. **Те саме** // Самійленко В. Поетичні твори. Прозові твори. Драматичні твори. Переспіви та переклади. Статті та спогади. – К., 1990. – С. 482. – Прим.: с. 587.
Ва520132
182. **Те саме** / Пер. В. Самійленко // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі [Антологія] / Упоряд. М. Н. Москаленко. – К., 1995. – С. 333–334.
Ва564021

183. **Хвала вітрові:** [Вірш] / Пер. С. Гординського // Літературно-науковий збірник. – Нью-Йорк, 1952. – Зб. 1. – С. 103–104. – Прим. пер.: с. 106.

184. **Числа** / Пер. М. Москаленка // Сучасність. – 2001. – № 9. – С. 60–62.
Ж14413

185. **Юрба:** [Уривок / Пер. М. Терещенко] // До перемоги!: Революційна читанка-декламатор / Уложив М. Ю. Панченко. – К., 1923. – С. 102.
РЛ 8333

Про нього

Життя і творчість Е. Вергарна

186. **Брюне Г.** Вергарн, діонізійський поет / З фр. пер. М. Т[ерещенко] // Літ.-наук. вістник. – 1927. – Т. 92, кн. 1. – С. 49–60; Кн. 2. – С. 155–168.

187. **Бурбан В.** З когорти великих фламандців: Сьогодні виповнюється 150 років з дня народження Еміля Верхарна (1855–1916), бельгійського поета, драматурга і критика // Дзеркало тижня. – 2005. – 21–27 трав. – С. 13.

188. **Бургардт О.** Український переклад Вергарна // Критика. – 1928. – № 5. – С. 82–100.

Аналіз перекладів поезій Е. Верхарна, здійснених М. Терещенком.
Ж28747

189. **Верхарн (Verhaeren) Еміль** // Українська радянська енциклопедія. – К., 1960. – Т. 2. – С. 322–323.

В306670/2

190. **Верхарн (Verhaeren) Еміль** // Український радянський енциклопедичний словник: В 3 т. – К., 1966. – Т. 1. – С. 306: портр.

В315879/1

191. **Верхарн (Verhaeren) Еміль** // Український радянський енциклопедичний словник: В 3 т. – 2-ге вид. – К., 1986. – Т. 1. – С. 275–276: портр.

В334254/1

191а. **Відкриття пам'ятника Емілю Верхарну** [Париж, 27 листопада 1927] // Гарт. – 1928. – №1. – С.94–95.

Ж20668

192. **Волошин М.** Судьба Верхарна. Биографические даты. Предварение о переводах // Верхарн Э. Стихотворения. – Одесса, 1919. – С. 5–42.

193. **Воропанова М.** Верхарн, Еміль // Зарубіжні письменники: Енциклопед. довід.: В 2 т. – Тернопіль, 2005. – Т. 1: А – К. – С. 279–282.

В348884/1

194. **Гимельфарб Б.** Эмиль Верхарн (1855–1916) // Гимельфарб Б. Великие писатели Запада. – [Х.], 1925. – С. 66–71. – (Б-чка рабочего).

А11781

195. **Гординський С.** Вергарн, поет і людина (1855–1916) // Ми. – 1936. – Кн. 7. – С. 130–148.

196. Те саме // Гординський С. На переломі епох: Літературозн. ст., огляди, есеї, рец., спогади, листи. – Львів, 2004. – С. 374–386.

Вс39982

197. **Гординський С.** Український вірш: Поетика // Нариси з поетики: Теоретико-методологічні та історико-літературні виміри (Маловідомі праці з українського літературознавства Михайла Роздольського, Святослава Гординського, Володимира Державина) / Упоряд., літ. редагування, прим. С. Хороб. – Івано-Франківськ, 2008. – С. 34–116.

Про Е. Вергарна. – С. 111.

198. **Гордій К.** Поет громадного діла. Еміль Верхарн // Земля і воля. – 1922. – 1 жовт. – С. 2–3.

199. **Державін В.** Еміль Верхарн та соціальне значіння його творчості // Червоний шлях. – 1927. – № 1. – С. 269–276.

Ж21932

200. **Еміль Вергарн (1855–1916)** // Назустріч. – 1936. – 1 груд. (Ч. 23).

201. **Іллічевський А. Х.** Верхарн (Вергарн, Verhaeren) Еміль // Українська радянська енциклопедія. – 2-ге вид. – К., 1978. – Т. 2. – С. 195.

В328608/2

202. **Іллічевський А. Х.** Верхарн (Verhaeren) Еміль // Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – К., 1988. – Т. 1. – С. 296.

В335899/1

203. **Качуровський І. В.** Лірика Еміля Верхарна // Качуровський І. В. 150 вікон у світ: з бесід, трансльованих по радіо «Свобода». – К., 2008. – С. 299–301. – Під текстом зазначено дату: 20 травня 1970 р.

Текст радіобесіди з нагоди 115-ї річниці з дня народження Вергарна, 21 травня 1970 р.

Вс46006

204. **Кравець Я.** Акé чи Гакет? // Бальтазар Гакет – дослідник Південно-Східної і Центральної Європи: Дослідж. і матеріали. – Львів, 2000. – С. 19–22.

Про відтворення в українській перекладацькій традиції прізвища фламандського походження E. Verhaegen. – С. 19–20.

Ва606299

205. **Кравець Я. І.** Багатогранність поезії Еміля Верхарна // Іноземна філологія. – 1967. – Вип. 11. – С. 149–156.

Ж29146

206. **Кравець Я.** Вергарн Еміль // Світова історія. ХХ століття: Енциклопед. слов. – Львів, 2008. – С. 149–150.

207. **Кравець Я. І.** Лірика Е. Верхарна в українських перекладах і критиці (1894–1966): (до історії перекладу) // Іноземна філологія. – 1971. – Вип. 26. – С. 146–151.

Ж29146

208. **Кравець Я. І.** «...Моя радість, моя гордість»: (А. В. Луначарський про Еміля Верхарна) // Іноземна філологія. – 1982. – Вип. 64. – С. 139–145.

Ж29146

209. **Кравець Я.** Поезія Еміля Верхарна (1855–1916) // Тези доповідей ХVІІІ студентської наукової конференції, присвяченої 95-м роковинам з дня народження В. І. Леніна. Гуманітарні науки, 21–24 квіт. / Львів. держ. ун-т ім. Івана Франка. – Львів, 1965. – С. 41–42.

Во964524

210. **Кравець Я.** Проза Еміля Вергарна: джерела сюжетної колізії // Всесвіт. – 2007. – № 9/10. – С. 128–129.

Жс27966

211. **Кравець Я. І.** Творчість Еміля Верхарна в українській критиці і перекладах (історико-літературознавчий аналіз): Автореф. дис. ... канд. філол. наук / Львів. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 1992. – 23 с.

Ра278289

212. **Кравець Я. І.** Творчість Еміля Верхарна в українській критиці і перекладах (історико-літературознавчий аналіз): Дис. ... канд. філол. наук / Львів. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 1992. – 220 арк.

Дс58370

213. **Ласло-Куцюк М.** Відблиски Верхарна // Шукання форми: Нариси з укр. л-ри ХХ ст. – Бухарест, 1980. – С. 47–77.

Взаємозв'язки між творчістю П. Тичини, М. Бажана та Е. Вергарна.

Ва409156

214. Лейтес А. Верхарн і сучасність: (До десятих роковин з дня його смерті) // Культура і побут. – 1926. – 28 листоп. – С. 4–5.

215. Лейтес А. Еміль Верхарн: До десятих роковин з дня смерті // Всесвіт. – 1926. – № 22. – С. 10: фото.

Арх. № 137585

216. Луначарський А. Поети з Заходу. Еміль Вергарн, співець енергії та поступу // Дзвін. – 1913. – Т. 1, № 1. – С. 22–26.

Грінченко Ж1108

217. Те саме // Луначарський А. Пролетаріат і мистецтво. – К., 1918. – С. 14–26.

AU16467

218. Родзевич С. Поезія Еміля Верхарна: (До 20-річчя з дня смерті) // Літ. газ. – 1936. – 17 груд.

219. Савченко С. Еміль Верхарн (1855–1916) // Життя й революція. – 1926. – № 11. – С. 45–53.

Ж20794

220. Станкевич А. Еміль Верхарн: [Некролог] // Юж. край. – Х., 1916. – 17 нояб. – С. 5.

221. [Терещенко М.] Еміль Верхарн. 21/V 1855 – 27/XI 1916 // Літ. газ. – 1937. – 27 листоп. – Підп.: М.Т.

222. Ткаченко В. І. Верхарн (Вергарн) Еміль // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2005. – Т. 4: В-Вог. – С. 281.

C10197/4

223. Тугендгольд Я. Еміль Вергарн як мистецький критик / Пер. Лесь Горенко [М. В. Семенко] // Мистецтво: Літ.-мистец. тижневик. – К., 1919. – Т.1, черв. – С. 33–36.

Ж21247

224. Фриче В. Э. Верхарн: [Некролог] // Юж. край. – Х., 1916. – 21 нояб. – С. 4.

Окремі аспекти творчості

225. Гатов О. Пам'яті Леона Базальжета // Червоний шлях. – 1929. – № 3. – С. 114–116.

Л. Базальжет – французький критик, перекладач. Автор роботи «Еміль Вергарн. Біографія – характеристика».

Ж21932

226. **Денисова Т. Н., Сиваченко Г. М.** Від декадансу до модернізму: Поетія першої половини ХХ ст. // Денисова Т. Н., Сиваченко Г. М. Зарубіжна література ХХ століття: Хрестоматія-посіб. 11 кл. – К., 2000. – С. 50–59.

Е. Вергарн. – С. 53–54.

Вс34290

227. **Донцов Д.** Криза нашої літератури // Літ.-наук. вістник. – 1923. – Т. 79, кн. 4. – С. 351–370.

Згадки про Е. Вергарна. – С. 356, 370.

УНД № 291/конв.

228. Те саме // **Донцов Д.** Дві літератури нашої доби. – Львів, 1991. – С. 47–68.

Згадки про Е. Вергарна. – С. 52, 68.

Ва530742

229. **Донцов Д.** Про «молодих» // Літ.-наук. вістник. – 1923. – Т. 81, кн. 11. – С. 267–280.

Про Е. Вергарна. – С. 268, 269, 271, 273–274.

230. **Донцов Д.** Росія чи Європа?: До літературної суперечки // Літ.-наук. вістник. – 1929. – Т. 98, кн. 1. – С. 62–79.

Згадка про Е. Вергарна. – С. 68.

231. **Донцов Д.** Твори. Т. 1. Геополітичні та ідеологічні праці. – Львів: Кальварія, 2001. – 488 с.

Згадки про Е. Вергарна. – С. 239, 356.

В345423/1

232. **Зорівчак Р.** Творчий дивосвіт Григорія Кочура: [Передмова] // Григорій Кочур: Бібліогр. покажч. – Львів, 1999. – С. 7–34.

Робота Г. Кочура над кандидатською дисертацією про творчість Е. Вергарна. – С. 15, 40.

Ва597492

233. **Кацнельсон А. І.** «Кардіограма» вірша: (Ритміка та інтонація в поезії) // Рад. літературознавство. – 1967. – № 2. – С. 61–70.

Близькість ритміки віршів Е. Вергарна пролеткультівським поетам. – С. 64.

Ж27444

234. **Луначарский А.** Шарль Вильдрак: (Лит. силуэты) // Київская мысль. – 1914. – 1 июня.

Вплив Е. Вергарна на французьких соціальних поетів.

235. **Наливайко Д.** Зарубіжна поезія другої половини ХІХ – початку ХХ сторіччя: [Передмова] // Антологія зарубіжної поезії другої половини ХІХ – ХХ сто-

річчя: Посіб. для 10–11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К., 2003. – С. 3–36.

Символізм у бельгійській літературі, творчість Е. Вергарна. – С. 19–20.

Ва643866

236. Савченко С. В. Експресіонізм у німецькій літературі // Савченко С. В. З історії зарубіжних літератур. – К., 1975. – С. 40–75.

Згадки про вплив та популярність Е. Вергарна. – С. 53, 56.

Ва255413

237. Темченко Л. В. Французькі поети в перекладах українських неокласиків // IV Міжнародна Конференція «Франція та Україна, науково-практичний досвід у контексті діалогу національних культур»: Матеріали. – Дніпропетровськ, 1997. – Т. 1, ч. 2: Методика викладання іноземних мов. Французька література у контексті літературних зв'язків з літературами Західної Європи та зі слов'янськими літературами. – С. 128–131.

Про переклади Е. Вергарна. – С. 129.

В341662/1.2

238. Тугендгольд Я. Французьке мистецтво ХІХ століття. – К.: Держ. вид-во, 1921. – 164 с.: іл.

Е. Вергарн. – С. 154–161.

В20775; ВU1088

239. **Emile Verhaeren en Europa** = Emile Verhaeren et l'Europe. – Sint-Amands, 1999. – 58 p. – Фламанд., фр.

Каталог виставки «Європейськість Еміля Вергарна» у музеї Е. Вергарна в Сінт-Аманді на Шельді 26 березня – 31 жовтня 1999 р. Про наявність у колекції музею українських видань 1946 та 1966 рр. – С. 48. Подяка тим, хто сприяв організації виставки, серед них «Prof. Dr. Yarema Kravets», Lviv (Oekraïne). – С. 2. – Фламанд.

239a. **Emile Verhaeren en Rusland** = Emile Verhaeren et la Russie: [exposition]: 3 maart – 28 oktober 1990, Provinciaal Museum Emile Verhaeren, Sint-Amands-aan-de-Schelde / Provinciaal Museum Emile Verhaeren. – Sint-Amands: Provinciaal Museum Emile Verhaeren, 1990. – [36] p.: со., ill. – Фламанд., фр.

Еміль Вергарн у Росії. Каталог виставки в музеї м. Сент-Аманд-на Шельді, 3 – 28 жовтня 1990 р., присвяченої візитові Е. Вергарна до Росії у 1913 р. та виданню його творів у СРСР. На виставці були представлені й українські видання творів Е. Вергарна 1927 і 1946 рр. (№ № 13, 15–16), що зберігаються у Літературному музеї-архіві Брюсселя та Королівській бібліотеці Бельгії.

Див. також № 9–12, 15, 16, 21, 27, 32, 33, 35, 36, 43–48, 51–56, 61–64, 66, 69, 71–76.

Про окремі твори

Поеми

240. **Тарнавський О.** Борис Крюков – ілюстратор з уявою // Тарнавський О. Відоме й позавідоме. – К., 1999. – С. 555–567. – Статтю вперше опубліковано у виданні: *Нотатки з мистецтва*. – 1977. – Ч. 17. – С. 41–49.

Про обкладинку Б. Крюкова до книги Е. Вергарна «Поеми», виданої в 1927 р. – С. 562.
Ва594708

Дерево

241. **Донцов Д.** Естетика декадансу // Літ.-наук. вістник. – 1930. – Т. 104, кн. 9. – С. 811–827; Кн. 10. – С. 896–904.

Краса природи у вірші «Дерево» Е. Вергарна. – С. 815.

242. Те саме // **Донцов Д.** Дві літератури нашої доби. – Львів, 1991. – С. 176–206.

Краса природи у вірші «Дерево» Е. Вергарна. – С. 180–181.

Ва530742

Єлена Спартанська

243. **Нямцу А.** Міфологічні жіночі образи в літературі ХХ ст. (тенденції функціонування) // Зб. наук. пр. Полтав. держ. пед. ун-ту ім В. Г. Короленка. Сер. Філол. науки. – 2006. – Вип. 1/2. – С. 3–14.

Єлена у трагедії Е. Вергарна «Єлена Спартанська». – С. 7.

Ж70161

244. **Нямцу А.** Образы мифологических женщин в литературе XIX–XX вв. // Нямцу А. Традиция и новаторство в мировой литературе. – Черновцы, 2005. – Ч. 2. – С. 47–87.

Єлена у трагедії Вергарна «Єлена Спартанська». – С. 56–57.

В349139

Зорі

245. **Грушевський М.** На українські теми: Ще про культуру і критику // Літ.-наук. вістник. – 1908. – Т. 44, кн. 10. – С. 121–136.

Цитування уривка з драми «Зорі» Е. Вергарна. – С. 136.

Ж21214

246. **Дейч О.** Про стиль російського революційного театру // Життя й революція. – 1925. – № 6/7. – С. 44–47.

Постановка п'єси «Зорі» Е. Вергарна. – С. 47.

Ж20794

247. Духовний Т. Т. «Сон» Панаса Мирного серед зарубіжних соціалістичних утопій // Рад. літературознавство. – 1964. – № 4. – С. 65–76.

Е. Вергарн, його драма «Зорі». – С. 71, 73.

Ж27444

Коваль

248. Духовний Т. Т. Образ коваля в європейських літературах: (Друга половина XIX – початок XX ст.) // Рад. літературознавство. – 1973. – № 11. – С. 37–45.

Поєма Е. Вергарна «Коваль». – С. 40–41.

Ж27444

Поворот Гелєни

249. Кміт Ю. З західно-європейських літератур // Літ.-наук. вістник. – 1910. – Т. 49, кн. 1. – С. 156–167.

Про драму «Поворот Гелєни» Е. Вергарна. – С. 161–162.

Ж21214

Світлі години

250. *Honderd jaar Les Heures Claires: 31 mei-27 oktober 1997 = Les cents ans des Heures Claires.* – Sint-Amands: Provinciaal Museum Emile Verhaeren, 1997. – 64 p.: ill.

Зі змісту: [Kravets Y.] *Les Heures Claires in vertaling. Oekraïne.* – P. 10 (фламанд. мовою); [L'Histoire des Heures Claires]. *Les Heures Claires en traduction. Ukraine.* – P. 36–37 (фр. мовою).

Двомовний збірник, присвячений 100-річчю появи поетичної добірки Е. Вергарна «Світлі години» та її перекладам в різних країнах. Висока оцінка поезій Вергарна в українських літературних колах. – С. 37. Інформація про український переклад 1966 р. – С. 59. Подяка тим, хто сприяв організації виставки, зокрема «Prof. Yarema Kravets, Lviv (Oekraïne)». – С. 2. (фламанд. мовою).

Chants dialogués

251. *Всесвітня література й мистецтво серед письменників // Червоний шлях.* – 1927. – № 1. – С. 291–293. – (Хроніка).

Інформація про вихід у Парижі поезій Е. Вергарна «Chants dialogués». – С. 293.

Ж21932

La dame en noir

252. Кравець Я. І. Два українські переклади [М. Терещенка та В. Бобинського] поеми Еміля Верхарна «La dame en noir» // Теорія и практика переклада. – 1982. – Вып. 7. – С. 53–60.

Ж66273

253. Ільницький М. *Богдан-Ігор Антонич: Нарис життя і творчості.* – К.: Рад. письменник, 1991. – 207 с. – (Час і доля).

Про спорідненість поезій Б.-І. Антонича «Епічний вечір», «Екстатичний восьми-строф» з «Фламандськими малюнками» Е. Вергарна. – С. 84.

Ао254329

253а. Павличко Д. В. Антонич Богдан Ігор // *Українська літературна енциклопедія.* – К., 1988. – Т. 1. – С. 72–73.

Про співзвучність поезії Б.-І. Антонича і Е. Вергарна. – С. 73.

В335899/1

254. Балаклицький М. «Нова релігійність» *Івана Багряного.* – К.: Смолоскип, 2005. – 167 с.

Місто в поезії «Долина» Е. Вергарна. – С. 81.

Ва677225

255. Бажан М. Живий вогонь культури // *Рад. літературознавство.* – 1979. – № 10. – С. 23–28.

Читацьке зацікавлення Е. Вергарном. – С. 26.

Ж27444

256. Драч І. Триптих // *Про Миколу Бажана: Літ.-крит. ст., есе.* – К., 1984. – С. 90–111.

Вплив творчості Е. Вергарна на М. Бажана. – С. 92.

Ва420908

257. Мельник П. Літературний льомбард // *Авангард: Альм. пролет. митців нової генерації.* – 1930. – № а (січ.). – С. 84–93.

Е. Вергарн і М. Бажан. – С. 84, 88.

РЛ4243

258. Чепурнюк А. Поезія «вишуканих катастроф» ідеалістичної філософії // *Червоний шлях.* – 1934. – № 1. – С. 176–186.

Про аналогії «Чисел» М. Бажана з «Банкіром» та «Числами» Е. Вергарна. – С. 177.

Ж21932

259. Капустін В. Степан Бен // *Рад. літературознавство.* – 1966. – № 12. – С. 72–75.

Про вплив Е. Вергарна на творчість С. Бена, тематичний перегук їхніх творів. – С. 74.

Ж27444

260. Ковалів Ю. Примітки // Клен Ю. *Вибране.* – К., 1991. – С. 445–453.

У примітці до твору Юрія Клена [*Освальда Бурггардта*] «Мандрівка до сонця» йдеться, що приводом для написання поеми став вірш Е. Вергарна «Похід» та зазначається, що поет переклав українською поезії Е. Вергарна «Вітер» і «Сонця вечірні». – С. 448.

Ва534332

261. **Кравець Я.** Вірш Ш. Бодлера «Альбагрос» у перекладі Є. Маланюка (порівняльне дослідження) // Романістичні дослідження: Сучасний стан та перспективи (до 100-річчя романістики у Львів. ун-ті), 25–27 листоп. 1997 р. – Львів, 1997. – С. 71–74.

Про статтю «Український перекладач Вергарна» (1928 р.), в якій її автор поет і перекладач *Освальд Бурггардт* (Юрій Клен) пропонував критерії оцінювання поетичного перекладу, аналізуючи переклади М. Терещенка з Е. Вергарна. – С. 74.

262. **Кравець Я.** «Мандрівка до сонця» Ю. Клена і «Похід» Е. Вергарна: наслідування, перегуки, поетична настроєвість // Творчість Юрія Клена в контексті українського неокласицизму та вісниківського неоромантизму: Зб. наук. пр. – Дрогобич, 2004. – С. 263–277.

263. **Кравець Я. І.** *Освальд Бурггардт* і Святослав Гординський: Роздуми над українським Вергарном // Зап. Наук. т-ва ім. Шевченка. – Львів, 2000. – Т. 239: Пр. Філол. секції. – С. 160–176.

Ж20869

263а. **Лазірко Н.** Дослідження О. Бурггардта (Юрія Клена) про Стефана Цвайга // Теорія літератури. Компаративістика. Культурологія: Наукові зап. Каф. світ. л-ри / Дрогобиц. держ. пед. ун-т ім. І. Франка. – Дрогобич, 2008. – Вип. 1. – С. 58–67.

Про Е. Вергарна. – С. 60–61.

264. **Чижевський Д.** Юрій Клен, вчений та людина: (Із спогадів. Написано 1949) // Чижевський Д. Філософські твори: У 4 т. / За заг. ред. В. С. Лісового. – К., 2005. – Т. 2: Між інтелектом і культурою: дослідження історії української філософії. – С. 244–253.

Щодо статті Юрія Клена [*Освальда Бурггардта*] про українські переклади Е. Вергарна, написаної у Німеччині. – С. 250.

В348477

265. **Євшан М.** Дещо про українське письменство в Галичині за 1908 рік: (Замітка) // Укр. хата. – 1909. – № 2. – С. 82–87.

Про вплив Е. Вергарна на творчість *К. Заклинського*. – С. 85.

Ж1524

266. Те саме // Євшан М. Критика. Літературознавство. Естетика / Упоряд., передм. та прим. Н. Шумило. – К., 1998. – С. 235–239.

Про вплив Е. Вергарна на творчість *К. Заклинського*. – С. 238.

Вс33054

267. **Кравець Я.** Натягнувши тятіву... // Вітчизна. – 1967. – № 8. – С. 192–194. – Рец. на кн.: Лубківський Р. Громове дерево. – К.: Рад. письменник, 1967.

Вергарнівські мотиви у диптиху Романа Лубківського «Два львівські етюди».

Ж22465

268. **Кравець Я.** *Остан Луцький* – перекладач віршів Еміля Верхарна // «Молода Муза» і літературний процес кінця ХІХ – початку ХХ століття в Україні і Європі: Тези доп. наук. конф. (19–20 листоп. 1992 р.). – Львів, 1992. – С. 55–58.

Ва548583

269. **Кравець Я.** *Євген Маланюк: діалог із франкомовним світом* // Збірник на пошану професора Марка Гольберга: До 50-річчя наук. діяльн. та 80-річчя від дня народж. – Дрогобич, 2002. – С. 87–94.

Про зацікавлення поезією Е. Вергарна, використання рядка із його твору для епіграфа твору «Уривок з поеми», співзвучність окремих віршів С. Маланюка вергарнівським віршам. – С. 88–89.

Вс36813

270. **Корсунська Б. Л.** *Андрій Панів* // Рад. літературознавство. – 1968. – № 12. – С. 53–65.

Спільність окремих мотивів віршів Е. Вергарна та українського поета А. Паніва. – С. 53.

Ж27444

271. **Бондаренко Л. Г.** *Урбаністична тема у творчості Е. Верхарна та М. Семенка* // «Звездолики Гилеи»: Тезиси докл. II Междунар. науч. конф. по авангарду. – Херсон, 1995. – С. 38–39.

Ва567467

272. **Кравець Я. І.** *Еміль Верхарн і Василь Стефаник: деякі аспекти типології та відмінності творчості* // Іноземна філологія. – 1999. – Вип. 111. – С. 283–291.

Ж29146

273. **Торцевий Ю.** *Володимир Сосюра* // Забой. – 1931. – № 5. – С. 27–28. – (Літ. портр.).

Порівняння зображень міст у поезіях В. Сосюри та Е. Вергарна. – С. 28.

Ж20835

274. **Бабенко В.** *Традиція і новаторство філософсько-світоглядних аспектів творчості В. Стуса* // Молода нація. – 2006. – № 1. – С. 13–43.

Ставлення до Е. Вергарна. – С. 31.

Ж69065

275. **Стус В.** *Двоє слів читачеві* // Зимові дерева: перша збірка поезій. – [Брюссель], 1970. – С. 9–10.

Про захоплення Е. Вергарном. – С. 9.

Відділ зарубіжної україніки 180укр; 4230укр

276. **Стус В.** *Двоє слів читачеві: [Передм. до зб. «Зимові дерева», 1970]* // *Стус В. Дорога болю: Поезії.* – К., 1990. – С. 7–8.

Про захоплення Е. Вергарном. – С. 7.

Л0253483

277. Те саме // Стус В. Дорога болю: Поезії. – К., 1990. – С. 7.
Ао253483
278. Те саме // Стус В. Твори: У 4 т., 6 кн. – Львів, 1994. – Т.1, кн.1. – С. 42.
В339761/1.1
279. Те саме // Стус Д. Василь Стус: Життя і творчість. – 2-ге вид., випр. – К., 2005. – С. 216.
Вс40904
280. **Василь Стус** у своїх листах: Листи *Василя Стуса* до Віктора Дідківського / Підготувала тексти і прим. до друку М. Коцюбинська; Вступ. слово В. Дідківського // Вітчизна. – 1995. – № 7/8. – С. 103–112.
Згадки про читання творів Е. Вергарна у листах до Віктора Дідківського 1959 та 6.05.1960 р. – С. 103, 104, 106.
Ж22465
281. **Стус В.** [Лист] 1. До Віктора Дідківського [серпень – вересень 1959] // Стус В. Твори: У 4 т., 6 кн. – Львів, 1997. – Т. 6 (додатковий), кн. 2: Листи до друзів та знайомих. – С. 5–6.
Про Е. Вергарна, як улюбленого автора. – С. 5.
В339761/6 (дод.), кн.2
282. **Стус В.** [Лист] 8. До Віктора Дідківського [6.05.1960] // Стус В. Твори: У 4 т., 6 кн. – Львів, 1997. – Т. 6 (додатковий), кн. 2: Листи до друзів та знайомих. – С. 14.
Про читання творів Е. Вергарна.
В339761/6 (дод.), кн.2
283. **Стус В.** Феномен доби: (Сходження на Голгофу слави): [П. Тичина] // Стус В. Твори: У 4 т., 6 кн. – Львів, 1994. – Т.4. – С. 259–346.
Про Е. Вергарна. – С. 299.
В339761/4
284. **Гординський С.** Французькі поети українською мовою: До перекладів *М. Терещенка*, *М. Рильського*, *Г. Кочура* і *М. Лукаша* // Сучасність. – 1969. – № 4. – С. 52–60.
Про переклади поезії Е. Вергарна, здійснені М. Терещенком. – С. 54–56.
Ж14413
285. Те саме // **Гординський С.** На переломі епох: Літературозн. ст., огляди, есеї, рец., спогади, листи. – Львів, 2004. – С. 419–427.
Про переклади поезії Е. Вергарна, здійснені М. Терещенком. – С. 421–423.
Вс39982

286. З «Антології французької поезії»: в перекладах і переспівах *Миколи Терещенка* // Всесвіт. – 1961. – № 3. – С. 110–127.

У передмові М. Терещенка до добірки поетичних перекладів французької поезії йдеться про поезію Е. Вергарна. – С. 110.

Жс27966

287. Кондра Я. На службі громадських інтересів: [Огляд видань *М. Терещенка*] // Нові шляхи. – 1930. – Т. 8, кн. 7/8. – С. 223–232.

Про збірку перекладів «Поєми Е. Вергарна» 1927 р. – С. 232.

288. Пащенко В. І., Рягузова Г. М. Українсько-французькі літературні взаємини // Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті: В 5 т. – К., 1987. – Т. 3: У взаєминах з літературами Заходу і Сходу. – С. 155–184.

Про перекладацьку діяльність *М. Терещенка*, його переклади Е. Вергарна. – С. 172.

В335070/3

289. Губар О. І. Еміль Верхарн у творчому житті *Павла Тичини* // Рад. літературознавство. – 1985. – № 1. – С. 20–30.

Ж27444

290. Ільницький М. М. Література українського відродження: Напрями і течії в укр. л-рі 20-х – поч. 30-х рр. ХХ ст. / Львів. обл. наук.-метод. ін-т освіти. – Львів, 1994. – 74 с. – (Б-ка «Укр. освіт. журн.»).

Про спорідненість образів вірша Е. Вергарна «Вітер» і вірша *П. Тичини* «Вітер з України» (за дослідженням М. Ласло-Куцюк). – С. 27–28.

Ва567627

291. Тичина П. Зібрання творів. У 12 т. – К.: Наук. думка, 1987–1988. – Т. 9. – 701 с.; Т. 10. – 582 с.; Т. 11. – 551 с.

Згадки про Е. Вергарна див. за *Показчиками імен і назв* наприкінці томів.

В332664/9–10

292. Тичина П. Із щоденникових записів / Упорядкув. та підготов. тексту Л. П. Тичини, С. В. Тельнюка. – К.: Рад. письменник, 1981. – 430 с.

Про знайомство з творчістю Е. Вергарна з часу студентства. – С. 285.

Ао226263

293. Донцов Д. Поетка українського рісорджіменту: (Леся Українка). – Львів: Вид-во Донцових, 1922. – 35 с.

Про спорідненість творчого напрямку *Лесі Українки* та Е. Вергарна. – С. 22.

Айзеншток / № 8452

294. Те саме // Літ.-наук. вістник. – 1922. – Т. 76, кн. 1. – С. 28–44; Кн. 2. – С. 135–150.

Про спорідненість творчого напрямку *Лесі Українки* та Е. Вергарна. – С. 137.

295. Українка Леся. [Лист] До Ф. П. Петруненка, липень 1911 // Українка Леся. Твори: У 10 т. – К., 1965. – Т. 10. Листи, 1901–1913 – С. 310–311. – Вперше надруковано в альманасі «Вперед» (Глухів, 1928). – Прим.: с.470–471.

Необхідність перекладу і видання творів Вергарна. – С. 310.

V312582/10

296. Те саме // Українка Леся. Зібрання творів: У 12 т. – К., 1979. – Т. 12. Листи (1903–1913). – С. 356–357. – Прим.: с. 561.

Про Е. Вергарна. – С. 356.

V325824/12

Див. також № 53, 54

297. Кравець Я. І. Франко і Верхарн // Тези доповідей наукової конференції «Іван Франко і національне Відродження». – Львів, 1991. – С. 65–67.

Va545598

298. Денисюк І. Дивний лад його пісень: До 100-річчя з дня народж. Марка Черемшини // Денисюк І. Літературознавчі та фольклористичні праці: У 3 т., 4 кн. – Львів, 2005. – Т. 1, кн. 1. – С. 143–154.

Порівняння збірки Е. Вергарна «Les campagnes hallucinées» («Села в стані галюцинації») з новелами про село М. Черемшини. – С. 148.

V349895

299. Кравець Я. Школа літературознавчих досліджень // Олексій Чичерін: Біобібліогр. покажчик: (До 100-річчя від дня народж.). – Львів, 2000. – С. 144–148.

Спогади автора про роботу з О. Чичеріним, його зацікавлення творчістю Е. Вергарна. Про роботу Я. Кравця над кандидатською дисертацією, присвяченою Е. Вергарну (науковий керівник – О. Чичерін). – С. 144–145.

Va608610

300. Кравець Я. Т. Шевченко та Е. Верхарн: артистизм вірша, епічність думки, енергетизм життя // Матеріали тридцять четвертої наукової шевченківської конференції (24–26 квіт. 2001 р.): У 2 кн. – Черкаси, 2003. – Кн. 2. – С. 122–129.

V347083/2

301. Кравець Я. Василь Щурат перекладає Верхарна // Просвіта. – Львів, 1991. – Жовт. (№ 29). – С. 2.

Див. також № 12, 35, 36, 53–54, 66, 76, 237.

Е. Вергарн і російські письменники

302. Каменєв Ю. Про «Лагідного Діда» та про Валерія Брюсова // Валерій Брюсов, 1873–1924 / Заг. ред. Б. Якубського. – К., 1925. – С. 5–56.

Е. Вергарн і В. Брюсов. – С. 28–29.

РЛ № 51

303. Купріянов І. Т. Судьба поета: (Личность и поэзия М. Волошина). – К.: Наук. думка, 1978. – 231 с.

Про переклад віршів Вергарна («Казнь» та «Человечество»). – С. 90–91; Ставлення до збірки «La Belgique sanglante». – С. 167–168; Згадки про Е. Вергарна. – С. 178, 199, 217, 227.

Ао219380

304. Купріянов І. Т. М. Волошин – перекладач // Рад. літературознавство. – 1977. – № 5. – С. 79–84.

Про зустрічі М. Волошина з Е. Вергарном, переклади віршів Вергарна та ставлення до цієї роботи В. Брюсова. – С. 82–84.

Ж27444

Образ Е. Вергарна в художній літературі

305. В'єле-Гріффін Ф. Верхарнові: [Вірш] / Пер. з фр. Б. Тен // Поезія-1968. – К., 1968. – [Вип.] 1. – С. 71–72.

А122454/1

306. Сенченко І. Верхарн: Оповідання з циклу «Люди і книги»; 3 передм. ред. // Літ. Україна. – 1976. – 24 серп.

307. Те саме // Сенченко І. Твори: В 2 т. – К., 1981. – Т. 1. – С. 292–298.

В331212/1

308. Тичина П. Верхарн у 1905-му: [Поезія] // Дніпро. – 1960. – № 2. – С. 61–63.

Ж22466

309. Те саме // Тичина П. Твори: В 6 т. – К., 1961. – Т. 3. – С. 190–195.

А122266/3

310. Те саме // Тичина П. Зібрання творів: У 12 т. – К., 1984. – Т. 3. – С. 83–86.

В332664/3

311. Цвейг С. Верхарн: (Уривок) // Вогні. – 1937. – Ч. 7/8.

В'єрсе Огюст

Vierset Auguste

(1864–1952)

312. Кравець Я. Лужицькі серби у франкомовних дослідженнях 10–30-х рр. ХХ ст. // Питання сорабістики. – Львів; Будишин, 2005. – С. 54–62.

Про дослідження Vierset А. Un peuple martyr. La question des Wendes (Serbes de Lusace) devant l'opinion publique) (В'єрсе Огюст. «Народ-мученик. Питання вендів (лужицьких сербів) перед громадською думкою»). – С. 55–58.

Ва671957

Вотье Жан-Люк
Wauthier Jean-Luc
(1950 –)

313. [Поезії / З фр. пер. Р. Бабовал] // Світо-вид. – 1995. – № 3. – С. 13–22. – Авт. у тексті: Жан-Люк Вотіс.

Зміст: «Звідки повертається до нас серцевина тиші?...»; «Земля – відсвіт...»; Для *Daniel Pelletti*. «Хто говорить...»; «Вона нічого не каже...»; «Дерево – тиша саду...»; «Цей чоловік, якого щодня зустрічають...»; «З цієї вулиці ніщо не збереглось...»; «Біля цієї живущої пори року...»; «Пастка дзеркала...»; «Навколо круга ми не будемо сидіти...» («Черепки відсутності», *Pre' aux sources*, 1988); «Віднайти подих життя...»; Невразлива рана; «Тоді...»; «Не шукайте обличчя того...»; «Не смерть...»; «Світанок сягає до крайнього...»; «Вітер роздуває правду...»; «Це все дуже подібне...»; «Найкраще з того що є в мені...»; «Можливо що...»; Протокол: Для *Paul Willems*: «Буває що й мертві говорять до нас...»; «Незважаючи на вітер...» («Шибки ночі», *L'Harmattan*, 1993); «Не повертайся і не турбуй чудного торжества...»; «Усі шляхи розкриті...» («Ім'я отця», *Le Tetras Lyre*, 1994).

Ж68114

Вутерс Ліліан
Wouters Liliane
(1930 –)

314. Щоденник писаря (1986): (Уривки) / Пер. Д. Чистяк // Радосинь. – 2007. – № 4/5. – С. 3.

Ж68619

315. «Раз, тільки раз...»: (Уривок із зб. «Щоденник писаря», 1986) / Пер. з фр. Д. Чистяка // Ірпінські світанки: Поезія і проза учасників Всеукр. наради молодих літераторів 2007 року / Упоряд. А. І. Гай. – Біла Церква, 2008. – С. 190.

Гельдерод Мішель де
Ghelderode Michel de
(1898–1962)

316. Васильєв Є. Гельдерод, Мішель де // Зарубіжні письменники: Енциклопед. довід.: В 2 т. – Тернопіль, 2005. – Т. 1: А-К. – С. 440–441.

В348884/1

317. Новобранець О. Б. Драматургічна обробка як жанр: На прикладі «трагедії для мюзік-холу «Смерть доктора Фауста» Мішеля де Гельдерода // Всесвіт. л-ра в серед. навч. закл. України. – 1998. – № 4. – С. 47–48.

Ж14102

318. Старинкевич Є. І. Антигуманістична концепція людини в авангардистській драмі // Проблеми гуманізму і сучасні зарубіжні літератури. – К., 1964. – С. 215–275.

Про М. де Гельдерода, одного з авторів «антитеатру». – С. 227, 231–232, 270.
Во937195
Див. також № 67.

Сценічні постановки творів М. де Гельдерода

Вистава «Варавва» М. де Гельдерода у Луганському обласному українському музично-драматичному театрі. Режисер-постановник – Валентина Булатова. Переклад українською – С. Носань

319. Алекссва Л. Варавва говорить українською // Демократ. Україна. – 2001. – 19 січ.

320. Виноградова Т. Из клетки невежества к свету истины // Луган. правда. – 2001. – 20 янв.

Вистава «Собаки не любят Смерть» за п'єсою «Ескуриал» М. де Гельдерода в Українському музично-драматичному театрі-студії класичної п'єси. Режисер-постановник – Олександр Балабан

321. Балабан А. Александр Балабан: «Согбенный человек режиссером быть не может» / [Интервью взяла] Л. Корсун // Всеукр. ведомости. – 1996. – 29 авг. – С. 11.

322. Вауліна О. Сценічна «епілепсія» з філософським діагнозом // Голос України. – 1996. – 11 жовт. – С. 4.

323. Кириченко Е. Последняя премьера сезона: Апокалипсис сегодня // Киев. ведомости. – 1996. – 12 авг. – С. 1, 4.

324. Омельчук Ю. Пристрасті короля та блазня // Робітн. газ. України. – 1996. – 5 груд.

325. Тодось М. Чому собаки не люблять смерть? // Веч. Київ. – 1996. – 17 жовт. – С. 13.

Геманс Каміль
Goemans Camille
(1900–1960)

326. «Трос ішли за тінню...»: (Із кн. «Твори. 1922–1957», 1970) / Пер. Д. Чистяк // Чистяк Д. Перші проталини: Поезії, переклади. – К., 2006. – С. 55. – Відом. про авт.: с. 55. – Авт. у тексті: Камій Геманс.

Ао265444

327. «Трос ішли за тінню...» / Пер. Д. Чистяк // Радосинь. – 2006. – № 7/10. – С. 14. Авт. у тексті: Камій Геманс.

Ж68619

328. Те саме // Радосинь. – 2007. – Вип. 33. – С: 17.

Ж68619

329. Те саме // Гранословіс. – 2007. – № 3. – С. 16. – (Переклади та переспіви: 3 бельгійської). Авт. у тексті: Камій Геманс.

Ж25924

Де Костер Шарль

De Coster Charles

(1827–1879)

330. Легенда про Тіля Уленшпігеля й Ламма Гоодзака та про їхні пригоди, героїчні, веселі й славетні у Фландрським краї та по інших світах: [В 2 кн.] : 3 мал. / Скор. пер. Л. Красовського; За ред. М. Йогансена; 3 передм. В. Арнаутова. – Х.: Укр. робітник, 1928.

Кн. 1. – 208 с.: іл.

Кн. 2. – 200 с.: іл.

Арх. 1928 /К-721

Рец.: Каганов І. [Рецензія] // Червоний шлях. – 1929. – № 1. – С. 272–273; Радугин С. [Рецензія] // Культробітник. – 1928. – № 15/16. – С. 42–43.

331. Легенда про Тіля Уленшпігеля / Пер. [Оксани Драгоманової] за ред. В. Татарінова; Худож.: З. Бланк, М. Фрадкін. – К.: Молодий більшовик, 1935. – 625 с.: іл. Відомості про перекладача взяті зі статей І. В. Качуровського (№ 358, 359).

А88150

332. Легенда про героїчні, веселі і доблесні пригоди Тіля Уленшпігеля і Ламме Гудзака у Фландрії та інших країнах / Пер. [Оксани Драгоманової] за ред. В. Татарінова. – К.: Молодий більшовик, 1937. – 575 с. – (Шкільна б-ка).

Відомості про перекладача – зі статей І. В. Качуровського (№ 358, 359).

Ао4268

333. Легенда про героїчні, веселі й доблесні пригоди Тіля Уленшпігеля і Ламме Гудзака у Фландрії та інших країнах / Пер. з фр. за ред. Т. Черторижської. – К.: Молодь, 1951. – 326 с.

Арх. 1951 / К-721

334. Легенда про героїчні, веселі й доблесні пригоди Тіля Уленшпігеля і Ламме Гудзака у Фландрії та інших країнах / Пер. з фр. за ред. Т. Черторижської. – К.: Молодь, 1953. – 356 с.

Арх. 1953 / К721

335. Легенда про Уленшпігеля і Ламме Гудзака, про їхні пригоди героїчні, преславні і преславні у Фландрії та інших країнах / Пер. з фр. Є. М. Єгорової; Післямова І. Лілєвої; Іл. Є. А. Кібрика. – К.: Молодь, 1972. – 447 с.: іл. – (Б-ка худож. творів для підлітків та юнацтва «Джерело»).

Ва209173

336. **Легенда про героїчні, веселі і славетні пригоди Уленшпігеля і Ламме Гудзака у Фландрії та інших країнах:** [Роман] / Пер. з фр. С. Сакидон; Передм. Р. Роллана; Післямова В. Пашенка; Прим. В. Скуратовського; Худож. О. В. Бичко. – К.: Дніпро, 1974. – 503 с. – (Вершини світового письменства; Т. 16).

Ва246275

337. **Легенда про Уленшпігеля і Ламме Гудзака, про їхні пригоди героїчні, веселі та славетні у Фландрії та інших країнах:** Роман / Скор. пер. з фр. та післямова Н. Гордіснко-Андріанової; Мал. Л. Голембовської. – К.: Веселка, 1979. – 247 с.: іл. – (Бібл. сер.).

Арх. 1979 / К-721

338. **Легенда про героїчні, веселі і славетні пригоди Уленшпігеля і Ламме Гудзака у Фландрії та інших країнах:** [Роман] / Пер. з фр. С. Сакидон; Передм. Р. Роллана; Післямова В. Пашенка; Прим. В. Скуратовського. – [2-ге вид.]. – К.: Вища шк., 1984. – 480 с.

Ва409854

339. **Легенда про героїчні, веселі і славетні пригоди Уленшпігеля і Ламме Гудзака у Фландрії та інших країнах /** Пер. з фр. С. Сакидон; Передм. Р. Роллана; Післямова та прим. В. Пашенка. – [3-тє вид.]. – К.: Дніпро, 1987. – 493 с.

Ва471584

340. **Легенда про героїчні, веселі і славетні пригоди Уленшпігеля і Ламме Гудзака у Фландрії та інших країнах /** Пер. з фр. С. Сакидон; Післямова та прим. В. Пашенка; Іл. С. Якутовича; Худож. оформлення В. С. Мітченка. – [4-те вид.]. – К.: Дніпро, 1991. – 368 с.: іл.

Вс28616

340а. **Легенда про героїчні, веселі і славетні пригоди Уленшпігеля і Ламме Гудзака у Фландрії та інших країнах /** Ін-т літ-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Пер. з фр. Сидора Сакидона; Передм. та прим. В. Л. Скуратівського; Худож.-іл. Д. Б. Бублик; худож.-оформлювач Б. П. Бублик. – Х.: Фоліо, 2008. – 495 с. : портр. – (Б-ка світ. л-ри).

Ва710726

* * *

341. **Тійль Уленшпігель:** Фрагм. з роману / Пер. К. Гордій // Вікна. – 1927. – № 1. – С. 4–5.

342. **Продаж індульгенцій:** [Урив. з кн. «Легенда про героїчні, веселі і славетні пригоди Тіля Уленшпігеля і Ламме Гудзака у Фландрії та інших країнах»]: Пер. з фр. / Худож. М. Я. Штасрман. – К.: Держлітвидав УРСР, 1957. – 35 с.: іл.

Во690238

343. **Легенда про Уленшпігеля:** Урив. із повісті / Пер. із фр. С. Сакидон // Світ від А до Я: Хрестоматія світ. л-ри для почат. шк. / Уклад.: Д. Чередниченко, Г. Кирпа. – К., 2007. – Кн. 1: Австралія – Ірландія. – С. 153–154. – Відом. про авт.: с. 155.

344. **Васильченко Є.** Картина і рама: За Шарлем де Костером // Баранячий фасад: Гумор та сатира / М. Білецький, Є. Васильченко, В. Грабоус, П. Сиволап. – К., 1989. – С. 101.

Ао249483

Про нього

345. **Аврамчук О.** Лицар справедливості й свободи: (До 100-річчя з дня смерті Шарля де Костера) // Укр мова і л-ра в шк. – 1979. – № 5. – С. 76–78.

Ж28928

346. **Белічко Н. Ю.** Творчість Георгія Малакова в контексті розвитку української графіки 50–70 років ХХ століття: Автореф. дис... канд. мистецтвознавства: 17.00.05 / Нац. акад. образотворчого мистецтва і архітектури. – К., 2005. – 19 с.

Про ілюстрації Г. Малакова до роману Ш. де Костера «Легенда про Тіля Уленшпігеля». – С. 10–11.

Ра340299

347. **Габарю А.** Шарль де Костер // Вікна. – 1927. – № 1. – С. 3.

348. **Габарю А.** Шарль де-Костер і «Легенда про Уленшпігеля» // Життя й революція. – 1927. – № 5. – С. 230–232.

Ж20794

349. **Георгій Васильович Малаков (1928–1979):** Каталог. Альбом (із фондів НБУВ) / Автор-упоряд. Н. Ю. Белічко; Відп. ред. Г. М. Юхимець. – К. : НБУВ, 2000. – 160 с. : іл.

Про роботу Г. Малакова над ілюстраціями до твору Ш. де Костера «Легенда про Тіля Уленшпігеля і Ламме Гудзака» та передані до фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського виконані ним ескізи та гравюри «Корчма», «Маркитанки». – С. 13, 20, 41, 68.

Ва599703

350. **Гольдберг Д.** Шарль де Костер: До 110-річчя з дня народж. // Літ. газ. – 1937. – 17 серп. – С. 4.

351. **Гречанюк С.** Создатель бессмертного Тиля: Исполняется 150 лет со дня рождения бельг. писателя Ш. де Костера // Комс. знамя. – 1977. – 20 авг.

352. **Де Костер (De Coster) Шарль** // Українська радянська енциклопедія. – К., 1961. – Т. 4. – С. 60.

В306670/4

353. **Де Костер (De Coster) Шарль** // Українська радянська енциклопедія. – 2-ге вид. – К., 1979. – Т. 3. – С. 283.

В328608/3

354. **Де Костер (De Coster) Шарль** // Український радянський енциклопедичний словник: В 3 т. – К., 1966. – Т. 1. – С. 569.

В315879/1

355. **Де Костер (De Coster) Шарль** // Український радянський енциклопедичний словник: В 3 т. – 2-ге вид. – К., 1986. – Т. 1. – С. 493: портр.

В334254/1

356. **Довгополий Я.** Передмова // Навіщо писати?: Антол. нідерланд. прози / З нідерланд. пер. Я. Довгополий. – К.: Юніверс, 2005. – 418 с.

Про видання книг Шарля де Костера. – С. 6.

Ва660861

357. **Качуровський І.** Генерика і архітектоніка. Кн.1. Література європейського Середньовіччя. – К.: Вид. дім «Києво-Могилян. акад.», 2005. – 382 с.

Інформація про народні книги шванки (німецький різновид новели) про дотепника Ойленшпігеля, на основі яких Ш. де Костер створив свою «Легенду про Уленшпігеля». – С. 328.

В348946/1

358. **Качуровський І.** Ми – в Аргентині // Українці в Аргентині. – Вид. 1. – К., 1997. – С. [86–103.]

Про Оксану Драгоманову, її переклади «Легенди про Тіля Уленшпігеля». – С. [88].

Вс32059

359. **Качуровський І. В.** 150 років з дня народження Шарля де Костера // Качуровський І. В. 150 вікон у світ: з бесід, трансльованих по радіо «Свобода». – К., 2008. – С.296–297. – Під текстом зазначено дату: 21 серпня 1977 р.

Вс46006

360. **Козловський Л.** Среди журналов // Київська думка. – 1915. – 20 марта. – С. 2. Про російські переклади «Тіля Уленшпігеля» в журналах «Русские записки» та «Голос минувшего».

361. **Кравець Я. І.** Де Костер (De Coster) Шарль // Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – К., 1990. – Т. 2. – С. 28.

В335899/2

362. **П. Г.** Шарль-де Костер, 1827–1927 // Червоний шлях. – 1928. – № 2. – С. 99–103.

Стаття, присвячена 100-річчю з дня народження.

Ж21932

363. **Пуришев Б.** Де Костер, Шарль // Зарубіжні письменники: Енциклопед. довід.: В 2 т. – Тернопіль, 2005. – Т. 1: А-К. – С. 513–516.

В348884/1

364. Рагозін А. Шарль де-Костер і його Уленшпігель // Комсомолець України. – 1939. – 6 трав.

365. Рильський М. Кость Герасименко: [Передм.] // Герасименко К. Вибране. – К., 1955. – С. 3–10.

Улюблений літературний образ К. Герасименка – Тіль Уленшпігель. – С. 8.
СКУ № 1470

366. Родзевич С. Шарль де Костер: (До 110-річчя з дня народж.) // Вісті. – К., 1937. – 20 серп. – С. 3.

367. Рудик Д. Тіль Айленшпігель: (Найновіший твір Гергарта Гавптмана) // Життя й революція. – 1928. – Кн. 12. – С. 182–189.

Про твір Ш. де Костера, образ Тіля. – С. 183, 184, 188.
Ж20794

368. Шаповалова М. С. Література доби Відродження. Відродження в Німеччині та Нідерландах // Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження. – Львів, 1982. – С. 204–231.

Про образ Тіля та використання його у романі Шарля де Костера «Легенда про Тіля Уленшпігеля і Ламме Гудзака». – С. 206–207.

Ва386498

369. Те саме // Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження. – Львів, 1993. – С. 148–165.

Про образ Тіля. – С. 159–160.

Ва554779

370. Шарль де Костер // Безбожник. – 1939. – 11 трав.

371. Шехтер М. Шарль Анрі Костер (1827–1897) // Зоря. – Дніпропетровськ, 1938. – 22 серп.

Сценічні постановки творів Шарля де Костера

372. Пихтін Д., Возіян Я. «Вільні фламандці» // Чорномор. комуна. – 1935. – 29 жовт.

Інформація режисерів постановки про п'єсу за твором Ш. де Костера в Одеському театрі Революції.

373. Черняк Л. Вибір випав... на Фландрію // Буковина. – 1999. – 30 черв.

«Тіль» Г. Горіна за твором Ш. де Костера «Легенда про Уленшпігеля» у Чернівецькому обласному українському музично-драматичному театрі ім. О. Кобилянської. Режисер-постановник – Олег Мосійчук (м. Рівне).

Див. також № 10, 15, 16, 27, 32, 33, 36, 52, 61–64, 71–74, 380.

Дибайло-Шпинда Ганя
Dubajlo-Szpynda Hania
(1943 –)

374. **З франкомовних поетів Бельгії** / Пер. з фр. В. Ткаченко // Ятрань. – 2005. – № 5. – С. 108–109. – Відом. про авт.: с. 108. – Перед текстом присвята Насті Стефурі, Максимові Шпинді.

Зміст: «коли я заздрю вдачі вільхи...»; Данові; Олегові; Оксані.
Ж24366

Про неї

375. **Даценко І. Б.** Дибайло-Шпинда Ганя // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2007. – Т. 7: Г – Ді. – С. 565.
С10197/7

Егпарс Альбер
Ayguesparse Albert
(1900–1996)

376. **Попереду наша тінь**: Роман / З фр. пер. Я. Кравець; Мал. О. Бичка // Вітчизна. – 1984. – № 10. – С. 173–183; № 11. – С. 104–129; № 12. – С. 76–120; 1985. – № 1. – С. 87–124. – Відом. про авт.: № 10. – С. 173. – Авт. у тексті: Егпарс А.
Ж22465

Про нього

377. **Kravets Y.** La réalité, le rêve et le fantastique dans *La nuit de Polastri* d'Albert Ayguesparse // Unité et diversité des écritures francophones: quels défis pour cette fin de siècle?: III Colloque International de l'AEFECO (Leipzig, 30 mars – 4 avril 1998). – Leipzig, 1998. – P. 52–53.

Тези доповіді «Реальність, мрія та фантастика» у збірці «Ніч Поластрі» Альбера Егпарса» на III Міжнародному колоквиумі Асоціації франкомовних студій Центральної і Східної Європи «Єдність і відмінність франкомовних літератур: який виклик існує при кінці століття?».

Екауд Жорж
Eekhoud Georges
(1854–1927)

378. **Кравець Я. І.** Екаут (Екауд, Eekhoud) Жорж // Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – К., 1990. – Т. 2. – С. 138.

В335899/2

Див. також № 33, 52. 378.

Елленс Франц (справж. Фредерік ван Ерманжан)
Hellens Franz
(1881–1972)

379. **Руденька** / Пер. з фр. Пражанин // Літ.-наук. вістник. – 1929. – Т. 98, кн. 1. – С. 21–26. – Авт. у тексті: Франц Геленс.

380. Бельгія // Г'арт. – 1927. – № 2/3. – С. 157–158. – (На Заході). – Без підп.
Інформативно-реферативний огляд статті Ф. Елленса про літературу Бельгії від
Ш. Де Костера, групу «Молода Бельгія», про письменників 20-х рр. ХХ ст.
Ж20668
Див. також № 963.

381. Елленс (Hellens) Франц // Українська радянська енциклопедія. – К., 1961. –
Т. 4. – С. 475.
В306670/4

382. Кравець Я. Бельгійський письменник Франц Елленс і українська культура //
Вісн. Львів. ун-ту. Сер. філол. – 2003. – Вип. 31. – С. 377–387.
Ж28852/Філол.

383. Кравець Я. Елленс (Hellens) Франц // Українська літературна енциклопедія:
В 5 т. – К., 1990. – Т. 2. – С. 144–145.
В335899/2

384. Кравець Я. Франкомовне прочитання Олександра Архипенка // Літературна
компаративістика. – К., 2005. – Вип. 2. – С. 208–218.
Про взаємини Ф. Елленса та О. Архипенка. – С. 208, 212–216.
Ж73021

385. Cvengroš G. La République Démocratique Ukrainienne – la République
Française (1917–1922). – Lviv: Kameniag, 1995. – 417 p.
Ф. Елленс про українську народну поезію. – С. 212–216.
ІВ192108

Див. також № 52, 963, 966, 980–982, 1134, 1214.

Ельскамп Макс
Elskamp Max
(1862–1931)

386. «*Dominicalement documentaires...*» / «Кольори – недільні казкарі...»: (Із
циклу «Недільні сюїти», бл. 1890); *D'anciennement transposé (I)* / Повернутий із
минулого (I): (Із зб. «Недільний», 1892) / Пер. Д. Чистяк // *Le français*. – 2006. –
№ 4. – С. 10–11. – Відом. про авт.: с. 10.

387. [Поезії] / Пер. Д. Чистяк // Чистяк Д. Перші проталини: Поезії, переклади. –
К., 2006. – С. 51–54. – Відом. про авт.: с. 50.

Зміст: «Кольори – недільні казкарі...»: (Із циклу «Недільні сюїти», № 7, 1967);
Повернутий із минулого: (Із зб. «Хвала життю», 1898); «Отак у мріях – все
життя...»: (Із зб. «Ілюмінування», 1898, Цикл «Пісні» № 7); Вечір: (Із зб. «*Aegri
somnia*», 1924).

Ао265444

388. «Отак у мріях – все життя...» / Пер. Д. Чистяк // Радосинь. – 2007. – Вип. 33. – С. 17.

Ж68619

389. Те саме // Гранословіє. – 2007. – № 3. – С. 15. – (Переклади та переспіви: з бельгійської).

Ж25924

390. При ясній неділі / Пер. В. Щурат // Світ. – 1928. – Чис. 15/18. – С. 12.

Про нього

391. Чистяк Д. О. Фонічні прийоми «ефекту наїву» в ранній поезії М. Ельскампа // Літературознавчі студії. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. – Вип. 21, ч. 2. – С. 265–270.

Див. також № 67.

Енс Ежен
Hins Eugène
(1839–1923)

392. Енс Е. З передмови до перекладу «Катерини» // Світова велич Шевченка: В 3 т. – К., 1964. – Т. 3: Т. Г. Шевченко в зарубіж. літературознавстві. – С. 31. – Прим.: с. 492.

В312811/3

Про нього

393. Бельгійський перекладач Шевченка // Львів. будівельник. – 1990. – 19 лип. За матеріалами доповіді Я. Кравця «Ежен Енс – бельгійський перекладач «Катерини» Т. Шевченка (невідомі сторінки біографії вченого)» на науковому симпозиумі «Т. Шевченко і українська національна культура» (8–9 червня 1989 р.).

394. Гоновський І. [Погоновський І.] Із французьких та англійських перекладів Тараса Шевченка // Рідний край (народний дневник). – Львів, 1921. – 14 марта (ч. 57). – С. 2.

Зокрема, згадки про переклади Е. Енса. Також автор подає перші рядки «Катерини» у перекладі Е. Енса.

395. Горленко В. Украина въ изображеніяхъ французовъ // Русскій архивъ. – 1893. – Кн. 2. – С. 247–256.

Згадки про переклади Е. Енса. – С. 255, 256.

Х.125.18

396. Грушевський М. Історія української літератури. Т. 4. Усна творчість пізніх княжих і переходових віків XIII–XVII. – К.: Держвидав України, 1925. – 689 с.

Згадки про переклади українських християнських легенд, зроблених Е. Енсом. – С. 208, 366.

396а Те саме. – К.: Либідь, 1994. – Т. 4, кн. 1 – С. 187; Т. 4, кн. 2. – С. 86.

ВУ 7191/IV

397. Драгоманов М. Въ справъ відносинъ Украинцьвъ до російскои литературы: (Листы до редакцій «Зоръ») // Зоря. – 1889. – Чис. 8. – С. 143–144; Чис. 9. – С. 174–175; Чис. 10. – С. 191–192.

Згадка про Ежена Енса, який переклав українські казки, твори М. Гоголя, Т. Шевченка. – Ч. 9. – С. 175.

Ж17953

398. [Драгоманов М.] Украинскія народныя рассказы на французскомъ языкъ // Київ. старина. – 1888. – Т. 22, Авг. – С. 39–44. – Подпись: П. К-ій.

З приводу замітки В. Горленка про переклади українських легенд Е. Енса.

Ж1197

399. [Драгоманов М.] Французский переклад «Катерини» [Е. Енсом в журн. «La Société Nouvelle»] // Листочки до вінка на могилу Шевченка ХХІХ роковини єго смерти. – Львів, 1890. – С. 14–20.

Р6378

400. Те саме // Драгоманов М. П. Літературно-публіцистичні праці: У 2 т. – К., 1970. – Т. 2. – С. 293–295.

В318300/2

401. Енс (Hins) Ежен // Шевченківський словник: У 2 т. – К., 1976. – Т. 1. – С. 205.

В327658/1

402. Кравець Я. Ежен Енс – бельгійський перекладач «Катерини» Т. Шевченка: (невідомі сторінки біографії вченого) // Т. Шевченко і українська національна культура: До 175-річчя від дня народження Т. Шевченка та 115-річчя заснування Наукового Товариства ім. Т. Шевченка у Львові: Матеріали наук. симп. (Львів, 8–9 черв. 1989 р.). – Львів: Світ, 1990. – С. 50–51.

403. Кравець Я. І. Енс (Hins) Марі Огюст Дезіре Ежен // Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – К., 1990. – Т. 2. – С. 149.

В335899/2

404. Кравець Я. Українські зацікавлення бельгійського професора Е. Енса // ХХХ наукова шевченківська конференція, 27–30 квіт. 1993 р.: Тези і матеріали / Донец. держ. ун-т. – Донецьк, 1993. – С. 194–197.

405. Наливайко Д. С. Шевченко у французькій критиці та перекладах // Шевченко і світ: 36. – К., 1989. – С. 226–253.

Про переклади Е. Енса. – С. 244.

Ва499666

406. Франко І. [Рецензія] // Зап. Наук. т-ва ім. Шевченка. – Львів, 1904. – Т. 57, кн. 1. – Бібліогр. – С. 31–42. – Рец. на кн.: Комаров М. Т. Шевченко в літературе и искусстве. – Одесса, 1903.

Інформація про переклад Е. Енса «Катерини» в брюссельському журналі «La Société nouvelle». – С. 39.

Ж20869

407. Те саме // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1982. – Т. 35. – С. 159–171.
Про переклад Е. Енса. – С. 167, 457.

В326920/35

408. Франко І. Шевченко в німецькій одязі // Літ.-наук. вістник. – Львів, 1904. – Т. 27, кн. 8. – С. 118–120. – Рец. на вид.: Ruthenische Revue.

Про принципи перекладу «Катерини» французькою прозою Е. Енсом. – С. 118.

Ж21214

409. Те саме // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1982. – Т. 35. – С. 189–196.
– Прим.: с.464.

Про переклад Е. Енса. – С. 189–190.

В326920/35

Див. також № 27, 966, 967, 983, 1220, 1228, 1236, 1237, 1241, 1248, 1258–1260, 1269, 1270, 1271, 1272.

Ертай Жаклін
Hertay Jacqueline
(1955 –)

410. [Поезії] / З фр. пер. О. Жупанський // Всесвіт. – 1999. – № 4. – С. 6. – (Із сучасної бельгійської поезії). – Відом. про авт.: с. 6.

Зміст: «утриматись...»; «ще крок...»; «слухати цю порожнечу в голові...»; «скрушене зітхання води...»; «між дахом і дощем...».

Жс27966

Жакмен Франсуа
Jacquin François
(1929–1992)

411. [Поезії] / З фр. пер. О. Жупанський // Всесвіт. – 1999. – № 4. – С. 3–4. – (Із сучасної бельгійської поезії). – Відом. про авт.: с. 3.

Зміст: «Велика туга полонила тіло...»; «Світло входить до лісу...»; «Існування – то спокуса в...»; «Єдине, що могло б наблизити...»; «Біла троянда – то символ відмови...»; «Якщо думка і справді чула...»; «Ніч...»; «Настає час, коли вагання виявляє себе в поводженні...».

Жс27966

Жіллес Даніель
Gillès Daniel
(1917–1981)

412. Кисіль А. Роман про вчорашній день Конго // Всесвіт. – 1961. – № 4. – С. 156–157. – Рец. на кн.: Gillès D. La Termitière. – Paris: NRF, 1960.

Жс27966

Жількен Іван
Gilkin Iwan
(1858–1924)

413. Ліра; Помста: [Вірші] // Сузір'я французької поезії: Антологія / Пер. і переспіви М. Терещенка. – К., 1971. – Т. 2. – С. 285. – Відом. про авт.: с. 284.

B321076/2

Див. також № 51, 55, 56.

Жіро Альбер
Giraud Albert
(1860–1929)

414. Державін В. Нові книжки за кордоном // Критика. – 1929. – № 12. – С. 144–151. Про вихід літературних мемуарів А. Жіро «Спогади іншої людини» (Giraud Albert. Les souvenirs d'un autre. Bruxelles, 1929). – С. 147.

Ж28747

Див. також № 55, 56.

Карем Моріс
Carême Maurice
(1899–1978)

415. Доброта: Поезії / Пер. з фр. та передм. В. Ткаченка; Післямова Ж. Бюрні; Мал.: Ю. Щегельської, М. Давиденко. – К.: Ярославів Вал, 2004. – 32 с.: іл. – На 4 с. обкл. фото: Президент Фундації М. Карема Жанніна Бюрні та Всеволод Ткаченко, перекладач.

Зміст: Ткаченко В. Любі діти!; [Передмова]; Мамуні; Татові; Доброта; Іній; Мій паперовий змії; Колискова; Чи ви не бачили?; Туман; Качечки; Чорне когеньятко; Падав дощ; Моє кошеня; Хлопчик і дівчатко; Повернення короля; Горобець; Зустріч; Чорнильниця; Раз, два, три...; Рука; Прикмети; Земля кругла; Хіба ти, дощику...; «Хвора» лялька; Троє равликів; Киця і сонечко; Дідусь.

P105590

* * *

416. Слоненята; Смерть: [Вірші] / З фр. пер. М. Литвинець // Поклик: Із світ. поезії ХХ ст. – К., 1984. – С. 36–37. – Відом. про авт.: с. 36.

Арх. 1984 / П-484

417. Котенятко; Чорнильниця: [Вірші] / З фр. пер. В. Ткаченко // Зірка. – 1989. – 29 верес.

418. Поезії / Пер. М. В. Якуб'як // Ратуша. – 1992. – 16 січ.

419. **Зебра; Кіт і сонце:** [Вірші] / З фр. пер. О. Жупанський // Вітчизна. – 1992. – № 9. – С. 115.

Ж22465

420. **[Поезії]** / Пер. з фр. та авт. передм. В. Ткаченко // Ятрань. – 2002. – № 2. – С. 155–156.

Зміст: Ткаченко В. Князь поезії: [Передмова]; Качечки; Мамуні; Киця і сонечко; Троє равликів; Дідусь.

Ж24366

421. **Земля є круг; «Мене кохатимуть, бо ти мене кохаш...»:** [Вірші] / З фр. пер. В. Ткаченко // Зарубіжна література (Шкільний світ): Всеукр. газ. для вчителя. – 2005. – Чис. 19 (трав.). – С. 17.

422. **З любові:** [Вірш] / Пер. О. Жупанський // Барвінок. – 1985. – № 6. – С. 8.

Арх.

423. **Кіт і сонце:** [Вірш] / Пер. з фр. Я. Бабич // Бабич Я. Діалоги на осінніх дахах: Поезії, переклади. – К., 1998. – С. 28.

Р83296

424. **Те саме** // Радосинь. – 2006. – № 5/6. – С. 22.

Ж68619

425. **Кіт і сонце:** [Вірш] / Пер. з фр. І. Качуровський // Качуровський І. Круг понадземний: Світова поезія від VI по XX століття: Переклади. – К., 2007. – С. 487.

Ва689342

426. **Кіт і сонце** / Пер. із фр. О. Жупанський // Світ від А до Я: Хрестоматія світ. л-ри для почат. шк. / Уклад.: Д. Чередниченко, Г. Кирпа. – К., 2007. – Кн. 1: Австралія-Ірландія. – С. 155–156.

427. **Мир:** Вірш / З фр. пер. П. Засенко; Мал. Т. Колесниченко // Барвінок. – 1978. – № 6. – С. 9: іл.

Арх.

428. **Мій змій:** [Вірш] / Пер. В. Шевчук; Мал. В. Гливенка // Барвінок. – 1957. – № 11. – С. 15: іл.

Ж26101

429. **Роззява:** [Вірш] / Пер. з фр. О. Жупанський // Барвінок. – 1986. – № 6. – С. 12.

Арх.

430. **Чи бачив ти?:** [Вірш] / Пер. з фр. О. Пархоменка // Барвінок. – 1982. – № 8. – С. 20.

Про нього

431. **Кравець Я. І.** Карем (Carême) Моріс // Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – К., 1990. – Т. 2. – С. 415.

В335899/2

Див. також № 52.

Кобс Жан
Kobs Jean
(1912–1981)

432. **Кравець Я.** «Мій голос – запізніле відлуння Шевченкового заповіту» (про деякі мотиви творчості бельгійського священика-поета Жана Кобса) // Тарас Шевченко і європейська культура: Зб. пр. Міжнар. тридцять третьої наук. шевченк. конф., 20–22 квіт. 1999 р. – К.; Черкаси, 2000. – С. 322–331.

ВА 635771

433. **Кравець Я.** «Мій голос – запізнілий відгомін Шевченкового Заповіту» // Посвята: Літ.-мист. зб. – Львів, 2003. – С. 390–394.

Про бельгійського священика-поета Жана Кобса, перекладача «Заповіту» Т. Шевченка.

Со25173

Кроммелінк Фернан
Krommelynck Fernand
(1888–1970)

434. **Кравець Я. І.** Кроммелінк (Krommelynck) Фернан // Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – К., 1995. – Т. 3. – С. 68–69.

В335899/3

Див. також № 31, 45, 67.

Сценічні постановки творів Ф. Кроммелінка

Вистава у постановці Леся Курбаса за п'єсою Ф. Кроммелінка «Золоте черво» у театрі «Березіль». Перекладач – [І.] Стешенко

435. **Бобошко Ю. М.** У боротьбі за ідейну єдність // Шляхи і проблеми розвитку українського радянського театру. – К., 1970. – С. 61–116.

Про перевтілення акторів у «Золотому череві». – С. 82; Про рецензію на виставу у журналі «Нове мистецтво». – С. 87.

Ва143603

436. **Костюк Ю. Г.** Харківський державний український драматичний театр «Березіль» // Український драматичний театр: Нариси історії: В 2 т. – К., 1959. – Т. 2: Радянський період. – С. 219–234.

Згадка про постановку п'єси. – С. 222.

В305997/2

437. [Смолич Ю.] «Золоте черево» в «Березолі» // Нове мистецтво. – 1926. – № 24. – С. 4–5. – Підп.: Ж. Гудран.

Інформація про дієві особи та лібрето вистави. – 3 с. обкл.

Ж 21384

Вистава «Рогоносець» за п'єсою Ф. Кроммелінка «Великодушний рогоносець» у Київському театрі драми та комедії на Лівому березі. Режисер-постановник – Олексій Лісовець

438. Варварич О. «Рогоносець» у театрі на Лівому березі // Молодь України. – 1998. – 11 серп.

439. Вергеліс О. Ревность – не порок, а форма мазохизма // Art line. – 1998. – № 10/11. – С. 12–13.

440. Груша Х. Сміятися доведеться два вечори: Сьогодні – прем'єра «Рогоносця»! // Голос України. – 1998. – 26 черв. – С. 16.

441. Подлужная А. Дурным мыслям следует сопротивляться // Зеркало недели. – 1998. – 4–10 июля. – С. 15.

Лемоньє Каміль
Lemonnier Camille
(1844–1913)

442. Весела проща: Оповідання: Пер. з фр. / Пер. М. Мещеряк; Худож. М. Я. Штаєрман. – К.: Держлітвидав України, 1959. – 32 с.: іл. – Авт. у тексті: Каміль Лемоньє.
Во743420

443. Весела проща: Оповідання / Пер. з фр. М. Мещеряк; Мал. О. Овчинникової // Всесвіт. – 1959. – № 8. – С. 110–119: іл. – Авт. у тексті: Каміль Лемоньє.
Жс27966

444. На святого Николая: Оповідання // Народна часопись. – Львів, 1891. – Ч. 273, 274.

Можна припустити, що переклад цього оповідання зробив В. Щурат. Див. с. 15 передмови.

Про нього

445. Кравець Я. І. Лемоньє (Lemonnier) Каміль // Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – К., 1995. – Т. 3. – С. 157.
В335899/3

446. Кушнір І. Б. Роман К. Лемоньє «Закоханій»: трактування мотиву землі // Питання літературознавства: Наук. зб. – Чернівці, 2003. – Вип. 10. – С. 108–113.
Ж29815

447. Кушнір І. Проблема землі у романі «Кінець буржуа» К. Лемоньє (за Франковою концепцією «влади землі над людиною») // Українське літературознавство. – Львів, 2006. – Вип. 68: Іван Франко: Ст. і матеріали. – С. 184–193.

448. Кушнір І. Б. Проблема землі у романі «Кінець буржуа» К. Лемоньє (за Франковою концепцією «влади землі над людиною») // Тези доповідей XVII (8–9 жовтня 2002 р.), XVIII (9–10 жовтня 2003 р.), XIX (10–11 жовтня 2004 р.) Франківських щорічних наукових конференцій. – Львів, 2007. – С. 45–48.

Ва691084

449. Кушнір І. Символіка землі в руслі натюризму К. Лемоньє (роман «У свіжому серці лісу») // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Інозем. мови. – 2006. – Вип. 13. – С. 244–253.

450. Лемоньє (Lemonnier) Антуан Луї-Каміль // Український радянський енциклопедичний словник: В 3 т. – К., 1967. – Т. 2. – С. 315.

В315879/2

451. Лемоньє (Lemonnier) Каміль // Український радянський енциклопедичний словник: В 3 т. – 2-ге вид. – К., 1987. – Т. 2. – С. 254.

В334254/2

452. Наливайко Д. С. «Борислав сміється» І. Франка і робітнича тема в тогочасній європейській літературі // Спільність і своєрідність: Укр. л-ра в контексті європ. літ. процесу. – К., 1988. – С. 298–340.

Згадки про твір К. Лемоньє «Кліщі». – С. 305, 309, 313, 317, 322, 324–326, 328–330, 335.

Ао246270

453. Наливайко Д. С. Лемоньє (Lemonnier) Каміль // Українська радянська енциклопедія. – 2-ге вид. – К., 1981. – Т. 6. – С. 104.

В328608/9

Див. також № 15, 16, 33, 46, 47, 52, 61–64, 98, 100.

Лодомез Гастан

Lodomez Gaëtan

(1953 –)

454. [Поезії] / З фр. пер. О. Жупанський // Всесвіт. – 1999. – № 4. – С. 7. – (Із сучасної бельгійської поезії). – Відом. про авт.: с. 7. – Авт. у тексті: Астон Лодомез.

Зміст: «присутність лампи закликає руїну...»; «тепер шаленство зорі ретельно виписує...»; «Ліс оточений мисливцями і псами...»; «Повертають собі володіння зими...»; «Краєвид, будучи названим, стає крихтний, надто...».

Жс27966

Люїс П'єр (справж.: П'єр-Фелікс Люїс)
Louÿs Pierre (pseud. Pierre-Felix Louis)
(1870–1925)

455. **Пісні Білітіси** / З фр. пер. С. Смеречинський. – Вінниця: Вид. перекладача, 1927. – 60, [3] с.: іл.

456. **Пісня** [«Перший дав мені намисто...»]; **Пісня** [«Він став у вінь гушавині...»] / Пер. Ю. Липа // Літ.-наук. вістник. – 1927. – Т. 94, кн. 9. – С. 11, 24. – Авт. у тексті: Пер Люїс.

457. **Пісня** («Перший дав мені намисто...»); **Пісня** («Він став у вінь гушавині...») / Пер. Ю. Липа // Липа Ю. Поезія / Упоряд. Є. Маланюк. – Торонто, 1967. – С. 234–235. – Друк. за ЛНВ, 1927, кн. 9. Перед текстом зазначено: П'єр Люїс (Pierre Louÿs), 1870–1925, французький новеліст і поет, належав до парнасистів, найбільш відомий його «Ліричний роман» – *Chansons de Bilitis*.

457а. **Те саме** // Липа Ю. Твори: В 10 т. – Львів, 2005. – Т.1: Поетичні твори. – С. 450–451.
А123144/1

458. **Бібліс: Мітольогічне оповіданс Пєра Люїса** / З фр. пер. І. Франко // Літ.-наук. вістник. – 1899. – Т. 7, кн. 9. – С. 314–322.
Ж 21214

459. **Бібліс: Мітологічне оповідання** // Франко І. Твори. – Х., [1929]. – Т. 29, кн. 1: З чужих літератур: Повісті й оповідання. – С. 284–295. – Авт. у тексті: П'єр Люїс.
Арх 813/XXIX, кн. 1

460. **Волосся** // Зарубіжна література (Шкільний світ): Всюкр. газ. для вчителя / Пер. В. Ткаченко. – 2005. – № 19 (трав.). – С. 14.

461. **Поетика** // Літ.-наук. вістник. – 1925. – Т. 88, кн. 9. – С. 49–51.
Роздуми про поетичне мистецтво.

462. «**Щодень мої зникають сили...**»: [Вірш] / Пер. з фр. М. Терещенка // Сузір'я французької поезії: Антологія / Пер. і переспіви М. Терещенка. – К., 1971. – Т. 2. – С. 307. – Відом. про авт.: с. 306.
В321076/2

Про нього

463. **Жалю Е. Пєр Люїс: (З приводу його смерти)** // Літ.-наук. вістник. – 1925. – Т. 88, кн. 9. – С. 44–48.

464. **Франко І.** [Листи] 116. До М. С. Грушевського (Львів, липень 1899 р.); 118. До М. С. Грушевського (Львів, серпень 1899 р.) // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1986. – Т. 50: Листи (1895–1916). – С. 135–138. – Прим.: с. 502.

Про переклад «Бібліса» Люїса. – С.136, 137. Переклад статті Г. Бішофа «Флямандський рух у Бельгії від 1830 року», здійснений О. Маковеєм. – С. 135–136. В326920/50

Див. також № 29, 51, 53, 54.

Малле-Жоріс Франсуаза
Mallet-Joris Françoise
(1930 –)

465. Паперовий будиночок: Роман / З фр. пер. та передм. «Усі ми прагнемо любові...» Г. Малєць. – К.: Унів. вид-во «Пульсари», 2004. – 224 с. – (Б-ка сучас. прози). Ао263864

466. Діснейленд: [Повість] / З фр. пер. М. Венгеровська // Всесвіт. – 1990. – № 1. – С. 2–20. – Відом. про авт. і перекладача у прим.: с. 2, 20. Жс27966

467. Наптакет: [Повість] / З фр. пер. Р. Осадчук // Всесвіт. – 1990. – № 1. – С. 20–33. – Відом. про авт. і перекладача: с. 2, 33. Жс27966

468. Я хотіла б грати на акордеоні: Повість-есе / З фр. пер. Ф. Горбач // Всесвіт. – 1981. – № 7. – С. 109–140. – Відом. про авт.: с. 110. Жс27966

Про неї

469. Павленко Ю. Тема зустрічі з маленьким принцом в сучасній французькій літературі // Сучасні літературознавчі студії. – К., 2005. – Вип. 2: Дитина і світ: проблеми культурного діалогу / Голов. ред. В. І. Фесенко. – С. 101–106. Про «Паперовий будиночок» Ф. Малле-Жоріс. – С. 102, 104–105. Ж72787

470. [Про «Паперовий будиночок»] // Художня література. Критика. Літературознавство (2004): Рєк. бібліогр. покажч. / Авт.-укладач С. М. Остапенко; Відп. ред. В. О. Кононенко; Нац. парлам. б-ка України. – К., 2005. – С. 50. Ж68144

Метерлінк Моріс
Maeterlinck Maurice
(1862–1949)

Драматичні твори

471. П'єси / Упоряд., пер. з фр., передм. та комент. Д. О. Чистяка; Наук. ред. Я. В. Шекера; Худож. оформл. К. В. Міщук. – К.: Унів. вид-во «Пульсари», 2007. – 248 с.: портр. – (Класика).

Зміст: Чистяк Д. Блакитний птах світової літератури: [Передмова]; Сліпі; Пелеас і Мелісанда; Аріадна та Синя Борода, або Марне визволення; Блакитний птах; Чистяк Д. Післямови та примітки; Чистяк Д. Хроніка життя та творчості.

Ва687504

Рец.: До нас прилетів «Блакитний птах»: Нещодавно у видавництві «Пульсари» вийшла книга вибраних п'єс Моріса Метерлінка: [Інтерв'ю з пер., упоряд. кн. М. Метерлінка «П'єси» Д. Чистяком] / Н. Назаров // День. – 2007. – 12 груд. – С. 7; Моріс Метерлінк. П'єси: [Про вихід кн.] // Друг читача. – 2007. – № 20. – С. 6; Нестелєсв М. Метр і його птах // Друг читача. – 2008. – 29 серп.; [Рецензія] // Дзеркало тижня. – 2007. – 15–21 груд.; Синява С. Блакитний птах світової літератури: [Про презентацію кн.] // Літ. Україна. – 2007. – 25 жовт. – С. 8.

* * *

472. **В середині: (Intérieur):** [Драма] / Пер. Є. Тимченко. – К.: Друк. С. Кульженка, 1908. – 16 с.

AU18389

Рец.: Огіснко І. [Рецензія] // Літ.-наук. вістник. – 1908. – Т. 42, кн. 5. – С. 411–412.

473. **Те саме** // Розвага: Український декламатор: Артистичний збірник поезій, оповідань, монологів, жартів, сатір і гуморесок для читання і декламування на сцені, вечорницях, драм[атичних] школ[ах] і літер[атурних] збірках: З портретами поетів, письменників і артистів / Уложив Олекса Коваленко. – [К., 1908]. – Т. 2. – С. 425–435.

B337586/2

474. **Монна Ванна:** П'єса на три дії / З фр. мови пер. М. Загірня [Грінченко М. М.]. – К.: Друк. Т-ва «Просвещеніє», 1907. – 76 с. – ([Драми й комедії / Під ред. Б. Грінченка; Ч. 5]).

Ао16538; AU15400/5; AU2122

Рец.: Петлюра С. [Рецензія] // Слово. – 1908. – № 5. – С. 15; П-ський Л. [Рецензія] // Рада. – 1907. – № 276.

475. **Монна Ванна:** [Урив. з п'єси] / Пер. з фр. М. Загірня [Грінченко М. М.] // Досвітні огні: Укр. декламатор: Зб. поезій й прози до читання й декламації / Упоряд. Б. Грінченко. – 2-ге вид., перероб. і доповн. – К., 1908. – С. 442–454.

РЛ 1386

476. **Монна Ванна:** Драма в 3 актах / Пер. Ф. К. [Ф. Крушинський]. – Каліш; Кам'янець на Поділлі; Одеса: Чорномор, 1923. – 56 с.

477. **Неминуча: (L'Intruse):** Драма в 1 дії / З фр. пер. Леся Українка // Літ.-наук. вістник. – 1900. – Т. 11, кн. 9. – С. 344–358.

Ж21214

478. Те саме // Українка Леся. Зібрання творів: У 12 т. – К., 1977. – Т. 6. – С. 221–235. – Прим.: 404–405.

В325824/6

479. Те саме // Тема: На допомогу вчителю зарубіж. л-ри. – 2003. – № 3. – С. 110–123.

Ж16083

480. Непроханий гість: (Intruse) / Пер. Є. Тимченко // Укр. хага. – 1909. – № 1. – С. 37–41; № 2. – С. 74–81.

Ж1524

481. Непроханий Гість / Пер. М. Антонюк; Крит. етюд «Моріс Метерлінк» Леся Горенка [М. В. Семенка]. – К.: Грунт. [Друк. Т-ва «Робітн. Книгарня», 1918]. – 63 с.: портр. – (Універс. Б-ка; № 6). – На с. 17 після назви твору напис: Присвячується Едмондові Пікар[у].

«Неминуча» і «Непроханий гість» – варіанти перекладу п'єси М. Метерлінка «L'Intruse».

Ао260736

482. Синя пташка: Феєрія в пяти діях і десяти малюнках / Пер. Є. Тимченка. – К.: Криниця, 1918. – 80 с.

ВU1770

483. Синій птах: Феєрія на 4 дії, 6 карт.: (МХАТівський скор. сцен. варіант) / Пер. з фр. Н. Андріанова; М-во культури УРСР. Голов. упр. театрів та муз. установ. – К., 1965. – 74 с. – Видрук. розмнож. апаратом.

484. Синій птах: П'єса-феєрія: Для серед. та старш. шк. віку / Пер. і передм. «Образна непрямолинійність» С. Грицюка. – К.: Котигорошко, 1997. – 96 с.

Ва579447

485. Синій птах: [Уривки з п'єси-феєрії / Пер. Є. Тимченка; Передм. А. М. Яковлевої] // Яковлева А. М. Зарубіжна література: Хрестоматія, 11 кл. – Х., 2000. – С. 23–41. – Текст подано за сучасним правописом.

Ва603357

486. Синій птах: Феєрія в п'яти діях і десяти мал.: Скорочено / Пер. Є. Тимченка // Зарубіжна література: Хрестоматія, 10 кл. / Упоряд. І. Л. Столій. – Х., 2001. – С. 642–672. – Про авт.: с. 639–641.

Ва614812

487. Те саме // Зарубіжна література: Хрестоматія, 10 кл. / Упоряд. І. Л. Столій. – 2-ге вид., перероб. та доповн. – Х., 2004. – С. 629–660. – Про авт.: с. 626–628.

Ва655284

488. Те саме // Зарубіжна література: Хрестоматія, 10 кл. / Упоряд. І. Л. Столій. –

2-ге вид., перероб. та доповн. – Х., 2005. – С. 629–660. – Про авт.: с. 626–628.

Ва664199

489. Синій птах: (Уривки): П'єса-феєрія на 6 дій, 12 картин / Пер. С. Грицюка // Зарубіжна література ХІХ століття: Хрестоматія: Навч. посіб. для 10 кл. загальноосвіт. шк. / Упоряд. О. В. Пронкевич. – 2-ге вид., перероб. і доповн. – К., 2002. – С. 503–547.

Ва628431

490. Те саме // Зарубіжна література ХІХ століття: Хрестоматія: Навч. посіб. для 10 кл. загальноосвіт. шк. / Упоряд. О. В. Пронкевич. – 2-ге вид., перероб. і доповн. – К., 2003. – С. 503–547.

Ва642328

491. Те саме // Зарубіжна література ХІХ століття: Хрестоматія: Навч. посіб. для 10 кл. загальноосвіт. шк. / Упоряд. О. В. Пронкевич. – К., 2004. – С. 503–547.

Ва657197

492. Синій птах: П'єса-феєрія на 6 дій, 12 картин / Пер. С. Грицюка // Салтанова І. М., Шулик П. Л. Моріс Метерлінк. Синій птах: Матеріали для вивч. – Кам'янець-Подільський, 2003. – С. 20–101.

Ва636851

493. Те саме // Зарубіжна драма другої половини ХІХ – початку ХХ сторіччя: Посіб. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К., 2003. – С. 234–318.

Ва643865

494. Синій птах: П'єса-феєрія на 6 дій, 12 картин: (Скорочено) / Пер. С. Грицюка // Зарубіжна література: Хрестоматія-посіб. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Уклад. Є. В. Волощук. – К., 2004. – С. 505–533.

Вс39238

495. Синя птаха: Казка / Переказ Л. Яхніна; Пер. з рос. Б. Бойко; Худож. О. Разуваєв // Золоті казки (Зелена). – К.: Країна мрій, 2005. – С. 95–112.: іл.

496. Синій птах: Казка: Для серед. шк. віку / Переказав з фр. Л. Яхнін; Пер. з рос. Ю. Надзбручанець; Худож. І. Бодрова. – К.: Махаон-Україна, 2006. – 94 с. – (Казкова скринька).

Вс41956

Рец.: Чистяк Д. У пошуках синього птаха і не тільки... // Радосинь. – 2007. – № 1/3. – С. 21.

497. Синій птах / Довіл. переказ п'єси Н. Павловської // Таємниця Синього Птаха: Казки: Для мол. шк. віку / Ред.-упоряд. Н. Павловська. – К., 2007. – С. 251–300. – (Зарубіж. письменники – дітям).

498. Крилате щастя: Бельг. казка / [Довіл. переказ п'єси М. Метерлінка «Синій птах»] // Найкращі чарівні казки / Худож. М. Пильцин. – Донецьк, 2007. – С. 83–102. – В тексті авт. та пер. не зазначені.

Вс43197

499. Синьобородий і Ариана або даремний визвіл: Драма в 3 діях: Перевід з французького / [Пер. та передм. Н. Кобринської]. – Львів: Накладом Н. Кобринської, з друк. «Діла», 1913. – 71 с. – (Жіноча б-ка; Ч. 2). – Авт. у тексті: Маврикій Метерлінк.

ВU5859/2

Рец.: Євшан М. [Рецензія] // Літ.-наук. вістник. – 1913. – Т. 64, кн. 10. – С. 188; Те саме // Євшан М. Критика. Літературознавство. Естетика. – К., 1998. – С. 604–605.

500. Сліпці: [Драма] / Пер. С. Тимченко // Нова Громада. – 1906. – № 12. – С. 66–84. Ж1278

501. Сліпці: [Драма] / Пер. Е. Тимченко. – К.: Друк. С. А. Борисова, 1907. – 20 с. ВU18687; ВU37988; Грінченко Во137067

502. Чудо Святого Антонія: Сатир. легенда на дві дії / Пер. П. Долини і В. Миляєва. – К.: Сяйво. Друк. «Пол. Друкарь», 1919. – 32 с. – (Театр).

AU15983

Рец.: Бурчак Л. [Рецензія] // Книгарь. – 1919. – Чис. 27. – Стб. 1875–1876.

Поезія

503. З «П'ятнадцяти пісень»: «Я тридцять літ шукала...»; Пісня Мадонни / З фр. пер. М. Вороний // Літ.-наук. вістник. – 1917. – Т. 68, кн. 5–6. – С. 284–285.

Ж21214

504. Те саме // Вороний М. Вибрані поезії. – К., 1959. – С. 301–302.

Ао152122

505. Те саме // Вороний М. Твори. – К., 1989. – С. 304. – (З французької).

Ва505599

506. Те саме // Вороний М. Поезії. Переклади. Критика. Публіцистика. – К., 1996. – С. 204–205. – (Б-ка укр. л-ри. Укр. новіт. л-ра).

Ва566979

507. Те саме // Вороний М. У сьйві мрій. – К., 2002. – С. 181–182. – (З бельгійської поезії).

Ва633471

508. **Із п'ятнадцяти пісень:** «Тридцять літ ішла я, сестри...»; Нудьга; Теплиця: [Вірші] / Пер. М. Рильського // Рильський М. Гомін і відгомін. – К., 1929. – С. 70–71.

AU7053

509. **Те саме** // Рильський М. Зібрання творів: У 20 т. – К., 1985. – Т. 10. – С. 310–311.

B332143/10

510. **Теплиця; Із п'ятнадцяти пісень:** «Тридцять літ ішла я, сестри...»; [Вірші] / Пер. М. Рильського // Рильський М. Вибрані твори.: У 2 т. – К., 2006. – Т. 2. – С. 474–475.

B349159/2

511. «**А якби вернувся він...**»; «**Ви засвітили теплі лампи...**»: [Вірші] / Пер. М. Орест [Михайло Зеров] // Антологія французької поезії: Переклади М. Ореста. – Мюнхен, 1954. – С. 71–72.

Ao260410

512. «**А якби вернувся він...**»; «**Ви засвітили теплі лампи...**»: [Вірші] / Пер. М. Орест [Михайло Зеров] // Орест М. Держава слова: Вірші та переклади. – К., 1995. – С. 524–525.

Ba566926

513. «**О нене, чуєш дивні звуки?...**»; «**Я тридцять літ шукала...**»: [Вірші] // Сузір'я французької поезії: Антологія / Пер. і переспіви М. Терещенка. – К., 1971. – Т. 2. – С. 287–288. – Відом. про авт.: с. 286.

B321076/2

514. **До сестер; Чорні дні** // Вечорова гармонія: Французька поезія у перекладі Івана Петровця. – Ужгород, 2004. – С. 91–92.

Ba658437

515. [Поезії]: (Із зб. «П'ятнадцять пісень», 1900) / Пер. Д. Чистяк // Чистяк Д. Перші проталини: Поезії, переклади. – К., 2006. – С. 45–48. – Відом. про авт.: с. 44.

Зміст: VII. «Сім дівчат із Орламонде...»; IX. «Як до замку підступала...»; XI. «Нене, нене, чуєш звуки?..»; XII. «Врешті світяться лампади...»; XIII «Тридцять літ шукала, сестри...». (Із зб. «П'ятнадцяти пісень», 1900).

Ao265444

516. «Сім дівчат із Орламонде...»; «Як до замку підступала...»; «Тридцять літ шукала, сестри...»: [Поезії] / Пер. Д. Чистяка // Радосинь. – 2006. – № 1/4. – С. 3.

Ж68619

517. «**Les sept filles d'Orlamonde...**» / «Сім дівчат із Орламонде...»; «**Elle est venue vers le palais...**» / «Як до замку підступала...»; «**J'ai cherché trente ans, mes**

sœurs...» / «Тридцять літ шукала, сестри...»/ Пер. Д. Чистяк // *Le français*. – 2006. – № 4. – С. 8–9. – Відом. про авт.: с. 8.

* * *

518. «О скляні ковпаки!..»: [Вірш] / Пер. М. Москаленка // *Сучасність*. – 2001. – № 9. – С. 62.

Ж14413

519. «Сім дівчат із Орламонде...» / Пер. Д. Чистяк // *Гранословіє*. – 2007. – № 3. – С. 15. – (Переклади та переспіви: 3 бельгійської).

Ж25924

520. «Сім дівчат із Орламонде...»: (Із зб. «П'ятнадцять пісень», 1900) / Пер. з фр. Д. Чистяка // *Ірпінські світанки: Поезія і проза учасників Всеукр. наради молодих літераторів 2007 року* / Упоряд. А. І. Гай. – Біла Церква, 2008. – С. 189.

521. *Теплиця*: [Вірш] / Пер. М. Рильського // *Літ. Україна*. – 1968. – 1 жовт.

522. *Те саме* // *Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі [Антологія]* / Упоряд. М. Н. Москаленко. – К., 1995. – С. 482–483.

Ва564021

523. *Те саме* // Рильський М. *Снилось літо на порозі*. – К., 2006. – С. 143–144. – (Хрестоматія школяра).

Ва671680

524. *Три вінці*: [Вірш] / Пер. з фр. І. Качуровський // *Качуровський І. Круг понадземний: Світова поезія від VI по XX століття: Переклади*. – К., 2007. – С. 486.

Ва689342

525. «Що се чути? О, се мрії...»: [Вірш] / З фр. пер. Павло Граб[овський] // *Літ.-наук. вістник*. – 1905. – Т. 29, кн. 1. – С. 96. – Авт. у тексті: Метерленк.

Ж21214

526. *Те саме* // Грабовський П. *Твори: В 2 т.* – К., 1964. – Т. 2. – С. 39.

В313404/2

527. *Те саме* // Грабовський П. *Вибрані твори: В 2 т.* – К., 1985. – Т. 1. – С. 409.

В333333/1

528. *Те саме* // Грабовський П. «Я не співець чудовної природи...»: *Поезії. Переклади і переспіви. Нариси. Статті. Листи*. – Х., 2005. – С. 173.

Ва670279

529. «– Як прийде він, що мушу...»: [Вірш] / Пер. О. Жихаренко // *Маяк*. – 1913. – № 24. – С. 12.

Ж1239

Проза

530. **Геройство:** [Нарис] / Пер. М. Рудницький // Історичний календар-альманах Червоної Калини на 1926 р. – Львів; К., 1925. – С. 36–40.

531. **Глибоке життя:** [Оповідання] // Сьвіт. – 1906. – Ч. 1. – С. 9–10; Ч. 2. – С. 23; Ч. 3. – С. 43; Ч. 5. – С. 75–77.

Грінченко Жс1351

532. **З таємниць природи:** (За М. Метерлінком) // Життя і знання. – Львів, 1928. – Ч. 2. – С. 44–45: іл.

533. **Мовчання:** [Урив. із твору Метерлінка «Скарб убогих»] / Пер. та передм. О. Луцького // Буковина. – 1907. – 10 (23) черв. (№ 67).

534. **Наші сні і будуччина:** Пер. з фр. о. о. // Назустріч. – 1934. – 15 груд. (Ч. 24).

535. **«Оливне гілля» Моріса Метерлінка:** [Філософ. есе] / Пер. з фр. Леся Українка; Публ. підгот. та авт. післямови «Неопублікований переклад Лесі Українки» О. Ф. Ставицький // Леся Українка: Публікації. Статті. Дослідження. – К., 1984. – С. 5–18.

Ва414944

Про нього

Життя і творчість М. Метерлінка

536. **Баканов А. Г.** Метерлінк (Maeterlinck) Моріс // Українська радянська енциклопедія. – 2-ге вид. – К., 1981. – Т. 6. – С. 477–478.

В328608/6

537. **Бойко І. М.** Матеріали до біографій письменників // Зарубіж. л-ра в шк. – 2008. – №4. – С. 7–14.

Моріс Метерлінк (1862–1949). – С.14.

Ж25000

538. **Борецький Л. М.** Моріс Метерлінк (1862–1949) // Література: Учеб. для 11 кл. шк. с рус. яз. зм. об. – К., 2002. – Ч. 2: Зарубежна література / Под ред. М. И. Борецького. – С. 54–63.

Зміст: [Творчість М. Метерлінка]; Художественное воплощение принципов символизма в драмах М. Метерлінка. Драма-феєрія «Синяя Птица». Творчість М. Метерлінка в Україні і Росії.

В343813/2

539. **Борецький Л. М.** Моріс Метерлінк (1862–1949) // Зарубіжна література

XX століття: Підруч. для 11 кл. серед. загальноосвіт. шк., ліцеїв та гімназій / За ред. М. І. Борецького. – Львів, 2000. – С. 18–26.

Зміст: Символізм і творчість Моріса Метерлінка; Філософський зміст драми-казки «Синій птах».

Ва600279

540. Вількос Г. С. Гортаючи сторінки журналу «Письменники-лауреати Нобелівської премії»: Відкритий позакласний захід // Зарубіж. л-ра в шк. України. – 2007. – № 6. – С. 39–43.

М. Метерлінк. – С. 40.

Ж25010

541. Вількос Г. С. Гортаючи сторінки журналу «Письменники-лауреати Нобелівської премії»: Сценарій літ. вечора // Всесвіт. л-ра та культура в навч. закл. України. – 2007. – № 9. – С. 27–31.

Ж16906

542. Волощук Є. В. Моріс Метерлінк (1862–1949) // Зарубіжна література: Хрестоматія-посіб. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Уклад. С. В. Волощук. – К., 2004. – С. 501–504.

Вс39238

543. Гордієнко О. А. Методика вивчення драматичних творів зарубіжної літератури у взаємозв'язках з українською на уроках у 8–11 класах: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Ін-т педагогіки АПН України. – К., 2006. – 20 с.

Вивчення творів М. Метерлінка. – С. 9, 11. Порівняння творів «Синій птах» Метерлінка і «Лісова пісня» Лесі Українки.

Ра345591

544. Гордієнко О. А. Методика вивчення драматичних творів зарубіжної літератури у взаємозв'язках з українською на уроках у 8–11 класах: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Ін-т педагогіки АПН України. – К., 2006. – 207, [9] арк.: табл.

Про вивчення п'єси М. Метерлінка «Синій птах». – С. 7, 23, 25, 50, 64–65, 70, 86. Близькість тем творів М. Метерлінка і Лесі Українки. – С. 72–73, 132–136, 138–144, 162, 164–165, 168.

Дс95395

545. Гуменюк В. І. Тенденції натуралізму й символізму в західноєвропейській драмі рубежа ХІХ–ХХ ст. // Культура народів Причорномор'я. – Симферополь, 2001. – № 19. – С. 115–118.

Про драми М. Метерлінка. – С. 117–118.

Ж16332

546. Давиденко Г. Й., Чайка О. М. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ століття: Навч. посіб. – К.: Центр учб. л-ри, 2007. – 400 с.

Зі змісту: Лекція 23. Символізм у французькій літературі кінця ХІХ – початку ХХ століття С. Малірма [Малларме]. М. Метерлінк. 2. Життєвий шлях М. Метерлінка. Роль драматурга у становленні «Нової драми». 3. Філософські символи драм М. Метерлінка «Сліпі», «Смерть Тентажіля», «Синій птах». – С. 199–204.

547. **Євченко Н. В.** Моріс Метерлінк // Зарубіжна література: Проб. підруч. для ІІ кл. загальноосвіт. шк. / За ред. О. С. Чиркова. – К., 1996. – С. 38–47.

Ва573710

548. Те саме // Зарубіжна література: Проб. підруч. для ІІ кл. загальноосвіт. шк. / За ред. О. С. Чиркова. – К., 1997. – С. 38–47.

Ва578659

549. Те саме // Зарубіжна література: Проб. підруч. для ІІ кл. загальноосвіт. шк. / За ред. О. С. Чиркова. – К., 1999. – С. 38–47.

Ва593037

550. Те саме // Зарубіжна література: Підруч. для ІІ кл. загальноосвіт. шк. / За ред. О. С. Чиркова. – К., 2000. – С. 38–47.

Ва599945

551. **Євшан М. А.** Луначарський. Великий народний поет (Тарас Шевченко) // Євшан М. Критика. Літературознавство. Естетика / Упоряд., передм. та прим. Н. Шумило. – К., 1998. – С. 572–573. – Вперше надруковано в «Українській хаті» (1912. – № 7/8.).

Згадується, що Луначарський відомий як критик, який написав прекрасні статті, зокрема про Метерлінка. – С. 572.

Вс3054

552. **Ільїнська Н.** Моріс Метерлінк // Світова література і культура: (Навч. посіб. для абітурієнтів). – Херсон, 2004. – С. 172–175.

553. **Клятва Метерлінка** // Світ. – 1926. – Чис. 21. – С. 12.

554. **Конєва Т.** Концепція символістського театру Моріса Метерлінка 1890–1900-х років // Зб. наук. пр. Полтав. держ. пед. ун-ту ім В. Г. Короленка. Сер. Філол. науки. – 2006. – Вип. 1/2. – С. 81–89.

Ж70161

555. **Копистянська Н. Х.** Жанр, жанрова система у просторі літературознавства. – Львів: ПАІС, 2005. – 368 с.

Про п'єси М. Метерлінка «Непрошена», «Сліпі» та «Синій птах». – С. 58.

Ва668365

556. **[Кочур Г.] Метерлінк (Maeterlinck) Моріс** // Українська радянська енциклопедія. – К., 1962. – Т. 9. – С. 93. – Без підп.

В306670/9

557. **Кравець Я.** Метерлінк Моріс // Світова історія. ХХ століття: Енциклопед. слов. – Львів, 2008. – С. 527–528.

558. **Кравець Я. І.** Метерлінк (Maeterlinck) Моріс Полідор Марі Бернар // Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – К., 1995. – Т. 3. – С. 346–347.
В335899/3

559. **Кузякина Н.** Леся Українка и Александр Блок: Лит.-крит. очерк. – К.: Рад. письменник, 1980. – 167 с.

Про постановку п'єси «Смерть Тентажіля» М. Метерлінка режисером М. Мейсрхольдом. – С. 79. Про «Оливне гілля» М. Метерлінка. – С. 89.
Ао225065

560. **Кульчицький О.** По дорозі в велику тайну: (Останній етап творчості Моріса Метерлінка) // Літ.-наук. вістник. – 1923. – Т. 79, кн. 1. – С. 51–57; Кн. 2. – С. 147–158.
Ж21214

561. **Метерлінк М.** (1862–1949) // Все для вчителя. – 2002. – № 15/16 (серп.). – 2 с. вклад.

562. **Метерлінк Моріс** // Лауреати Нобелівської премії з літератури, 1901–1966 рр.: Корот. бібліогр. покажч. / Уклад. О. П. Куш. – Львів, 1967. – С. 30–32.
Ва53771

563. **Метерлінк (Maeterlinck) Моріс** // Український радянський енциклопедичний словник: В 3 т. – К., 1967. – Т. 2. – С. 478.
В315879/2

564. **Метерлінк (Maeterlinck) Моріс** // Український радянський енциклопедичний словник: В 3 т. – 2-ге вид. – К., 1987. – Т. 2. – С. 386: портр.
В334254/2

565. **Метерлінк Моріс** // Мала філологічна енциклопедія / Уклад.: О. І. Скляренко, Т. В. Цимбалюк. – К., 2007. – С. 237.
Ао266177

566. **Моріс Метерлінк** // Усі зарубіжні письменники / Упоряд. Ю. А. Ващенко та ін.; За заг. ред. О. Д. Міхільова. – Х., 2005. – С. 263–268.
Ва662406

567. **Те саме** // Усі зарубіжні письменники / Упоряд. Ю. А. Ващенко та ін.; За заг. ред. О. Д. Міхільова. – [2-ге вид.] – Х., 2006. – С. 263–268.
Ва668147

568. Те саме // Усі зарубіжні письменники: Біогр. нарис. Літ.-худож. огляд. Перелік осн. творів. Література для дод. користування. Термінол. Словник / Упоряд. Ю. А. Ващенко та ін.; За заг. ред. О. Д. Міхільова. – Х., 2008. – С. 263–268.
Ва695870
569. Моріс Метерлінк (1862–1949) // Зарубіжна література: Хрестоматія, 10 кл. / Упоряд. І. Л. Столій. – Х., 2001. – С. 639–641.
Ва614812
570. Моріс Метерлінк (1862–1949) // Зарубіжна література: Хрестоматія, 10 кл. / Упоряд. І. Л. Столій. – 2-ге вид., перероб. і доповн. – Х., 2004. – С. 626–628.
Ва655284
571. Те саме // Зарубіжна література: Хрестоматія, 10 кл. / Упоряд. І. Л. Столій. – 2-ге вид., перероб. та доповн. – Х., 2005. – С. 626–628.
Ва664199
572. Метерлінк Моріс (1862–1949) // Усі письменники і народна творчість: Довідник. – К., 2007–2008. – С. 595–596.
Ва692818
573. Моріс Полідор Марі Метерлінк (Maeterlinck) // Лауреати Нобелівської премії, 1901–2001: Енциклопед. слов. – Ювіл. вид. – К., 2001. – С. 75.
Вс36261
574. Остапенко Н. Крила синього птаха: [Про М. Метерлінка] // Історичний календар'99. – К., 1998. – С. 146–147.
Ж69229
575. Петров В., Чижевський Д., Глобенко М. Українська література. Мірчук І. Історія української культури / Укр. вільний ун-т. – Мюнхен; Львів, 1994. – 374 с. – (Підручники; Т. 14/15).
Про М. Метерлінка. – С. 193, 194, 213.
Вс30061
576. Салтанова И. М. Бельгийская литература XX века. М. Метерлинк: Метод. рекомендации. – Каменец-Подольский: Абетка-НОВА, 2001. – 38 с.
Зміст: Предисловие; Социально-исторические условия развития и словообразия бельгийской литературы; Формирование бельгийского национального театра; Художественно-философский мир М. Метерлинка; «Принцесса Мален» как трагедия рока; «Театр молчания» М. Метерлинка; Нравственная категоричность пьесы «Монна Ванна»; Выход М. Метерлинка к театру надежды и действия. «Синяя птица»; Использованная литература.
Р94324

577. Салганова І. М., Шулик П. Л. Моріс Матерлінк. Синій птах: Матеріали для вивч. – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2003. – 104 с.

Зі змісту: Особливості формування і розвитку бельгійської літератури; Художньо-філософський світ М. Метерлінка; «Театр мовчання» Моріса Метерлінка; П'єса М. Метерлінка «Синій птах». – С. 3–19; Література до творчості М. Метерлінка. – С. 103.

Ва636851

578. Скобельская О. Литературные премии мира [Материалы для факультат. занятий. Заседания № 6–9] // Всесвіт. л-ра та культура в навч. закл. України. – 2001. – № 12. – С. 40–42.

М. Метерлінк. – С. 40–41.

Ж16906

579. Стайн Дж. Л. Драматургія символістів: від Ібсена до Метерлінка та Люне-По // Стайн Дж. Л. Сучасна драматургія в теорії та театральній практиці / Пер. з англ. Н. Козак. – Львів, 2003. – Кн. 2: Символізм, сюрреалізм і абсурд. – С. 41–53.

Про п'єси М. Метерлінка. – С. 45–53. Інші згадки про М. Метерлінка див. *Індекс прізвищ*.

В348234

580. Трощинський К. Моріс Матерлінк (Maurice Maeterlinck) // Літературно-науковий додаток «Нового часу». – Львів, 1937. – Ч. 2. – С. 3.

581. Удовиченко Л. М. Навчально-виховні можливості вивчення творчості М. Метерлінка в середніх навчальних закладах // Наук. зап. Харк. держ. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Сер., Літературознавство. – 2000. – Вип. 1. – С. 319–323.

Ж69417/літ.

582. Хороб С. Витоки й самодостатність конструктивної моделі символізму // Хороб С. На літературних теренах: Дослідж., ст., рец. – Івано-Франківськ, 2006. – С. 5–41.

Про драматурга і теоретика символізму М. Метерлінка. – С. 19–20, 21–22.

Ва679611

583. Храповицька Г. Метерлінк Моріс // Зарубіжні письменники: Енциклопед. довід.: В 2 т. – Тернопіль, 2006. – Т. 2: Л – Я. – С. 171–176.

В348884/2

584. Чернигова Т. Л. О понятии «душа» в философской эссеистике М. Метерлінка и в клерикальной литературе // Вісник Харків. Нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2005. – № 700: Сер.: Теорія культури та філософії науки; Образи часу – образи світу. – С. 223–229.

Ж29137

585. **Чистяк Д.** Блакитний птах світової літератури: До 145-річчя Моріса Метерлінка // Слово Просвіти. – 2007. – 11–17 жовт. – С. 12.

586. Те саме // Гранословіє. – 2007. – № 4. – С. 13–14.
Ж25924

587. **Чистяк Д.** Блакитний птах світової літератури: [Фрагмент передмови до книги: Метерлінк М. П'єси. – К., 2007] // Всесвіт. – 2008. – № 1/2. – С. 172–174.
Жс27966

588. **Шахова К.** Моріс Метерлінк // Зарубіжна драма другої половини ХІХ – початку ХХ сторіччя: Посіб. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К., 2003. – С. 227–233.
Ва643865

* * *

589. **Волькер І.** Метерлінк: [Сонет] / Пер. з чес. Д. Павличко // Волькер І. Поезії. – К., 1986. – С. 37.
Ао242132

590. Те саме // Світовий сонет: Антологія. – К., 1993. – С. 267.
Ао234104

591. Те саме // Павличко Д. Сонети: Світовий сонет: Шекспір, Бодлер, Гвездослав, Янка Купала. – К., 2004. – С. 339.
Ва654982

Див. також № 2, 3, 9–11, 23, 27, 31–33, 35, 41, 44, 46–48, 51, 52, 61–66, 71, 75.

Про окремі твори

Аріана і Синя Борода, або Марне визволення

592. **Кучерява О.** Синя борода // Всесвіт. – 2005. – № 1/2. – С. 138–142.
Про п'єсу М. Метерлінка «Аріана і Синя Борода, або Марне визволення». – С. 141–142.
Жс27966
Див. також № 480

Оливне гілля

593. **Ставицький О.** Живемо в чеканні: (Про один неопублік. пер. Лесі Українки) // Всесвіт. – 1980. – № 8. – С. 199–201.
Про переклад статті М. Метерлінка «Оливне гілля».
Жс27966

594. Українка Леся. Утопія в белетристиці // Нова Громада. – 1906. – № 11. – С. 13–32; № 12. – С. 42–65.

Про твір «Оливне гілля» М. Метерлінка. – № 12. – С. 56–59.

Ж1278

Див. також № 559

Перед великою мовчанкою

595. Чужинна літературна критика // Назустріч. – 1935. – 1 берез. (Ч. 5).

Інформація про книги, що вийшли за кордоном, серед яких «Перед великою мовчанкою» М. Метерлінка.

Синій птах

596. Борецький Л. М. Ключ до твору – в його символіці: До вивч. драми «Синій птах» М. Метерлінка // Всесвіт. л-ра в серед. навч. закл. України. – 1997. – № 9. – С. 39–41.

Ж14102

597. Вознюк О. В. Розшифрувати символіку драми – означає досягнути естетику та етику митця: Два уроки за драмою «Синій птах» М. Метерлінка // Всесвіт. л-ра в серед. навч. закл. України. – 2003. – № 4. – С. 34–35.

Ж14102

598. Гнатюк Л. Виявити спорідненість письменників на філософському та образно-смісловому рівні: Урок компаративного аналізу за п'єсами М. Метерлінка «Синій птах» і Лесі Українки «Лісова пісня» // Всесвіт. л-ра в серед. навч. закл. України. – 2007. – № 4. – С. 38–40.

Ж14102

599. Гнатюк Л. Н. Інтерактивні засоби у процесі вивчення драматичних творів: Використання прийомів на уроках зв'язного мовлення за п'єсами Б. Шоу «Пігмаліон», А.Чехова «Вишневий сад» і М. Метерлінка «Синій птах» // Всесвіт. л-ра в серед. навч. закл. України. – 2003. – № 4. – С. 30–33.

Ж14102

600. Градовський А. В. «Людина – найвище божество»: Урок-подорож за феєрією Моріса Метерлінка «Синій птах», 10 клас // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 2002. – № 3. – С. 25–27.

Про драматичні твори М. Метерлінка, п'єси «Принцеса Мален» (1889), «Непрохана» (1890), «Сліпі» (1890), «Сім принцес» (1891), «Аглавена і Селізетта» (1896), «Монна Ванна» (1902), «Синій птах» (1905), «Заручини» (1918). Пропонується проблемно-пошуковий варіант уроку за п'єсою «Синій птах».

Ж14857

601. Градовський А. В. «Людина – найвище божество»: До уроку за феєрією М. Метерлінка «Синій птах», 10 клас // Всесвіт. л-ра та культура. – 2002. – № 6. – С. 27–29.
Текст ідентичний № 600.
Ж16906
602. Те саме // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 2004. – № 3. – С. 39–41.
Ж14857
603. Градовський А. В. Основні тенденції розвитку драматургії на межі ХІХ – ХХ століть: Урок-лекція, 10 кл. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 2002. – № 4. – С. 18–20.
М. Метерлінк. – С. 19.
Ж14857
604. Грисенко Л. Феєрія про вищі цінності буття: Урок-роздум за п'єсою М. Метерлінка «Синій птах», 10 кл. // Всесвіт. л-ра та культура в навч. закл. – 2002. – № 5. – С. 25–28.
Ж16906
605. Друзь О. Компаративний аналіз як засіб осягнення ідейно-художнього змісту драматичного твору. Урок-мандрівка сторінками феєрій «Синій птах» М. Метерлінка та «Лісова пісня» Лесі Українка // Всесвіт. л-ра в серед. навч. закл. України. – 2008. – № 4. – С. 44–45.
Ж14102
606. Еремеев Л. А. Французский литературный модернизм: Традиции и современность / АН УССР. Ин-т лит. им. Т. Г. Шевченко. – К.: Наук. думка, 1991. – 120 с.
Про твір «Синій птах» М. Метерлінка. – С. 13.
Ва536007
607. Захарова Г. Де сховався синій птах?: За мотивами казок М. Метерлінка, Л. Керрола, А. де Сент-Екзюпері та Д. Харріса // Зарубіж. л-ра. – 2001. – № 24. – С. 3–4, 6.
608. Козуб Г. На крилах синього птаха: Сцен. літ.-мист. вечора за п'єсою М. Метерлінка «Синій птах» // Всесвіт. л-ра та культура в навч. закл. України. – 2001. – № 12. – С. 51–53.
Ж16906
609. Кореневич М. Л. [Відповідь на запитання щодо основних моментів творчих шукань драматургів кінця ХІХ – поч. ХХ ст. під час передекзаменаційних консультацій] // Всесвіт. л-ра в серед. навч. закл. України. – 1999. – № 4. – С. 59–62.
М. Метерлінк та його «Синій птах». – С. 61–62.
Ж14102

610. Кузякіна Н. Драматург Іван Кочерга: Життя. П'єси. Вистави. – К.: Рад. письменник, 1968. – 259 с.

Про переклад «Синього птаха» М. Метерлінка. – С. 159.

Ва60900

611. Лобашева К. В. «Шукайте, і знайдете...»: Урок-дослідж. по вивченню філос. п'єси-казки М. Метерлінка «Синій птах» // Відродження. – 1993. – № 10. – С. 55–57.

Ж14102

612. Людина у пошуках щастя та істини у символістській драмі М. Метерлінка «Синій птах» // Зарубіжна література: Матеріали для творчих робіт, 8–11 кл. / М. Більчук, Е. Мілянковський, О. Давидова, О. Лабащук. – Тернопіль, 2003. – С. 285–287.

Ва645718

613. Назарець В. Н., Васильєв Є. М., Пелех Ю. В. «Візитна картка» Моріса Метерлінка // Всесвіт. л-ра та культура в навч. закл. України. – 2006. – № 1. – С. 25–27.

Ж16906

614. Назарець В. Н., Васильєв Є. М., Пелех Ю. В. Оновлення європейської драми: п'єси Чехова та Метерлінка («Вишневий сад» і «Синій птах») // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 2005. – № 5. – С. 7–13.

Ж14857

615. Ніколенко О. «Нова драма» і символічний характер образів п'єси М. Метерлінка «Синій птах» // Всесвіт. л-ра та культура в навч. закл. України. – 2000. – № 9. – С. 54–56. – Ілюстрації Т. Кусайло до п'єси-феєрії «Синій птах». – 4 с. обкл.

Ж16906

616. Ніколенко О. М. Основні тенденції розвитку драматургії кінця 19 – початку 20 ст.: 10 кл. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1999. – № 11. – С. 48–50.

Про драматургію М. Метерлінка. – С. 49.

Ж14857

617. Ніколенко О. М. Основні тенденції розвитку оновленої драматургії кінця ХІХ – початку ХХ століть: Матеріал для вчителя // Всесвіт. л-ра в серед. навч. закл. України. – 2006. – № 4. – С. 9–12.

М. Метерлінк. – С. 11.

Ж14102

618. Плаксюк І. І. Вічний пошук щастя: Уславлення людської доброти, порядності, пам'яті у п'єсі «Синій птах» М. Метерлінка, 10 кл. // Все для вчителя. – 2002. – № 19 (жовт.). – С. 29–32.

619. **Пронкевич О. В.** Моріс Метерлінк, «Синій птах» // Пронкевич О. В. Зарубіжна література ХІХ століття: Підруч. для 10 кл. серед. загальноосвіт. шк. – 3-тє вид., перероб. і доповн. – К., 2002. – С. 398–416.

Ва628486

620. Те саме // Пронкевич О. В. Зарубіжна література ХІХ століття: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – 4-тє вид., перероб. і доповн. – К., 2003. – С. 477–496.

Ва647579

621. **Рильський М.** Слово перекладача [«Синього птаха»] // Літ. газ. – 1936. – 11 верес.

622. Те саме // Рильський М. Зібрання творів: У 20 т. – К., 1986. – Т. 15. – С. 15.

В332143/15

623. **Рогозинський В.** Якого кольору метерлінківський птах?: Літературознавча репліка // Всесвіт. л-ра та культура в навч. закл. України. – 2006. – № 1. – С. 28.

Ж16906

624. **Рудаківська С. В.** Вічний пошук щастя: Два уроки по вивченню п'єси-фєєрії М. Метерлінка «Синій птах», 11 кл. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1996. – № 1. – С. 31–35; № 2. – С. 28–34; № 3. – С. 25–31.

Ж14857

625. **Сурай Г. В.** Моріс Метерлінк. «Синій птах» – лірична оповідь про пошуки щастя: [План уроку] // Відкритий урок. – 2003. – № 21/22. – С. 60–62.

Ж23204

626. **Усата Г.** «Пурпурові вітрила», «Синій птах»... Що їх об'єднує?: Урок порівняльного аналізу за повістю О. Гріна «Пурпурові вітрила» і драмою М. Метерлінка «Синій птах», 7 кл. // Всесвіт. л-ра в серед. навч. закл. України. – 2005. – № 4. – С. 31–34.

Ж14102

Див. також № 21, 31, 539, 543, 544, 546, 555, 577, 678, 699–712.

Сліпі

627. **Жарікова О. В.** Поетика п'єси «Сліпі» Моріса Метерлінка // Наук. зап. Харк. держ. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Сер. Літературознавство. – 2005. – Вип. 4, ч. 1. – С. 54–58.

Ж69417

Див. також № 31, 32, 471, 546, 555, 600, 672.

628. **Мамонтов Я.** Основні принципи драматичної мови // Мамонтов Я. Театральна публіцистика. – К., 1967. – С. 149–174.

Про п'єсу М. Метерлінка «Смерть Тентажіля». – С. 158–159.

Ао180003

Див. також № 546, 559

Тінь крил

629. Літературна хроніка // Назустріч. – 1937. – 15 лип. (Ч. 14).

Серед іншого про нову книгу М. Метерлінка «Тінь крил».

Чудо Святого Антонія

630. **Андронік А.** Родина в інтер'єрі: трагіфарсовий портрет: До вивчення п'єси М. Метерлінка «Чудо Святого Антонія», 11 кл. // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 36 (верес.). – С. 7–11 вкл.

М. Метерлінк і українські письменники

631. **Винниченко В.** Щоденник. Т. 2: 1921–1925 / Упорядкув. текстів і прим. О. Мотиля; Ред. Г. Костюк. – Едмонтон; Нью-Йорк: Вид. Канад. Ін-ту Укр. Студій, 1983. – 700 с.

Про читання творів М. Метерлінка. – С. 574, 581, 585, 586, 597, 603, 610. Примітки. – С. 675, 676.

В345493/2

632. **Вороний Микола.** Лист, 1901, 28 жовт. // Листи до Михайла Коцюбинського / Упоряд. та комент. В. Мазного. – К., 2002. – Т. 1. – С. 168–170. – Комент.: с. 171–172.

Про ставлення до символізму, зокрема, М. Метерлінка. – С. 170.

В346357

633. **Радишевський Р.** Журба і радість Олександра Олеся // Олесь О. Твори: В 2 т. – К., 1990. – Т. 1. – С. 5–47.

Про оцінку *М. Вороним* символічного етюду О. Олеся «Танець життя», спадкоємність творчої манери М. Метерлінка у цьому творі. – С. 39.

В336917/1

634. **Білецький О. І.** Про переклади і переспіви *П. Грабовського* // Білецький О. І. Письменник і епоха: Зб. ст., дослідж., рец. з питань укр. л-ри. – К., 1963. – С. 467–473.

Критика перекладу вірша «Що се чути? О, се мрії...» М. Метерлінка. – С. 473.

Во895956

635. Те саме // Білецький О. Зібрання праць: У 5 т. – К., 1965. – Т. 2. – С. 579–585.
Про вірш М. Метерлінка. – С. 585.

В314004/2

636. [Бурггардт О.] Спогади про неокласиків. – Мюнхен: Укр. Вид. Спілка, 1947.
– 48 с. – підп.: Клен Юрій.

Згадка про переклад М. Драй-Хмарою творів М. Метерлінка.

Р95440

637. Гнатюк М. Критик, що поміняв перо на зброю: Літ.-крит. діяльність *Миколи Євшана* (Федюшки) / Львів. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 1995. – 48 с.

Про переклади М. Євшаном творів Метерлінка в журналі «Українська хата». – С. 39.

638. Касперович Микола. Лист, 1908, 4 грудня // Листи до Михайла Коцюбинського / Упоряд. та комент. В. Мазного. – К., 2002. – Т. 3. – С. 12–13. --
Комент.: с. 13.

Цитування М. Метерлінка. – С. 12.

В346357

639. Бабишкін О. *Ольга Кобилянська*: Нарис життя і творчість. – Львів: Книжк.-журн. вид-во, 1963. – 192 с.

Ставлення О. Кобилянської до творчості М. Метерлінка, зокрема твору «Моппа Ваппа». – С. 185.

Во896927

640. Кирилюк С. *Ольга Кобилянська і світова література* / Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Рута, 2002. – 172 с. – (Літ. імена Буковини).

Згадки про М. Метерлінка. – С. 13, 20, 23, 26, 44, 56, 60, 63, 64–65, 80, 101, 134, 158, 160.

Ао263148

641. Кирилюк С. Творчість *О. Кобилянської* і М. Метерлінка: типологічний аспект // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. – Ужгород, 2002. – Вип. 5: Міжнар. наук. конф. «Укр. л-ра в загальноєвроп. контексті». – С. 93–98.

Ж70664

642. Кирилюк С. Д. Трансформація мотивів та образів світової літератури у творчості *Ольги Кобилянської*: Автореф. дис. ... канд. філол. наук / Прикарпат. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ, 1999. – 19 с.

Досліджено рівень рецепції письменницею творчого досвіду попередників, зокрема М. Метерлінка.

Ра303942

643. Кирилюк С. Д. Трансформація мотивів та образів світової літератури у творчості *Ольги Кобилянської*: Дис. ... канд. філол. наук / Чернів. держ. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці, 1999. – 180 л.

Дс60499

644. Кобилянська О. Про себе саму: (Автобіогр. в листах до проф. д-ра Степана Смаль-Стоцького) // *Ольга Кобилянська: Альманах у пам'ятку її сороклітньої письменницької діяльності (1887–1927)* / Зладив Л. Когут. – Чернівці, 1928. – С. 41–65.

Про ставлення до творчості М. Метерлінка. – С. 65.

РЛ 8964

645. Те саме // *Кобилянська О. Твори: В 5 т. – К., 1963. – Т. 5. – С. 225–243.*

Про ставлення до творчості М. Метерлінка. – С. 243. Згадки про М. Метерлінка див. *Показчик імен.*

В311366/5

646. Те саме // *Кобилянська О. Слова зворушеного серця. – К., 1982. – С. 206–219.*

Про ставлення до творчості М. Метерлінка. – С. 219.

Ва380852

647. Кобилянська О. Тексти листів [О. Ю. Кобилянської до болгарського письменника П. Ю. Годорова] / Публ. В. Лесина // *Ольга Кобилянська: Ст. і матеріали. – Чернівці, 1958. – С. 166–198. – (Наук. зап. / Чернів. держ. ун-т, Сер. Філол. наук; Вип. 4).*

Ставлення до творчості М. Метерлінка. – С. 173, 176, 177, 191.

В257301/27

648. Томашук Н. О. *Ольга Кобилянська: Життя і творчість. – К.: Дніпро, 1969. – 237 с.*

Літературний вплив М. Метерлінка на О. Кобилянську. – С. 113–114.

Ва80370

649. Ласло-Куцюк М. Ключі до театру *Івана Кочерги* // *Шукання форми: Нариси з укр. л-ри ХХ ст. – Бухарест, 1980. – С. 267–296.*

Про вплив творів М. Метерлінка на І. Кочергу. – С. 271.

Ва409156

650. Липа Ю. Бій за українську літературу // *Липа Ю. Бій за українську літературу / Упоряд., прим. та післямова Л. Череватенка. – К., 2004. – С. 42–254. – (Б-ка журн. «Дніпро»).* – Перше вид.: Липа Ю. Бій за українську літературу. – Варшава: Народний Стяг, 1935. – 152 с.

Про М. Метерлінка. – С. 47, 68.

Ва646187

651. **Нечуй-Левицький І. С.** Українська декадентщина // Зібрання творів: У 10 т. – К., 1968. – Т. 10. – С. 187–222.
Про твір М. Метерлінка «Теплиця». – С. 192. Інші згадки про письменника див. *Іменний покажчик*.
В314562/10
652. **Білецький Л. О.** *Олесь*. (З нагоди 20-літнього ювілею) // Нова Україна. – Прага, 1923. – Ч. 12. – С. 1–9.
Про М. Метерлінка. – С. 7.
Відділ зарубіжної україніки
653. **Дем'янівська Л.** Художні пошуки в українській драматургії початку ХХ ст.: (Символічна драма С. Черкасенка й *О. Олеся*) // Українська література: Матеріали І конгр. Міжнар. асоц. україністів (Київ, 27 серп. – 3 верес. 1990 р.). – К., 1995. – С. 133–150.
Згадки про М. Метерлінка. – С. 133, 135.
Ва563916
654. **Денисюк І.** Олександр Олесь (1878–1944) // Денисюк І. Літературознавчі та фольклористичні праці: У 3 т., 4 кн. – Львів, 2005. – Т. 1, кн. 1. – С. 190–202.
Про вплив М. Метерлінка на творчість *О. Олеся*. – С. 195.
В349895
655. **Миропільський В. О.** Олесь. З приводу 30-ліття його літературної творчості // Дзвони. – Львів, 1933. – Ч. 1. – С. 24–33.
Про захоплення *О. Олеся* М. Метерлінком, порівняння їхніх творів. – С. 28–29.
656. **Неврлий М.** Олександр Олесь: Життя і творчість / Асоц. україністів Словаччини. – К.: Дніпро, 1994. – 173 с.
Порівняння творів *О. Олеся* і М. Метерлінка. – С. 104, 108, 110–111.
Ва559160
657. **Олійник О. І.** Початки символізму в українській драматургії: (на матеріалі творчості *О. Олеся* та С. Черкасенка): Автореф. дис. ... канд. філол. наук / АН України. Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. – К., 1994. – 19 с.
Вплив західноєвропейських символістів, зокрема М. Метерлінка, на творчість українських драматургів.
Ра284603
658. **Олійник О. І.** Початки символізму в українській драмі: (на матеріалі творчості *О. Олеся* та С. Черкасенка): Дис. ... канд. філол. наук / АН України. – К., 1994. – 182 л.
Дс43586

659. **Олійник О.** Феномен символістської драми в системі українського модерну // Сильові тенденції української літератури ХХ століття. – К., 2004. – С. 63–97.

Близкість етюду *О. Олеся* «По дорозі в Казку» п'єси М. Метерлінка «Сліпці». – С. 89–90.

Ва659777

660. **Панченко В.** Сторінки української драматургії перших десятиліть ХХ віку // Панченко В. Магічний кристал: Сторінки історії укр. письменства. – Кіровоград, 1995. – С. 141–173.

Етюд *О. Олеся* «По дорозі в Казку» та п'єса М. Метерлінка «Сліпці». – С. 160–161.

Ва563988

661. **Филипович П. П.** Олесь // Филипович П. П. Літературно-критичні статті. – К., 1991. – С. 196–218.

Про метерлінківські тони п'єси *О. Олеся* «По дорозі в Казку». – С. 207, 216.

Ва535953

662. **Хороб С.** Драматургія *Олександра Олеся* і *Моріса Метерлінка*: типологія ідей та образів // Хороб С. На літературних теренах: Дослідж., ст., рец. – Івано-Франківськ, 2006. – С. 193–205.

Ва679611

663. **Хороб С.** П'єси *Василя Пачовського* та *Олександра Олеся* в контексті західноєвропейської символістської драми // Вісн. Прикарп. ун-ту. Філол. – Івано-Франківськ, 2000. – Вип. 5. – С. 42–49.

Порівняння драматичних творів М. Метерлінка та *О. Олеся*. – С. 46–49.

Ж68932 /філол.

664. **Хороб С.** Українська модерна драма кінця ХІХ – початку ХХ століття: (Неоромантизм, символізм, експресіонізм). – Івано-Франківськ: Плай, 2002. – 412 с.

Зіставлення творів *О. Олеся* і М. Метерлінка. – С. 188–190, 224–226. Згадки про письменника див. *Алфавітний покажчик прізвищ*.

Ва681310

Див. також № 12, 633, 684

665. **Яцків Н.** Новаторські західноєвропейські літературні течії та напрями у творчій рецепції *Василя Стефаніка* // Обрії. – 1998. – № 2. – С. 51–55.

Враження від творчості М. Метерлінка. – С. 54.

Ж15237

666. **Теліга О.** Сила через радість: [Відчит виголошений в Укр. Студентський Громаді в Варшаві 15 черв. 1937 р.] // *Теліга О.* О краю мій...: Твори. Документи.

Біогр. нарис / Упоряд. Н. Миронець. – 2-ге вид., виправ. і доповн. – К., 2006. – С. 97–108. – Перша публ.: Вістник. – 1937. – Т. 3, кн. 9. – С. 649–659.

Цитування М. Метерлінка. – С. 102.

Вс42163

667. Тимченко Є. Лист, 1907, 11 грудня // Листи до Михайла Коцюбинського / Упоряд. та комент. В. Мазного. – К., 2002. – Т. 4. – С. 171.

Зокрема, про переклад «Intérieur» М. Метерлінка.

В346357

668. Бабишкін О. «Прощання» // Бабишкін О. Драматургія *Лесі Українки*. – К., 1963. – С. 31–37.

Дискусія з А. Гозенпудом щодо впливу символізму М. Метерлінка на письменни-
що. – С. 34–36.

Во875190

669. Балабуха Н. Казки *Лесі Українки* в контексті жанрового дискурсу // *Леся Українка і сучасність: Зб. наук. пр.* – Луцьк, 2005. – Т. 2. – С. 246–261.

Зв'язок з творами М. Метерлінка. – С. 248, 251, 253, 254, 259.

В349906/2

670. Гозенпуд А. Поетичний театр: (Драматичні твори *Лесі Українки*). – К.: Мистецтво, 1947. – 302 с.

Вплив творів М. Метерлінка на *Леся Українку*. – С. 13, 29, 31, 184. Про переклади його творів. – С. 243, 245, 253.

Во365181

671. Гундорова Т. Слово як ейдос (утопія *Лесі Українки*) // Гундорова Т. Проявлення слова. Дискусія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація. – Львів, 1997. – С. 240–277.

Про звернення до творчості М. Метерлінка. – С. 251, 267–268.

Ва576299

672. Дорошко Н. «Лісова пісня» *Лесі Українки*. Проявлення в слові музикальних ритмів життя // *Леся Українка і сучасність: Зб. наук. пр.* – Луцьк, 2006. – Т. 3. – С. 150–163.

Про драму «Сліпі» М. Метерлінка. – С. 159.

В349906/2

673. Євшан М. *Леся Українка* // Літ.-наук. вістник. – 1913. – Т. 64, кн. 10. – С. 50–55.

Про М. Метерлінка. – С. 55.

Грінченко Ж21214

674. Те саме // Євшан М. Критика. Літературознавство. Естетика / Упоряд., передм. та прим. Н. Шумило. – К., 1998. – С. 160–163. – Прим.: с. 627.

Про М. Метерлінка. – С. 163.

Вс33054

675. Журавська І. Леся Українка та зарубіжні літератури / АН УРСР. Ін-т л-ри. – К.: Вид-во АН УРСР, 1963. – 231 с.

Про ставлення *Лесі Українки* до творчості М. Метерлінка. – С. 61–62.

Во892511

676. Корнієнко Н. Лесь Курбас і духовні засади українського авангарду // Дзеркало тижня. – 2007. – 3–9 лют.

Тема людини і світу у європейській драмі, зокрема, творчості М. Метерлінка, та її вплив на українську драму *Лесі Українки*, Леся Курбаса.

677. Кухар Р. В. До джерел драматургії *Лесі Українки* / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя; Центр гуманіт. співпраці з укр. діаспорою; Ніжин. міське т-во укр. мови «Просвіта» ім. Тараса Шевченка. – Ніжин, 2000. – 268 с. – (1-ра укр. діаспори; Вип. 24).

Згадки про М. Метерлінка. – С. 47, 135, 214, 216, 218, 224.

Ва675821

678. Медвідь Н. О. Духовні скарби художнього світу Моріса Метерлінка і *Лесі Українки*. На матеріалі драм «Синій птах» і «Лісова пісня» // Зарубіж. л-ра в шк. України. – 2007. – № 8. – С. 15–18.

679. Українка Леся. До В. М. Гнатюка: [Лист], 18 (30) травня 1900 // Українка Леся. Твори: В 10 т. – К., 1965. – Т. 9: Листи (1881–1900). – С. 413–414. – Прим.: с. 525.

Про переклад драми М. Метерлінка «L'Intruse» («Неминуча»).

В312582/9

680. Те саме // Українка Леся. Зібрання творів: У 12 т. – К., 1978. – Т. 11: Листи (1898–1902). – С. 180–181. – Прим.: с. 426.

В325824/11

681. Українка Леся. «Міхаель Крамер»: Остання драма Гергарта Гауптмана / З рос. пер. М. Шумило; Передм.: Н. В. Орлова-Чернишова, В. О. Максимова // Всесвіт. – 1976. – № 3. – С. 3–15.

Про Метерлінка. – С. 5.

Жс27966

682. Українка Леся. «Міхаель Крамер». Последняя драма Гергарта Гауптмана // Українка Леся. Зібрання творів: У 12 т. – К., 1977. – Т. 8. – С. 132–154. – Прим.: с. 304–305.

Про М. Метерлінка. – С. 135.

В325824/8

683. **Хороб С.** Українська драматургія кінця ХІХ – початку ХХ століття в системі модерністського художнього мислення: Автореф. дис. ... д-ра філол. наук / Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. – Львів, 2002. – 45 с.

Ра320220

684. **Хороб С.** Українська драматургія кінця ХІХ – початку ХХ століття в системі модерністського художнього мислення: Дис. ... д-ра філол. наук / Прикарпат. ун-т ім. Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2002. – 432 арк.

До наукового аналізу залучено драми зарубіжних письменників, зокрема М. Метерлінка. Здійснено порівняння його драм з творами *Лесі Українки*, О. Олесья, І. Кочерги.

Дс76792

685. **Хороб С.** Українська драматургія: кризь виміри часу (теоретичні та історико-літературні аспекти драми): Зб. ст. – Івано-Франківськ, 1999. – 200 с.

Зацікавлення *Лесі Українки* творчістю М. Метерлінка. – С. 74–75. Символізм драматургії М. Метерлінка та С. Черкасенка і І. Кочерги. – С. 131–136. Інші згадки про письменника див. *Показчик імен*.

Ва653816

Див. також № 41, 43, 53, 54, 76, 477–479, 535, 543, 544, 593, 594, 598, 605.

686. **Франко І.** Із секретів поетичної творчості // *Франко І.* Зібрання творів: У 50 т. – К., 1981. – Т. 31. – С. 45–119.

Про М. Метерлінка. – С. 49.

В326920/31

687. **Франко І.** Маніфест «Молодої Музи» // *Франко І.* Зібрання творів: У 50 т. – К., 1982. – Т. 37. – С. 410–417.

Згадки про М. Метерлінка. – С. 411–413, 643.

В326920/37

Див. також № 55, 56.

688. **Хоткевич Г.** Літературні вражіння. (За минулий рік) // *Літ.-наук. вістник*. – 1909. – Т. 45, кн. 1. – С. 131–146; Кн. 2. – С. 396–411.

Вплив творчості М. Метерлінка на С. Черкасенка. – Кн. 2. – С. 406–407.

Ж21214

Див. також № 657, 685.

689. **Щурат В.** Французький декадентизм в польській і великоруській літературі // *Зоря*. – 1896. – Ч. 9. – С. 179–180; Ч. 10. – С. 197–198; Ч. 11. – С. 216–217.

Про французьких і бельгійських поетів-декадентів. Згадка про М. Метерлінка. – № 9. – С. 179–180.

690. Ільницький М. М. «Поетична концепція з музичним і малярським тлом»: [Передмова] // Яцків М. Муза на чорному коні: Оповід. і новели. Повісті. Спогади і ст. – К., 1989. – С. 5–28.

Вплив на літературну групу «Молода Муза» літературних організацій в Європі – «Молода Бельгія», «Молода Німеччина», «Молода Польща», «Молода Франція». Про модернізм М. Яцкова та вплив драми «Сліпці» М. Метерлінка на етюд «Білі вівці». – С. 13–16.

Ва507481

Див. також № 12, 19, 35, 65, 66.

***

691. Джус М. Художественное время в драматургии А. П. Чехова и М. Метерлінка // Літературознавчі обрії: Пр. молодих учених. – К., 2005. – Вип. 7. – С. 23–25.

Ж71071

692. Родзевич С. Идея «судьбы» в драмах Метерлінка и Л. Андреева: (Очерк из истории символической драмы) // Аргонавты: Лит.-художеств. сборники. – К., 1914. – Кн. 2. – С. 239–259.

В17986/2

Сценічні постановки творів М. Метерлінка

693. Гозенпуд А. «Синяя птица»: Гастролі МХАТ ім. Горького // Комуніст. – 1939. – 9 черв.

Порівняння постановки К. Станіславського 1909 р. та вистави 1939 р.

694. Метерлінк и его «Монна Ванна»: К гастролям артистки А. А. Пасхаловой, 1903. – Одесса: Тип. газ. «Одес. новости», 1903. – 15 с.

695. Показчик п'єсе для просвітянських вистав / Пед. Бюро Полтав. Губерніяльної Народньої Управи; Уклад. С. Нінковський. – Полтава, 1918. – 28 с. – (Сер. вид. по позашк. освіті).

Серед рекомендованих до постановки – п'єси «Монна Ванна» та «Синя пташка» М. Метерлінка. – С. 21, 24.,

Арх. 1918/П-48

696. Стефаник В. До О. К. Гаморак: [Лист] // Стефаник В. Повне зібрання творів: В 3 т. – К., 1954. – Т. 3: Листи. – С. 83–84.

Зокрема, про виставу «Гостя» М. Метерлінка.

В262720/3

697. Черкашина М. Оперні міфи, котрі переказує театр // Дзеркало тижня. – 2004. – 14–20 серп. – С. 18.

Оперний міф ХХ століття почався з французької прем'єри 1902 року твору Клода Дебюссі «Пеллеас і Мелізанда», написаного за символістською п'єсою М. Метерлінка.

698. Шайкевич Б. «Монна Ванна» // Чорномор. комуна. – 1963. – 17 лют.

Вистава в Одеському українському драматичному театрі ім. Жовтневої революції. Режисер – Н. Орлов.

Вистава «Синій птах» у постановці Бориса Вершилова у Київському театрі для дітей у 1938 р.

699. Гозенпуд А. «Синяя птица» в Киевском украинском детском театре им. Горького // Сов. Украина. – 1938. – 27 февр.

700. Дсєва [І.] «Синя птиця» для радянських дітей // Більшовик. – 1936. – 19 січ.

Про переклад п'єси М. Метерлінка, зроблений І. Кочергою для Київського театру для дітей.

701. Дніпров К. «Синя птиця»: В постанові укр. театру для дітей ім. Горького // Комсомолець України. – 1938. – 15 лют.

702. Корнійчук В. «Синій птах» у Києві // Наука і сусп-во. – 1984. – № 5. – С. 52. Ж26494

703. М. Ш. «Синя птиця» // Пролетар. правда. – 1938. – 16 лют.

Вистава «Синій птах» у Полтавському обласному українському музично-драматичному театрі ім. М. Гоголя. Режисер-постановник – Руслан Проценко

704. Віценя Л. Услід за «Синім птахом»: Різдвяний дарунок полтавцям // Зоря Полтавщини. – 2000. – 7 січ. – С. 7.

705. Липківська Г. Синій птах гніздиться у Полтаві // Кіно-Театр. – 2000. – № 2. – С. 8. Ж14770

706. Раменська К. У подорож за синім птахом // День. – 2000. – 16 лют.

707. Татарінова Л. Різдвяний «Синій птах» // Дем. Україна. – 2000. – 14 січ. – С. 2.

Вистава «Синій птах» у постановці режисера Євгена Курмана під патронатом фонду «Мистецтво, культура та наука», де грають діти-сироти, вихованці київського інтернату № 21

708. Бордійчук Н. Метерлінка у Театрі юного глядача грають діти-сироти // Хрещатик. – 2003. – 16 трав.

709. Раскіна О. Всупереч бар'ерам // Дзеркало тижня. – 2003. – 8–16 трав. – С. 22.

710. Раскіна О. Оазис сирітського щастя // Дзеркало тижня. – 2001. – 16–22 черв. – С. 15.

711. Рябокопць Л. Проекція щастя: Арт-терапія допомагає дітям пристосуватися до навколишнього життя // День. 2003. 20 трав.

712. Семиволос П. Синій птах добра та надії // Дзеркало тижня. – 2001. – 24 лют. – 2 берез. – С. 11.

Мишо Анрі
Michaux Henri
(1899–1984)

713. **Внутрішній простір:** [Поезії]: Пер. з фр. / Упоряд. О. Жупанського; Передм. «Поезія музики і мовчання» В. Коптілова. – К.: Юніверс, 2001. – 335 с.

Зміст: *Із кн. «Хто я був» (1927):* Таємниці; Відкриття / Пер. О. Жупанський; Доба ясновидців / Пер. В. Коптілов; *Із кн. «Еквадор» (1929):* Прибувши до Кіто; La Cordillera De Los Andes; Марево індіанського міста; Повернення до Кіто; Я народився дірявий; Нудога або настання Смерти?; Спогали / Пер. О. Жупанський; *Із кн. «Мої володіння» (1929):* Собаче життя; Простота; Лінощі; Гребля; Парпуя; Дарелетта; Комахи; Еманглом; Закуті в кайдани; Малий; Подорожні; Вони; Насправді; Відвезіть мене / Пер. О. Жупанський; Кохання / Пер. В. Коптілов; *Із кн. «Такий собі Плюм» (1930):* Лагідний чоловік; Плюм у ресторані; Плюм мандрує / Пер. О. Жупанський; *Із кн. «Ніч ворухиться» (1935):* Ніч ворухиться / Пер. О. Жупанський; Мій король / Пер. М. Москаленко; Спортсмен у ліжку; Цятка – то все; Небо сперматозоїда; Вітер; У кожного свої дрібні турботи; Етапи; Химерне щастя; Як я вас бачу; Книга скарг; Моє життя; Айсберги / Пер. О. Жупанський; До погідности / Пер. М. Москаленко; *Із кн. «Мандрівка до Великої Гарабані» (1936):* Серед гаків; Еманглони; Гори / Пер. О. Жупанський; *Із кн. «Внутрішня далечінь» (1938):* Моє життя зупинилося; Крихітна конячка; Повертатися; Дуб; Кат; Уповільнена / Пер. О. Жупанський; *Repos dans le Malheur;* Спочинок у лихові / Пер. О. Жупанський; Спочинок у біді / Пер. І. Світличний; Відпочинок у нещасті / Пер. В. Коптілов; *Mon sang;* Моя кров / Пер. О. Жупанський; *Моя кров* / Пер. М. Москаленко; Дівчина з Будалешта; На шляху до Смерти; Байдужий супокій; Думки; Старість; Уночі; Телеграма з Дакара; А Ти, коли ж ти прийдеш? Доля / Пер. О. Жупанський; *Із кн. «Картини» (1939):* Голови / Пер. О. Жупанський; Паяц; Краєвиди / Пер. М. Москаленко; Дракон; Принц ночі / Пер. О. Жупанський; *Із кн. «Україні магії» (1941) / Пер. О. Жупанський; Із кн. «Випроба, замовляння» (1940–1944), 1946:* Безкінечний голос; Лазаре, ти спиш?; Проклятий рік; Яструб твого безсилля, Господи! / Пер. О. Жупанський; *Esse homo* / Пер. М. Москаленко; Лист; Лабіринт; *Аннали* / Пер. О. Жупанський; Похід у тунелі; Мої статуї / Пер. М. Москаленко; *Із кн. «Життя у шпаринах» (1949):* Мішковий сеанс; Птах, який зникає; Виповнений;

Передчуття світоносного раю; Незавершені; Той, що йде; В очікуванні; Око; Тагаві; Хай спочине у заколоті; І так завжди; Портрет мейдосемців / Пер. О. Жупанський; *Із кн. «Переправи» (1950):* Міркуючи над феноменом малярства; Змалювати плинність часу / Пер. О. Жупанський; Гра зі звуками / Пер. В. Коптілов; *Із кн. «Читання» (1950):* Читання / Пер. О. Жупанський; *Із кн. «Обличчям до засувів» (1954):* Рухи; Я веслюю; Через моря і пустелі; Діяти йду; Зрізи знання; Завтра ще не настало... / Пер. О. Жупанський; *Із кн. «Жалюгідне чудо» (1956):* Із мескаліном; Досвід божевільного / Пер. О. Жупанський; *Із кн. «Супокій у прибоях» (1959):* «Простір на мснс чхнув...» / Пер. О. Жупанський; Додаток: *Із кн. «Еквадор»:* Огида чи це вже наближення Смерти? / Пер. В. Коптілов; *3 кн. «Ніч ворухиться»:* Айсберги / Пер. В. Коптілов; Айсберги / Пер. М. Москаленко; Айсберги / Пер. Г. Венгренівська; Моє життя / Пер. В. Коптілов; *Із кн. «Внутрішня далечинь»:* А Ти, коли Ти прийдеш? / Пер. В. Коптілов; На смертнім шляху / Пер. І. Світличного; *Із кн. «Картини»:* Пейзажі / Пер. В. Коптілов; *Із кн. «Життя у шпаринах»:* Хай спочине в бунті / Пер. М. Москаленко.

Ва608216

Рец.: Венгренівська М. А. Філософія відтворення в перекладі новаторських пошуків французьких авторів ХХ століття // Вісн. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Сер. Інозем. філол. – 2003. – № 34/36. – С. 31–33; Те саме // Всесвіт. – 2005. – № 7/8. – С. 199–201.

714. «Тисячоріччя проминули...»; «В країні цій...» / Пер. І. Стешенко // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі [Антологія] / Упоряд. М. Н. Москаленко. – К., 1995. – С. 526–527.

Ва564021

715. Спів у лабіринті: [Вірші у прозі] / З фр. пер. М. Москаленко // Світо-вид. – 1998. – Чис. 4. – С. 28–40.

Зміст: Мій король; До погідності; Паяц; Мої статуї; Спів у лабіринті: (Уривки); Ессе Ното; Хай спочине в бунті.

Ж68114

716. Поезії / З фр. пер. В. Коптілов, О. Жупанський // Всесвіт. – 2000. – № 11/12. – С. 56–63.

Зміст: Доба ясновидців; Огида чи це вже наближення Смерти?; А ти, коли ти прийдеш?; Гра зі звуками / Пер. В. Коптілов; «Кремезні, короткоголові, дрібуляють...»; Небо сперматозоїда; У кожного свої дрібні турботи; Як я вас бачу; Моє життя; Моє життя зупинилося; Кат; Спочинок у лихові; Старість; Уночі; Лист / Пер. О. Жупанський.

Жс27966

717. Моя кров; Старість; «Я плюю на своє життя...» // Вечорова гармонія: Французька поезія у перекладі Івана Петровція. – Ужгород, 2004. – С. 154.

Ва658437

718. Айсберги: [Вірш] / З фр. пер. Г. Венграновська // Всесвіт. – 1968. – № 3. – С. 102. – (З сучас. фр. поезії).

Жс27966

719. Спочинок у біді: [Вірш] / Пер. з фр. І. Світличний; Передм. Г. Кочура // Дніпро. – 1969. – № 9. – С. 129, 132. – (Із світ. л-ри).

Ж22466

Про нього

720. Коптілов В. Поезія музики і мовчання // Всесвіт. – 2000. – № 11/12. – С. 63–65.

Жс27966

721. Луків Т. «Внутрішній простір» Анрі Мішо // Демократ. Україна. – 2005. – 1 квіт. – С. 10.

722. Наливайко Д. Горизонти і міражі французької поезії кінця ХІХ – ХХ століть // Всесвіт. – 1999. – № 3. – С. 95–105.

Про А. Мішо. – С. 105.

Жс27966

723. Наливайко Д. Панорама французької поезії від Аполлінера до Превера // Вікно в світ. – 2000. – № 1. – С. 113–129.

Про А. Мішо. – С. 128.

Ж16112

724. [Про книгу А. Мішо «Внутрішній простір»] // Художня література. Критика. Літературознавство (2001): Рек. бібліогр. покажч. / Авт.-укладач С. М. Остапенко; Відп. ред. В. О. Кононенко; Нац. парлам. б-ка України. – К., 2002. – С. 55.

Ж68144

Муасс Шарль
Moisse Charles
(1910 –)

725. «Де мир, життя й любов, там злу немає місця!...»: [Вірш] // Всесвіт. – 1984. – № 12. – 2 с. обкл.

Жс27966

Намюр Ів
Natuir Yves
(1952 –)

726. [Поезії / З фр. пер. Р. Бабовал] // Світо-вид. – 1995. – № 3. – С. 23–31.

Зміст: «На крайнім дні криниці...»; «Раптом...»; Для *Fernand Verhesen*: «Чи годиться розказувати...»; «Бути тут...»; «Хтось ходить...»; «Те...»; «Тріщини дерева...»; «Де ж перебувати...»; «Чи можеш говорити про смерть...» («Фрагмент незавершеної», *Les Eperonniers*, 1992); «Янгол там стояв...»; «Здається насправді...»;

«Скільки часу...»; «Де б мені учути пісню Джерела?...»; «Настане день...»; «Можливо, що колись...»; «Ось...»; «Хто міг би справді почути...»; «Раптом...»; «Неможливо було б у бажанні...»; «Неможливе є житлом...»; «Тиша...»; «Іди...» (*«Книга семи воріт», Lettres vives, 1994*).

Ж68114

Нельо Жіль (справж.: Вандеркуальден Жільбер)

Nélod Gilles

(1922 –)

727. **Майстер**: Новела / З фр. пер. В. Борсук // Всесвіт. – 1994. – № 11/12. – С. 79–94. – Відом. про авт.: с. 79. – Авт. у тексті: Жіль Нело.

Жс27966

Нотомб Амелі

Nothomb Amélie

(1967 –)

728. **Саботаж кохання**: [Роман] / Пер. з фр. Л. Федорової; Ред. О. Шарварка. – К.: PORT-ROYAL, 2004. – 144 с. – (Лауреати літ. премій). – Відом. про авт.: с. [141].

АО266354

Про неї

729. **Мілованова В. В.** Сучасна зарубіжна література (кінець ХХ – початок ХХІ століття). Ч. 1: Навч. посіб. / Сумський держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2005. – 143 с.

Амелі Нотомб. – С. 67–68.

В349378

Див. також № 67

Сценічні постановки творів А. Нотомб

Вистава «Косметика ворога» поставлена за романом А. Нотомб «Косметика ворога», – спільний проект московських театрів «Сатирикон» та імені О. Пушкіна

730. **Вратарьова І.** «Частица черта...» // День. – 2006. – 7 лют. – С. 2.

Два художні керівники Костянтин Райкін (художній керівник театру «Сатирикон») та Роман Козак (художній керівник Театру ім. Пушкіна) показали киянам виставу «Косметика ворога» у постановці Романа Козака.

731. «Косметика ворога» // День. – 2006. – 3 лют. – С. 19.

732. **Олтаржевська Л.** Скажи мені, хто твоя совість...: Костянтин Райкін та Роман Козак показали в Києві виставу «Косметика ворога» // Україна молода. – 2006. – 8 лют. – С. 9.

733. Печерська Л. «Диявольська» привабливість Костянтина Райкіна // Україна і світ. – 2006. – 3–9 лют. – С. 9.

Пер'є Оділон-Жан
Périer Odilon-Jean
(1901–1928)

734. Поезії / З фр. пер. та післямова «Партія в шахи зі смертю» Є. Кононенко // Всесвіт. – 1995. – № 2. – С. 71–75.

Зміст: «На грані, на межі...»; Лихо мос; Пісня вулиць; Просто неба; Жити жити; Хвора молодість; «Та хто вони такі...».

Жс27966

735. [Поезії] / Пер. Є. Кононенко // Радосинь. – 2006. – № 5/6. – С. 2. – Відом. про авт.: с. 2.

Зміст: «На грані, на межі...»; Пісня вулиць; Жити жити; Хвора молодість.

Ж68619

736. Хвора молодість / Пер. Є. Кононенко // Радосинь. – 2007. – Вип. 33. – С. 17.

Ж68619

Роденбах Жорж
Rodenbach Georges
(1855–1898)

737. В провінції: [Вірш] / Пер. Ю. Липа // Літ.-наук. вістник. – 1927. – Т. 92, кн. 4. – С. 359.

738. В провінції: [Вірш] / Пер. Ю. Липа // Визвол. шлях. – 1954. – Кн. 11. – С. 96.
Ж15065

739. В провінції: [Вірш] // Липа Ю. Поезія / Упоряд. С. Маланюк. – Торонто, 1967. – С. 243. – Друк. за ЛІНВ, 1927, кн. 4. Перед текстом зазначено: Жорж Роденбах (Georges Rodenbach), 1855–1898, французькомовний флямандський письменник-символіст. Постійною майже темою його творів було рідне місто Брюгге (напр. Bruges la morte).

740. Те саме // Липа Ю. Твори: В 10 т. – Львів, 2005. – Т. 1: Поетичні твори. – С. 465.

A123144/1

741. Вечірня ніжність: [Вірш] / Пер. М. Драй-Хмара // Драй-Хмара М. Вибране: (Поезії та переклади). – К., 1969. – С. 274.

Ао189992

742. Те саме // Драй-Хмара М. Вибране. – К., 1989. – С. 338.

Ао250379

743. Любовна літанія: [Вірш] / Пер. І. Франко // Літ.-наук. вістник. – 1902. – Т. 19, кн. 9. – С. 254.

Ж21214

744. Любовна літанія: [Вірш] / Пер. І. Франко // Франко І. Твори. – Х., 1929. – Т. 27. – С. 138.

Ар 813/XXVII

745. Те саме // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1978. – Т. 12. – С. 332. – Прим. про авт.: с. 711.

В326920/12

746. Мертвий Брюге: Роман / Пер. В. К.-М. [В. Каліхевич-Меженко]. – К.: Спілка, 1922. – 120 с. – (Б-ка «Спілки»; № 5. Сер. красного письменства).

AU369

Рец.: Коцюба Г. Мертвий Брюге // Книга. – 1923. – Ч. 1. – С. 49–50.

747. «Так, місто вмерло...»: [Вірш] // Сузір'я французької поезії: Антологія / Пер. і переспіви М. Терещенка. – К., 1971. – Т. 2. – С. 269. – Відом. про авт.: с. 268.

В321076/2

748. Чари минулого: [Вірш] / З фр. пер. І. Франко // Літ.-наук. вістник. – 1899. – Т. 6, кн. 4. – С. 116.

Ж21214

749. Те саме // Франко І. Твори. – Х., 1929. – Т. 27. – С. 137.

Ар 813/XXVII

750. Те саме // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1978. – Т. 12. – С. 331. – Прим.: с. 711.

В326920/12

751. Чари минулого / Пер. І. Франко // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі [Антологія] / Упоряд. М. Н. Москаленко. – К., 1995. – С.321.

Ва564021

Про нього

752. Кравець Я. Бельгійський письменник Жорж Роденбах в інтерпретації Івана Франка // Іван Франко – письменник, мислитель, громадянин: Матеріали Міжнар. наук. конф. (Львів, 25–27 верес. 1996 р.). – Львів, 1998. – С. 820–824.

Ва585046

753. **Набитович І.** Леонід Мосендз – лицар святого Грааля: Творчість письменника в контексті європейської літератури. – Дрогобич: Відродження, 2001. – 220 с.

Ймовірний вплив роману Ж. Роденбаха «Мертвий Брюгге» на створення Л. Мосендзом поеми «Вічний корабель». – С. 101–102.

Ва613727

754. **Наливайко Д. С.** Роденбах (Rodenbach) Жорж // Українська радянська енциклопедія. – 2-ге вид. – К., 1983. – Т. 9. – С. 419.

В 328608/9

755. **Паляниця Х. В.** Переклади І. Франка із французьких поетів // Укр. літературознавство. – Львів, 1980. – Вип. 34. – С. 107–115.

Про переклади поезій Ж. Роденбаха. – С. 113, 114.

Ж 29694

756. **Роденбах (Rodenbach) Жорж** // Український радянський енциклопедичний словник: В 3 т. – К., 1968. – Т. 3. – С. 152.

В315879/3

757. **Роденбах (Rodenbach) Жорж** // Український радянський енциклопедичний словник: В 3 т. – 2-ге вид. – К., 1987. – Т. 3. – С. 110.

В334254/3

758. **Филипович П. П.** Лірика Максима Рильського // Книгарь. – 1919. – Чис. 22 (черв.). – Стб. 1447–1454. – Рец. на кн.: Рильський М. Під осінніми зорями: Лірики книжка друга, 1910–1918. – К., 1918.

Про образи у творах Ж. Роденбаха. – Стб. 1453.

Ж6124

759. Те саме // Филипович П. П. Літературно-критичні статті. – К., 1991. – С. 219–225.

Про образи у творах Ж. Роденбаха. – С. 223–224.

Ва535953

760. [Франко І.] Жорж Роденбах: [Некролог] // Літ.-наук. вістник. – 1899. – Т. 5, кн. 1. – С. 67. – Підп.: І. Ф.

Ж21214

761. Те саме // Франко І. Зібрання творів: В 50 т. – К., 1981. – Т. 31. – С. 377. – Прим.: с. 561.

В326920/31

Див. також № 2, 3, 23, 27, 29, 33, 41, 46, 47, 51, 52, 55, 56, 61–65, 71–75.

Роні – псевдонім письменників-братів Боексів: Жозефа і Жюстена, які до 1909 р. писали разом, пізніше – парізно, під псевдонімами Роні-Старший та Роні-Молодший

762. **Вамірег:** Повість з часів кам'яного віку / Пер. В. Сергієнко. – Х.; К.: Книгоспілка, 1925. – 175 с.: іл. – Авт. у тексті: Роні Ж.

AU3155

Рец.: Біленко П. [Рецензія] // *Червоний шлях*. – 1925. – № 5. – С. 214–216.

Роні-Старший Жозеф
Rosny aîné Joseph (справж.: Joseph-Henri-Honoré Voëx)
(1856–1940)

763. **Вибрані твори** / Пер. з фр. С. Касяненко. – [Х.]: Держ. вид-во України, 1928. – Авт. у тексті: Роні Старший Ж.-А.

Т. 1. По огонь (La guette du feu): Роман з передісторичних часів. – 270 с.: портр.

Т. 2. На нові землі (Le félin géant): Роман з передісторичних часів. – 237 с.

AU5644/1, 2

Рец.: Державин В. [Рецензія] // *Червоний шлях*. – 1928. – № 8. – С. 202–204.

764. **По вогонь; Печерний лев:** Повісті: Пер. з фр. – К.: Молодь, 1979. – 280 с.: іл. – (Сер. «Компас»: Подорожі. Пригоди. Фантастика). – Авт. у тексті: Роні Жозеф.

Зміст: По вогонь. – С. 5–144 [Текст друкується за вид.: Роні Ж. *Боротьба за вогонь:* Роман з передісторичних часів. – К., 1957]; Печерний лев / Пер. А. Перепаді. – С. 145–279.

Va338126

Боротьба за вогонь див. По вогонь

765. **Етруське кохання:** (Дві коханки): [Роман] / [Авт. передм. «Роні-старший і його повість «Етруське кохання» Ф. Якубовський]. – [Х.]: Держ. вид-во України, 1928. – 143 с. – Авт. у тексті: Роні-Старший.

AU6338

766. **Зореплавці** (Les navigateurs de l'infini): Роман / Пер. В. Щербаненка; Передм. В. Державіна. – Х.: Держ. вид-во України, 1930. – 111 с. – Авт. у тексті: Роні-Старший Ж.

Ap1396

767. **Кінець людства = La mort de la terre:** [Повість] / З фр. мови пер. А. Касяненко. – Х.: Держ. вид-во України, 1930. – 104 с. – Авт. у тексті: Роні-Старший Ж.

AU8241

768. **На нові землі** = Le félin géant: Роман з передісторичних часів / Пер. з фр. Є. Касяненко; Худож. О. Довгаль. – Х.; Одеса: Дитвидав ЦК ЛКСМУ, 1936. – 151 с.: іл. – Авт. у тексті: Роні-Старший Ж. А.

Арх. 1936/P-713

769. **На нові землі**: [Роман] / Пер. з фр. за ред. Б. Баєва; Мал. Н. Драгунова; Передм. І. Г. Шовкопляса. – К.: Дитвидав УРСР, 1959. – 166 с.: іл. – Авт. у тексті: Роні Ж.

Арх.1959/P-713

770. **Печерний лев**: Повість / Пер. з фр. А. Перепаді; Іл. Л. Дурасова; Обкладинка О. Литвінова. – К.: Школа, 2006. – 202 с.: іл. – (Світ неймовірних пригод).

ВА672343

Див. також № 764.

771. **По огонь** = (La guèrre du feu): Роман з часів передісторії / Пер. з фр. і авт. вступ. ст. [«Брати Роні»] зладив Остап Нитка [Є. Касяненко]. – К.: Видавн. Т-во «Криниця», 1918. – VIII, 220 с. – (Світова Б-ка; Ч. 2). – Авт. у тексті: Роні-Старший Ж.-А.

На четвертій сторінці обкладинки – інформація про підготовку до друку у серії «Світова Бібліотека» книги Роні-Старшого «Кінець світу».

AU883

Рец.: Стебницький П. [Рецензія] // Книгарь. – 1919. – Чис. 18. – Стб. 1138–1140.

772. **По огонь**: Роман з передісторичних часів / Пер. з фр. Є. Касяненко; Худож. оформ. О. Довгаль. – Х.; Одеса: Дитвидав, 1935. – 192 с. – Авт. у тексті: Роні Ж. (Старший).

В187142

773. **Боротьба за вогонь**: Роман з передісторичних часів / Пер. з фр. за ред. М. Гайдая; Мал. М. Вишеславцева; [Передм. вид-ва]. – К.: Дитвидав УРСР, 1957. – 178, [3] с. – Авт. у тексті: Роні-Старший Ж.

Порівняння тексту перекладу з виданням «По огонь» 1935 р. дозволяє стверджувати, що запозичено переклад Є. Касяненка.

Арх. 1957/ P-713

774. **Боротьба за вогонь**: Роман: Пер. з фр. / Іл. М. Вишеславцева; Обкладинка О. Литвінова. – К.: Школа, 2006. – 224 с.: іл. – (Світ неймовірних пригод). – Текст друкується за вид.: Роні Ж. По вогонь; Печерний лев. – К., 1979.

Ва670654

Див. також № 764.

775. **Тасмича сила** = La force mystérieuse: Фантаст. роман / Пер. з фр. за ред. О. Д. Соболева. – [Х.]: Держ. вид-во України, 1929. – 171 с. – Авт. у тексті: Роні Старший. – Титул. аркуш парал. фр.

ВU12648

776. **Червона хвиля**: [Роман] / Пер. А. Волковича. – [Х.]: Держ. вид-во України, 1928. – 458 с. – Авт. у тексті: Роні Старший.
ВU11800; В200759

* * *

777. **Вечір в «Кафе де Парі»**: [Оповідання] / Пер. А. Сивий // Неділя. – 1934. – 19 серп. (ч. 32).

Про нього

778. **Роні Старший** (Rosny-aîné; псевд. Жозефа Бекса) // Українська радянська енциклопедія. – К., 1963. – Т. 12. – С. 322–323.
В306670/12

Див. також № 36, 53, 54.

Роні-Молодший Жюстен
Rosny jeune Justin (справж.: Séraphin Justin François Voëx)
(1859–1948)

779. **Клер Тесель**: Жінка-адвокат = Claire Tétel: Avocat à la cour: Роман / Пер. з фр. Т. Алексеев. – Х.; К.: Книгоспілка, 1930. – 160 с. – (Б-ка для всіх). – Авт. у тексті: Ж.-Г. Роні Молодший.

AU85926

Див. також № 762.

Сіменон Жорж
Simenon Georges
(1903–1989)

780. **Замах на бродягу**: Романи та повісті / Пер. з фр. та післямова М. Мещеряка. – К.: Дніпро, 1968. – 382 с.: іл.

Зміст: Замах на бродягу: Роман; Гнів Мегре: Роман; Комісарова люлька: Повість; Так бідаків не вбивають: Повість; Невдача комісара Мегре: Роман.

Ва64920

781. **Клуб «100 ключів»**: Романи / Пер. з фр. М. Мещеряк; Худож. І. М. Гаврилюк. – К.: Молодь, 1981. – 333 с.

Зміст: Жовтий «Ягуар»; Мегре і старенька пані; Клуб «100 ключів».

Ва370795

782. **Справа Сен-Ф'якрів**: Романи / Післямова А. Кисіля. – К.: Рад. письменник, 1969. – 360 с.: іл.

Зміст: Справа Сен-Ф'якрів; Порт у тумані / Пер. А. Кисіль; Тюрма / Пер. І. Гречанівський.

Ва102903

783. **Брати Ріко**: Роман / Пер. з фр. та післяслово А. Кисіля. – К.: Держлітвидав УРСР, 1962. – 167 с.

Арх1962/С-371

784. **Мегре в «Пікретсі»**: Роман / Пер. з фр. П. Воробйова. – К.: Скарбниця, 1991. – 201 с. – (Фр. детектив).

Ао255914

* * *

785. [Новели] / З фр. пер. О. Дроздовський // Прапор. – 1988. – № 2. – С. 111–136. Зміст: Пригода на «Лотарінгії»; Невідомий на ім'я «Поноль»; Шлюз № 14; Неймовірна смерть.

Ж26911

* * *

786. **Бомба в «Асторії»**: [Новела] // Молода гвардія. – 1967. – 9 квіт.

787. **Брати Ріко**: Роман / З фр. пер. А. Кисіль; Мал. А. Жуковського // Всесвіт. – 1961. – № 8. – С. 3–57: іл.

Жс27966

788. **Відкладений аукціон**: [Оповідання] / Пер. О. Піскун; Передм. ред. // Молодь України. – 1984. – 19, 21 серп. – С. 3–4.

789. **Ж-7**: [Новела] / З фр. пер. О. Дроздовський; Передм. ред. // Україна. – 1987. – № 38. – С. 13–14.

Жс22447

790. **Жовтий «Ягуар»**: Роман / З фр. пер. М. Мещеряк; Мал. С. Лівшиц // Прапор. – 1969. – № 9. – С. 82–103; № 10. – С. 84–101; № 11. – С. 93–105.

Ж26911

791. **Загибель траулера «Катерина»**: [Новела] / З фр. пер. О. Дроздовський // Україна. – 1987. – № 39. – С. 17–18.

Жс22447

792. **Замах на бродягу**: Роман / Пер. з фр. М. Мещеряка // Вітчизна. – 1965. – № 2. – С. 95–154. – (У світі образів і книг). – Відом. про авт.: с. 95.

Ж22465

793. **Зникнення Одилії**: Повість / З фр. пер. О. Рушак // Французький детектив: Романи, повісті / Упоряд. Л. А. Сремєєв. – К., 1990. – С. 317–382.

Ва520883

794. **Золота табакерка**: Оповідання // Молодь України. – 1964. – 17 груд. Заклучне оповідання у серії новел «Тринадцять таємниць».

795. **Клуб «100 ключів»:** Роман / З фр. пер. М. Мещеряк; Мал. Ю. Шейніса // Дніпро. – 1968. – № 5. – С. 102–120; № 6. – С. 119–132; № 7. – С. 130–145; № 8. – С. 100–125.

Ж22466

796. **Люди навпроти:** Роман / З фр. пер. К. Майстренко; Мал. С. Коштелянчука // Всесвіт. – 1991. – № 4. – С. 53–118: іл.

Жс27966

797. **Людина з Лондона:** Пригод. повість / Пер. з фр. П. Воробйов; Мал. В. Гринька // Україна. – 1975. – № 34. – С. 18–20; № 35. – С. 17–19; № 37. – С. 18–19; № 38. – С. 20–22; № 39. – С. 20–22; № 40. – С. 18–19.

Жс22447

798. **Людина з Лондона:** [Уривок] / Пер. з фр. Л. і П. Воробйових // Київ. правда. – 1991. – 5–7, 12–16, 19–23, 26–29 листоп.; 3–5, 7 груд.

799. **Маленький жарт інспектора Мегре:** Повість / З рос. пер. В. Данилишин, В. Сумний // Корчагінець. – 1968. – 12, 14, 17, 19, 21, 28 груд.; 1969. – 4, 9, 11, 14 січ.

800. **Мегре в міністра:** Роман / З фр. пер. П. Соколовський; Мал. В. Крижанівського // Всесвіт. – 1967. – № 3. – С. 85–105; № 4. – С. 106–141.

Жс27966

801. **Мегре в нічному кабаре:** Роман / Пер. з фр. П. Воробйова; Передм. ред. // Київ. правда. – 1991. – 25–29 черв., 2, 3, 5, 6, 9–14, 18–20, 23, 24, 26, 27, 30, 31 лип., 1–3, 6–8 серп.

802. **Мегре лаштус пастку:** Пригод. повість / Пер. з фр. А. Кисіль; Мал. В. Гринька // Україна. – 1973. – № 2. – С. 18–19; № 3. – С. 16–17; № 4. – С. 18–19; № 5. – С. 20–21; № 6. – С. 18–19; № 7. – С. 20–21; № 8. – С. 18–19; № 9. – С. 22–23; № 10. – С. 18–19; № 11. – С. 22–23; № 12. – С. 22–23. – Відом. про авт.: № 2. – С. 18.

Жс22447

803. **Мегре та інспектор-невдаха:** Урив. з повісті / З фр. пер. М. Мещеряк // Запоріж. правда. – 1983. – 23 жовт.

804. **Мегре та інспектор Невдаха:** Повість / З фр. пер. М. Мещеряк // Прапор. – 1985. – № 1. – С. 101–124. – С.4.

Ж26911

805. **Мегре у Віші:** Роман / Пер. з фр. К. Добролюбської // Комсомол. іскра. – 1970. – 10, 13, 15, 20, 22, 24, 27, 31 січ., 3, 5, 7, 10, 12, 14, 17, 19, 24 лют.

806. **Набридливий клієнт:** Повість / З фр. пер. Е. Климчук, В. Івченко // Прапор. – 1976. – № 12. – С. 58–64; 1977. – № 1. – С. 63–70.

Ж26911

807. **Невдача комісара Мегре:** Роман / З фр. пер. М. Мещеряк; Мал. М. Литвина // Прапор. – 1963. – № 5. – С. 84–103; № 6. – С. 89–101; № 7. – С. 96–105; № 8. – С. 98–107.

Ж26911

808. **Невідомий на ім'я «Пополь»:** [Новела] / З фр. пер. О. Дроздовський // Комсомол. гарт. – 1986. – 13 листоп.

809. **Неймовірна смерть:** [Новела] / З фр. пер. О. Дроздовський // Комсомол. гарт. – 1986. – 4 верес.

810. Те саме // Молода гвардія. – 1986. – 16 листоп.

811. **Пасажир з «Поляріса»:** [Повість] / Скор. пер. з фр. О. Рушака; Іл. С. Святченка // Ранок. – 1987. – № 8. – С. 18–21; № 9. – С. 20–22; № 10. – С. 18–21.

Жс26664

812. **Пастка Мегре:** [Роман] / З фр. пер. М. Мещеряк; Передм. ред. // Наука і сусп.-во. – 1968. – № 1. – С. 40–49; № 2. – С. 42–47; № 3. – С. 50–57; № 4. – С. 32–41, 55–58; № 5. – С. 48–54; № 6. – С. 42–53.

Ж26494

813. **Порт у тумані:** Пригод. роман / Пер. з фр. А. Кисіль; Мал. В. Гринька // Україна. – 1969. – № 1. – С. 16–17; № 2. – С. 16–17; № 3. – С. 16–17; № 5. – С. 18–20; № 6. – С. 16–18; № 7. – С. 19–21; № 8. – С. 16–17; № 9. – С. 14–16; № 10. – С. 14–16; № 11. – С. 16–18; № 12. – С. 14–16.

Жс22447

814. **Пригоди церковного служки:** Оповідання / Пер. з фр. М. Мещеряк; Мал. М. Дахна // Ранок. – 1967. – № 8. – С. 21–23; № 9. – С. 22–23.

Жс26664

815. **Сейф з трьома ключами:** [Новела] // Молода гвардія. – 1967. – 8 січ.

816. **Сім хрестиків інспектора Лекера:** [Повість] // Молода гвардія. – 1966. – 18, 20, 23, 25, 27, 30 листоп.; 2, 7, 9, 11 груд.

817. **Справа Лефрансуа:** [Новела] / З фр. пер. та авт. передм. О. Дроздовський // Комсомол. гарт. – 1986. – 5, 7 серп.

Одна з новел зі збірника «Справа Лефрансуа».

818. Те саме // Комсомол. плем'я. – 1986. – 27 верес.

819. Те саме // Культура і життя. – 1986. – 12, 19 жовт.

820. **Справа Сен-Ф'якрів**: Роман / З фр. пер. А. Кисіль; Мал. П. Костюченка // Всесвіт. – 1968. – № 10. – С. 10–56: іл. – Відом. про авт.: с. 1.

Жс27966

821. **Торги при свічах**: Зарубіж. новела // Заклик. – 1984. – № 2. – С. 16–20. – Відом. про авт.: с. 16.

Жс29320

822. **Хто ж убив Луї?..**: Урив. з роману / [Пер. А. Перепадя] // Молодь України. – 1965. – 13 берез. – Текст надано журналом «Зміна», в якому представлено повний переклад твору.

823. **Хто убив Луї?**: [Роман] / Пер. з фр. та авт. передм. А. Перепадя; Мал. А. Паливоди, І. Семенюка // Зміна. – 1965. – № 4. – С. 20–23; № 5. – С. 18–21; № 6. – С. 20–23; № 7. – С. 15, 21; № 8. – С. 20–23.

Жс26664

824. **Хто убив Луї?**: Повість / З фр. пер. А. Перепадя // Французький детектив: Романи, повісті / Упоряд. Л. А. Єремєєв. – К., 1990. – С. 269–316.

Ва520883

825. **Шлюз № 14**: [Новела] / З фр. пер. О. Дроздовський // Комсомол. гарт. – 1986. – 1 листоп.

826. **Шторм над Ламаншем** / Пер. з фр. В. Шовкуна // Французька детективна новела. – Львів, 2005. – С. 175–213.

Ао266897

Про нього

827. **Сіменон Ж.** Віч-на-віч із Троцьким / З італ. пер. Ю. Педан // Всесвіт. – 2003. – № 9/10. – С. 149–150. – Відом. про авт.: с. 146. – Переклад здійснено за італ. джерелом «Parigi[s] soir», Juillet, 1933.

Жс27966

828. **Сіменон Ж.** Коли я був старим: [Фрагм. з автобіогр. кн.] / З фр. пер. Я. Собко // Всесвіт. – 1973. – № 3. – С. 175–185.

Жс27966

829. **Алявуан Б.** Жорж Сіменон (1903–1989) // Алхімія слова живого: Фр. роман 1945–2000 рр. / Автор-упоряд. В. І. Фесенко. – К., 2005. – С. 122–126.

Ва668300

830. **Васильєва Е., Пернат'єв Ю.** Жорж Сіменон // Васильєва Е., Пернат'єв Ю. 100 знаменитих писателів. – Х., 2004. – С. 350–355.

Ва648091

831. Дроздовский А. Предисловие // Сименон Ж. 13 тайн: Новеллы. – К., 1991. – С. 3–4.

Ва530313

832. Єгоров П., Лопатін Ю. В гостях у Жоржа Сіменона // Культура і життя. – 1978. – 18 трав.

833. Жорж Сіменон диктує // Всесвіт. – 1981. – № 8. – С. 225. – (Розмаїтості).

Про вихід книги «Коли настають холоди» та підготовку до видання спогадів і перших творів, які Ж. Сіменон підписував псевдонімами.

Жс27966

834. Зварыч В. З. Жорж Сименон (1903 – 1989) // Литература: Учеб. для 11 кл. шк. с рус. языком обучения. – К., 2002. – Ч. 2: Зарубежная литература / Под ред. М. И. Борецкого. – С. 273–281.

Зміст: [Биография и творчество]; Детективные романы о комиссаре Мегрэ; Образ комиссара Мегрэ.

В343813/2

835. Кисіль А. Сіменон і його романи // Всесвіт. – 1969. – № 6. – С. 123–127.

Жс27966

836. Кошенко А. М., Капельгородская Н. М. Жорж Сименон // Кошенко А. М., Капельгородская Н. М. Зарубежный детектив: Энцикл. – К., 1994. – С. 338–345.

Ва556163

837. Кравець Я. Сіменон Жорж // Світова історія. ХХ століття: Енциклопед. слов. – Львів, 2008. – С. 734.

838. Кручик И. Мэтр «таинственного жанра» // Сименон Ж. Мегрэ и другие. – К., 1990. – С. 3–4.

Ва516911

839. Кручик І. Метр таємничого жанру (Жорж Сименон і перебудова) // Кручик І. Жага художнього тексту: Рецензії, есеї, інтерв'ю. – К., 1996. – С. 41–44.

Ва572347, Ва569462

840. Кузнецов Ю., Иванов О. Детектив: занепад чи розквіт? // Всесвіт. – 1990. – № 10. – С. 155–163.

Про психологічний детектив Ж. Сіменона. – С. 158–159.

Жс27966

841. Легенди про Сіменона: [За «Le Figaro»] // Уряд. кур'єр. – 2003. – 28 берез. – С. 7.

842. **Матвійчук А.** Великий інвестигатор // Комсомол. зірка. – 1990. – 11 серп. – Рец. на кн.: Сименон Ж. Мегрэ и другие. – К., 1990. – 397 с.
843. **Модестова Н. А.** Комиссар Мегрэ и его автор: (Социал.-психол. детектив Ж. Сименона). – К.: Изд-во Киев. ун-та, 1973. – 181 с.
Содерж.: От автора; У истоков творчества (Автобиографические романы Ж. Сименона); Комиссар Мегрэ, или Жорж Сименон и буржуазная юстиция.
Ва214353
Рец.: Пащенко В. Дослідження про комісара Мегре // Всесвіт. – 1974. – № 1. – С. 176–178.
844. **Модестова Н. А.** Комиссар Мегрэ и его автор: Социал.-психол. детектив Ж. Сименона. – 2-е изд., дополн. – К.: Изд-во при Киев. ун-те, 1990. – 248 с. – Библиогр.: с. 237–243.
Содерж.: Вместо предисловия; У истоков творчества (Автобиографические романы Ж. Сименона); Комиссар Мегрэ, или Жорж Сименон и буржуазная юстиция; Список использованной литературы.
Ао251680
845. **Назарец В.** «И сказал По: да будет детектив»...: О новом взгляде на жанр, в основе которого утверждение о том, что его произведения не «чтиво», а эстетически полноценное явление литературы // Відродження: Мови, Літератури, Історія народів України в національних школах. – 1993. – № 8. – С. 33–39; № 9. – С. 62–67.
Про Ж. Сіменона. – С. 38–39, 62, 65.
Ж14102
846. **Орлов В. В.** Textoобразующая функция числительного (на материале романа Ж. Сименона «Повешенный из Сен-Фольена») // Східнослов'янська філологія. – Горлівка, 2006. – Вип. 8: Мовознавство. – С. 170–177.
Ж72508/мовознавство
847. **Пинская Т.** Любимая женщина Сименона: Демонжо Милен // Натали. – 2002. – № 11. – С. 133–138.
Актриса Мілен Демонжо була дружиною письменникового сина Марка.
Ж14740
848. **Порицький Л.** «Я – романист, а не письменник взагалі...»: До 100-річчя від дня народж. Жоржа Сіменона // Дзеркало тижня. – 2003. – 15–21 лют. – С. 13.
849. **Сіменонова спадщина** // Всесвіт. – 1991. – № 4. – С. 118–120.
Жс27966
850. **Творчість, невичерпна, як океан: До 100-річчя від дня народження Жоржа Сіменона** // Знаменні дати: Календар-2003. – К., 2003. – С. 32–34.
Ж70565

851. **Тема роману – самотійність:** [Роман Ж. Сіменона «Мужчина з собачкою»] // Всесвіт. – 1964. – № 9. – С. 119–120. – (Життя мистецтв).

Жс27966

852. **Ткаченко А. О.** Синонимы и перевод: (На матеріалі синоним. рядов travailler, mourir в произведениях Ж. Сіменона и Б. Клавеля) // Теория и практика перевода. – К., 1986. – Вып. 13. – С. 144–149.

Ж66273

853. **Три тижні з Жоржем Сіменом** // Всесвіт. – 1967. – № 9. – С. 150, портр. – (Життя мистецтв).

Про перебування кореспондента журналу «Польський огляд» Богуслава Панека у Ж. Сіменона в Швейцарії.

Жс27966

854. **Фесенко В.** Молодіжна контркультура і паралітература // Алхімія слова живого: Фр. роман 1945–2000 рр. / Автор-упоряд. В. І. Фесенко. – К., 2005. – С. 107–110.

Про Ж. Сіменона. – С. 110.

Ва668300

855. **Філіпчук П.** Розбереться тільки Мегре // Голос України. – 2003. – 13 лют. – С. 20. До 100-річчя з дня народження Ж. Сіменона.

856. **Фомін С.** Сіменон, Жорж // Зарубіжні письменники: Енциклопед. довід.: В 2 т. – Тернопіль, 2006. – Т. 2: Л – Я. – С. 523–525.

В348884/2

857. **Шрайбер Э. Л.** Адвокат человеческих судеб // Сіменон Ж. Мой друг Мегрэ: Романы. – Одесса, 1989. – С. 317–324.

Ва500152

858. То же // Сіменон Ж. Порт туманов: Морские романы. – Одесса, 1991. – С. 445–455.

Ва529283

Жорж Сіменон і Одеса

859. **Гаврилов Ю.** Жорж Сіменон, шанувальник Одеси // Одес. вісті. – 2003. – 24 квіт. – С. 4.

Про конференцію та виставку, присвячені 100-річчю від дня народження Ж. Сіменона.

860. **Козовая Л.** Жорж Сіменон искал в Одессе... «обнаженного человека» // Правда Украины. – 2003. – 3–9 июля. – С. 24: фото.

861. Левит А. Бывая в Одессе, «отец» комиссара Мегрэ Жорж Сименон оказывался под «колпаком» чекистов // Факты и комментарии. – 2003. – 11 июля. – С. 23.

862. Полторацкая А. Н. Жорж Сименон – поклонник Одессы // Дом князя Гагарина: Сб. науч. ст. и публ. – Одесса, 2004. – Вып. 3, ч. 2. – С. 301–313.
В347321

863. Разгонов Д. По Одессе гуляют потомки «Комиссара Мегрэ» // 2000. – 2003. – 22–28 авг. – С. В8.

Про конференцію та виставку, присвячені 100-річчю від дня народження Ж. Сіменона, та про його перебування в Одесі.

864. Феденев Р. Одесское приключение Жоржа Сименона // Пассаж. – Одесса, 2004. – Май. – С. 62–63: фото.
Ж15153

865. Феденьов Р. Одеська пригода Жоржа Сіменона // Одес. вісті. – 2006. – 27 трав.

Стецик Ірен
Stecyk Irène
(1937 –)

866. Мазепа, гетьман України: Розд. з роману / З фр. пер. Г. Філіпчук // Молодь України. – 1991. – 21 верес.

867. Мазепа, гетьман України: Роман / З фр. пер. Г. Філіпчук // Всесвіт. – 1992. – № 1/2. – С. 3, 5–82. – Відом. про авт. і пер.: с. 82.
Жс27966

Про неї

868. Сергійчук В. Заради всієї України // Всесвіт. – 1992. – № 1/2. – С. 90–95.
Про роман І. Стецик «Мазепа, гетьман України». – С. 95.
Жс27966

868а. Ющенко Л. Образ козака в українській та зарубіжній літературі (на матеріалі історичних творів Л. Костенко, В. Кулаковського, Ірен Стецик) // Українська література в контексті світової: теоретичний, методичний і перекладацький аспекти: Зб. пр. всеукр. наук.-практ. конф., 17–18 квіт. 2007 р. – Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Черкаси, 2007. – С. 166–170.

Про роман І. Стецик «Мазепа, гетьман України».

Див. також № 24, 1164–1171.

Тесса Франсіс
Tessa Francis
(1935 –)

869. [Поезії] / З фр. пер. О. Жупанський // Всесвіт. – 1999. – № 4. – С. 4. – (Із сучасної бельгійської поезії). – Відом. про авт.: с. 4.

Зміст: «Гуман оголений так само як слова...»; «Будь-яка схожість...»; «Так падає птах...»; «Жити в тобі як прозора...»; «Поверніть мені мою землю безплідну мій рід...»; «слово – то місцина...».

Жс27966

Тусейль Жан
Tousseul Jean
(1890–1944)

870. Кузьміч В. Бельгійський Уптон Сінклер – Жан Тусейль // Молодняк. – 1927. – № 3. – С. 99–103: портр. – У ред. прим. зазначено: «В чергових числах нашого журналу маємо дати кілька перекладів творів західно-європейських письменників, зокрема Жана Тусейля».

Ж21267

Туссен Жан-Філіпп
Toussaint Jean-Philippe
(1957 –)

871. Бессар-Банкі О. Жан-Філіпп Туссен (нар. 1957 р.) // Алхімія слова живого: Фр. роман 1945–2000 рр. / Автор-упоряд. В. І. Фесенко. – К., 2005. – С. 310–314.
Ва668300

872. Павленко Ю. Ю. Текст як сума фотографій: До розуміння минулого через утривалення його в кадрі // Літературознавчі студії: Зб. наук. пр. – К., 2004. – Вип. 7. – С. 235–240.

Про роман «Фотоапарат» Ж.-Ф. Туссена.

873. Павленко Ю. Фотоапарат із засвіченою плівкою // Кур'єр Кривбасу. -- 2004. – № 176 (лиш.). – С. 196–198.

Про роман «Фотоапарат» Ж.-Ф. Туссена.

Ж14746

Шаве Ашіль
Chavée Achille
(1906–1969)

874. Дійсність: (Із зб. «Аватари», 1969); «Для вас хотів би книгу скласти я...»: (Із зб. «Кришталь життя») / Пер. Д. Чистяк // Чистяк Д. Перші проталини: Поезії, переклади. – К., 2006. – С. 57. – Відом. про авт.: с. 56.

Ао265444

875. Дійсність / Пер. Д. Чистяк // Радосинь. – 2005. – № 1/2. – С. 13.

Ж68619

876. **Поема** / Пер. Ю. К. [Ю. Косач] // Арка. – Мюнхен, 1947. – Ч. 2/3. – С. 15. – (Сюрреалісти чужини).

Шейнер Давід
Scheinert David
(1916–1996)

877. **Лихо доктора Лорейса; Довговухий фламандець: Романи** / 3 фр. пер. К. Квітницька-Рижова; [Худож. оформл. Г.С. Ковпаненка]. – К.: Молодь, 1973. – 176 с.: іл.
Айзеншток / № 810

Шмітт Ерік-Емманюель
Schmitt Eric-Emmanuel
(1960 –)

878. **Оскар і рожева пані: Повість** / 3 фр. пер. О. Борисюк. – Львів: Кальварія, 2006. – 96 с.

Ва679137

Рец.: *Матіяш Б. Щось більше ніж жанр // Дзеркало тижня. – 2006. – 4–10 листоп. – С. 19.*

879. **Загадкові варіації: [П'єса]** / 3 фр. пер. М. Якуб'як // Просценіум. – 2003. – № 2. – С. 97–118.

Ж23751

Про нього

880. **Бовсунівська Т.** Танатологічна інтерпретація дитинства у Еріка-Еммануеля Шмітта («Оскар і Рожева дама») // Сучасні літературознавчі студії. – К., 2005. – Вип. 2: Дитина і світ: проблеми культурного діалогу / Голов. ред. В. І. Фесенко. – С. 17–22.

Ж72787

881. **Драненко Г. Ф.** Реконструкція традиційного сюжетно-образного матеріалу в пролозі роману Е.-Е. Шмітта «Євангеліє від Пилата» // Наукові праці. Філологічні науки / Кам'янець-Подільський держ. ун-т, 2007. – Вип. 14, т. 1. – С. 97–102.

Ж68849/філол.

Див. також № 67.

Сценічні постановки творів Е.-Е. Шмітта

«Оскар Богу» за повістю «Оскар і Рожева пані» Е.-Е. Шмітта у Майстерні театрального мистецтва «Сузір'я» (м. Київ). Режисер-постановник – Олексій Кузьельний

882. **Агрест-Короткова С.** Велике життя маленького Оскара // День. – 2007. – 6 берез. – С. 2.

883. **Бондарчук Л.** Олексій Кужельний: Заміни театру досі немає: актуальне інтерв'ю // День. – 2007. – 3 листоп. – С. 1, 6.

Розмова з головою Ради, художнім керівником Майстерні театрального мистецтва «Сузір'я» О. П. Кужельним про сучасну драматургію, постановку спектаклів «Оскара Богу» та «Приховане кохання»... за творами Еріка-Емманюель Шмітта на сцені «Сузір'я».

884. **Генсіцька І.** Листування з Богом // Вечір. Київ. – 2007. – 14 берез.

885. **Грицук В.** Концентрат життя // Кіно-Театр. – 2007. – № 3. – С. 7–8.
Ж14770

886. **Зінченко Н.** «Оскар – Богу» // Хрещатик. – 2007. – 6 лют. – С. 14.

887. **Кроп Т.** Оскар Богу: не думайте, що премія... // Демократ. Україна. – 2007. – 22 лют. – С. 8.

«Приховане кохання» за п'єсою «Загадкові варіації» Е.-Е. Шмітта у Майстерні театрального мистецтва «Сузір'я» (м. Київ). Режисер-постановник – Олексій Кужельний

888. **Кужельний О.** «Вузлики» кохання: Майстерня театр. мистец. «Сузір'я» презентувала виставу «Приховане кохання», а в суботню північ канал ТРК «Київ» показав телеверсію цієї постановки / [Розмову вела] Т. Поліщук // День. – 2005. – 30 листоп.

Художній керівник театру і режисер-постановник вистави про задум постановки, її акторський склад та роботу над телеверсією.

889. **Підлужна А.** Белград «Словія», березень // День. – 2006. – 24 берез. – С. 19.

Про презентацію вистави «Приховане кохання» Е.-Е. Шмітта київської майстерні театрального мистецтва «Сузір'я» в Сербії.

«Загадкові варіації» Е.-Е. Шмітта, постановка Національного академічного театру ім. М. Заньковецької (м. Львів)

890. **Ілюк М.** «Кого любимо, коли любимо?» // Кіно-Театр. – 2000. – № 5. – С. 11–13.

Ж14770

891. **Носарєва Л.** Театр імені М. Заньковецької: «І чужого наuczайтесь, і свого не цурайтесь...» // Дзеркало тижня. – 2003. – 23–29 серп. – С. 19.

Вадим Сікорський показав у столиці «Загадкові варіації» і «Професіонал» Еріка-Емманюеля Шмітта.

892. Поліщук Т. Різні іпостасі Богдана Козака // День. – 2003. – 25 лип. – С. 18–19.

893. Руднєва С. Посол Франції в Україні оплатив право на постановку вистави «Загадкові варіації» // Високий Замок. – 1999. – 22 жовт. – С. 8.

894. Сікорський В. Драматургія інтелектуальної напруги // Просценіум. – 2003. – № 2. – С. 97–118.

Про сценічну історію п'єси «Загадкові варіації», її постановку на сцені Національного академічного театру ім. М. Заньковецької 1999 року.

Ж23751

895. Шумейлович Б. Варіації на тему «Загадкових варіацій» // Високий Замок. – 2000. – 19 верес. – С. 5.

Спектакль «Маленькі подружні злочини», поставлений за п'єсою Еріка-Емманюеля Шмітта (переклад Неди Нежданої) у Національному театрі ім. І. Франка (м. Київ). Режисер-постановник – Кшиштоф Зануссі (Польща)

896. Антоненко А. Чому минає кохання? // День. – 2007. – 9 черв. – С. 2.

897. Варварич О. Психологічні ігри: «Маленькі подружні злочини» по-франківськи // День. – 2007. – 20 черв. – С. 7.

898. Вергеліс О. «Казус Зануссі»: [Інтерв'ю з пол. класиком К. Зануссі] // Дзеркало тижня. – 2007. – 9 черв. – С. 16.

899. Вергеліс О. Кохання як сімейна хвороба, яка не передається статевим шляхом // Дзеркало тижня. – 2007. – 16–22 черв. – С. 17.

900. Дышкант В. Симуляція амнези: Зануссі поставив в Києве п'єсу Еріка-Еммануеля Шмітта // Киев. телеграфъ. – 2007. – 15–21 юня. – С. 18.

901. Кроп Т. В лабиринте любви-ненависти // Киев. ведомости. – 2007. – 26 юня. – С. 13.

902. Кроп Т. Історія любові-ненависті // Демократ. Україна. – 2007. – 21 черв. – С. 8.

Про п'єсу Е.-Е. Шмітта «Маленькі подружні злочини» та прес-конференцію учасників постановки перед її прем'єрою.

903. Олтаржевська Л. В Українській драмі назрівають «Маленькі подружні злочини»: Прем'єру в Театрі імені Івана Франка на 13 червня готує Кшиштоф Зануссі // Україна молода. – 2007. – 5 черв. – С. 12.

904. Подлужна А. Кшиштоф Зануссі: «Мудрість завжди прихована...» // День. – 2007. – 20 черв. – С. 7.

905. Чердинцева А. Зануссі проти злочинів: Моралізаторська п'єса польського режисера пройшла з переаншлагом // Вечір. Київ. – 2007. – 14 черв. – С. 3.

906. Шевченко Т. «Зануссі – дуже делікатна людина» // Експрес. – Львів, 2007. – 23–24 черв. – С. 15.

Вистава «Цілую, Оскар» за повістю «Оскар і розжева дама» Е.-Е. Шмітта в кийвському театрі «Ательє 16»

907. Вратарьова І. Сльози дитини: У Театрі «Ательє 16» (Київ) – прем'єра вистави «Цілую, Оскар» Еріка-Еммануеля Шмітта в постановці Олега Ліпцина // День. – 2006. – 16 берез. – С. 8.

908. Олтаржевська Л. Життя до останнього подиху // Україна молода. – 2006. – 2 берез. – С. 2.

*Юбен Крістіан
Hubin Christian
(1941 –)*

909. [Поезії] / З фр. пер. О. Жуванський // Всесвіт. – 1999. – № 4. – С. 5. – (Із сучасної бельгійської поезії). – Відом. про авт.: с. 5.

Зміст: «Моя цілковита офіра вітру моя вулична свобода...»; «Зоряне лезо нагострює вікна...»; «І залишається тільки співати до тебе...»; «У безпросвітному осередді, в самісінькій серцевині...».

Жс27966

*Юрсенар Маргеріт
Yourcenar Marguerite
(1903–1987)*

910. Як урятувався старий Ван Фо; Усмішка Марка Кралевича; Материнське молоко: Із кн. «Східні новели» / З фр. пер. Ф. Горбач // Всесвіт. – 1984. – № 3. – С. 89–98. – Відом. про авт. та фото: с. 88.

Жс27966

911. Макрокосмос; Фантазія; Твоє ім'я: [Вірші]: Із кн. «Милосердя Альсіппи» / З фр. пер. Є. Кононенко // Всесвіт. – 1990. – № 5. – С. 73–74. – Відом. про авт.: с. 74.

Жс27966

912. Фуггери з Кельну / З фр. пер. М. Калитовська // Сучасність. – 1981. – № 1. – С. 21–25.

Розділ з роману «Чорна магія».

Ж14413

913. Юрсенар М. Дивитися на світ відкритими очима / З фр. пер. Я. Собко // Всесвіт. – 1984. – № 3. – С. 137–141.

Уривок з книги-інтерв'ю «Маргеріт Юрсенар: Відкритими очима», що має підзаголовок «Розмови з Мат'є Гале» (1980). Подано частини: «Про мистецтво перекладу» та «Що може письменник».

Жс27966

914. Інтерв'ю з Юрсенар // Всесвіт. – 1988. – № 2. – С. 189.

Уривок з інтерв'ю, надрукованого в газеті «Юманіте».

Жс27966

* * *

915. Жульєн А.-І. Маргеріт Юрсенар (1903–1987) // Алхімія слова живого: Фр. роман 1945–2000 рр. / Автор-упоряд. В. І. Фесенко. – К., 2005. – С. 67–72.

Ва668300

916. Калитовська М. Чорна магія (L'oeuvrе au noir): Магічний талант Маргеріт Юрсенар // Сучасність. – 1981. – № 1. – С. 26–31.

Ж14413

917. Книга А. О. Наратологічний аспект у дослідженні роману Маргеріт Юрсенар «Записки Адріана» // Наук. зап. / Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.». – 2001. – Т. 19: Філол. науки. – С. 78–82.

Ж69184/філ.н.

918. Кононенко Е. Путешествие в себя: [К 100-летнему юбилею М. Юрсенар] // Столич. новости. – 2003. – 10–16 июня. – С. 20.

919. Кононенко Є. Твоє ім'я... Топ пот... // Література плюс. – 2002. – № 8.

920. Ле Тузе Ф., Фесенко В. Оновлення традиції. Пошук точки опори і нових форм письма // Алхімія слова живого: Фр. роман 1945–2000 рр. / Автор-упоряд. В. І. Фесенко. – К., 2005. – С. 22–26.

Про М. Юрсенар. – С. 25.

ВА668300

921. Назарець В. Юрсенар, Маргеріт // Зарубіжні письменники: Енциклопед. довід.: В 2 т. – Тернопіль, 2006. – Т. 2: Л – Я. – С. 815–816.

В348884/2

Акен Піт ван
Aken Piet van
(1920–1984)

922. **Поснулі собаки**: Повість / З фламанд. пер. В. Ошис, О. Медущенко // Всесвіт. – 1972. – № 2. – С. 72–137. – Відом. про авт.: с. 240.
Жс27966

Про нього

923. **Нечепорук Є. І.** Акен (Акен) Піт ван // Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – К., 1988. – Т. 1. – С. 33.
В335899/1

Бон Йозеф
Boon Jozef
(1900 – 1957)

923а. **Ніч у квітках** (*De bloeinde nacht*): П'єса на 1 дію у 8 сценах / Авториз. пер. з фламанд. о. О. Корби. – Львів: Добра книжка, 1936. – 32 с. – (ч. 132).

Бон (Боон) Луїс Поль
Boon Louis Paul
(1912–1979)

924. **Бон (Боон, Воон) Луїс Поль** // Українська радянська енциклопедія. – 2-ге вид. – К., 1977. – Т. 1. – С. 525.
В328608/1

Брулін Тоне
Bruhin Tone (справж.: Antoon van den Eynde)
(1926 –)

Про нього

925. **Гартування в боротьбі** // Всесвіт. – 1961. – № 10. – С. 146.
Про бельгійського митця Т. Бруліна та його п'єсу «Собаки».
Жс27966

Брюйн Жоріс де
Bruyne Joris, de
(1896–1965)

926. **Енциклопедія афоризмів і крилатих фраз**: «Журналістика – це спосіб життя»: Близько 4100 висловів 1270 авторів / Уклад. А. О. Капелюшний. – Львів: ПАІС, 2004. – 575 с.

Афоризм Ж. де Брюйна. – С. 11.
Ва655707

Бюїс Сіріель
Buysse Cyriël
(1859 – 1932)

927. Державін В. 3 чужомовних журналів за вересень-жовтень 1929 року // Критика. – 1929. – № 11. – С. 113–124.
Згадка статті А. Абарю [Габарю] про С. Бюїса в журналі «Monde». – С. 115.
Ж28747

Ванделоо Йос
Vandeloo Jos
(1925 –)

928. Небезпека: Повість / З фламанд. пер. Ю. Жлуктенко // Всесвіт. – 1987. – № 10. – С. 87–119. – Відом. про авт.: с. 88.
Жс27966

Віллемс Ян Франс
Willems Jan Franz
(1793–1846)

929. Віллемс (Willems) Ян Франс // Українська радянська енциклопедія. – 2-ге вид. – К., 1978. – Т. 2. – С. 525.
В328608/2

930. Віллемс (Willems) Ян Франс // Український радянський енциклопедичний словник: В 3 т. – 2-ге вид. – К., 1986. – Т. 1. – С. 305.
В334254/1

931. Попович Є. О. Віллемс (Willems) Ян Франс // Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – К., 1988. – Т. 1. – С. 321.
В335899/1

Гезелле Гвідо
Gezelle Guido
(1830–1899)

932. Нечепорук Є. І. Гезелле (Gezelle) Гвідо П'єр Теодор Йозеф // Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – К., 1988. – Т. 1. – С. 403.
В335899/1

Елсхот Віллем (псевд., справж.: Альфонс Йозеф де Ріддер)
Elschott Willem
(1882–1960)

933. Ми ловимо пташок на клей: Сатир. роман / Пер. з фламанд. Г. Бауман та С. Нікіташенко; Худож. Л. Б. Каплан. – К.: Держ. вид-во худож. л-ри, 1963. – 256 с.: іл.
Ао163579

934. **Ми ловимо пташок на клей:** Сатир. роман / Пер. з фламанд. Г. Бауман та С. Нікіташенко // Всесвіт. – 1962. – № 7. – С. 17–71; № 8. – С. 133–156. – Відом. про авт.: № 7. – С. 1.

Жс27966

Про нього

935. **Кравець Я. І.** Елсхот (Elsschot) Віллем // Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – К., 1990. – Т. 2. – С. 145.

В335899/2

Клаус Гюго (Гюго Мауріс Юлієн Клаус)

Claus Hugo

(1929–2008)

936. **Зимовий вечір:** П'єса / З англ. пер. Є. Кононенко // Всесвіт. – 2000. – № 9/10. – С. 47–58. – Відом. про авт.: с. 47. – Авт. у тексті: Гюго Клаус.

Жс27966

937. **Із збірки «Сонети», 1986 /** Пер. з нідерланд. О. Буценко // Нарис історії нідерландської літератури. – К., 2002. – С. 185.

Ва630192

938. **Квіти:** [Оповідання] / З нідерланд. пер. Н. Карпенко // Всесвіт. – 2003. – № 5/6. – С. 85. – (В гостях у «Всесвіту» – нідерланд. л-ра).

Жс27966

Про нього

939. **Довгополий Я., Буценко О.** Поезія ХХ ст. // Нарис історії нідерландської літератури. – К., 2002. – С. 140–148.

Про групу КОБРА, членом якої був Г. Клаус, та творчість поета. – С. 143–145.

Ва630192

940. **Карпенко Н.** Нідерландська література другої половини ХХ століття: Вибрані твори // Всесвіт. – 2003. – № 5/6. – С. 86–87.

Про Г. Клауса. – С. 86–87.

Жс27966

Сценічні постановки творів Г. Клауса

Вистава «День кохання, день свободи» за п'єсою Г. Клауса «П'ятниця» у Київському молодому театрі. Режисер-постановник – Дмитро Лазорко. Автор перекладу українською мовою – Олександр Ірванець

941. **Коваленко О.** Театрознавча герменевтика, або Стиль у театрі: (Нотатки з театрознавчого підсвідомого) // Кіно-Театр. – 1998. – № 1. – С. 16–19.

Про виставу. – С. 17.

Ж14770

942. Курочкіна М. Кохання по п'ятницях // Культура і життя. – 1997. – 5 лют.

943. Липківська Г. У Молодіжний прийшов «День Свободи» // Програма. – 1997. – 20 лют. – С. 10.

944. Мазур Н. Фатальний чотирикутник // Демократ. Україна. – 1997. – 4 лют.

945. Підлужна А. Поділений простір // Кіно–Театр. – 1997. – № 3. – С. 30–31.
Ж14770

946. Субботіна Л. Територія кохання. Територія свободи. В один день // Хрещатик. – 1997. – 27 лют.

947. Хижня А. Искусство Проходить Сквозь Зеркала // Досьє досуга. – 1997. – 24 янв. – С. 8.

Консіанс (Консієнс) Гендрік

Conscience Hendrik

(1812–1883)

948. Драгоманов М. Література російська, великоруська, українська і галицька // Драгоманов М. П. Літературно-публіцистичні праці: У 2 т. – К., 1970. – Т. 1. – С. 80–220.

Про Г. Консіанса. – С.177.

В318300/1

949. Кравець Я. І. Консіанс (Conscience) Гендрік // Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – К., 1990. – Т. 2. – С. 556–557.

В335899/2

Див. також № 8, 33.

Лампо Губерт

Lampo Hubert

(1920–2006)

950. Затримка у Валсоордені: Оповідання / З нідерланд. пер. О. Власенко // Всесвіт. – 2005. – № 9/10. – С. 176–186. – Відом. про авт.: с. 176.

Жс27966

Фалкенаре Жюльєн де

Valckenaere Julien de

(1898–1958)

951. Вибрані афоризми / З фламанд. пер. Г. Бауман // Всесвіт. – 1986. – № 9. – С. 66, 75. – Відом. про авт.: с. 66.

Жс27966

952. **Енциклопедія афоризмів і крилатих фраз: «Журналістика – це спосіб життя»:** Близько 4100 висловів 1270 авторів / Уклад. А. О. Капелюшний. – Львів: ПАІС, 2004. – 575 с. – Прим.: с. 566.

Афоризми Ж. де Фалькенаре. – С. 14, 43, 107, 246.

Ва655707

Vermeersch Etienne

Фермеерс Етьєн

(1934 –)

952а. **Очі панди:** Філософське есе про довкілля / Пер. з нідерланд. Я. Довгополого. – Львів: Стрім, 2000. – 65 с. – Пер. за вид.: *De ogen van de panda*. Antwerpen: Stichting Leefmilieu, 1988.

952б. **Очі панди:** Філософське есе про довкілля / З нідерланд. пер. Ярослав Довгополий // *Всесвіт*. – 2000. – № 7/8. – С. 131–156. – Перед текстом «Передне слово [автора] до українського читача»; Довідка про авт.: с. 156.

Ж27966

Народна творчість

953. **Бельгійські прислів'я та приказки** // *Дивосвіт*. – 2005. – № 10. – С. 2 обкл.
Ж68744

954. **Бельгійські народні казки** // *Казки старого світу*. – Х., 2006. – С. 261–344. – У кн. пер. не зазначено.

Зміст: Красуня Златовласка; Книга чарівника; Принц-жаба; Молодша сестра семи лебедів; Бланшетт; Вгадай мос ім'я; Жан-ведмідь; Красуня й потвора; Бери тільки необхідне; Хрещеник Пані Смерть; Позабута наречена; Як пересували межу; Груша Пана Убогості; Свинка Марі; Бабуся й баран; Сімох одним махом; Жан і Марі; Пташина мова.

Вс41366

955. **Білий Горобець:** Бельг. казка / Пер. О. І. Іванової // *Золотоволоска: Казки народів Європи*. – Х., 2003. – С. 55–59.

Ва637317

956. **Кентен і муха:** Бельг. нар. казка / З фр. переказав О. Жупанський // *Казки народів світу* / Ред.-упоряд. І. Сидоренко, В. Романець. – К., 1989. – С. 34–40.

Арх. 1989 / К-14

– С. 23–29.

Арх. 1993 / Д-44

958. Те саме // Казки народів світу / Упорядкув. І. Сидоренко та В. Ромашя. К., 1993. – С. 31–37.

Арх. 1993 / К-14

959. Те саме // Казки народів світу. – Донецьк, 2004. – С. 55–59. – У кн. пер. не зазначено.

Вс41997

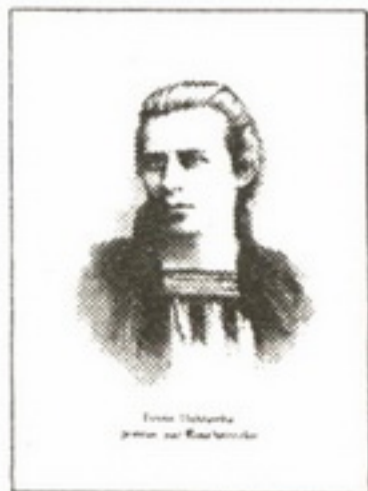
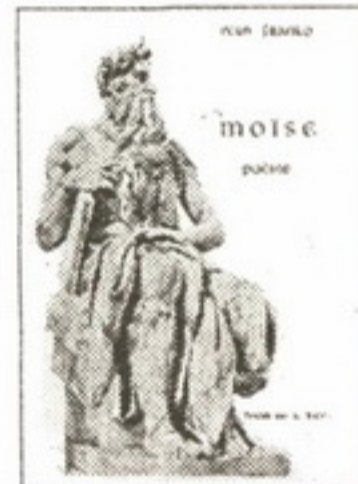
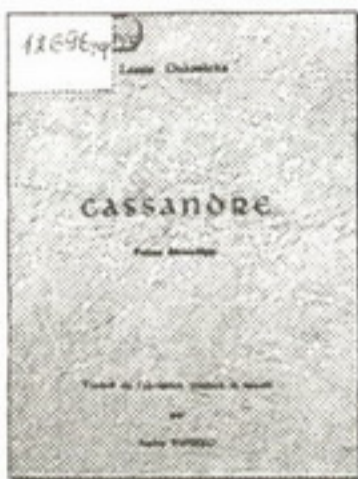
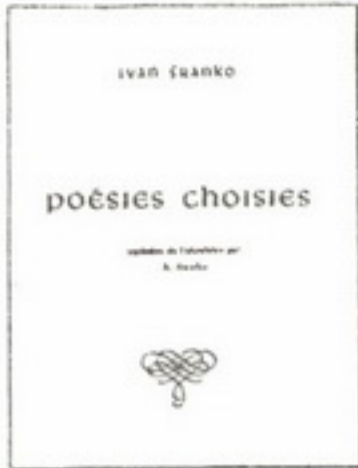
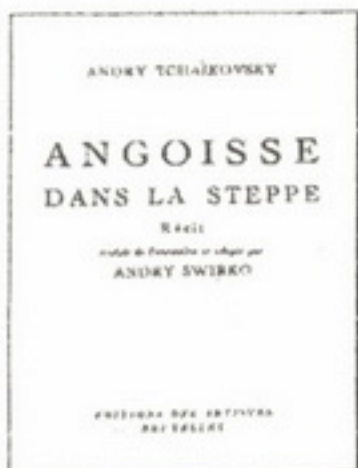
960. Сімох одним махом: Бельг. нар. казка: Пер. з рос. // Дзвіночки: Казки, вірші, оповідання. – Х., 2006. – С. 369–374.

Ва669229

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА В БЕЛЬГІЇ

Літературно-критичні праці

961. **Божик С.** Бельгія // Енциклопедія українознавства: Словникова частина. – Перевид. в Україні. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 109–111.

Містяться відомості про громадсько-культурну діяльність українських організацій в Бельгії, українсько-бельгійські зв'язки.

ВЗ3909/2

962. **Борщак І.** Анрі Грегуар (до сорокаліття його професорування) // Україна. (Українознавство і французьке культурне життя). – Париж, 1950. – Зб. 3. – С. 211–216.

Про українознавчі зацікавлення професора Брюссельського університету, перекладача «Слова о полку Ігоревім» французькою мовою А. Грегуара, його виступи про українські думи.

962а. **Димид М.** Отець Іван: Христовий воїн на чужині. – Львів: Свічадо, 2008. – 88 с.

Про життя української громади м. Шарлеруа (Бельгія), півстолітню пастирську діяльність о. Івана Кота, організатора урочистих академій, присвячених Т. Шевченкові, Лесі Українці, І. Франкові та ін. Міститься інформація про українські молодіжні організації та просвітницьку діяльність у провінції Ено в Бельгії.

963. **Елленс Ф.** Народна поезія України: [Дод. до ст. Я. Кравця «Бельгійський письменник Франц Елленс і українська культура»] / Пер. з фр. Я. Кравця // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. філол. – 2003. – Вип. 31. – С. 386–387.

Ж28852/Філол.

964. **Жуковський А.** Задумано у Барселоні // Всесвіт. – 2005. – № 1/2. – С. 143–145.

Про журнал «La Nergie» 1928 р.; про роботу професора університету у Бельгії Жана-Клода Поле над антологією європейських літератур під назвою «Європейська літературна спадщина», де в 11 і 12 томах вміщені матеріали про Тараса Шевченка, Лесю Українку, Івана Франка, переклади окремих творів.

965. **Кравець Я.** Україна, її історія, культура і література у бельгійській праці М. Тугуші-Гаяне // Іноземна філологія. – 2006. – Вип. 116. – С. 291–297.

Про працю М. Тугуші-Гаяне [псевдонім М. Джавакішвілі] «U.R.S.S. Face au problème des Nationalités» (Liège, 1946) [«СРСР. Віч-на-віч з національними проблемами»], значна частина якої присвячена історії, культурі та літературі України.

966. Нудьга Г. А. Бельгія // Нудьга Г. А. Українська дума і пісня в світі. – Львів, 1998. – Кн. 2. – С. 133–142.

Про Е. Енса. – С. 133–134. Про Ф. Елленса. – С. 137.

В341875/2

967. Нудьга Г. Бельгія // Нудьга Г. У колі світової культури. – Львів, 2006. – С. 281–283. – (Укр. філологія: школи, постаті, проблеми; Вип. 6).

Про Е. Енса. – С. 281.

968. Пашенко В. І., Рягузова Г. М. Українсько-французькі літературні взаємини // Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті: В 5 т. – К., 1987. – Т. 3: У взаєминах з літературами Заходу і Сходу. – С. 155–184.

Про статтю А. Верр'є «Русини в Галичині» у бельгійському журналі «Le Nord». – С. 177.

В335070/3

969. Про Україну на Заході Європи // Вікна. – 1928. – № 3. – С. 12. – (Хроніка).

Повідомлення про спеціальні випуски «La Nergie», присвячені Україні, видання яких готується у Бельгії «заходом бельгійської письменниці Сімони Корбіо».

970. Родзевич С. Українське мистецтво в закордонних журналах // Життя й революція. – 1929. – Кн. 6/7. – С. 181–190.

Про статті А. Мартеля та П. Филиповича, присвячені українській літературі у спеціальному випуску журналу «La Nergie». – С. 183. Про антологію української літератури в цьому журналі. – С. 187–189.

Ж20794

971. Сидоренко О. І. Сидоренко Н. М. Журналістська «планета Ді-Пі»: Українська преса у таборах військовополонених, переміщених осіб і біженців у Європі після II Світової війни (1945–1950) / Центр інновацій та розвитку, Дослід. центр історії укр. преси. – К., 2000. – 176 с.

Про українське періодичне видання «Вісті Українського допомогового комітету в Бельгії», що видавалося у Брюсселі (1945–1984 [2007?]), де друкувалися різні повідомлення зі світу, матеріали про українські установи в Європі, містилися сторінки фейлетонів, гумору. – С. 42. Вказана наявність примірників у книгозбірнях та архівосховищах України та інших країн.

Ва601612

972. Сухий О. Бельгія // Світова історія. XX століття: Енциклопед. слов. – Львів, 2008. – С. 73–78.

Українці в Бельгії. – С. 77–78.

973. Табачник Д. В., Попов Г. Д. Українці зарубіжжя та Україна: Довідник. – К.: Знання, 2007. – 399 с.

Адресні та фактографічні відомості часопису «Вісті» – двомісячнику Українського допомогового комітету в Бельгії. – С. 147.

Ва690478

974. **Тарнавська М.** Книга, яка викликає подив... І заздрість! // Всесвіт. – 2005. – № 9/10. – С. 198–200. – Рец. на кн.: Anthologie de la littérature ukrainienne du XIe au XXe siècle. – Paris, Kyiv: Société Scientifique Ševčenko en Europe, 2004.

Містяться згадки про переклади українських творів бельгійськими видавництвами, відомості про зацікавлення професора Лювенського університету в Бельгії Жана Клода Поле матеріалами про українську літературу.

Жс27966

975. **Ткаченко В.** Бельгія, Королівство Бельгія // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2003. – Т. 2: Б – Біо. – С. 446–448.

Є відомості про українські громадські організації в Бельгії, українські видання. С10197/2

976. **Україніка в Бельгії** // Вікна. – 1928. – № 11. – С. 8. – (Хроніка).

Відгук на випуски «La Nerve», присвячені Україні.

976а. **Українське зарубіжжя: бібліографічний покажчик (1900 – серпень 2006 рр.)** / Інститут досліджень діаспори; Упоряд.: І. Винниченко, Н. Лисогорова. – 2-ге вид., доп. і уточн. – К.: Forsal 8, 2006. – 320 с.

Бібліографічний покажчик. Бельгія. – С. 62–63. Визначні постаті українського зарубіжжя. Бельгія. – С. 255.

Ва703289

977. **Babowal R.** La littérature ukrainienne. A propos de sa naissance et de ses renaissances // La Parole ukrainienne. – 1999. – № 2863: Numéro spécial. – P. 1, 3, 6.

Українська література. Її народження та відродження.

978. **Bozhyk S.** Belgium // Encyclopedia of Ukraine / Ed. by V. Kubijovuč. – Toronto; Buffalo; London, 1984. – Vol. 1: A – F. – P. 123.

Ukrainians in Belgium. – P. 193.

B276504/1

979. **Filipovitch P.** La Littérature ukrainienne moderne / Trad. par A. Martel // La Nerve. – 1928. – № 4/5. – P. 11–16.

Сучасна українська література.

Згадки про І. Франка, І. Котляревського, Г. Квітку-Основ'яненка, Т. Шевченка, Марка Вовчка, П. Куліша, Панаса Мирного, І. Нечуя-Левицького, А. Свідницького, В. Самійленка, О. Кобилянську, В. Стефаніка, Л. Мартовича, М. Черемшину, М. Рильського, М. Семенка, О. Олесья, В. Сосюру, М. Хвильового, В. Підмогильного, Г. Косинку, Ю. Яновського, М. Зерова та ін.

980. **Hellens F.** La littérature ukrainienne // La Meuse. – 1920. – 24 mars.

Українська література.

981. **Hellens F.** La poésie populaire de l'Ukraine // La Meuse. – 1920. – 22 janvier.

Народна поезія України.

Про українських письменників і поетів: М. Шашкевича, Ю. Федьковича, П. Куліша, М. Старицького та ін.

982. **Hellens F.** La poésie populaire de l'Ukraine // France et Ukraine [тижневик дипломатичної місії УНР в Парижі]. – 1920. – № 4.

Див. анотацію до № 981.

983. **Hins E.** Préface // La Russie dévoilée au moyen de sa littérature populaire.

L'épopée animale. L. Ballière et H. Messenger. – Paris, 1883. – P. I-XX.

Йдеться про українські фольклор і літературу.

984. **Kravets Y.** La littérature belge de langue française vue à travers le processus littéraire en Ukraine // Résumés des contributions du Colloque International de l'AEFECO: «Y a-t-il un dialogue interculturel dans les pays francophones?», Vienne, 18–23 avril 1995. – Vienne, 1995. – P. 29–30.

Франкомовна бельгійська література через літературний процес в Україні: тези виступу на Міжнародному колоквиумі АЕФЕКО «Чи існує міжкультурний діалог у франкомовних країнах?».

985. **Martel A.** La Littérature ukrainienne ancienne // La Nervie. – 1928. – № 4/5: Numéro spécial consacré à l'Ukraine. – P. 5–10.

Давня українська література.

Автор розглядає давню українську літературу, релігійну літературу, згадує «Повість временних літ» Нестора Літописця, «Слово про Ігорів похід», справу книгодрукування, літературу Кисво-Могилянської академії, полемічну літературу, перший український театр, закінчуючи «справжньою спробою історичної драми поч. XVIII ст. твором Феофана Прокоповича «Володимир».

986. **Nélod G.** Panorama du roman historique. – Paris; Bruxelles: Ed. Sodis, 1969. – 497 p.

Панорама історичного роману.

У дослідженні розглянуто серед інших історичних романів твори П. Куліша та А. Чайковського.

987. **Tougouchi-Gaïannée M.** U.R.S.S. Face au problème des Nationalités. – Liège: Ed. Soledé, 1946. – 383 p.

СРСР. Віч-на-віч з національними проблемами.

Т. Шевченко. – С. 103–104. Про Кирило-Мефодієвське товариство, про П. Куліша, М. Костомарова, Т. Шевченка і Марка Вовчка. – С. 119–120.

988. **Tunk E. de.** Histoire universelle de la littérature: En 3 vol. Vol. 2. La littérature de l'Occident à son déclin et la littérature de l'Orient. – Zurich; Paris; Bruxelles; Francfort s/M; Innsbruck; Lausanne: Ed. Stauffacher, 1961. – 403 p.

Про творчість Г. Сковороди та І. Котляревського. – Р. 396.

989. **Tunk E. de.** Histoire universelle de la littérature: En 3 vol. Vol. 3. Du romantisme aux courants modernes. – Zurich; Paris; Bruxelles; Francfort s/M; Innsbruck; Lausanne: Ed. Stauffacher, 1961. – 642 p.

Життя та творчість Т. Шевченка, П. Куліша. – С. 174–175. Про І. Франка, Лесю Українку, М. Коцюбинського. – С. 356–357.

990. **Wallner L.** De la poésie lyrique chez le peuple petit-russien // La Société nouvelle. – Bruxelles, 1890. – № 10. – Р. 419–437.

Про ліричну поезію малоросів.

991. **Wallner L.** Poésies populaires de l'Ukraine // La Société nouvelle. – Bruxelles, 1892. – № 3. – Р. 302–308.

Народна поезія України.

Твори окремих авторів та література про них

Збірники

991a. **Tijdschrift voor Slavische Literatuur : Oekraïne.** – Amsterdam, 2008. – Tsl 49, April/Mei. – 80 blz. – Нідерланд.

Зі змісту: **Tsjirnetsky Vitali.** De Oekraïense literatuur vandaag / Vertaling Eric Metz; **Androechovytsj Joeri.** Erts-Herst-Perts / Vertaling Hubert De Vogelaere; **Zaboezjko Oksana.** Veldonderzoek naar de Oekraïense seks (fragment) / Vertaling Helen Saelman en Marina Snoek-Gorelik; **Neborak Viktor.** Gedichten / Vertaling Geertrui Libbrecht; **Snjadanko Natalka.** Krimsonnetten / Vertaling Erwin Debaere; **Bondar Andri.** Gedichten / Vertaling Eric Metz; **Karpa Irena.** Ik, Porno, Brandnetel en Joelja Markivna / Vertaling Eric Metz; **Zjadan Serhi.** Gedichten / Vertaling Marie Van den Berghe; **Deresj Ljoebko.** Cultus (fragment) / Vertaling Alexandre Popowycz. – С. 3–62.

Збірник, присвячений сучасній українській літературі, яка є малознаною в Нідерландах і Бельгії. Видано за пропозицією славіста Гентського університету Еріка Меца, який з допомогою Олексія Юдіна (Oleksiy Yudin) подав підбірку творів української літератури. У нідерландських перекладах подано окремі твори та уривки з книг Юрія Андруховича «Дезорієнтація на місцевості: спроби» (Івано-Франківськ, 2006), Оксани Забужко «Польові дослідження з українського сексу» (К., 2006), Віктора Неборака «Літаюча голова та інші вірші = The Flying Head and other poems» (Львів, 2005), Наталки Сняданко «Сезонний розпродаж блондинок» (Івано-Франківськ, 2005), Андрія Бондаря «Примітивні форми власності» (Львів,

2004), Сергія Жадана «Капітал» (Х., 2006), Любка Дереша «Культ» (Львів, 2001), текст Ірени Карпи «Я, Порно, Кропива і Юлія Марківна» [переклад зроблено до публікації в Україні; оповідання включено у книгу І. Карпи «Добло і зло» (2008)]. Публікації перекладів творів сучасних українських письменників супроводжуються короткою біографічною довідкою та фотографіями авторів, їм передує стаття Віталія Чернецького про українську літературу.

Ж43369

Андієвська Емма
Andievska Emma
(1931 –)

992. **Andievska E.** Ne t'enorgueillis pas de ta plaine; Les oiseaux livrent au ciel...; Lorsque s'éteignent les feux / Trad. par H. Dybajlo-Szpynda // Anthologie de la littérature ukrainienne du XIe au XXe siècle. – Paris; Kyiv, 2004. – P. 954–955.

Не гордись своїм болем; Птахи віддають небові...; Коли гаснуть вогні.

IB208399

Андрухович Юрій
Androukhovytch Youri
(1960 –)

993. **Androukhovytch Y.** La licorne; La côte / Trad. par R. Babowal // La Parole ukrainienne. – 1999. – № 2863: Numéro spécial. – P. 4. ... (La Petite anthologie de la poésie ukrainienne).

Єдиноріг; Липневі начерки подорожнього: (Ребро).

994. *Te same* // Anthologie de la littérature ukrainienne du XIe au XXe siècle. – Paris; Kyiv, 2004. – P. 1070–1072.

IB208399

Роман Бабовал
Babowal Roman
(1950–2005)

995. «Навіщо про те згадую?»: Вірші. – Лювен: Зоря, 1969. – 138 с.: портр. – Накладом автора.

Зміст: Найперше: [Вступне слово від автора]. – С. 3–4; *Мовчання каменя*: Країна поетів; *Смерть поета*; *Колізей*; *Нерон*; *Ігор мчав*; *Без спогадів*: Присв. Україні; *Чорний діамант*: [памфлет]; «На бачив я сьогодні ранішнього сонця...»; «Вечір і ми»; «І бачили ми, як проходила...»; *Баляда про смерть Сонця*; *Очі дивні, голубі*: поема; *Виходь надвір*: Присв. *Ев. Задаркові*; *Притишене, загублене, забуте*: Крізь віддих кадила; *Ще живе життя*; *Вечірне*; *Звикле*; *Осінній акорд*; *Мій гербарій*; *Пісня про шукання себе*; *Безсоння*; *Тобі: М. Г.*; *Було якимось насправді*; *Коли*; *Моє чекання* – твоє небуття; «Розсілись хтиво по деревах журби...»; *Німій*; *Про контрасти*; *Акорд в ре мінорі із симфонії життя*; *Ми*; *Без назви*; *Слово про сльози*; *Баляда про ліхтарі*;

Баляда про зневіру; Людський етюд; Про смерть людської гордості; Вагітна; І все верталось йому; Прохання; Людина і море; Іржавий вітер; Відкрий вікно; Втеча; Час: (етюд); На перехресті; Ріст; Один: готичне; Білі ознаки: Сплав і ми; Страх; пісня самоти; Мрії про синтезу гармоній; В обряді терпеливості; Білий вірш; Суддями: сатиричне; Великий обряд: поема; Година без часу: «в колодязі моєї шкіри...»; дівчині: для М.; силует; прохід; людині і собі; щоденна драма пустого чекання; спрага одужання як недуга; «день як сливка...»; вражіння; безсоння їдке і гостре; пізно; жовте; еротика – I; еротика – II; трагізм прощання; гірке; даремно; нині, кольорово; «розплутаймо сонце...»; «срібні ребра...»; антракт; Слово про автора / Редакція.

Рец.: Бойчук Б. Навіщо про те згадую? // Сучасність. – 1970. – Чис. 1. – С. 50–54; Бойчук Б. Навіщо про те згадую? // Укр. думка. – 1972. – 20 квіт.; Фізер І. Шокуюча риторика і спокійна розповідь // Сучасність. – 1970. – Чис. 9. – С. 119–122.

996. Подорож поза форми = Journey beyond the forms / Обкладинка і графіка А. Алєнської-Петришин. – Нью-Йорк: Вид-во Нью-Йоркської групи, 1972. – 71 с.: іл. – Титул. аркуш парал. англ. – Перед текстом напис: для Anne Marie.

Зміст: 1. «зимою...»; 2. «вже...»; 3. «я ...»; 4. «дзвони завелась святкові...»; 5. «віддам тобі...»; 6. «я досі не спромігся угадати...»; 7. «ми не складатимемо рук...»; 8. «ми подорожнім віддамо останню впійману...»; 9. «ми надто схожі на осінні заметілі»; 10. «ми...»; 11. «з-за обрію скотились яблуками хмари...»; 12. «нам...»; 13. «дзвіниці змовляться...»; 14. «одламка місяця...»; 15. «не проклинай мене...»; 16. «солома, книжка, літо з-під...»; 17. «рознеслись...»; 18. «земля взялася домагатися...»; 19. «виросли з долоні пальці...»; 20. «ми перестали довіряти...»; 21. «ми розкрили спільно книжку – розбрелись рядки...»; 22. «заплутались стежки...»; 23. «для тебе...»; 24. «в долонях наших сажа крику...»; 25. «згодом...»; 26. «для прошаків...»; 27. «взялися ржавіти за овидом...»; 28. «нам ноги...»; 29. «землею пахнуть твої коси в...»; 30. «ще не назріла зовсім самота...»; 31. «на лезі паморочі...»; 32. «ми слухаємо...»; 33. «і море обізвалось відшумілою пожежею...»; 34. «ти вмреш...»; 35. «напіч позичаєм свої очі кожному бродязі...»; 36. «позичте білі крила...»; 37. «коли ми стали приглядатись пильніше собі...»; 38. «я не приглянувся тобі чудній...»; 39. «візьми від мене ...»; 40. «зайдуть прости! водою очі...»; 41. «на небі ми взялись...»; 42. «в синів моїх напевно будуть очі...»; 43. «коли вмирати будуть ранком коні...»; 44. «вже прокажених кохаю за їх запах...»; 45. «крушиться небо під стопами...»; 46. «слова твої...»; 47. «книжки засипані пилюкою сумлінь...»; 48. «срібні павуки...»; 49. «Аж вчора я одважився, прокрився між сузір'я...»; 50. «мила...»; 51. «небо замурзане...»; 52. «з рук вихопилися дві...»; 53. «птахи понесли за пустелі...»; 54. «над нами...»; 55. «зеленіше...»; 56. «за хатою криниця...»; 57. «в старих комах окатих...»; 58. «птахи...».

Рец.: Макарик І. Подорож поза межі // Шлях Перемоги. – Мюнхен, 1973. – 20 трав.

997. Омана молока і Листи до коханок: (Дві збірки поезій): Італія – Бельгія, 1968/1971 = Delusion of Milk Letters to Mistresses (Ukrainian Poetry). – Шарлеруа: Накладом і технічними засобами автора, 1985. – 69 с. – Титул. аркуш парал. англ. – Перед текстом напис: Книжку присвячую моєму широму батькові і другу по перу Богданові Бойчукові.

Зміст: *Омана молока*. Морська поезія; «для кого ці клітини в нас...»; «хмара...»; Досвітне; «твоє ім'я вигукує хвостатий дощ...»; Восени; Сонце; Звичка; «з віття верб...»; Моє місто: присв. Юр. Тарнавському; «пісок – загублений...»; Провина; «узліссям переходять лісоруби, на плече закинувши сокиру...»; Прохання; «громи крізь небо почвалали...»; «так лиш пустіте...»; «над нами небо – нагле, ...»; Вигнанці; Вечірне; «вітри запахли під дірявим небом...»; Поезія про кохання – 1; Поезія про кохання – 2; «море – ріками, легендами напоєне...»; Інтимне; Літо; «пустилися ми – на границі божевілья...»; Дощ; «коли кохаєш ...»; «розсілися над обрієм стривожені...»; Питання; «тополя...»; Після зради; «так вирії комет вщент спопелили небо...»; Між нами; Для Норми; «я скрізь шукав ключів до попелястих піль...»; Замість листа; Іспит совісти; «знов довелось нам розминутись, запорошеним...»; Імпровізований інвентар. *Листи до коханок*: 4 січня; 18 січня; 21 січня; 16 лютого; 3 березня; 16 березня; 2 квітня; 13 травня; 26 травня; 11 червня; 22 червня; 25 липня; 8 серпня; 13 вересня; 17 вересня; 7 жовтня; 17 листопада; 23 листопада; 5 грудня; 11 грудня; Замість післяслова від видавництва.

Рец.: Бора Б. *На берегах «Омани молока...»* // Укр. думка. – Лондон, 1986. – 16 січ.; Качуровський І. *З приводу нових поезій Р. Бабовала* // Шлях Перемоги. – Мюнхен, 1986. – 23 лют.

998. **Нічні перекази**: (Збірка поезій) = Night legends (Poetry) / Обкладинка і портрет Любослава Гуцуляка. – Брюссель: [Укр. Офсет. Печатня в Бельгії], 1987. – 94 с.: портр. – Титул. аркуш парал. англ.

Зміст: *Нічні перекази*: «ніч – за дверми. на плоті...»; Безсоння; Морське; «я...»; «уночі...»; Модифікація; Я знов прийшов; «мої листи до тебе – вигадки...»; Останній дотик; «так входжу в ніч – немов у клітку...»; «я ліг на дно казок...»; «я збережу для королів вигнання піскові...»; Птахи; Феєрія снідання; Пташиний диптих; Сліпець; «знялись вітри...»; «дуби списали безлічі листів...»; «заснули райдуги у теплоті твого волосся...»; Міраж; «згорів ліс уночі...»; В снігах; «я в небі вигриз...»; Буденне; «за обрієм...»; Лист до тебе ?; Сон у місті; Чеканя; «ми сплели безмежні сіті...»; Смерть; «продають сліпці...»; «мій павук...»; «сади дрімають тупо...»; Білі ночі; «казки забуті повертаються...»; Поезія для М.; «час умирати : а, здається...»; Завтра; «зійшлись під весну...»; «над вхідні ворота сонце розіпни...»; Нагорода; В моїм селі; «тоді...»; Однонічне кохання; Поезія для С. – 1; Поезія для С. – 2; «у тіні наших підлих...»; «поза межі райдуги...»; До коханки; «у золотім наперстку...»; «в моєму царстві...»; *Уламки дзеркала*: (цикл білих віршів та інших): «уранці...»; «на суміш отрут...»; «з червою пара янголів...»; «я покажу тобі світи невидні...»; «вулкани що давно погасли...»; «довірливих – нас завели в сліпий куток...»; «рятуйте потопельників нікчемних...»; «по той бік тайн кумирами...»; «розкласти глум на звуки складові...»; «жевріють...»; «чи була сумісна радість соняшників...»; «по м'яких снах...»; «я розсіваю зерна...»; Розмір часу; «летиш летиш»; «закохана в обманливі слова...»; «ти...»; «ми...»; «щодень довірлива собі...»; «пройшла сюдою мертва жінка...»; «ти відходиш...»; Зустріч; «ходи!...»; Жалобна пісня; Поліття нескінченне; День серед дерев; «ти зникла...»; «у велику зиму граються дерева...»; «коли чекаємо...»; «давно вже хата сутінками...»; «наколи згорять ліси тобою зачаровані...».

Рец.: Бойчук Б. *Сновидний калейдоскоп* // *Нові Дні*. – 1988. – Січ. – С. 26–28; Палій Л. *Уночі дерева розмовляють: Роздуми над образністю однієї зб. Р. Бабовала* // *Сучасність*. – 1989. – Чис. 1. – С. 110–119; Фізер І. [Рецензія] // *Сучасність*. – 1987. – Чис. 12. – С. 140–141.

999. **Мандрівники ймовірного: Поезії / Передм. В. І. Івашка.** – К.: Дніпро, 1993. – 335 с.: портр.

Зміст: Івашко В. І. *Однокрилий янгол: [Передмова]; Подорож поза форми: «зимою...»; «вже...»; «дзвони завелась святкові...»; «віддам тобі...»; «ми...»; «з-за обрію скотились яблуками хмари...»; «до...»; «дзвіниці змовляться...»; «одламка місяця...»; «солома книжка літо з-під...»; «рознеслись...»; «земля взялася домагатися...»; «пальці вирости з долоні...»; «ми перестали довіряти...»; «ми розкрили спільно книжку – розбрелись рядки...»; «для тебе...»; «в долонях наших – сажа досвіду...»; «відтак...»; «для жебраків тюльпани зберегли...»; «взялися ржавіти за овидом...»; «шляхи...»; «землею пахнуть твої коси...»; «ми слухаємо...»; «на лезі паморочі...»; «і море обізвалось відшумілою пожежею...»; «позичте білі крила...»; «я не приглянувся тобі чудній...»; «прости! – водою зайдуть очі...»; «на небі ми взялись...»; «в синів моїх напевно будуть очі...»; «коли вмирати будуть ранком коні...»; «вже прокаженого люблю за його запах...»; «крушиться небо під стопою...»; «срібні павуки...»; «аж учора я одважився...»; «мила...»; «з рук вихопилися...»; «за пустелі понесли птахи...»; «над нами...»; «за хатою криниця...»; «в старих комах окатих...»; «птахи...»; *Омана молока: Морська легенда; «для кого ці клітини в нас...»; «хмара ...»; Досвітне; Восени; Звичка; «з віття верб...»; Провина; «узліссям переходять лісоруби...»; Прохання; «громи крізь небо почвалали ...»; «так лиш пустіте...»; «над нами небо – нагле...»; Вигнанці; «вітри запахи під дірявим небом ...»; Поезія про кохання – 1; Поезія про кохання – 2; Інтимне; Літо; Дош; «коли кохаєш...»; «розсілися над обрієм стривожені...»; Питання; «тополя...»; Після зради; «так вирії комет вщент спопелили небо...»; Між нами; «я скрізь шукав ключів до попелястих піль...»; Замість листа; Іспит совісти; «знов довелось нам розминутись – запорошеним...»; Імпровізований інвентар; *Листи до коханок: 18 січня; 21 січня; 16 лютого; 3 березня; 16 березня; 2 квітня; 13 травня; 26 травня; 11 червня; 25 липня; 8 серпня; 7 жовтня; 17 листопада; 23 листопада; 11 грудня; Нічні перекази: «ніч – за дверми. на плоті –...»; Безсоння; Морське; «я – одержимий вітер...»; Модифікація; Я знов прийшов; «мої листи до тебе – вигадки...»; Останній дотик; «так входжу в ніч...»; «я ліг на дно казок...»; «я збережу для королів вигнання піскові...»; Птахи; Пташиний диптих; Слепець; «знялись вітри...»; «дуби списали безлічі листів...»; «заснули райдуги у теплоті твого волосся...»; Міраж; «згорів ліс уночі...»; В снігах; «я в небі вигриз...»; Буденне; «за обрієм...»; Лист до тебе?; Чекування; «ми сплели безмежні сіті...»; Смерть; «продають сліпці...»; «мій павук...»; «сади дримають тупо...»; Білі ночі; «казки забуті повертаються...»; «час умирати: а, здається...»; Завтра; «зійшлись під весну...»; «над вхідні ворота сонце розіпни...»; Нагорода; В моїм селі; «тоді...»; Поезія для С. – 2; «у тіні наших підлих...»; «поза межі райдуги...»; «у золотім наперстку...»; «в моєму царстві...»; *Уламки дзеркала: Замість передслова; «на суміш отрут...»; «з червою пара янголів...»; «я покажу тобі світи невидні...»; «довірливих – нас завели в сліпий куток...»; «рятуйте потопельників нікчем-****

них...»; «розкласти глум на згуки складові...»; «я розсіваю зерна...»; Розмір часу; «летиш летиш...»; «ти...»; «ми з лица землі зітрем...»; «щодень довірлива собі...»; «пройшла сюдою мертва жінка...»; «ти відходиш...»; Зустріч; «ходи! ...»; Жалобна пісня; Поліття нескінченне; День серед дерев; «коли чекаємо...»; «давно вже хата сутінками...»; «наколи згорять ліси тобою зачаровані...»; *Від острова до острова: (многовимірні подорожування по Греції):* «так ми...»; «назад...»; «пляма від дешевого вина...»; «там меві море заворожують...»; «із демонами янголи вночі...»; «запамороченням чарки налиймо! ...»; «побляклі простори й різкі...»; «твоя...»; «чомусь...»; «тут височезні мури...»; «в заграві полудня...»; «земля затоками кругом оточена...»; «твої міста...»; «я на базарі продаю купцям пляшки...»; «так знову прочитати б...»; «тут острови горять щовечора...»; «коли об шибку б'ються...»; «чи добрести колись...»; «пливе фльотилія вельмож...»; «минув несамовитий шторм...»; «там де меркне...»; «павук замотус густі ліси...»; «ніжніші груди твої за...»; «не посилайте ластівок...»; «чи чуєте...»; «день – коли чигає дощ і...»; «дрібний шматок...»; «по морю білі табуни...»; «дрейфують по оливкових садах...»; «тим часом вірогідним свідком на...»; «від осені горять вже трави...»; «триреми привезли сьогодні золото...»; «увечері як дотикається твоя рука моєї...»; «це море має спогади...»; «докорами покорченим...»; «підводні ріки точать острови...»; «я народився несподіваний увосени...»; «між двома припливами готує...»; «десь полягли брати мої...»; «між островами розтяглася відстань виріїв...»; «довкола простяглась безкрайньою...»; «у лопотанні розшматованих вітрил...»; «маяк окатий невсипушо стереже...»; «трикутник літа серед спеки...»; «увосени...»; «як усміхнутися...»; «ми – каторжники мимовільні...»; «коли дзвін вибиває пізню осінь ми...»; «чужинець безпорадний...»; «від острова до острова...»; «дзижчить...»; «на знак беззастережного довір'я...»; «ми сидимо між плесом дзеркала й собою...»; «на роздоріжжі заболочена...»; «на камені лежиш...»; «за островами ніжний спів сирен снується...»; «перша пташка...»; «змійно в'ється під згорілим дереном...»; «коли зненацька передчасна сивина зими...»; «з останніх островів...»; «забуті книги мудреців...»; *Восени вода:* «крізь пальці я просіяв дощ...»; «собі зачаття я не знаю і...»; «а ти з пташиних щебетів...»; «ти кажеш: бджоли обкрадають осінь...»; «коли родилися – не пам'ятаємо...»; «з розколеного яблука...»; «однісінька береза розтяла надвоє срібний ліс...»; «стрілки годинника...»; «оббризкала іржею осінь місто де хрустять...»; «між нами висить коливаючись...»; «мені вже час іти! ...»; «а папороть сховала...»; «в долоні – сизий яструб що заснув...»; «мене позвали ворони у дивний світ...»; «до райдуги так обрій павуки...»; «тут вже хтось відспівав одвічні кращі теми...»; «проходять нишком конокради по росі...»; «увосени поламані стежки тебе...»; «росте щораз густіший ліс між нами...»; «востаннє в карти розігравши синь твоїх очей...»; «а восени вода – твоя всесильність...»; «прислухайся! ...»; «коли спідлоба місяць стереже...»; «самітній черв у чарівному яблуку...»; «переорало літо твою цноту...»; «в комиш закралися налякані бабки...»; «коли останнє сонце догорить...»; «щовечора сова накреслює...»; «до хати підійшов...»; «завісу жита вранці відхиливши...»; «я повернуся конче повернуся між...»; «ми роздаєм бродягам самі п'ятаки...»; «раненько – дзвін конвалій...»; *Щодень щокрок:* «хто розплете його складні казки...»; Чужинець; Замість казки; Овочевий вимір; Сон величі; «кімната на границі дня і ночі...»; «позагинав усі стрілки усіх годинників...»; «немов на гострім лезі

пам'яті...»; «в тісній душі – перетинка прозора...»; «допоки перворідне яблуко...»; Стислий триптих; «відклавши спрагу нас...»; «коли цикада й безіменний птах...»; «далеко поза містом...»; «так ненароком трусонуті б совістю...»; «пишу любовний лист...»; «вино лишає по столах розкішних...»; «а на папері ніби стежка звивиста...»; «чи знов спросоння наче сп'яна...»; «чигає час гуде у кожного...»; «тут небезпечно виглядати завтрішне...»; «в коловороті загадок що без розгадок...»; «щоразу раннім ранком горобці...»; «а під кінець...»; «та все ж мені отут ніяк...»; «так непомітно й все проходить...»; «хто на сторожі тут стоїть? ...»; «а наша хата буде біла...»; Чи 1933?; «тут спить вода незаймана...»; «говорячи про нас загублених в собі...»; «тривожна – нескінченна подорож про себе...»; «час вужчас шокрок...»; «поля затихли глухо навкруги...»; «я буду вірити що ти існуєш...»; «хто відповідь на запитання що спасає? ...»; «в годиннику щодень стрілки...»; «роса вже звоювала все поля сади луги...»; «прийшов і час на те...»; «так начеб з казки в казку ми блукаємо...»; «ми предків та нащадків продаєм...»; «ніхто до хати не зайшов ніколи...»; «на перехрестях бляклі ворони...»; «святковий дзвін віщує...»; «пожежа в'яже дерево до дерева...»; «безсоння – біла пляма серед ночі...»; «кого чому й куди...»; «сновидам радість і журбу віддати...»; «в країні розпачу в країні меду...»; «щодень босоніж ти підходиш...»; «куди вже не піду...»; «ущухла нескінченна злива як...»; «до лісу ти не йди...»; «а ми – немов сполохані птахи...»; «такої жінки не було ніколи...»; «мов відголос...»; «ліси мої ліси! ...»; «живу в жорстокій казці сам...»; «шокрок шлях вужчас...».

Ао257020

1000. **Пам'ять фрагментарна:** (Поезії) = *Mémoire fragmentaire: (Poèmes)*. – Шарлеруа, 1994. – 159 с. – Перед текстом напис: Присвячую цю книгу поетові Василеві Д. Герасим'юкові українському Братові по перу.

Зміст: *Комашиний вимір:* (Із подорожніх записок). Книга перша. *Етап перший:* Вікно; Самота; Жебрак; Облуда; Літо; Вітер; Голод; Коні; Яблуко; Старість; Зупинка; Бджола; Наперстки; Дерева; Вино; Шукання; Соняшник; Повернення; *Етап другий:* Виїзд; Щастя; Сонце; Дзеркало; Ліси; Пристрасть; Місто; Повторення; Огонь; Землетрус; Сніг; Безсоння; Дощ; Зустріч; Польове; Розподіл; Аварія; Стежка; *Пам'ять фрагментарна.* Книга друга. *Фрагмент перший:* «колись твоє ім'я було вода колись...»; «зухвале невтолиме – за тобою...»; «ілюзія кохання що було...»; «в кишені брязкотить...»; «минув той час як півень тричі вже запіяв...»; «всі ніби наші дотики наївні...»; «хтось розказував казки...»; «останні вогники погасли в лісі...»; «так порожньо у пам'яті...»; «на перехресті марно простягнув...»; «зрадливі звуки всі й зрадливі кольори...»; «нас блудних світлий янгол в рай зганяє...»; «тут на зорі від сонця тратиться наш зір...»; «в прискоренні – джмелі роки планети...»; «у гості вбогі ми всіх запросили...»; «вогонь допив останню краплю маку...»; «віддавна келихи – порожні...»; «в руці – забитий ржавий цвях...»; «вогонь – позаду й спереду...»; «тут вже віддавна праве око лопнуло...»; «когось тривожить самота птахів...»; *Фрагмент другий:* «пригнався лицар на гнідому жеребцеві...»; «своїми персами пишається пані...»; «співає неприборкний безіменний птах...»; «сідає літо на плече...»; «за деревом – не дерево а ліс старезний...»; «аварія кохання : змішані строкато...»; «оливку пильно обложивши...»; «нагі ми лежимо в траві – страш-

на...»; «чи варто нині це пригадувати вам ?...»; «ми обіцянками ми зрадою...»; «гасають босі по лісах...»; «хтось перейшов і затаїв...»; «знов нині – небувале торжество...»; «ти не лякайся моїх хтивих пальців...»; «коли п'ятьма : хто знає з ким кохається ?...»; «та хата до якої мене маниш...»; «в годиннику все розігралось між стрілками ...»; «хто в змозі нині ще вас пані покохати ? ...»; «твое ім'я я закопав в чорнозем...»; «кого ж ви пані нині розглядаєте так пильно ? ...»; «де ми ? – одна лише комаха пам'ятає...». *Фрагмент третій*: «ніщо нікому зранку не сказавши...»; «ковзкий – між нами шлях ...»; «без птаха небо – замилке...»; «все – недочуте бо...»; «в кожному дзеркалі я причаївся...»; «на чолі – терниста авреоля...»; «в жінок яких приваблюю...»; «обіцяне сьогодні...»; «турбується в політті птах останній...»; «клітини механічно множаться...»; «безбарвне – небо : дощ змив літо...»; «залеглих ворогів своїх згубив...»; «гуляє бур'яном по пам'яті...»; «ми згадуєм себе забутих...»; «за дзеркалом – в'юнкий шлях що веде...»; «на лезі ночі продасш себе...»; «тому що світ цей – твій...»; «як згадуємо спомини...»; «мов на тонкій прозорій нитці...»; «ніхто не сумнівається що ми були...»; «щоранку просимо лиш те що не існує...». *Фрагмент четвертий*: «з вершин гори зійшов пророк – цілком постарілий...»; «все що було тоді записане про тебе...»; «крутий – шлях що веде тебе й мене до нас...»; «я кожного забув – від тебе до...»; «гримка ріка текла і раптом витекла...»; «старі дерева – справжні власники лісів...»; «давно вже вина випиті (в саду ще яблуна...); «ніхто не пам'ятає нині мого прізвища...»; «чи час забути вас ? і прадідів країни...»; «в годиннику нема вже місця для нікого...»; «після похмілля ми відгадуєм себе...»; «хто нишком виссав залишкове світло з ока ?...»; «спросоння пані я торкнувся ваших перс...»; «на кожного з нас завтра жде розп'яття...»; «нас вчора хтось оповістив що ми умерли...»; «півень тричі вже запіяв ?...»; «а завтра заборонять нам той перехід...»; «жорстокий – вимір цей в якому нам виживати...»; «в саду розмножились берези нерухомі...»; «щоночі дотиками ми себе...»; «де та позичена комусь душа...»; Післяслово замість епітафії.

Відділ зарубіжної україніки 9197укр

Французькою мовою

1001. *La Nuit les oiseaux*. – Paris: les Paragraphes littéraires de Paris, 1972. – 54 p.
Вночі птахи.

1002. *Résiduelles: Poèmes*. – Amay (Belgique): Maison de la poésie d'Amay, 1991. – 60 p.
Залишкові.

1003. *Voyage au quotidien: Poèmes*. – Bruxelles: Art pluriel, 1992. – 32 p.
Подорож по-щоденному.

* * *

1004. *Колізей; Спостереження; «Ще живе життя...»*: [Вірші] // *Визвол. шлях.* – 1967. – Кн. 9. – С. 1067–1068.
Ж15065

1005. Ігор мчав; Смак рідного болю: [Вірші] // Визвол. шлях. – 1968. – Кн. 2. – С. 199–200.

Ж15065

1006. І все верталось йому; Людський етюд; Ода брехунові: [Вірші] // Визвол. шлях. – 1968. – Кн. 10. – С. 1215–1218.

Ж15065

1007. Без спогадів; Тобі; Баляда про ліхтарі: [Вірші] // Визвол. шлях. – 1969. – Кн. 1. – С. 71–75.

Ж15065

1008. [Поезії] // Визвол. шлях. – 1969. – Кн. 3. – С. 332–335.

Зміст: Іржавий вітер; Чекання пробігало; Гріх; Опущення; Сумління.

Ж15065

1009. Баляда про траву; Баляда про шукання: [Вірші] // Визвол. шлях. – 1969. – Кн. 5. – С. 592.

Ж15065

1010. Час: (Етюд); Баляда про перше кохання: [Вірш] // Визвол. шлях. – 1969. – Кн. 6. – С. 747–748.

Ж15065

1011. Вічний випадок; Пісня: [Вірші] // Визвол. шлях. – 1969. – Кн. 9. – С. 992.

Ж15065

1012. Самота в долонях // Сучасність. – 1969. – Чис. 3. – С. 52–58.

Зміст: Для птиці що в клітці; Настирливість міста; Фатальність відходу; Світанку; На смерть птиці; Твоє місто; Прохід.

Ж100

1013. Випадкові стежки // Сучасність. – 1970. – Чис. 5. – С. 29–33.

Зміст: «вітер став зернистим бажанням...»; Нависла погроза; «Неочікуваними стогами впали до землі...»; Кохання, стежини ... або спомини; Півсонне; Я знов прийшов; Баляда про розпач; Баляда про воскресіння; Сумління.

Ж234

1014. [Поезії] // Контрасти: Зб. молодечої творчості / Зредагувала Л. М. Залеська-Онишкевич. – Нью Йорк; Принстон; Торонто, 1970. – С. 5, 15–27. – (Б-ка Пластового Журн. «Юнак»; Ч. 1). – Відом. про авт.: с. 15.

Зміст: Про контрасти; Пізно; Дивацьке; Крізь віддих кадила; Прохання; Гріх; Скінчилось; Сон про долю осені; Мертве або післяапокаліптичне; Після зради; Юність; Баляда про час.

Відділ зарубіжної україніки 1808укр

1015. Смак твого імені // Сучасність. – 1970. – Чис. 10. – С. 37–41.

Зміст: «Я збережу для королів...»; Несподівані співчуття; Зимове; Сліпець; Слово про вітер; Ранком; «А згодом забрели ми в білу казку...»; «Ми розкрили спільну книжку – рядки розбрелися...»; «З птахами довго ми браталися...»; Баляда про усмішку.

Ж227

1016. За жмут душі: Присвячую М. // Сучасність. – 1971. – Чис. 4. – С. 3–7.

Зміст: «Вже світло виклюло друзям-бродягам серце...»; Повнота ілюзії: (Замість листа); «День зводиться...»; Коли ми прощалися; «(Замість сонета) Вже музика не заколише птаха звироднілого...»; Нескромне; Море, море; «Кохати» – в найближчому часі...»; Дуби: (Алегорія); «В синів моїх напевно будуть очі...».

Ж332

1017. Весною вмирають птахи // Сучасність. – 1971. – Чис. 10. – С. 3–8.

Зміст: «забуті казки вертаються...»; «я повторятиму твоє ім'я...: *Присвячується М.*»; (Мила); Білі ночі; «на весні чомусь не просипаються квіти...»; твоя присутність; «Сади дримають тупо; «на весні зійшлися в саду...»; «листи пожовкли мов пожари...»: *Каті Горбач*; Буденне; «вмирати час а здається й жити ще завчасно нам...».

Ж380

1018. Чорні голуби: (Цикл поезій); Лябіринтом: [Вірш] // Визвол. шлях. – 1971. – Кн. 1. – С. 101–103, 108.

Ж15065

1019. Вірші із циклу «Згоряють острови» // Сучасність. – 1972. – Чис. 1. – С. 3–6.

Зміст: «моя усмішка – звичайний міст закинений між двома снами»; «у міст моїх великі очі наче у драконів...»; «згоряють острови...»; «між двома кольорами моря – спочиваєш...»; «пошліте голубів по запах літа...»; «на морі: кораблі казкові мов широкі рани...»; «для тебе...»; «у моря – гадки розтяглі мов зелені гади...»; «межи двома міражами для нас готує море...»; «в жоржинах...»; «щодень за поколіннями дерев...»; «дощі споруджують тривкі мости над пропастями неба...»; «під в'ялим листям родяться надії міста і щоразу довші...»; З останнього інвентаря.

Ж437

1020. Уривки для *Anne-Marie* // Сучасність. – 1972. – Чис. 11. – С. 3–8.

Зміст: 1. «заграймо в загадки поки ще пастки нас...»; 2. «перенеслися білі журавлі...»; 3. «в годину коли найкращі...»; 4. «як перероджуються дерева в...»; 5. «коли ми вижиємо суворі зими...»; 6. «після століття тишини на краю...»; 7. «ми зустріли новий рік з поснулимими...»; 8. «прориваються дощі сивіші в царство...».

Ж574

1021. Восени вода: пів-сонети // Сучасність. – 1973. – Чис. 1. – С. 5–11.

Ж622

1022. **Паралельні світи: Уривок** // Сучасність. – 1973. – Чис. 5. – С. 3–6.

Зміст: *Для Н.* «втеча. не втеча: відхід. відхід в яйце пахідерма...»; «спека розкладає місто. розриває камінь...»; «відхили від мене пшеничну завісу...»; «на колискову після бурі перестроюється море...»; «крізь землю пройшовши, землі не розумівши...»; «коли приятелі не вистачають. коли вино не оп'яняє...».

Ж1077

1023. **Розповідь про памороч: 3 недрук. зб. «Коли земля коли жевріє»** // Сучасність. – 1975. – Чис. 6. – С. 3–6.

Зміст: 1. «мої коханки безіменні...»; 2. «до стола прибули друзі...»; 3. «памороч птахів на паперовім небі...»; 4. «вистачить прислухатись до твого...»; 5. «вітер видуває павутиння срібла...»; 6. «я вивчив ім'я твоїх коней напам'ять...»; 7. «золотом комахи обкули сонце...»; 8. «гукнути в порожню дупла...»; 9. «ріка зашморгнула моє село...»; 10. «між сном і памороччю...».

Ж2616

1024. **З циклу «Дерева проходять» [I]** // Сучасність. – 1976. – Чис. 7/8. – С. 3–7.

Зміст: «блискавицями розорана...»; «двері тріскають: то вечір...»; «по книжках замешкали...»; «чигає за дверми година...»; «опівночі складаю тимчасові...»; «коли повернешся не буде...»; «коли повернешся напевно...»; «дівчата за плечима дзеркала...».

Ж1415

1025. **Поезії** // Сучасність. – 1977. – Чис. 10. – С. 3–6.

Зміст: згорів уночі ліс; «я в небі вигриз дірку...»; «ми сплели безмежні сіті...»; «продають сліпці: овочі, налиті справедливістю...»; «над вхідні ворота сонце розіпни...»; в моїм селі; нагорода; «я послав своїх синів...»; «в моєму царстві є сходи потайні...».

Ж1589

1026. **З циклу «Дерева проходять» [II]** // Сучасність. – 1978. – Чис. 4. – С. 7–10.

Зміст: «одлетіло птаство, осінь...»; «міста асфальтом оперезані...»; «найперше лускіт блискавиці...»; «дерева проходять крізь нас...»; «розгадують дерева мислі міста...»; «повертаючися з лісу, де росаю...»; «пожежа розбрат між комахами...»; «ти не гляди назад...».

Ж1643

1027. **Омана молока** // Сучасність. – 1985. – Чис. 11. – С. 5–7.

Зміст: «над нами: небо – нагле...»; «вітри запахи під дірявим небом...»; восени; провина; «море – ріками, легендами напоєне...»; поезія про кохання – I; «розсілися над обрієм стривожені безвітрям хмари і птахи...».

Ж3084

1028. **[Поезії]** // Визвол. шлях. – 1985. – Кн. 10. – С. 1218–1219.

Зміст: Байдужість; Чужинець; Вікно; Сонце; Святість; Самота.

Ж15065

1029. Нічні перекази // Сучасність. – 1987. – Чис. 6. – С. 5–8.

Зміст: «ніч – за дверми...»; Завтра; Зустріч; Сліпець; Модифікація; «Розкласти глум на згуки складові...»; «мій павук вам витче арабески...»; «у золотім наперстку».

Ж332

1030. На осі спраги: Поезія // Сучасність. – 1988. – Чис. 12. – С. 5–8.

Зміст: 1. «Ми пустилися в незвичні мандри: до граней...»; 2. «назад не повертаймо поглядів: вперед! ...»; 3. «пляма від дешевого вина...»; 6. «запамороченням чарки налиймо! ...»; 7. «бляклі простори й різкі...»; 9. «чомусь не допливають вже...»; 12. «земля затоками...»; 13. «твої міста – широкоокі мов дракони...».

Ж14413

1031. Безсонні ліхтарі / Публ. підгот. та авт. післяслова «Український сонях під бельгійським сонцем» М. Ільницький // Дзвін. – 1990. – № 10. – С. 9–17: портр.

Зміст: Присв. Україні; Твоє місто; «день...»; Балада про талант, заритий в землю; «вже...»; «ми перестали довіряти...»; «ми ...»; «ми розкрили спільно книжку – рядки розбрелися...»; «і море обізвалось відигумілою пожежею...»; «позичте білі крила...»; «взьми від мене...»; «взялися ржавіти за овидом...»; «в синів моїх напевно будуть очі...»; «крушиться небо під стопами...»; «небо замурзане...»; Морська поезія; «хмара...»; Досвітне; Вигнанці; «вітри запахли під дірявим небом...»; Питання; «тополя...»; 17 листопада; 27 листопада; «ніч – за дверми, на плоті – ...»; «знялись вітри...»; Білі ночі; «над вхідні ворота сонце розіпни...»; «уранці...»; Розмір часу; «ми з лица землі зітрем...»; «ти відходиш...»; Зустріч; «коли чекаємо...»; «павук замотує густі ліси...»; «перша пташка...»; Безсоння; День серед дерев; На осі спраги: [Цикл].

Ж26476

1032. Із циклу «Як після потопу» // Сучасність. – 1990. – Чис. 12. – С. 5–9.

Зміст: «змійно в'ється під згорілим дереном щоразу довша стежка...»; «десь полягли брати мої...»; «коли зненацька передчасна сивина зими...»; «на перехрестях блеклі ворони...»; «святковий дзвін віщує...»; «пожежа в'яже дерево до дерева...»; «безсоння – біла пляма серед ночі...»; «кого чому й куди ведуть оці криві стежки? ...»; «куди вже не піду – зі мною ходить кволе дерево...»; «сновидам радість і журбу віддати...»; «в країні розпачу в країні меду...»; «щодень босоніж ти підходиш...»; «ущухла нескінчена злива як після потопу...».

Ж4488

1033. Нічні перекази: [Поезії] // Київ. – 1990. – № 5. – С. 33–35. – (Укр. діаспора). – Передм. до рубр. М. Вінграновського: с. 30.

Зміст: «я ліг на дно казок...»; «я збережу для королів вигнання піскові...»; Птахи; Міраж; В снігах; «за обрієм...»; «продають сліпці...».

Ж14227

1034. [Поезії] // Поезія-90. – К., 1990. – Вип. 2. – С. 62–63.

Зміст: Нагорода; В моїм селі; «тоді ми полюбили сонце...»; «ніч – за дверми, на плоті...».

Ж64409

1035. [Поезії] // Вітрила'90. – К., 1990. – С. 117–118. – (Молоді укр. поети за межами України). – Відом. про авт.: с. 117.

Зміст: Після зради; Юність; Баляда про час; «І сльоти заскрипіли наглим болем...»; «Внизу глузливо шамотіло листя...»; Кризь віддих кадила.

Ж66816

1036. В жорстокій казці // Сучасність. – 1991. – Чис. 10. – С. 5–9.

Зміст: «такої жінки не було ніколи...»; «позагинав усі стрілки усіх годинників...»; «а наша хата буде біла...»; «так непомітно й все проходить...»; «Чи 1933?»; «три-возжна – нескінчена подорож до себе...»; «в годиннику щодень стрілки...»; «роса вже завоювала всі поля...»; «ніхто до хати не зайшов ніколи...»; «мов відголос далекої пожежі час гуде...».

Ж4686

1037. Поезії // Всесвіт. – 1992. – № 12. – С. 154–158.

Зміст: «солома книжка літо з-під...»; «одламка місяця...»; «пальці вирости з долоні...»; «ми перестали довіряти...»; «коли вмирати будуть ранком коні...»; «птахи...»; «з віття верб...»; Імпровізований інвентар; 26 травня; 13 травня; Міраж; Жалобна пісня; «пливе фльотилія вельмож...»; «мину в несамовитий шторм...»; «увечері...»; «я народився несподіваний увосени...»; «підводні ріки точать острови...»; «ми – каторжники мимовільні...»; «як усміхнутися...»; «змійно в'ється під згорілим деревом...»; «коли зненацька передчасна сивина...»; «до хати підійшов...»; «завісу жита вранці відхиливши...»; «вино лишає по столах розкішних...»; «а на папері ніби стежка звивиста...»; Чи 1933?; «сновидам радість і журбу віддати...»; «кого чому й куди...»; Коні; Голод; Сніг; Безсоння.

Жс27966

1038. [Поезії] / Авт. передм. Б. Бойчук // Поза традиції: Антологія укр. модерної поезії в діаспорі / Упоряд. Б. Бойчук. – К.; Торонто; Едмонтон; Оттава, 1993. – С. 263–275.

Зміст: «День наче сливка...»; «я досі не спромігся угадати...»; «ми перестали довіряти...»; «слова твої...»; «хмара, що зависла на плечі сосни...»; Досвітне; Поезія про кохання – 1; «коли кохаєш...»; 4 січня; 11 червня; 25 липня; 11 грудня; Жалобна пісня; В моїм селі; Білі ночі; «заснули райдуги у теплоті твого волосся...»; «павук замотує густі ліси...»; «перша пташка...»; «росте щораз густіший ліс між нами...»; Безсоння; Облуда.

Ва603989

1039. [Поезії] / Авт. передм. «Репрезентант Європейської групи» В. Герасим'юк // Хроніка 2000. – 1993. – № 3/4. – С. 248–254. – (Хроніка останнього десятиліття).

Зміст: Модифікація; «наколи згорять ліси тобою зачаровані...»; «по той бік тайн

кумирами...»; «вулкани що давно погасли...»; «розкласти глум на згуки складові...»; «коли чекаємо...»; Лист до тебе; «давно вже хата сутінками...»; «продають слішці...»; В моїм селі; «мій павук...»; «Поза межі райдуги...».

Ж14470

1040. **Комашиний вимір:** [Добірка віршів] // Сучасність. – 1995. – № 6. – С. 5–8. Зміст: Виїзд; Зупинка; Наперстки; Дерева; Дзеркало; Повторення; Огонь; Землетрус; Сніг; Дощ; Польове; Аварія; Стежка.

Ж14413

1041. **Poèmes: se souvenir de tout ce qui n'a pas été** [пригадувати те, чого не було]; après tous ces interminables incendies [пройшли усі пожежі нескінченні...]; ceux que j'invite n'ont pas tort de m'éviter [отим яких запрошуюю не докоряю]; le miel qui s'est fait rare [мед, що став рідкісним]; nous sommes les nouveaux mendiants [ми жебраки нові]; je suis la feuille morte [я немов листок зів'ялий] // Estuaires: Revue culturelle. – Luxembourg, 1995. – № 25. – P. 10–15.

1042. **Із збірки «Пам'ять фрагментарна»** // Зерна. – 1996. – Чис. 3. – С. 8–10. – Відом. про авт.: с. 8.

Зміст: Самота; Облуда; Бджола; Шукання; Наперстки; Виїзд; Дощ; «ілюзія кохання що було...»; «минув той час як півень тричі вже запіяв...»; «зрадливі звуки всі й зрадливі кольори...»; «нас блудник світлий янгол в рай зганяє...»; «в руці забитий ржавий цвях...»; «оливку пильно обложивши...»; «ми обіцянками ми зрадою...»; «крутий шлях що веде тебе й мене до нас...»; «Після похмілля ми відгадуємо себе...»; «твоє ім'я закопав в чорнозем...»; «з вершин гори зійшов пророк – цілком постарілий...»; «де та позичена комусь душа...».

Ж69827

1043. **Подорож по-щоденному** // Світо-вид. – К.; Нью-Йорк, 1996. – Чис. 2. – С. 46–49. – Відом. про авт.: с. 127. – Добірка віршів із французьких поетичних книг Р. Бабовала «Подорож по-щоденному» («Voyage au quotidien», 1992) та «Залишкові» («Résiduelles», 1992) в перекладі автора. Вперше друкується українською.

Зміст: «мед що став рідкісним...»; «спроквола розтерзані – з кохання...»; «роблюю собі...»; «ті що пронизують мене знають...»; «маю рандеву з таким...»; «та ж чуда тут...»; «тоді...»; «вітер що його кущі витісняють»; «як несподівано...»; «це лиш німий старець...»; «колись...»; *Для Марчелла:* «в двозначності останніх порухів...: «, «ніхто ніколи...», «а чуда вже...».

Ж 68114

1044. [Поезії] / Авт. передм. «Неосвячена самота» Ю. Завгородній // Боян. Поезія'97. – К., 1997. – С. 148–150. – (Голос із діаспори).

Зміст: Самота; Повторення; Безсоння; Голод; «твоє ім'я я закопав в чорнозем...»; «на лезі ночі продаєш себе...»; «ніхто не сумнівається що ми були...»; «в годиннику нема вже місця для нікого...».

Ж 64409

1045. Сумнів існування: [Поезії] // Сучасність. – 1997. – № 7/8. – С. 15–18.

Зміст: «велика стрілка забарилася...»; «дерева непорушні роздягає дощ...»; «ввесь ум – розчетвертований...»; «присмирнілий...»; «той хто...»; «ламаються мости...»; «на мої заклики ніхто не обзивається...»; «вони – тут кажуть – ...»; «поля – спустошені...»; «до себе довго приглядатися...»; «отак іду з нічого...»; «зліт – неминучий...»; «а раптом...»; «позаду все...»; «на стежці що без нас...»; «я – мертво дерево що не гниє...».

Ж14413

1046. Притулок дзеркала // Світо-вид. – 1998. – Чис. 3. – С. 75–81. – Відом. про авт.: с. 136.

Зміст: «я – цей чужинець стриманий...»; «пройшли усі пожежі нескінченні...»; «як позавчора завтра...»; «те око що за нами стежить зблизька...»; «не каже це оповідання...»; «тебе я відчуваю жінкою яка...»; «в осінній вітер розсіваю...»; «житло моє – непевність розпливчастих форм...»; «отим яких запрошую не докоряю...»; «не знаючи що путнього вам пані...»; «немов гроза що імпонується...»; «я скрізь і я ніде...»; «вогонь проходить й за...»; «але це дзеркало не пожаліє жодного обличчя...»; «та ж все їм затаїти...»; «комаха що слідом за нами йшла...»; «а інколи й пускаюся таку шукати...»; «це дерево якого віку я не знаю...»; «все те що слід було тоді сказати...»; «приголомшлива мандрівка...».

Ж68114

1047. За птахом – птах: (на тлі неба і моря): [Поезії] // Сова. – 1999. – № 3. – С. 3–7.

Зміст: Присвячую Г. і П. С. «шукаючи той легендарний скарб...»; «поламаним крилом накреслив птах...»; «а море тут чомусь пливе наліво...»; Ніби казка про ніби птаха; «по цілім вічному раю – шукай!...»; Ніби маленький кінець світу; «за птахом – птах і ще раз птах...».

1048. Заложники стирання // Світо-вид. – 1999. – Чис. 3. – С. 5–9. – Відом. про авт.: с.139.

Зміст: а вже після екзоду; «умер оракул – вчасно...»; «у цім краю благословенному...»; «він стиха підійшов...»; «в зіниці – небуття і всесвіт...»; «мені...»; «а тут собі така щоденність...»; «а дощ пливе ...»; «і знов...»; «пишу наліво – звідки жодної немає звістки...»; «в пустелі що не відає поняття меж...»; «а хто я той ім'я якого...»; «лише на мить...»; «нічого не боюсь...».

Ж68114

1049. Замість молитви: [Добірка віршів] // Сучасність. – 1999. – № 12. – С. 91–94.

Зміст: Добірку віршів присвячую одній із найдорожчих подруг – Зореславі Коваль: «в дім проломилась несподівано...»; «а той хто ввійде в мене...»; Замість молитви: Тадею Карабовичу присвячую; «навіщо хтось...»; «отак ти родишся – із безвісти...»; «на мене море безпощадне потайне чигає...»; Ніби про метелика й ніби про квітку: Василеві Голобородьку присвячую; «в руці – недогарок мого зачаття...»; «на найдорожчому із жеребців...»; Замість заключного.

Ж14413

1050. **Око в небезпеці:** Поезії // Сучасність. – 2001. – № 4. – С. 22–23.

Зміст: «де був я в той тривожний час...»; «його (шукай!) ніде нема...»; «тут знов –...»; «проходь крізь мене – ...»; «в лишайнику живу іспоконвіку...»; «хто буде пам'ятати що колись...»; «так начебто...»; «а той хто прийде щоб замешкати...»; «осінні кольори осінні тіні...»; «памороч миттєвої розгублености...»; «так оддаляюся шокроку...»; «в тенетах лісу всеприсутнього...»; «усі гріхи затаєні – ...»; «піски – сипкі...»; «я не просив нічого...»; «помер оракул...»; «трава – шершава...».

Ж14413

1051. [Поезії] // Листок з вирію: Поезія укр. діаспори / Упоряд. Г. М. Кирпа, Д. С. Чередниченко. – К., 2001. – Кн. 1. – С. 13–20. – Відом. про авт.: с. 423.

Зміст: «до приходу самої весни...»; «ми перестали довіряти...»; «розкласти глум на згуки складові...»; «назад не повертаймо поглядів...»; «коли об шибку б'ються...»; «пливе фльотилія вельмож...»; «десь полягли брати мої...»; «довкола простяглась безкрайньою...»; «дзижчить у павутинні вітру...»; «перша пташка...»; «хто розплете його складні казки...»; «а під кінець...»; Чи 1933?; «ми предків та нащадків продаєм...»; «в країні розпачу в країні меду...»; «За хатою криниця...».

В345066

1052. **Листи до коханок:** [Добірка поезій з різних зб.] / Передм. «Український Орфей із Бельгії» В. Ткаченка // Ятрань. – 2002. – № 2. – С. 70–73.

Зміст: «пишу любовний лист...»; «такої жінки не було ніколи...»; «завісу жита вранці відхиливши...»; «спросоння пані я торкнувся ваших перс...»; «у кожному дзеркалі я причаївся...»; «мені вже час іти !...»; «коли чекаємо...»; «павук замотує густі ліси...»; Дош; Безсоння.

Ж24366

1053. [Поезії] // Поети «Нью-Йоркської групи»: Антологія / Упоряд.: О. Г. Астаф'єв, А. О. Дністровий. – Х., 2003. – С. 243–256. – (Програма з літератури). – Тексти наведено за кн. «Мандрівки ймовірного» (1993).

Зміст: «зимою...»; «з-за обрію скотились яблуками хмари...»; «ми розкрили спільно книжку – розбрелись рядки...»; «і море обізвалось відшумілою пожежею...»; «коли вмирати будуть ранком коні...»; Морська легенда; Досвітне; Прохання; Вигнанці; Питання; Після зради; Замість листа; Іспит совісти; Листи до коханок: 18 січня, 3 березня, 26 травня, 25 липня, 11 грудня; Модифікація; Міраж; В снігах; Лист до тебе? Зустріч; Жалобна пісня; Поліття нескінчене; День серед дерев; «пляма від дешевого вина...»; «я на базарі продаю купцям пляшки...»; «у лопотанні розшматованих вітрил...».

Ва675822, ФПУ/№1288

1054. [Поезії] // Укр. мова й л-ра в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2003. – № 5. – С. 49.

Зміст: Соняшник; «з-за обрію скотились яблуками хмари...»; «ми перестали довіряти...»; «громи крізь небо почвалали...».

Ж16518

1055. [Поезії] // Півстоліття напівтиші: Антол. поезії Нью-Йоркської групи / Упоряд. і авт. вступ. ст. М. Ревакович. – К., 2005. – С. 288–317.

Зміст: *Навіщо про те згадую (1969)*: «день...»; *Подорож поза форми (1972)*: «зимою...»; «земля взялася домагатися...»; «ми перестали довіряти...»; «відтак...»; «крушиться небо під стопою...»; «срібні павуки...»; *Омана молока і Листи до коханок (1985)*: Морська легенда; Восени; «над нами небо – нагле...»; Поезія про кохання – 1; Поезія про кохання – 2; Дощ; Інтимне; Після зради; 13 травня; 11 червня; 23 листопада; *Нічні перекази (1987)*: «ніч – за дверми, на плоті...»; «мої листи до тебе – вигадки...»; «я ліг на дно казок...»; «тоді...»; «мій павук...»; «продають сліпці...»; «сади дрімають тупо...»; «зійшлись під весну...»; I «згорів ліс уночі...»; II «у лісі...»; III «пустився дощ, лишилася твоя...»; «поза межі райдуги...»; Сліпець; Птахи; В моїм селі; *Мандрівки ймовірного (1993)*: «я покажу тобі світи невидні...»; Зустріч; День серед дерев; Поліття нескінченне; «коли чекаємо...»; «чи добрести колись...»; «павук замотує густі ліси...»; «ми сидимо між плесом дзеркала й собою...»; «на камені лежиш...»; «з останніх островів...»; «а ти з пташиних щибетів...»; «оббризкала іржею осінь місто де хрустять...»; «так начеб з казки в казку ми блукаємо...»; «а під кінець...»; «сновидам радість і журбу віддати...»; «куди вже не піду...»; *Пам'ять фрагментарна (1994)*: Вікно; Жебрак; Літо; Старість; Виїзд; Безсоння; «так порожньо у пам'яті...»; «сідає літо на плече...»; «безбарвне – небо: дощ змив літо...»; «де та позичена комусь душа...».

Ва661067

1056. **Око в небезпечі** / *The eye in danger*: [Добірка поезій в укр. оригіналах та пер.] / Англ. пер. Ю. Тарнавський // Кур'єр Кривбасу. – 2006. – № 194 (січ.). – С. 180–189.

Зміст: «мед що став рідкісним...» / «that rarest of honeys...»; «спроквола розтерзані – з кохання...» / «so slowly torn to shreds – betrayed...»; «розроблюю собі...» / «I make myself...»; «ті що пронизують мене знають» / «those who pierce me with their arrows know...»; «маю рандеву з таким» / «I have a date with someone...»; «та ж чуда тут...» / «no marvels here...»; «тоді як взагалі ніхто не сподівається...» / «just when no-one expects it...»; «вітер що його кущі витісняють...» / «the wind that's crowded out by bushes...»; «як несподівано...» / «how sudden...»; «це лиш німий старець...» / «it's only a mute old man...»; «колись зненацька як...» / «one day suddenly...»; «в двозначності останніх порухів...» / «in the uncertainty of the last throes...»; «ніхто ніколи...» / «no-one has ever...»; «а чуда вже...» / «there won't be ever...»; «велика стрілка забарилася...» / «the minute hand is late...»; «дерева непорушні роздягає дощ...» / «rain strips bare still trees...»; «весь ум – розчєтвертований...» / «the mind's been quartered...»; «присмирнілий засинаю...» / «a little tamed...»; «той хто...» / «the one...»; «ламаються мости...» / «bridges collapse...»; «на мої заклики ніхто не обзивається...» / «my calls remain unanswered...»; «вони – тут кажуть...» / «they – it is said...»; «поля – спустошені...» / «fields devastated...»; «до себе довго приглядатися...» / «to gaze steadily at yourself...»; «отак іду з нічого...» / «that's how I walk...»; «зліт – неминучий...» / «the flight is unavoidable...»; «а раптом...» / «then suddenly...»; «позаду все...» / «behind»; «я – цей чужинець стриманий...» / «I am that reluctant stranger...».

Ж14746

1057. **Міні-антологія: [Поезії]** / Пер. Б. Бойчук // Кур'єр Кривбасу. – 2006. – № 198 (трав.). – С. 8–11.

Зміст: «ми перестали довіряти казці...»; День серед дерев; В моїм селі; Восени вода; «а ти з пташиних щебетів...»; «до райдуги так обрій павуки...»; «росте щораз густіший ліс між нами...»; «а на папері ніби стежка звивиста...»; «твоє ім'я я закопав в чорнозем...»; Дерева.

Ж14746

1058. **[Поезії]** // Дивоовид: Антол. укр. поезії ХХ ст. / Упоряд. І. Лучука. – Тернопіль, 2007. – С. 533–536: портр. – Перед текстом короткий вступ про творчість автора.

Зміст: «в моєму царстві...»; «запамороченням чарки налиймо!...»; «дрейфують по оливкових садах...»; «коли цикада й безіменний птах...»; «роса вже звоювала все поля сади луги...»; «в країні розпачу в країні меду...»; «такої жінки не було ніколи...».

Вс44300

1059. **[Поезії]** // Літургія кохання: Антологія української любовної лірики кінця ХІХ – початку ХХІ століття / Упоряд. І. Лучука. – Тернопіль, 2008. – С. 394–397.

Зміст: Поезія про кохання – 1; Поезія про кохання – 2; Дощ; «коли кохасш...»; Після зради; «так вирії комет вщент спопелили небо...»; Лист до тебе?

* * *

1060. **Вже за порогом – привид жнив: [Вірш]** // Визвол. шлях. – 1967. – Кн. 11/12. – С. 1299–1301.

Ж15065

1061. **Коли...: [Вірш]** // Визвол. шлях – 1968. – Кн. 9. – С. 1113.

Ж15065

1062. **Можливість відродження: [Вірш]** // Визвол. шлях. – 1969. – Кн. 12. – С. 1415.

Ж15065

1063. **На осі спраги: [Вірш]** // Золотий гомін: Укр. поезія світу / Упоряд. А. Мойсієнко. – К., 1991. – Вип. 1. – С. 7–9. – Відом. про авт.: с. 7.

А122917/1

1064. **Ріст: [Вірш]** // Визвол. шлях. – 1969. – Кн. 7/8. – С. 831.

Ж15065

1065. **Чорний діамант: [Вірш]** // Визвол. шлях. – 1968. – Кн. 6. – С. 766–767.

Ж15065

Проза

1066. **Барва нашого кохання** // Сучасність. – 1970. – Чис. 2. – С. 11–17.

Ж214

1067. **Батько, озеро** // Сучасність. – 1973. – Чис. 6. – С. 28–29.

Ж1089

1068. **Короткі новели: Жертва (Замість казки); Поза тишею** // Сучасність. – 1971. – Ч. 6. – С. 11–13.

Ж1089

Про нього

1069. **Бабовал Роман. Замість відповіді** // Світо-вид. – 1996. – Чис. 2. – С. 112–115. – На листи Марії Ревакович і Богдана Бойчука. На відповідь Марії Ревакович «Дещо про Нью-Йоркську Групу», виголошену в Чикаго з нагоди прем'єри фільму «Подорож у сумерки» (жовтень 1994). Montegny, 25.03.95.

Ж68114

1070. **Бабовал Роман: «Творчість – то є вічне незадоволення»:** [Бесіда / Вів В. Мельник] // Літ. Україна. – 1997. – 27 листоп.

1071. **Астаф'єв О. Г. Лірика української еміграції: еволюція стильових систем:** Дис. ... д-ра філол. наук: 10.01.01 / НАН України. Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. – К., 1999. – 401 л.

Про Р. Бабовала. – С. 8, 310.

Дс61353

1072. **Бойчук Б. Навідування неприсутньої присутності: Ч. 3:** [Р. Бабовал] // Кур'єр Кривбасу. – 2006. – № 198 (трав.). – С. 3–7.

Ж14746

1073. **Герасим'юк В. Від острова до острова** // Літ. Україна. – 1991. – 27 черв.

1074. **Госейко Л. У п'ятиліття поетичної творчості Романа Бабовала** // Шлях перемоги. – Мюнхен, 1972. – 19 листоп.

1075. **Івашко В. Однокрилий янгол** // Всесвіт. – 1992. – № 12. – С. 159–160.

Творчість Романа Бабовала.

Жс27966

1076. [Нитченко Д.] **Збірник творчості молодих** // Укр. книга. – Філадельфія, 1971. – № 2. – С. 57–58. – Рец. на кн.: Контрасти: Зб. молодечої творчості. – Нью-Йорк, 1970. – Підп.: Дмитро Чуб.

Про поезії Р. Бабовала. – С. 57.

Ж16763

1077. Підпалий А. В. Маргінальні форми в українській поезії ХХ століття: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.06 / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2004. – 19 с.

Про творчість Р. Бабовала. – С. 7, 10, 13.

Ра329928

1078. Підпалий А. В. Маргінальні форми в українській поезії ХХ століття: Дис. ... канд. філол. наук: 10.01.06 / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2004. – 164 арк.

Про творчість Р. Бабовала. – С. 50, 58–60, 122, 131–133.

Дс82661

1079. Ревакович М. Дещо про Нью-Йоркську Групу: [Доп., виголошена на прем'єрі фільму «Подорож у сумерки» в Ін-ті Модерного Мистецтва в Чікаго, 29 жовт. 1994 р.] // Світо-вид. – К.; Нью-Йорк, 1996. – № 2. – С. 102–110.

Про діаспорну поезію, Нью-Йоркську Групу. Про Р. Бабовала. – С. 105, 107.

Ж68114

1080. Ревакович М. Кризь іншу призму: Про феномен і поезію Нью-Йоркської групи // Півстоліття напівтиші: Антол. поезії Нью-Йоркської групи / Упоряд. і авт. вступ. ст. М. Ревакович. – К., 2005. – С. 17–40. – На с. 38 під текстом вказана дата написання: Нью-Йорк, 21 черв. 2003 р.

Про Р. Бабовала. – С. 14, 21, 18, 20, 21, 29, 37.

Ва661067

1081. Рубчак Б. Кам'яні баби чи Світовид? // Світо-вид. – К.; Нью-Йорк, 1996. – № 2. – С. 89–101.

Про Р. Бабовала. – С. 90, 96.

Ж68114

1082. Сорока П. Ймовірність вічності: Темат. пласти поезії Романа Бабовала // Кур'єр Кривбасу. – 1998. – № 101 (трав.). – С. 96–109.

Ж14746

1083. Сорока П. Роман Бабовал або Однокрилий Янгол: Літ. портрет / [Післямова Зірки Коваль]. – Тернопіль, 1998. – 160 с.: фото.

Зміст: Розд. 1: «На перехресті виріїв»; Розд. 2: «Віч-на-віч із самим собою»; Розд. 3: «Ймовірність вічності»; Розд. 4: У творчій робітні поета або Дещо про художні особливості поезії Романа Бабовала; Післямова / Зірка Коваль; Список використаної літератури; Книги Романа Бабовала; Перекладні видання і публікації; Фотоілюстрації.

Ва596074

1084. Ткаченко В. І. Бабовал Роман Олександрович // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2003. – Т. 2: Б-Біо. – С. 37.

С10197/2

1085. **Трач І.** Драматизм епохи – через призму душі: Сучас. укр. поезія на європ. континенті поза межами України (кінець 80-х – початок 90-х рр.) // Золотий гомін: Укр. поезія світу / Упоряд. А. К. Мойсієнко. – К., 1997. – [Вип. 2]. – С. 470–483.

Р. Бабовал. – С. 480–481.

Л0259479

1086. **Фасоля А.** Давайте знайомитись: Нью-Йоркська поетична група // Укр. л-ра в загальноосвіт. школі. – 2003. – № 7. – С. 41–45.

Про Р. Бабовала. – С.41, 44.

Ж16401

1087. **Фасоля А.** Зустріч з поетами Нью-Йоркської групи: Урок – «круглий стіл», 11 кл. // Укр. мова й л-ра в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2003. – № 5. – С. 36–46.

Роман Бабовал. – С. 36, 41–42.

Ж16518

1088. **Роман Бабовал** [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://users.swing.be/babowal/>. – Загол. з екрану. – Останнє поновлення: 19 жовтня 2003. Доступ перевірено у березні 2010 р.

На цьому персональному сайті вміщено тексти поезій українською мовою: 11 збірок (1969–1994 рр.), з незначними авторськими редакційними правками – 482 вірші, 13 добірок (1972–2001 рр.) – 154 вірші, ранньої короткої прози, рецензії та статті про поезію автора, поезії автора в перекладах іншими мовами, окрім франкомовних поезій самого автора, а також текст монографії П. Сороки «Роман Бабовал або Однокрилий Янгол: Літературний портрет».

Борець Юрій (справж.: Пашковський)

Borets Youriy

(1922–2006)

1089. **У вирі боротьби:** Повість нашої доби / Обкладинка та іл. Р. Глуква; Вступ. слово Р. Драгана. – Брюссель: Вид-во Центр. управи Спільки укр. молоді, 1971 (Лондон: Друк. Укр. Вид. Спільки, 1971). – 319 с. – (Юнат. б-ка СУМ; Ч. 3). – Титул. аркуш парал. англ.

Відділ зарубіжної україніки 1767укр; 3710укр

Воробйов Микола

Vorobiov Mykola

(1941 –)

1090. **Vorobiov M.** «Une femme au corps comme...»; Le Miroir; Au village / Trad. par R. Babowal // La Parole ukrainienne. – 1999. – № 2863: Numéro spécial. – P. 4. – (La Petite anthologie de la poésie ukrainienne).

Без кори; Дзеркало; «Конвалії запалюють...».

Герасим'юк Василь
Herassymiouk Vassyl
(1956 –)

1091. **Herassymiouk V.** Dans le temple / Trad. par R. Babowal // La Parole ukrainienne. – Paris, 1999. – № 2863: Numéro spécial. – P. 5. – (La Petite anthologie de la poésie ukrainienne).

У храмі.

Голобородько Василь
Holoborodko Vassyl
(1945 –)

1092. **Holoborodko V.** Sans nom; «De tout temps...»; «Il a trouvé aujourd'hui...» / Trad. par R. Babowal // La Parole ukrainienne. – Paris, 1999. – № 2863: Numéro spécial. – P. 7. – (La Petite anthologie de la poésie ukrainienne).

Без імені; «Мушлею йому спокопвіку...»; «Сьогодні він знайшов дещо...».

1093. **Holoborodko V.** De tout temps...; Il a trouvé aujourd'hui... / Trad. par R. Babowal // Anthologie de la littérature ukrainienne du XIe au XXe siècle. – Paris; Kyiv, 2004. – P. 936–937.

«Мушлею йому спокопвіку...»; «Сьогодні він знайшов дещо...»

IB208399

Госейко Любомир
Hoseyko Lubomyr
(1951 –)

1094. **Соняшниччіння на новомісяччі: Поезії.** – Брюссель; Лювен: Зоря, 1969. – 127 с.

Дибайло-Шпинда Ганя
Dybajlo-Szpynda Hania
(1943 –)

1095. **Dybajlo-Szpynda H.** Gestes de ruban / Préface de Jean Dumortier. – Tournai : Unimuse, 1984. – 40 p. : ill.

Стрічкові поеми.

Дмитрик Кузьма
Dmitrik Kosimo (Dmytryk Kosmas, Kouzma, Cosimo)
(1921–2004)

1096. **Dmitrik Kosimo.** Hantise d'un Zaporogue: Poèmes. – Paris: Éditions de la Revue moderne (Verneuil-sur-Avre, impr. Dierville), 1960. – 52 p.

Думи запорожця.

1097. **Dmitrik Kosimo.** Miroir des vanités / Illustrations de Robert Steichen. – Bruxelles: Éditions Brepols, [1965]. – 4, 129 p. illus. (part col.), facsim., port.

Свічадо марнот.

1098. **Dmytryk Kosmas**. Les orphelins rouges; suivis de Lettres de Carélie / [récit rapporté par Magda Dmytryk-Huyberegts]. – Paris: Société des Écrivains, DL 2008. – 162 p.: ill., couv. ill. en coul.

Сироти червоної імперії [Безбатченки].

Про нього

1099. **Панчук Г. С., Доценко Р. І.** Дмитрик Кузьма // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2008. – Т. 8. – С. 14.

С10197/8

Драгоманов Михайло
Drahomanov Mykhaylo
(1841–1895)

1100. **Borschak E.** Un artisan et un prophète de la liberté des peuples: Michel Dragomanov // Le Flambeau. – Bruxelles, 1951. – № 3. – С. 291–295.

М. Драгоманов, прихильник і пророк свободи народів.

Драй-Хмара Михайло
Draj Khmara Mykhaylo
(1889–1939)

1101. **Tcherniatynskyj I.** Le martyre de Draj Khmara, poète ukrainien. Lettres inédites // Le Flambeau. – Bruxelles, 1948. – № 3. – P. 310–326; № 4. – P. 410–426.

Український поет-мученик Драй-Хмара. Публікація листів М. Драй-Хмари.

Забужко Оксана
Zabouzhko (Zaboezjko) Oksana
(1960 –)

1102. **Zaboezjko O.** De Aasche van Klaas / Vertaald uit het Oekraïens door Marina Snoek-Gorelik // Aankommen in Brussel. Schrijvers op bezoek / Redactie Sigrid Bousset, Pet Joostens, Aagje van Gauwelaert. – Brussel: Het Beschrijf ; Antwerpen: Uitgeverij Vrijdag, 2008. – P. 93–97.

Попіл Клааса.

1103. **Zaboezjko O.** Uit: 'Veldstudies in Oekraïense seks' / Tr. Helen Saelman, Marina Snoek-Gorelik. // De Standaard. – 2008. – Vrijdag 4 april (Nr 2915). – P. L9.

Уривок з роману «Польові дослідження з українського сексу».

Про неї

1104. **Zaboezjko O.** Massa's seks en veel tragedies: Interview // De Standaard. – 2008. – Vrijdag 4 april (№ 2915). – P. L8.

Секс натовпу і часті трагедії.

Завгородній Юрії
Zavhorodniy Youriy
(1940 –)

1105. *Zavhorodniy Y.* «De nous il ne subsiste...»; «un inconnu tout près de moi...»; «et tel un être mis à nu...» / Trad. par R. Babowal // *La Parole ukrainienne*. – Paris, 1999. – № 2863: Numéro spécial. – P. 8. – (La Petite anthologie de la poésie ukrainienne).
«Вже нікого із нас...»; «незнайомець біля мене...»; «мінливе полум'я...».

Заур-Гора Світлана-Тереза
Zaur-Hora Svitlana-Thereza

1106. *Zaur-Hora S.-T.* Bouquet de roses. – Bruxelles, Edition «Etoile», 1966. Букет троянд.

Калинець Ігор
Kalynets Ihor
(1939 –)

1107. *Поезії з України: Друга зб. поезій / Передм. Р. Семковича; Іл. Б. Сороки.* – Брюссель: Л-ра і мистецтво, 1970. – XIV, 126 с.

Зміст: Від видавництва; Чергова несподіванка / Р. Семкович; Від видавництва; **ПОЕЗІЇ З УКРАЇНИ.** Вертеп; **ДІЙСТВО ПЕРШЕ.** Криниця; Молитва пастухів; Стріха; Кам'яні баби; Відьма; Ходорів 1967; Вечірня; Різдво; Церква; Дитинство; Коляда; Микольцьо з Ходорова; Семко Сомик; Святий; Перун; Нагірне біля Самбора; Золотий тік у Крилосі: *Я. Пастернакові*; Галич; Відвідини Зимної Води; **ІНТЕРМЕДІЯ: «МІЙ ДАВНІЙ ГОЛОС».** Архітектура; «Юр» М. Сосенка; «Юр» О. Новаківського; Будинок; «Муза» О. Новаківського; «Автопортрет» О. Новаківського; «Пробудження» О. Новаківського; «Зима» О. Кульчицької; Туман; «Лемкиня» П. Обалія; Могила Шашкевича; **ДІЙСТВО ДРУГЕ.** Прощання; Монастирське подвір'я; Літо; Щастя; Вулиця; Легенда; Весілля; Лист; Провесінь; Сьома ніч; Спогад; Вірш з датою; Топлення Марени; Мадонна незайманості; Після танцю; Дно; Ілюзія; Облуда; Сумління; Сподівання на осінь; Осінь; **ІНТЕРМЕДІЯ «КАЛИНОВИЙ ГЕРБ».** «прибиває мороз копита коням...»; «на іклах поніс дик сонце...»; «в інею дерева видзвонюють...»; «заячий кирило методій...»; «розні'ята церква навхрест...»; «осипається церква жовтим листям...»; «се бурякові йванові голови...»; «з діядемою місяця промчав олень...»; «на голубому дзиглику звенислава...»; «терен голки для грамофонів розпродує...»; «чорти під бузиною зняли вереск...»; «як мамай відпочиваю...»; «країни сподівання на мапі не знаходжу...»; «люба ми обоє з тобою ще жовтодзюбі...»; «панно з очима більшими за айстри...»; «зі шляхетного родоводу мандрівних дяків...»; **ДІЙСТВО ТРЕТЄ.** Світильник: *А. Бокотееві*; Заклинання; Корови: *А. Марчукові*; Знайомлення; До Тані; Мужній вірш: *О. Мінькові*; Послання до Л. Медведя; Спогад про Вороцівських жінок: *Плягіят з Медведя*; Останнє повернення Предтечі *Плягіят з Л. Медведя*; Василій Любчик; Ранок; В. Барський в Карпатах 1724 р.; Уривок з «Перестороги»; Памва Беринда; Першого листопада; Осудження; Червень; **ДОДАТОК** [Додаток складається з віршів, раніше надрукованих в журналах «Жовтень», «Дніпро»]; Вітражі;

Прадід: *Олегу Крисі*; Танець жаги; Місто; Містечко; Miasteczko; Ми; Писанки; Килями; Пояснення маловідомих слів.

Відділ зарубіжної україніки 154укр; 4614укр

1108. **Kalynets I.** Le couronnement de l'épouvantail / Trad. de l'ukr. et avant-propos (p. 5–18) par R. Babowal. – Beuvry: Maison de la poésie Nord-Pas-de-Calais, 1996. – 220 p. – Ukr., fr.

Коронування опудала.

У цьому двомовному виданні містяться окремі зразки із поетичних добірок І. Калинця «Коронування опудала» (1969), «Спогад про світ» (1970), «Підсумовуючи мовчання» (1970), «Невольничча муза» (1973–1981). У передмові Р. Бабовала йдеться про українську літературу 30–60-х рр. ХХ ст., Нью-Йоркську групу, «шестидесятництво». Додано біографічну довідку про І. Калинця та список його видань українською та іноземними мовами.

Рец.: *Видавничі струмки україніки. Ігор Калинець – французькою мовою // Зерна. – 1996. – Ч. 3. – С. XIV.*

1109. **Kalynets I.** «un doigt taillé dans la pierre...»; «ton corps une petite barque blanche...»; En terminant / Trad. par R. Babowal // L'Estracelle. Maison de la poésie: Bulletin d'information poétique du Nord / Pas-de-Calais. – 1996. – № 10 (Printemps-Été). – P. 22.

«перст, витесаний з каменю, моє провидіння...»; «твое тіло білий човник...»; «мій світ вмістився на кінці голки...».

1110. **Kalynets I.** Le couronnement de l'épouvantail; «personne devant...»; «quelqu'un me précédait...»; «nous avons perdu...» / Trad. par R. Babowal // La Parole ukrainienne. – 1999. – № 2863: Numéro spécial. – P. 7. – (La Petite anthologie de la poésie ukrainienne).

Коронування опудала; «нікого попереду, нікого позаду...»; «стихотвори про непевність...»; «втрачено найбільшу таємницю усіх часів...».

1111. **Kalynets I.** Le Couronnement de l'épouvantail / Trad. par R. Babowal // Anthologie de la littérature ukrainienne du XIe au XXe siècle. – Paris; Kyiv, 2004. – P. 1061–1062.

Коронування опудала.

IB208399

1112. **Kalynets I.** Закінчуючи / Pour terminer / Trad. par R. Babowal // Inédit: Mensuel littéraire du groupe de réflexion et d'information littéraires. Le G.R.I.L. – La Hulpe, 1993. – Févr. (Mens. 69). – P. 3.

Про нього

1113. **Ігор Калинець:** Бібліогр. покажч. / Нац. ун-т «Львівська політехніка», Міжнар. ін-т освіти, культури та зв'язків з діаспорою; Матеріали зібрав І. Калинець; Доповнювали, упоряд. і ред.: М. Калиняк, Г. Шміло; Передм. І. Ключковської. – Львів, 2009. – 96 с.

Зі змісту: «Переклади творів Ігоря Калинця», «Література про Ігоря Калинця». – С. 51–81.

Міститься інформація про бельгійські переклади творів поета та літературну критику.

1114. **Babowal R.** Thor Kalynets. Bio-bibliographie // L'Estracelle. Maison de la poésie: Bulletin d'information poétique du Nord / Pas-de-Calais. – 1996. – № 10 (Printemps-Été). – P. 21.

Біобібліографічна довідка про життя і творчість поета.

Карабович Тадей
Karabowycz Tadey
(1959 –)

1115. **Karabowycz T.** «Le poème près du feu...»; Lettre / Trad. par R. Babowal // La Parole ukrainienne. – 1999. – № 2863: Numéro spécial. – P. 4. – (La Petite anthologie de la poésie ukrainienne).

«Поезія що біля вогню...»; Лист.

Климовський Ярослав
Klymovskiy Yaroslav
(1907–1995)

1116. **Електра: П'єса за старогрец. мітом у 2-ох діях з прологом.** – Брюссель: Вид-во Центр. управи Спілки Укр. Молоді, 1976. – 24 с.

Ковалів Юрій
Kovaliv Youriy
(1949 –)

1117. **Kovaliv Y.** «Ce chien qui hurlait vers la lune...» / Trad. par R. Babowal // La Parole ukrainienne. – 1999. – № 2863: Numéro spécial. – P. 8. – (La Petite anthologie de la poésie ukrainienne).

«Той пес, який гавкав на місяць...».

Коваль Зореслава
Koval Zoreslava
(1953 –)

1118. **Білий ряст = Perce Neige: Поезії.** – Брюссель; Лювен: Зоря, 1966. – 64 с. – Укр., фр.

1119. **На шкірі шелестить верба...** / Передм. В. Герасим'юка. – К.: Заповіт, 1996. – 32 с.
Зміст: «І думала вона...»; Патріярхові [Йосипу Сліпому]; Ритми; «Тебе люблю...»; «Ти дивишся вгору...»; «Згасив паламар...»; «Казка про дійсність...»; «Не засипляє ніч...»; «Так хочу щоб Ти був...»; «Це був прелюд...»; «Три свічі попливли Дніпром...»; «І чи то ти я не знаю...»; «Місто столичне...»; «Збираю...»; «Я твоя гілка...»; «Солодка гіркота...»; «Ти в мене жагуча пекуча туга...»; «Не

цурайся моїх хвиль...»; «Радість ти моя...»; «Ще трохи і проснешся...»; «Намалюю
Тобі...»; «Любов...»; «Скажи...»; «Мому серцю холодно...»; «Ластівки летять...»;
«Полуницею лоскочуть уста...»; «Ти...»; «Нема в мені...»; Експромт; «Сумне
свято...»; «Він не міг...»; «Спокій в твоїх...»; «Ати ти хто це ти...»; «Кроки над кру-
чею...»; «Твій сон...»; «Послухай сумний лист...»; «Прошу Тебе...».

P112168

1120. **Пісня кришталю** / [Упоряд., вступ. слово І. Трача] – Париж; Львів; Цвікау:
Зерна, 1998. – 21, [2] с. – (Бібліотека альманаху українців Європи «Зерна»; 1 (9)).

Зміст: Фастів: Скульпторам Михайлові Дмитриву, Любомирові Яремчукові;
Гуцулка; Венеція; Лесі Українці; Прага; «Всі вони ведуть до надії...»; «Не кажи,
що любиш...»; У Києві; Початок; «Застигла усмішка...»; «Довга була зима...»;
«Картина сподобалась Тобі...»; «Ти раптом стояв переді мною...»; В 6 річницю
Незалежності; «Посіяла насіння...»; «Як до Тебе...»; «Я не позбираюсь...»;
«Дійспість наздоганяє весну восени...»; «кинула якір в туман невинності...»;
«Увертюра над прірвою...»; «Перехід з одного виміру...»; «Бігом...»; На шкірі
шелестить верба; «Заплющу повіки...»; «Цілую твої очі...»: «хвилини самоцві-
ти...»; «Горю Тобою...»; «Листок паперовий кинений...»; «Ти...»; «Душа розгор-
тає...»; «Гокус покус...»; «Життя без тебе в комині гарячки спалахів порожне-
чі...»; «Стужилася за тобою як попіл за вогнем...»; «Безліч годин бомо...»; «Дахи
вирізьблюють свободу сухих днів...»; «Море аморе не втримаєш стріл золотоко-
сого часу...»; «Дороги додому немає...»; «Рятуйте...»; «Ходжу...»; Різдво.

1121. «**Чую пісню кришталю**»: [Поезії] // Зерна. – 1995. – № 2. – С. 4–5. – Відом.
про авт.: с. 4.

Зміст: «Здається все мовчить...»; «Ти повернешся...»; «Твій голос...»; «Ніч вул-
канічна...»; «Вмираю квіткою без землі»; «На Аскольдовій могилі...»; «Мить...»;
«Це був прелюд...».

Ж69827

Про неї

1122. **Сорока П.** Вивільнення світла або Літературний портрет Марти
Мельничук. – Тернопіль, 2001. – 96 с.

Про З. Коваль. – С. 29–30.

1123. **Трач І.** Тенденції розвитку української поезії на європейському континенті
поза матірною землею) // Нові дні. – 1997. – Трав. – черв. – С. 11–13.

Ковпак Сидір
Kovpak Sydir
(1887–1967)

1124. **Ковпак S.** Notre route partisane / Trad. par B. Metzel. – Bruxelles: Tribord,
1946. – 241 p.

Козут Микола
Kohout Mykola
(1923 –)

1125. **Козут М.** Дорогами чужини: Спогади. – Тернопіль: Лілея, 2007. – 724 с.: фото.
Про українців, які під час Другої світової війни змушені були залишити рідну землю і виїхати до Західної Європи. Висвітлено діяльність української діаспори у Бельгії, громадських об'єднань та організацій: НаСУС (Національного Союзу Українських Студентів), СУМ (Спілки Української Молоді), УХР (Українського Християнського Руху), УНОТ (Українського Науково-Освітнього Товариства) та інших.
Ва693080

Кордун Віктор
Kordoun Viktor
(1946–2005)

1126. **Kordun V.** Lorsque les objets s'ouvrent; Il a plu quelque part; «La simple possibilité...» / Trad. par R. Babowal // La Parole ukrainienne. – Paris, 1999. – № 2863: Numéro spécial. – P. 8. – (La Petite anthologie de la poésie ukrainienne).
Коли речі розкриваються; Десь пішов дощ; «Сама тільки можливість...».

Костенко Ліна
Kostenko Lina
(1930 –)

1127. **Kostenko L.** Je te raconterai le secret de ma pensée / Trad. par H. Dybajlo-Szpynda // Anthologie de la littérature ukrainienne du XIe au XXe siècle. – Paris; Kyiv, 2004. – P. 894–895.
Розповім тобі думку тасмну.
ІВ208399

Костомаров Микола
Kostomarov Mykola
(1817–1885)

1128. **Kostomarov N.** Le livre de la Genèse du peuple ukrainien: (Extrait) / Trad. par R. Martel // La Nervie. – 1928. – № 7. – P. 8–12. – [Передрук з: Anthologie de la littérature ukrainienne jusqu'au milieu du XIX-e siècle. – Paris; Genève; Prague, 1921. – P. 123–130].
Книга буття українського народу: Фрагмент.

Коцюбинський Михайло
Kotsioubynskyi Mykhailo
(1864–1913)

1129. **Kotsioubynskyi M.** Un Malheur: (Extrait «Fata morgana») / Trad. par A. Martel // La Nervie. – 1928. – № 7. – P. 15–16.
Лихо: Уривок із «Fata morgana».

Красівський Зиновій
Krassivskiy Zynoviy
(1929–1991)

1130. **Невольницькі плачі** / Обкладинка Р. Глуква; Передм. С. Караванського. — Брюссель: Л-ра і мистецтво, 1984. — 144 с.: портр.

Зміст: Від Видавництва; Передмова / *Святослав Караванський*; Епіграф; Молитва; Тренос України; Моя тріяда. 1. Двобій. 2. Двобій. 3. В'язниця; Мій човен; Карагач; Каргопольлаг; Журавлі; Домовина; Марєво; За бар'єром; Мій біль; Моя княгине Ярославно!; Літа: *Катерині Зарицькій, Галині Дидик, Одарці Гусяк*; Благословенна; Лист; Дружино люба; Мій хлопче; Помани; На Новий рік дружині; Можливо; Чого?; Прилинь, кохана!; Вітай, мій смутку!; Стефі, дружині; Тюрємне побачення; Сокровенне: (*Стефі, дружині бувшій*); Скорбота; Монолог; Чайка; Багрянні сумерки: (*Поема*): *Володимирові Горбовому*; Людство: *Лєвкові Лук'яєнкові*; Камо грядеші?; Гамлет (*за Б. Пастернаком*); Дон Кіхот: *Ярославові Лєсіву*; Притча: *Іванові Дзюбі*; Пересторога; Фінал; Велика трагедія: *Йосипові Терелі*; Повернення; Промінь; Гірчичне зерня; Борзописцям; Спадок; Облава; Перехресні думки; Діброва; Повстанець упав; Неопалима купина: *Квєцькові Дмитрові*; Тюрємні міражі; Сум; Думи; Сіроманець; Дульцієня; Прокляття; Перший політ орла; Благословення; Роздуми; Глас вопіющий; Сліпці; Блудний син: *Притча*; Зняття з хреста; Мєсія; Ян Гус; Байда; Маруся Богуславка: *Катерині Зарицькій*; Наливайко: *Михайлові Дякові*; Сірко; Мазєпа (*Сон*); Гонта; Сава Чалий; Кальнишевський: *Михайлові Сороці*; Бандєра: *Братові Євстахію*; Макух: *Іванові Кандибі*; Юда; Іванові Драчові; Дмитрові Павличкові; До читача / 3. Красівський; Пояснення маловідомих слів; Іменний покажчик.

Відділ зарубіжної україніки 951укр; 4231укр; 5463укр

Кримський Агатаґел
Krymskiy Agathangel
(1871–1942)

1131. **Krymski A. Captivité** («Chaque matin je regarde...») / Trad. par A. Martel // *La Nervie*. — 1928. — № 7. — P. 17.

В полоні.

Куліш Пантелеймон
Koulich Pantaleïmon
(1819–1897)

1132. **Koulich P. L'Enfant do...**; *L'Ukraine* / Trad. par A. Martel // *La Nervie*. — 1928. — № 7. — P. 12–13.

Люлі-люлі...; Україна.

1133. *Te same* // *Anthologie de la littérature ukrainienne du XIe au XXe siècle*. — Paris; Kyiv, 2004. — P. 224–225.

IB208399

1134. **Кравець Я. І.** Пантелеймон Куліш у рецепції франкомовної літературознавчої критики // Іноземна філологія. – Львів, 2004. – Вип. 113. – С. 356–367.

Про переклади творів П. Куліша у Бельгії, праці Ф. Елленса, М. Тугуші-Гаяне, Ж. Нельо. – С. 359–361.

Ж29146

Курилас Богдан (псевд.: Калиненко Ігор)

Kourylas (Kurylas) Bohdan

(1917–1991)

1135. **Голубі Далечі:** [Зб. поезій і прози]. – Лювен, 1959. – 87 с. – Авт. у тексті: Ігор Калиненко. – На обкл.: Голубі Далі.

Зміст: Лист до молодого приятеля: (про поезію й музику); I. *Сонети та Оди:* Зігурат; Хонсу, син Амон-Ра; П'єру Тейларду де Шардень; Дорійці; Архієпископ М. Смогрицький; Буря; Пісня; Японські естампи (Шлях Токаїдо); Сонце листопада; Пісня про одну юність; Три квітки; Вітчизна Україна; Материнська любов; Демостен і тінь Осла; Звірина чума: (За Ляфонтеном); Назустріч гостеві; Послідування Св. Франческові. II. *Христос Анесте!:* Воскресни, Господи!; 37 Псалом (переспів); Жінки-Мироносиці; III. *Поклін Марії. Пресвятая Богородице – спаси нас!:* Українці з Бельгії в Скерпенгевел; До Чудотворної діви з Тернополя; Прощання з Люрдською Богородицею; В сторіччя Люрдської появи; Історія Ікони Богородиці з Жировиць. IV. *Легенди та Притчі:* Золотий черевичок; Притча про віру; Притча про Провидіння; Легенда про Св. Арсенія. V. *Переклади зо світової літератури:* Франческо з Ассізі [Франціск Ассізький]. Кантата в честь сонця; Журавлі; Валері П. Вечір; Жіл В. Пан; Ередія. Спочинок; Купіль; На місті сем покоїться; Спроба перекладу «Божественної Комедії» Данте А. Ад. Перша пісня; Зо старогіндуської поеми Шакунтала; Емманюель П. «Гіркотний еліпсіс! Зір дивиться в пустиню...»; Плантен К. Щастя на землі; Верлен П. Сонет на пошану Христа; Гомер. [Іліада, кн. 18, 97, 109]; Гюго В. Термопілі (з поеми «Три сотні»); Жить. VI. *Проза:* св. Франческо з Ассізі. Бідачина з Ассізі (З Кантати на пошану Сонця); Різдвяна пригода; Тиф у селі: (нарис з підсоветського побуту в Україні). Рік 1929 / Авториз. пер. з оповідання О. Більке; Діалоги Василянок: (Уривок п'єси). VII. *Для дітей.* Казка про три золоті помаранчі; Кирило Кожум'яка: (Дитяча п'єса на чотири відслони); Дітям української дитячої оселі в Белінген; Легенда; Казка.

Відділ зарубіжної україніки 9964укр

1136. **Коли цвітуть акації:** Поезії: Третя зб. – Брюссель, 1965. – 20 с. – На правах рукопису [циклостильоване вид.].

1137. **Нерон:** П'єса в п'ятьох діях. – Париж ; Нью-Йорк: Зоря, [1966]. – 54 с. – На правах рукопису.

1138. **Трояндні далі:** Зб. друга. – Лювен, 1960. – 45 с. – Авт. у тексті: Ігор Калиненко.

1139. **Kurylas B., Bosschaert A.** RR. PP. Bohdan Kurylas et Bosschaert,... Lettres sur l'Ukraine. Tome 1. Souvenirs... des missionnaires belges et ukrainiens de la Congrégation du Très Saint Rédempteur sur l'Ukraine, 1900–47... – Paris; Bruxelles, Service de presse catholique ukrainienne en Europe occidentale, 1949. – 152 p., carte en coul.

Листи про Україну. Спогади бельгійських і українських місіонерів з Конгрегації оо. Редемптористів.

1140. **Kurylas B., Bosschaert A.** Lettres sur l'Ukraine... Souvenirs des missionnaires belges et ukrainiens de la Congrégation du Très Saint Rédempteur sur l'Ukraine... – Mons, Paris. Tome 3. A l'honneur du jubilé du Cinquantenaire de la Branche ukrainienne CSSR au Canada, 1906–1956. – Paris, 1956. [D. L. Impr.].

Листи про Україну. Спогади бельгійських і українських місіонерів з Конгрегації оо. Редемптористів з нагоди піввікового ювілею української вітки Конгрегації в Канаді.

Курков Андрій
Kourkov Andriy (Andrei)
(1961 –)

1140a. **Haubruge P.** Andreï Kourkov, lucide ironique post-soviétique // Livres du Soir. – 2005. – 19 août.

Андрій Курков, чіткий, іронічний, пост-радянський.

1140б. **Haubruge P.** Littérature Rendez-vous d'auteurs au Grand-Hornu L'Ukrainien Kourkov de passage en Belgique // Le Soir. – 2005. – 11 avril.

Літературна зустріч з авторами в Гранд Орню. Український Курков проїздом Бельгією.

1140в. **Haubruge P.** Andreï Kourkov, dans la peau d'un président ukrainien. Entretien. – Actif place de l'Indépendance lors de la révolution orange, l'écrivain allie romanesque ironique et analyse politique dans une fiction prémonitoire // Livres du Soir. – 2005. – 1er avril.

Андрій Курков в шкірі українського президента. Активний на Майдані Незалежності під час Помаранчевої революції, письменник поєднує іронічний романгізм і політичний аналіз в фантастичному романі [в українському виданні – «Остання любов президента»], повному передбачень.

1140г. **Haubruge P.** Romans «Le caméléon», d'Andreï Kourkov, et «Homo sapiens», de Victor Pelevine De Kiev au Kazakhstan // Le Soir. – 2001. – 21 juin.

Романи «Хамелеон» [в українському виданні – «Добрий янгол смерті»] Андрія Куркова та «Homo Sapiens» Віктора Пелевіна від Києва до Казахстану.

Кухар Роман (псевд. Р. Володимир)
Kukhar Roman
(1920 – 2007)

1141. **Поезія в перекладах = Poetry in translations (trans/ into- and from Ukraine):** Пер. укр. і з укр. мови / Roman V. Kuchar. – Лювен; Гейс: Original works, 1970. – 89 с. – Титул. аркуш англ.

Зміст: Матеїч М. Творчість українського поета Романа В. Кухаря; Від Видавництва; *I. Переклади з неслов'янських мов на українську.* Гораций. «ОДИ», III (2) – Мужність; «ОДИ», III (6) – Порада звироднілим римлянам / Пер. з латин.; Гельдерлін Ф. Людське признання / Пер. з нім.; Св. Франціск з Ассізі [Франціск Ассізький]. Привіт пречистій Діві; Молитва св. Франциска; Про лад у Господі, Христі / Пер. з латин.; ПІСНЯ ПРО РОЛЯНДА: Смерть Ролянда (розділ з епосу) / Пер. із старо-фр.; Фуллер, Джін Овертон. Свобода / Пер. з англ. Чосер Д. Баляда про добру пораду / Пер. з англ. в модерніз. версії Г. Ван Дайка; Гельдерлін Ф. Коли ще був хлопцем... / Пер. з нім.; Кернер Т. Молитва підчас бою / Пер. з нім.; Кухар А. Україно / Пер. з нім.; Шеллі П. Б. Ода до західнього вітру; Озімандій / Пер. з англ.; Бронті Е. Стоїчна людина; Останні рядки; Мої рядки; До уяви; В пам'ять минулому / Пер. з англ.; Кіплінг Р. Якщо / Пер. з англ.; Сантаяна Д. Сонет 29; О, світе! / Пер. з англ.; Мейзфілд Д. Західний вітер / Пер. з англ.; Сендбург К. Мла / Пер. з англ.; Річ В. В думках над поживклими сторінками; Флорес Р. М. Тиша / Пер. з англ.; *II. Переклади із слов'янських мов на українську.* Зустріч (Горішньо-лужицька епічна пісня) / Пер. з лужиц.; Цішинські Я. [Якуб] (Яків Барт). Будишин; Боже, сорбів хорони! / Пер. з лужиц.; Богородиця Діва (Історична духовна пісня) / Пер. із старо-пол.; Мальчевський А. МАРІЯ: (Уривок) / Пер. з пол.; Міцкевіч А. Передмістя російської столиці: (Уривок); Аккерманські степи: (Сонет); Шлях у Росію: (Уривок) / Пер. з пол.; ПРЕДКИ – Частина третя: (Уривки) / Пер. з пол.; Словацький Ю. Бог, в Котрого вірую: (Уривок з «Беньовського», пісні 5-ої, 1841 р.) / Пер. з пол.; Адамек: (моравська пісня) / Пер. з чес.; Сватоплук Чех. Наша мова / Пер. з чес.; Гвіздослав (псевд. Павла Оршага) [Орсаг Павол]. Матірня мова / Пер. із словац.; Краско Іван (псевд. Яна Ботто, молодшого). Раб / Пер. із словац.; Магдалинка китицо в'язала (Балядна пісня) / Пер. із словін.; Жупанчіч О. В мене зов... / Пер. із словен.; Прешерн Ф. Фенікс: (Уривок з «Пам'яті Валентина Водника») / Пер. із словен.; Мажураніч І. Смерть Ізмаїла – Аги Ченгича: (Уривок) / Пер. з хорват.; Назор В. Ілюзії сутінків / Пер. з хорват.; Радічевіч Б. Дівчина біля криниці; Смерть матері Юговичів: (юнацька пісня) / Пер. з серб.; Матеїч М. Не спиться; Мара – отаман (боснійська героїчна пісня) / Пер. з серб.; Міндеровіч Ч. Антени / Пер. з серб.; Смерть Марка й загибель болгарського царства: (юнацька пісня); За свободу болгарського народу (гайдуцька пісня) / Пер. з болг.; Вапцаров Н. Й. Віра / Пер. з болг.; Міладінов К. Туга за півднем / Пер. з македон.; Конескі Б. Охрид-озеро / Пер. з македон.; Богдановіч М. Озеро; Із-за Слуцька, із-за Клецька: (епічна пісня); За горою: (епічна пісня) / Пер. з білорус.; Купала Янка (псевд. Івана Луцевича): Це хто йде? / Пер. з білорус.; Богдановіч М. Моя душа / Пер. з білорус.; Лермонтов М. Пророцтво; «Я не Байрон, інакший я...» / Пер. з рос.; Тургенєв І. Сон / Пер. з рос.; Рилєєв К. Ф. Громадянин (1825, грудень) / Пер. з рос. *III. Переклади з української (твори Р. Володимира) на чужі мови.* R. Wolodymyr: Leopolis semper fidelis / Пер. з укр. на пол.; Kuchar Roman V. Život / З укр. пер. на сербо-хорват. S ukr. prerevaо о. Mateja Matejić; La Vida / Traducido del inglés por B. Carballo (з англ. пер. на ісп.); Pogreb / З укр. пер. на сербо-хорват. S ukr. prerevaо М. Matejić; Кухар Р. Мртви друзи / З укр. пер. на сербо-хорват. S ukr. prerevaо о. Mateja Matejiћ; Volodymyr R. Proročki Markijan / З укр. на сербо-хорват. пер. Михайло Шашкевич; Володымыр Р. Москва / З укр. пер. на рос.; Kuchar Roman. Une rose bleue / Traduit par Rod Norton (з укр. пер. на фр.); Una rosa azul / Traducito por Antonia R. Alcántara (з укр. пер. на есп.); Figyelmeztetés /

Ukránból fordította Sulyok Vince (з укр. пер. на маляр.); Wolodymyr R. Ergrungenschaft / З укр. пер. на нім.; Kuchar R. Die blaue Rose / Übersetzt von K. Adelheid (з укр. пер. на нім.); A blue Rose / З укр. пер. на англ.; Ad Momentum / З укр. пер. на нім.; Volodymyr R. To the Passing Moment / З укр. пер. на англ.; Volodimir R. Eternal / З укр. пер. на англ.; Prophetic Markian / З укр. пер. на англ. у співпраці з Джін Овертон Фуллер; Volodymyr R. Poet's World; Direction; Kansas; Act of Creation; Hosanna, clamabant, in excelsis...; The Eagles' Way (Part 2 of the cycle Pathetic elegy) / З укр. пер. на англ.; Life / З укр. пер. на англ. (translated by Ray Primrose); On the Threshold of Spring / З укр. пер. на англ.

Відділ зарубіжної україніки 2679укр

Любомирський Степан (справж.: Рихтицький Любомир-Степан)
Libomyrskyi Stépan
(1921–1983)

1142. Хай розсудить меч: Повість з визвольної боротьби УПА: У 3 ч. – Малін: Накладом Укр. Вид-ва в Бельгії К. Мулькевич, 1948–1949. – Ч. 1. – 1948. – 143 с.; Ч. 2. – 1949. – 145–303 с.; Ч. 3. – 1949. – 305–443 с.

Відділ зарубіжної україніки 7520укр; 7521укр

Мосендз Леонід
Mossendz Léonide
(1897–1948)

1143. Засів: Повість. – Малін: Накладом Укр. Вид-ва в Бельгії К. Мулькевич, 1946. – 101 с. – На фронтититулі присвята В. і Н. Лисянським.

Відділ зарубіжної україніки 7427укр

Петрів Іванна
Petriv Ivanna
(1892 – 1971)

1144. За душу дитини. – Малін: Накладом Укр. вид-ва в Бельгії К. Мулькевич, 1949. – 40 с.

Зміст: Передмова / Українське Видавництво в Бельгії; З мого педагогічного досвіду. 1. Виховний обов'язок батька-матері; 2. Бажаєте щастя дитині?; 3. Авторитет батька і матері; 4. Любов у родині; 5. Кари та нагороди; 6. Чому діти говорять неправду? 7. Дитячі мрії на яві; 8. Дух спротиву; 9. Чому діти непослушні й уперті? 10. Чому діти ліниві...; 11. Де діток сім, там щастя всім; 12. Релігійне та патріотичне виховання; 13. Яке звання вибрати дитині?

Ао256379

Про неї

1145. Стражнікова І. В. Педагогічні погляди та освітня діяльність Іванни Петрів (1892 – 1971 рр.): Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Луган. нац. пед. ун-т ім. Т. Шевченка. – Луганськ, 2006. – 20 с.

Ра345756

1146. **Стражнікова І. В.** Педагогічні погляди та освітня діяльність Іванни Петрів (1892–1971 рр.): Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ, 2006. – 269 арк.

Йдеться зокрема про діяльність Іванни Петрів у Бельгії, її публікації у газетах «Вісті», «Жіночий голос», журналах «Християнський голос», «Голос Христа Чоловіколюбця», «Голос Спасителя» (Бельгія). У додатках наведено твори І. Петрів, бібліографію її особистого архіву, наукових статей і художніх творів.

Дс93978

1147. **Стражнікова І. В.** Педагогічні погляди та освітня діяльність Іванни Петрів (1892–1971 рр.): Монографія. – Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. – 232 с. – Бібліогр.: с. 148–167.

У додатку наведено список публікацій Іванни Петрів, зокрема, які вперше з'явилися друком у періодичних виданнях Бельгії.

Ва687230

Покальчук Юрій
Pokaltchouk Youiry
(1941–2008)

1148. **Pokalchuk Y.** La porte vers...; Gitan; Chimère / Trad. par R. Babowal // La Parole ukrainienne. – 1999. – № 2863: Numéro spécial. – P. 5. – (La Petite anthologie de la poésie ukrainienne).

Двері в ...; Циган; Химера.

Полтава Леонід (справж.: Пархомович)
Poltava Léonide
(1921–1990)

1149. **Абетка веселенька** для дорослих і маленьких / Іл. П. Сидоренка. – 2-ге вид. – Брюссель; Лондон; Мюнхен; Нью-Йорк; Торонто: Вид-во Центр. Управи Співки Укр. Молоді, 1973. – 36 с.: іл. – (Дит. б-ка СУМ; Ч. 2).

1150. **Живі забавки:** Поема для дітей / Іл.: Г. Різника, П. Сидоренка. – Брюссель: Вид-во Центр. Управи Співки Укр. Молоді, [1966]. – 16 с.

1151. **Котячий хор:** Дитяча поема / Іл. О. Киянки. – Брюссель; Лондон; Мюнхен; Нью-Йорк; Торонто: Вид-во Центр. Управи Співки Укр. Молоді, 1976. – 16 с.: іл. – (Дит. б-ка СУМ; Ч. 4).

Відділ зарубіжної україніки 4154укр

Радзикевич Володимир
Radzékévitch Volodymyr
(1886–1966)

1152. **Ніч проминула:** Іст. повість / Обкладинка та іл. Б. Певного. – Брюссель: Вид-во Центр. Управи Співки Укр. Молоді, 1967. – 140 с.: іл., портр. – (Юнац. б-ка СУМ; Ч. 1). – Титул. аркуш парал. англ. – Відом. про авт. – С. 6–8.

Відділ зарубіжної україніки 4015укр

1153. **Ніч проминула**: Іст. повість . – 2-ге вид. – Брюссель: Вид-во Центр. Управи Спільки Укр. Молоді, 1970. – 140 с.: іл.

Ревакович Марія
Rewakowycz Maria
(1960 –)

1154. **Rewakowicz M.** De quoi parlent les feuilles en automne / Trad. par R. Babowal // *La Parole ukrainienne*. – Paris, 1999. – № 2863: Numéro spécial. – P. 4. – (La Petite anthologie de la poésie ukrainienne).

Про що говорить листя восени.

Римарук Ігор
Rymarouk Ihor
(1958 –2008)

1155. **Rymaruk I.** «Rivière de minuit... Mais à l'aurore...»; L'archer; «le portail de coeur implacable...» / Trad. par R. Babowal // *La Parole ukrainienne*. – Paris, 1999. – № 2863: Numéro spécial. – P. 4. – (La Petite anthologie de la poésie ukrainienne).

«Опівнічна ріка... А на світанку»; Лучник; «не випустить вершників брама запеклого серця...».

Самчук Улас
Samtchouk Oulas
(1905–1987)

1156. **Samtchouk O.** Où va la Rivière?: Trad. de l'ukr. – Liège: Editions Solédi, 1948. – 335 p. – (Collection Bibliothèque Internationale; № 3).

Куди тече та річка ?

1157. **Samtchouk O.** Où va la rivière?: Première lueur // *Anthologie de la littérature ukrainienne du XIe au XXe siècle*. – Paris; Kyiv, 2004. – P. 746–761. – Extrait de: Samtchouk O. Où va la Rivière?: Trad. de l'ukr. – Liège, 1948.

IB208399

Сапеляк Степан
Sapeliak Stépan
(1951 –)

1158. **Sapeljak Stepan.** Tag des Jungen Laubes / Kuratorium Geistige Freiheit / [Anna-Halja Horbatsch]. – Bruxelles, 1980. – 40 S. – (Literaria Ukraina Samwydaw). – Нім.

День молодого листя.

Відомості про видання взято з книг: *Сапеляк С. Журботис*. – Х.: Майдан, 1995. – С. 59; *Шевченківські лауреати, 1962–2007: Енциклопед. довід.* – 2-ге вид., змін. і доп. – К., 2007. – С. 508–509.

Семененко Іван
Semenenko Ivan
(1936 –)

1159. **Semenenko I.** Ce magicien / Trad. par R. Babowal // La Parole ukrainienne. – 1999. – № 2863: Numéro spécial. – P. 4. – (La Petite anthologie de la poésie ukrainienne).
Цей чарівник.

Сковорода Григорій
Skovoroda Hryhoriy
(1722–1794)

1160. **Skovoroda H.** Chanson («Chaque ville à ses mœurs et ses lois») / Trad. par R. Martel // La Nerve. – 1928. – № 7. – P. 5. – [Передрук з: Anthologie de la littérature ukrainienne jusqu'au milieu du XIX siècle. – Paris; Genève; Prague, 1921. – P. 60].
«Всякому городу нрав і права».

Про нього

1161. **Кравець Я.** Григорій Сковорода. Паризький колоквіум 1973 // Спадщина Григорія Сковороди і сучасність: Матеріали читань до 200-річчя з дня смерті Г. Сковороди, 21–22 груд. 1994 р. – Львів, 1996. – С. 97–103.

Про французький переклад Пісні 10-ї Г. Сковороди зі збірника «Сад божественних пісень» у журналі «La Nerve». – С. 98–99.

Ba575316

Смолій Іван
Smoliy Ivan
(1915–1984)

1162. **Сонцебори:** Казкове оповідання / Іл. Г. Мазепа. – Брюссель: Вид-во Центр. Управи Спілки Укр. Молоді, [1970]. – 44 с.

1163. Те саме. – 2-ге вид. – Брюссель та ін.: Вид-во Центр. Управи Спілки Укр. Молоді, 1973. – 44 с. – (Дит. б-ка СУМ; Ч. 3).

Стецик Ірен
Stecyk Irène
(1937 –)

1164. **Stecyk Irène.** La Balzac: Roman. – Paris: O. Orban, 1992. – 452 p.: couv. ill. en coul.
Пані Бальзак. Про Е. Ганську.

1165. **Stecyk Irène.** La fille de Pierre. – Tournai : La renaissance du livre, 2001. – 456 p.
Петрова дочка.
Розділ II: Олексій Розум; Розділ XI: Данило Розум.

Розповідь про життя в Росії Олексія Розума (Розумовського), старшого брата Кирила Розумовського – останнього гетьмана України.

1166. **Stecyk Irène.** Mazepa: Prince de l'Ukraine: Roman. – [Paris]: Balland, 1981. – 219 p. : couv. ill. en coul.

Мазепа – гетьман України.

Відділ зарубіжної україніки 6618укр

1167. **Stecyk Irène.** L'Empereur nocturne // Entailles. Revue de littérature. – Montpellier. – 16. Hiver 83–84. – P. 42–48.

Другий розділ із роману «Нічний імператор».

1168. **Stecyk Irène.** Le Neuvième Choriste // Le Soir. – Bruxelles, 1982.

Дев'ятий хорист.

1169. **Stecyk Irène.** Le Présage // Promenades liégeoises avec Bernard Gheur. – Liège : Editions du Céfal, 2005. – P. 9–12.

Провіщення.

1170. **Stecyk Irène.** Les Oeufs peints // La Nouvelle Revue Française, Juillet-août. – Paris, 1986. – № 402–403. – P. 86–105.

Писанки: оповідання.

1171. **Stecyk Irène.** Un certain Nicolas Gogol // Le Vif. – Bruxelles, 1983. – 17 novembre. Новела про перебування Миколи Гоголя на відомому бельгійському курорті Остенде.

Див. також № 24, 866–868а.

Про неї

1171а. **Кравець Я.** Чичерінські читання у Львівському університеті // Олексій Чичерін: біобібліогр. покажч. (до 100-річчя від дня народж.). – Львів, 2000. – С. 110–115.

Про доповідь Я. Кравця, присвячену роману «Бальзакова» [«La Balzac»] І. Стецик на IV Міжнародних Чичерінських читаннях. – С. 114.

Ва608610

Стоцький Іван (справж.: Смаль)

Stotskyi Ivan

(1905 –)

1172. **Клепачівський рейд:** Повість / Обкладинка та іл. М. Михалевича. – Брюссель: Вид-во Центр. Управи Спільки Укр. Молоді (З Друкарні Укр. Вид. Спільки в Лондоні), 1968. – 180 с.: іл. – (Юнац. б-ка СУМ; Ч. 2). – Титул. аркуш парал. англ.

Відділ зарубіжної україніки 3980укр

Стус Василь

Stous Vassyl

(1938–1985)

1173. **Зимові дерева:** перша збірка поезій / Вступ. ст. А. Шум; Обкладинка А. Стебельської. – [Брюссель]: Л-ра і мистецтво, 1970. – 206 с.: портр.

Зміст: Від видавництва; Поезія Василя Стуса / *Аріядна Шум*; Двоє слів читачеві / *Василь Стус*; ПЕРША ЧАСТИНА. «Куріють вигаслі багаття...»; «Сиве небо обрієм пролилося...»; «О що то – єдність душ? О що то щирість?..»; «Холоднозорий присмерк приуральський...»; Безсонної ночі; Лісова ідилія; «Осліпле листя відчувало яр...»; «Жовтий місяць, а ще вище – крик твій...»; «Увечері везли віолончель...»; Із циклу «Забуттям»; «Учора, як між сосон догоряв...»; «Мені здається – я живу завжди...»; З дитячих спогадів; «Я знаю...»; Раніш ти лаялась, а нині докоряєш; «– А скажи – Модільяні був ідіот?..»; «Яка любов! Минула ціла вічність...»; «Присмеркові сутінки опали...»; «Отак живу: як мавпа серед мавп...»; «Справляю в лісі самоту...»; Вже котрий це до тебе лист: [Цикл]; З гіркотою ...; «Даруйте радощі мої...»; Накликання дощу; «Коли я один-однісінький...»; Під диким сонцем; «Утекти б од себе геть світ за-очі...»; Вершник; «Вийду в ніч. Під соснами пройду...»; Потоки; Костомаров у Саратові (цикл); «Минає час моїх дитячих вір...»; ДРУГА ЧАСТИНА. «Добрий день, мій рядок кароокий...»; Спокій; Шлях грішного до раю; «Ліс випустив мене з своїх обіймів...»; «Не відволодати душі...»; «Не можу я без посмішки Івана...»; [І. Світличному]; Звіром вити, горілку пити – і не чарочкою, поставцем...»; «Даждь нам, Боже, днесь!..»; Останній лист Довженка; «Порожні мчать автомобілі...»; «Сто років, як сконала Січ...»; «Жебонить жабу-ринням пойнята вода...»; «Скільки в небі шамотіння снігопаду!..»; Розмова; Дума Сквороди; «Балухаті мистецтвознавці!..» Молодий Гете; «Тонкостанна тополе!..»; Біля гірського вогнища; «Який це час?..»; «Цупких не роздереш обійм...»: *Олексі Булизі*; «Йдуть три циганки розцяцьковані...»; «У Мар'їнці стоять кукурудзи...»; «Тисячолітньому Києву...»; «Море...»; Варіяція; Зимові дерева; «Те, що було тобою, стало сном...»; «Утік з казарми, прослав шинельку, відкинув ратиці...»; Гайдамацьке; «Глухо сосни скриплять на світанні...»; «Висамітнів день. Висмоктали сили...»; «Як нам порозумітись – душа в душу...»; «Я марно вчив граматику кохання...»; «Удруге кульбаба в долині пророста...»; «Хрещатиком вечірнім під неоновим...»; «З обличчям першокласниці-школярки...»; «Гарноброва, пожежностанна...»; «І не те, щоб жити – більше...»: *В. П.*; Пісенька для *В.*; Проводи; «Не відповідасш? Мовчиш?..»; «Скорбний хорал за стіною...»; «Вона заслухана у себе...»; «Самота самоти...»; «Бідне серце...»; «Друзі на тебе чекають?..»; «Бредуть берези, по коліна в небі...»; «Не співатиму. Казатиму. Отак...»; «Тут ніби зроду сонця не було...»; Медитація. ТРЕТЯ ЧАСТИНА. РАННІ ПОЕЗІЇ ТА ЕКСПЕРИМЕНТИ. «Нехай горить трава по осені...»; *Натурщик*; *Маз*; «Вона хилиталася цілий день...»; «Теля загубило кожух...»; «Небо. Кручі. Провалля. Вода...»; «Дні стали сторч...»; Пісня конфедератів; На хвилях; «В бетонованих каналах міста...»; «Мовчазно...»; «Несамовито – синій вороновий...»; «Летять літа. Як голуби летять...»; «Ходімо, друже мій, дивачний хлопчику...»; «Навкруг землі мої кружляли мрії...»; «Шаблюкою воронованою...»; Без присвяти; «Заскочила, заспівала...»; «Тепла утома спада...»; На грані; «О болі радісні непізнаних бажань...»; *Озеро Кисегач*; *Кольоровий образок*; «Голова невагома...»; «Дві дівчинки...»; «Отак і вікувати...»; «Верби навесні – немов човни...»; Повернення Орфея; *Гайворонське*; «З надвечір'я визирає ніч...»; «Не одлюби свою тривогу ранню...»; Пояснення маловідомих слів.

Відділ зарубіжної україніки 180укр; 4230укр

1174. **Аркадій Ярош**: Повість. – Брюссель; Малін: Укр. Вид-во в Бельгії К. Мулькевич, 1946. – 186 с.

Тичина Павло
Tytchyna Pavlo
(1891–1967)

1175. **Tytchyna P.** Le vent d'Ukraine / Trad. par A. Martel // La Nervie. – 1928. – № 7. – P. 17.

Вітер з України.

1176. *Te same* // Anthologie de la littérature ukrainienne du XIe au XXe siècle. – Paris; Kyiv, 2004. – P. 561.

IB208399

Українка Леся (справж.: Косач-Квітка Лариса)
Oukraïnka Lessia (Kossatch-Kvitka Laryssa)
(1871–1913)

1177. **Oukraïnka Lessia.** Oeuvres choisies / Préface et trad. par A. Swirko. – Bruxelles: Impr. Amibel, 1970. – 78 p.

Зміст: Préface; Hymne; Contra spem spero!; «Partout il a des pleurs...»; Les clartés avant l'aube; Victoire; Aux moments de désespoir; Fiat nox!; Pour le souvenir éternel du feuillet brûlé par une main amie lors des temps incertains; «O parole!...»; «Quand je serai morte...»; Du temps des années finies; Pour le centenaire de la littérature ukrainienne; «Toi aussi, mon Ukraine...»; Samson; Robert Bruce, roi d'Ecosse; Triptyque («Qu'est-ce que nous donnera la force?»; «Le prodige d'Orphée»; «Sur le géant»).

ДО [Гімн. Grave]; Contra spem spero!; «Скрізь плач, і стогін, і ридання...»; Досвітні вогні; Перемога; О, знаю я, багато ще промчить...; Fiat pox!; На вічну пам'ять листочкові, спаленому приятельською рукою в непевні часи; Слово, чому ти не твердая криця; Як я умру...; З пропащих років («Я знаю, так, се хворії примари...», «Обгорта мене туга, болить голова...»); На столітній ювілей української літератури; І ти боролася немов Ізраїль, Україно моя ...; Самсон; Роберт Брюс, король шотландський; Триптих («Що дасть нам силу»; «Орфееве чудо»; «Про велета»).

У передмові (с. 7–10) подано інформацію про життя і творчу діяльність поетеси, про її значний внесок в національну культуру.

1178. **Oukraïnka Lessia.** Cassandre: Poème dramatique / Trad. de l'ukr., préfacé, introd. et annoté par A. Swirko. – Bruxelles: Impr. Amibel, 1973. – 141 p.

Кассандра.

У вступі подано інформацію про становище української мови у царській Росії, Валуєвський та Емський укази, про статтю І. Франка «Молода Українка», спроби царату знищити українську культуру. – С. 7–12. У передмові – життя і творчість, талант поетеси, літературний дебют поетичною добіркою «На крилах пісень». – С. 13–20. Коротка довідка про Кассандру і драму «Кассандра». – С. 21–28.

IB208199

1179. **Oukraïнка Lessia.** L'amphitryon de pierre: (Drame) / Trad. de l'ukr., introd., préfacé «Notice sur Lessia Oukraïнка», «Notice sur l'Amphitryon de pierre» et annoté par A. Swirko. – Bruxelles, 1974. – 141 p.

Камінний господар.

У вступі подано інформацію про стан та розвиток української мови і літератури, усну народну творчість, виступи українського народу на захист своїх прав. – С. 7–15. Довідка про Лесю Українку. – С. 16–30. Довідка про «Камінного господаря». – С. 31–32.

1180. **Oukraïнка Lessia.** Victoire; «Ed gladium in ore epis...» / Trad. par A. Martel // La Nervie. – 1928. – № 7. – P. 14.

Перемога; «Слово, чому ти не твердая криця...».

1181. **Oukraïнка Lessia.** Les clartés avant l'aube (fragments) / Trad. par A. Swirko [Фрагмент із вірша «Досвітні вогні» як ілюстрація для позначення метафори творів Лесі Українки наведено у статті]: Slavoutych Yar. La métaphore dans l'oeuvre de Lessia Oukraïнка // Actes du colloque Lessia Oukraïнка (Sorbonne, les 23 et 24 avril 1982). – Paris; Munich, 1983. – P. 85–97.

1182. **Oukraïнка Lessia.** Contra spem spero! (fragments) / Trad. par A. Swirko [Фрагмент подано на с. 67 як примітку під № 6 у статті]: Wytochynska O. Lessia Oukraïнка // Petite histoire de la littérature ukrainienne / Préface de M. Cadot. – Paris, 1996. – P. 59–68.

Там само наведено уривок із переднього слова А. Свірка видання «Lessia Oukraïнка. Oeuvres choisies» (Bruxelles, 1970). – С. 68.

1183. **Oukraïнка Lessia.** [Poésies] // Patrimoine littéraire européen: Anthologie en langue française / Sous la direction de J.-C. Polet. – Bruxelles, 2000. – Vol. 12: Mondialisation de l'Europe, 1885–1922. – P. 557–564.

Зміст: [Sur les ailes des chansons] / A toi, Ukraine, notre mère sans destin... / Trad. par B. Kuropas. – P. 557 [передрук з: Oukraïнка Lessia (Actes du Colloque de la Sorbonne des 23 et 24 avril 1982). – Paris; Munich, 1983. – P. 119–120]; Contra spem spero / Trad. par P. de Tokary, Ch. Tillac. – P. 558 [передрук з: Tisserand R. La Vie d'un peuple: l'Ukraine – Paris, 1933 – P. 223–224]; Les clartés avant l'aube / Trad. par A. Swirko. – P. 559 [передрук з: Oukraïнка Lessia. Oeuvres choisies. – Bruxelles, 1970. – P. 14]; [Les pensées et les rêves] Ed gladium in ore epis / Trad. par A. Martel. – P. 560 [передрук з: La Nervie. – 1928. – № 7. – P. 14]; [Oeuvres inédites] Je t'ai vu décliner vers la tombe / Trad. par A. Dorosz. – P. 560–561; La chanson sylvestre, Acte III, scène finale / Trad. par H. Abril. – P. 561–564 [передрук з: Oukraïнка Lessia. La chanson sylvestre: Drame-féerie en trois actes. – Kyïv, 1985. – P. 134–138].

[На крилах пісень] До. Гімн. Grave зі збірки «Сім струн» («До тебе, Україно, наша бездольная мати...»); Досвітні вогні, [Думи і мрії] «Слово, чому ти не твердая криця...», [Поза збірками] «Я бачила, як ти хиливсь додолу», Лісова пісня (остання сцена третьої дії).

1184. **Oukraïнка Lessia.** L'Amphitryon de pierre: [Extrait] // Anthologie de la littérature ukrainienne du XIe au XXe siècle. Paris; Kyiv, 2004. – P. 397–405. – Extrait de: Oukraïнка L. L'Amphitryon de pierre: (Drame) / Trad. de l'ukr., préfacé, introd. et annoté par A. Swirko. – Bruxelles, 1974.

Камінний господар (Уривок).

IB208399

1185. **Oukraïнка Lessia.** Robert Bruce, roi d'Écosse: (Extrait) // Anthologie de la littérature ukrainienne du XIe au XXe siècle. – Paris; Kyiv, 2004. – P. 379–382. – Extrait de: Oukraïнка L. Oeuvres choisies / Préface et trad. par A. Swirko. – Bruxelles, 1970.

Роберт Брюс, король шотландський.

IB208399

1186. **Oukraïнка Lessia.** Victoire / Trad. par A. Martel // Anthologie de la littérature ukrainienne du XIe au XXe siècle. – Paris; Kyiv, 2004. – P. 378–379. – Extrait de: La Nerve. – 1928. – № 7.

Перемога.

IB208399

Про неї

1187. [Joukovsky A.] Oukraïнка (1871–1913) // Patrimoine littéraire européen: Anthologie en langue française / Sous la direction de J.-C. Polet. – Bruxelles, 2000. – Vol. 12: Mondialisation de l'Europe, 1885–1922. – P. 555–557.

Филипович Павло

Fylypovytch Pavlo

(1891–1937)

1188. **Filipovytch P.** Printemps / Trad. par A. Martel // La Nerve. – 1928. – № 7. – P. 18. Весна.

1189. Te same // Anthologie de la littérature ukrainienne du XIe au XXe siècle. – Paris; Kyiv, 2004. – P. 638–639.

IB208399

Фостун Святомир

Fostune Sviatomyr

(1924–2004)

1190. **Нас розсудить Бог:** Іст. повість з часів гетьмана Павла Полуботка / Обкладинка та іл. Л. Денисенка. – Нью-Йорк: Вид-во Центр. управи Спільки укр. молоді, 1985 (Брюссель: Укр. Офсет. Печатня, 1985). – 320 с. – (Юнац. б-ка СУМ; Ч. 4).

Відділ зарубіжної україніки 3967укр

Франко Іван
Franko Ivan
(1856–1916)

1191. **Franko I.** Poésies choisies / Trad. de l'ukr. par A. Swirko. – Bruxelles: Impr. Amibel, 1970. – 80 p.

Зміст: Chanson populaire; Kotliarevsky; Le journalier; Oh! quand je me lève; Casseurs de pierres; Une année de plus s'est écoulée; Aux camarades; Ce n'est pas ma faute; Vous avez versé des larmes hypocrites; Je vais vivre; O, terre; Partout la vérité est mutilée; Ce ne sont pas les gens; Je n'ai pas encore vécu longtemps; Village natal; Mon amour; Réflexion; O, printemps; N'oublie pas, n'oublie jamais; La paix; Aigle royal; Vivere memento!; Mémorandum des chardons; A Olia; Au chanteur; Deux déesses me sont apparues en songe; Autrefois, dans leurs sonnets; Sonnets de la prison; Je te salue bosquet; Dans la contrée située; Une fermette s'élève parmi les prés; Voici le château du seigneur; Le village est étendu dans la vallée; Autrefois, je craignais les gens; O. Lunatyk; Parabole de la vie; Parabole de la beauté; Semper tiro; Les conquistadores; Heureux l'homme; Du livre des Kaafs; O, poète; Si tu savais; A Zonia Iouzytchynska.

Народна пісня; Котляревський; Наймит; «Думка в тюрмі»; Каменярі; «Знов рік минув, знов крок один вперед...»; Товаришам; «Не винен я тому, що сумно співаю...»; «Ви плакали фальшивими сльозами...»; «Я буду жити, бо я хочу жити!»; «Земле, моя всеплодющая мати...»; «Всюди нівечиться правда...»; «Не люди наші вороги...»; «Не довго жив я в світі ще...»; Рідне село; Моя любов; Рефлексія; «Весно, ох, довго ж на тебе чекати!»; «Не забудь, не забудь...»; Супокій; Беркут; Vivere memento!; Меморандум будяків; Олі; Співакові; «У сні мені явилися дві богині...»; «І говорила перша...»; «І говорила друга...»; «Колись в сонетах Данте і Петрарка...»; Тюремні сонети (цикл): «Се дім плачу, і смутку, і зітхання...»; «Замовкла пісня...»; «Тюрмо народів, обручем сталеним...»; «Привіт тобі, мій друже вірний, гаю...»; «На підгір'ї села невеселі»; «Маленький хутір серед лук і нив...»; «У долині село лежить...»; «Ось панський двір!»; «Найгірше я людей боявсь тоді...»; О. Лунатикові; Притча про життя; Притча про красу; Semper tiro; Конкістадори; «Блаженний муж, що йде на суд несправих...»; Із книги Кааф; «Поете, тям, на шляху жигтьовому»; «Якби ти знав, як багато важить слово...»; Зоні Юзичинській.

1192. **Franko I.** Moïse: Poème / Trad. de l'ukr. et préface par A. Swirko. – Bruxelles: Impr. Amibel, 1969. – 79 p., portr.

Мойсей.

У передмові подано біографію поета, коротку характеристику його творчості, історію написання поеми.

IB195218

1193. **Franko I.** Hymne à la Pensée; Confidence («Ce n'est pas ma faute si mon chant est triste»); Les Briseurs de Roc / Trad. par A. Martel // La Nervie. – 1928. – № 7. – P. 13–15.

Гімн, замість пролога; «Не винен я тому, що сумно співаю...»; Каменярі.

1194. **Franko I.** [Poésies] // Patrimoine littéraire européen: Anthologie en langue française / Sous la direction de J.-C. Polet. – Bruxelles, 2000. – Vol. 12: Mondialisation de l'Europe, 1885–1922. – P. 692–704.

Зміст: [Des hauteurs et des profondeurs] Les Briseurs de rochers / Trad. par E. Kruba. – P. 692–694; [нова ред. пер. з: Franko I. Les Grands Briseurs de rochers. – Kyiv, 1966. – P. 1–4]; [Les feuilles fanées] Oh, champs illimités. – P. 694; Ô toi, mignonne / Trad. par A. Dorosz. – P. 695; [Semper tiro] Si tu savais... / Trad. par A. Swirko. – P. 695–696 [передрук з: Franko I. Poésies choisies. – Bruxelles, 1970. – P. 75–76]; [Le Boa constrictor] Le tableau du Bengale / Trad. par V. Gopner. – P. 696–699 [передрук з: Franko I. Le Boa constrictor / Trad. du russe par V. Gopner. – Moscou, 1962. – P. 10–12]; Images de la Galicie; Schönschreiben / Trad. par N. Boyko. – P. 699–704.

[З вершин і низин] Каменярі; [Зів'яле листя] Безмежнеє поле; Ой ти дівчино, з горіха зерня...; [Semper tiro] «Якби ти знав, як много важить слово»; [Le Boa constrictor] Картина Бенгалю (розд. 1); Галицькі малюнки; Schönschreiben.

1195. **Franko I.** Le Révolutionnaire éternel / Trad. par A. Martel // Anthologie de la littérature ukrainienne du XIe au XXe siècle. – Paris; Kyiv, 2004. – P. 346–347. – Extrait de: La Nerve. – 1928. – № 7.

Вічний революціонер.

IB208399

1196. **Franko I.** Les casseurs de pierres [«Каменярі»], La paix [«Супокій»], Parabole de la beauté [«Притча про красу»].

Фрагменти віршів І. Франка у перекладі А. Свірка подані на с. 57 як ілюстрація майстерності українського поета у статті: Wytochyńska O. Ivan Franko // Petite histoire de la littérature ukrainienne. Préface de Michel Cadot PIUF. – Paris, 1996. – P. 53–58.

1197. **Franko I.** Moïse: [Extrait] / Trad. par A. Swirko // Anthologie de la littérature ukrainienne du XIe au XXe siècle. – Paris; Kyiv, 2004. – P. 352–356. – Extrait de: Franko I. Moïse: Poème / Trad. de l'ukr. et préface par A. Swirko. – Bruxelles, 1969.

Мойсей (Уривок).

IB208399

1198. **Franko I.** Si tu savais... / Trad. par A. Swirko // Anthologie de la littérature ukrainienne du XIe au XXe siècle. – Paris; Kyiv, 2004. – P. 348–349. – Extrait de: Franko I. Poésies choisies / Trad. de l'ukr. par A. Swirko. – Bruxelles: Imprimerie Amibel, 1970.

«Якби ти знав, як много важить слово...».

IB208399

Про нього

1199. **Гресько М.** Слава іде по світу // Жовтень. – 1965. – № 8. – С. 82–86.

Про спеціальні випуски «La Nerve», присвячені Україні, зокрема про переклади «Гімну», «Скорбної пісні», «Каменярів», а також уривків з «Прологу» до поеми «Мойсей» І. Франка (у статті С. Корбіо). – С. 85.

Ж26476

1200. **Кравець Я. І.** З історії питання «Іван Франко та франкомовний світ»: «Пролог» до поеми Івана Франка «Мойсей» у франкомовних інтерпретаціях // Каменяр. – 2005. – № 4/5 (жовт.). – С. 5.

Про українські номери бельгійсько-французького літературного журналу «La Nergvie» (1928), у якому окрім короткого огляду життя і творчості І. Франка вміщено уривки з «Прологу» до поеми «Мойсей»; перший і поки що єдиний повний переклад «Мойсея» І. Франка у Бельгії, 1969 (переклав українець-емігрант А. Свірко). Про вихід у Бельгії «Вибраних поезій» І. Франка у його ж перекладі, 1970 р.

1201. **Кравець Я. І.** З історії питання «Іван Франко та франкомовний світ»: Іван Франко у франкомовній критиці і перекладах // Каменяр. – 2004. – № 4, листоп. – С. 3, 9.

Про появу бельгійсько-французького літературного журналу «La Nergvie» (1928, ч. IV–V, VII) з матеріалами про Україну і перекладами поезій І. Франка, видання творів І. Франка у Бельгії у перекладах А. Свірка.

1202. **Кравець Я.** Іван Франко. Паризький колоквиум // Іноземна філологія. – 2005. – Вип. 115. – С. 226–237.

Про дослідження О. Кульчицького «Філософсько-антропологічні виміри поеми Івана Франка «Мойсей», яке ілюструвалося французьким перекладом твору, здійсненим бельгійським перекладачем А. Свірком (Брюссель, 1969). – С. 229. Використання Ольги Вітошинської окремих перекладів А. Свірка із Ів. Франка у її франкомовній «Короткій історії української літератури» (Париж, 1996). – С. 236.

Ж29146

1203. **Кравець Я.** Іван Франко у франкомовних перекладах і критиці // Українське літературознавство. – Львів, 2006. – Вип. 68: Іван Франко: Ст. і матеріали. – С. 194–207.

Про бельгійську Франкіану. – С. 199–203.

1204. **Кравець Я. І.** «Каменярі» І. Франко во французских переводах // Иван Франко и мировая культура: Тез. докл. Междунар. симп. (Львов, 11–15 сент. 1986 г.). – К., 1986. – С. 221–222.

Згадуються французько-бельгійський журнал «La Nergvie» (1928 р.) та брюссельське видання віршів І. Франка в перекладі А. Свірка.

Ва449649

1205. **Кравець Я. І.** «Пролог» до поеми І. Франка «Мойсей» у франкомовних інтерпретаціях (з історії питання «І. Франко та франкомовний світ») // Тези доповідей XVII (8–9 жовтня 2002 р.), XVIII (9–10 жовтня 2003 р.), XIX (10–11 жовтня 2004 р.) Франківських щорічних наукових конференцій. – Львів, 2007. – С. 36–40.

Про переклад «Мойсея» І. Франка у Бельгії, здійснений українцем-емігрантом А. Свірком, та інші публікації. – С. 39.

1206. Пам'ятник Великому Іванові Франкові відкрито в Бельгії наприкінці

серпня 1976... // Визвол. шлях. – 1976. – Кн. 12. – С. 1463. – (Із хроніки укр. культ. життя).

Ж15065

1207. [Joukovsky A.] Franko (1856–1916) // Patrimoine littéraire européen: Anthologie en langue française / Sous la direction de J.-C. Polet. – Bruxelles, 2000. – Vol. 12: Mondialisation de l'Europe, 1885–1922. – P. 690–692.

1208. Koultytskyi O. Les dimensions philosophico-anthropologiques du poème «Moïse» d'Ivan Franko // Actes de la Journée Ivan Franko (Sorbonne, le 12 novembre 1977). – Paris; Munich, 1977. – P. 25–58.

Про переклад поеми неримованим віршем А. Свірка, використання для цитування за бельгійським виданням (Bruxelles, Ed. Amibel, 1969). – С. 33. Уривки із цього видання. – С. 34, 36–39, 41–45, 49–58.

1209. Kravets Y. Les traductions françaises du poème d'Ivan Franko «Каменярі» // Іван Франко і світова культура: Матеріали Міжнар. симп. ЮНЕСКО (Львів, 11–15 верес. 1986 р.). – К., 1990. – Кн. 2. – С. 280–283.

Поема Івана Франка «Каменярі» у французьких перекладах. Докладна інформація про бельгійсько-французький журнал «La Nergie», згадка про переклад А. Свірка, аналіз цього перекладу подано у порівнянні з іншими.

В336981

1210. Witochynska O. Le Phénomène juif dans l'oeuvre d'Ivan Franko // Actes de la Journée Ivan Franko (Sorbonne, le 12 novembre 1977). – Paris; Munich, 1977. – P. 131–140.

Згадка передмови А. Свірка до його перекладу «Мойсея» І. Франка французькою мовою (Bruxelles, 1969). – С. 131.

Чайковський Андрій
Tchaïkovsky Andriy
(1857–1935)

1211. Tchaïkovsky A. Angoisse dans la steppe / Récit trad. de l'ukr., adapté et Avant-propos par A. Swirko. – Bruxelles: Editions des Artistes, 1968. – 148 p.

Тривога в степу.

Переклад французькою мовою повісті А. Чайковського «За сестрою».

У передмові подано інформацію про життя і письменницьку діяльність А. Чайковського.

Про нього

1212. Кравець Я. Повість Андрія Чайковського «За сестрою» французькою мовою // Чайковський А. Спогади. Листи. Дослідження: У 3 т. – Львів, 2002. – Т. 3. – С. 428–432.

Про бельгійське видання твору в перекладі Андрія Свірка.

В346618

Черкасенко Спиридон
Tcherkasenko Strydon
(1876–1940)

1213. **Tcherkasenko S.** Ivresse amère; Les Mineurs / Trad. par A. Martel // La Nervie. – 1928. – № 7. – P. 17, 18.

Гірке сп'яніння; Шахтарі.

Шашкевич Маркіян
Chachkévytch Markian
(1811–1843)

1214. **Кравець Я.** Маркіян Шашкевич у франкомовній критиці та перекладах // Шашкевичіана: Зб. наук. пр. – Львів; Вінніпег, 2000. – Вип. 3: «Руська Трійця» і Прикарпаття; Вип. 4: «Руська Трійця» і культура слов'янського світу. – С. 632–635.

Згадка про М. Шашкевича у статті Ф. Елленса «Народна поезія України» («France et Ukraine»). – Париж, 1920). – С. 234–235.

Ж69091

Шевченко Тарас
Chevtchenko (Shevtchenko, Sjeftsjenko) Taras
(1814–1861)

Переклади творів Т. Шевченка французькою мовою

1215. **Chevtchenko T.** Marianne; Doumkas; Testament / [Trad. par E. Durand] // Arnaud S. Poètes paysans russes // La Revue Britannique. – Paris; Bruxelles, 1882. – Т. 3, № 6. – P. 523–541.

Уривки з поеми «Мар'яна-черниця», вірша «Думка» («Нащо мені чорні брови») і 2 строфи «Заповіту» у перекладі Е. Дюрана. – С. 539–540. Див. № 1244.

1216. **Chevtchenko T.** [Poésies] // La Nervie. – Bruxelles; Paris, 1928. – № 7. – P. 6–8.

Зміст: Marianne: [Уривки] / Trad. par E. Durand. – P. 6–7. – [Передрук з: Durand E. Le poète national de la Petite-Russie. Chevtchenko. Le Kobzar, poésies complètes de Taras Grigoriévitch Chevtchenko // Revue des deux Mondes. – 1876. – Т. 15, 15 juin. – P. 919–944]; Le Testament / Trad. par R. Martel. – P. 8. – [Передрук з: Anthologie de la littérature ukrainienne jusqu'au milieu du XIX siècle. – Paris; Genève; Prague, 1921. – P. 122].

1217. **Chevtchenko T.** Le Soir; Marianne; Testament; Le Caucase / [Trad. par E. Durand, R. Martel] // Marganne R. Chevtchenko, sa vie et son oeuvre. – Beauplateau, 1928.

У тексті книги наведені передруки перекладів Е. Дюрана творів Т. Шевченка «Садок вишневий коло хати», «Мар'яна-черниця» та Р. Мартеля «Кавказ» і «Заповіт» (уривки).

Див. № 1257.

1218. **Chevtchenko T.** [Poésies] // La Province de Namur. – Namur, 1933. – 14 juillet. – P. 42–43.

Зміст: «Quand je serai mort» [«Заповіт» – передрук з «Taras Chevtchenko. Le poète national de l'Ukraine» (Прага, 1931)]; Que je vive [«Мені однаково»] / Trad. par O. Tokary et Ch. Tillac.

1219. **Chevtchenko T.** [Kobzar] // Patrimoine littéraire européen: Anthologie en langue française / Sous la direction de J.-C. Polet. – Bruxelles, 1999. – Vol. 11^a. Renaissances nationales et conscience universelle, 1832–1885. Romantismes triomphants. – P. 502–510.

Зміст: La folle / Trad. E. Guillevic. – P. 502 [передрук з: Tarass Chevtchenko. – Paris: Pierre Seghers, 1964. – Poètes d'aujourd'hui; 110. – P. 163]; Ivan Pidkova / Trad. E. Scherrer. – P. 503–504 [передрук з: Taras Chevtchenko, 1814–1861: sa vie et son oeuvre / K. Uhryn et A. Joukovsky. – Paris: Editions PIUF, 1964. – P. 80–81]; Le Testament / Trad. K. Uhryn. – P. 504–505 [передрук з: Ibid., P. 5]; Le Caucase / Trad. E. Guillevic. – P. 505–507 [передрук з: Tarass Chevtchenko. – Paris: Pierre Seghers, 1964. – Poètes d'aujourd'hui; 110. – P. 121–122]; Cela m'est bien égal / Trad. Princesse de Tokary, Ch. Tillac. – P. 507 [передрук з: La vie d'un peuple: L'Ukraine. Roger Tisserand. – Paris: Librairie orientale et américaine, 1933. – P. 123–124]; Le soir, ou Sous le cerisier / Trad. F. Mazade. – P. 508 [передрук з: France-Ukraine. – 1920. – 5 mai. – P. 95]; Marie / Trad. M.-Fr. Jacamon. – P. 508–509 [передрук з: Taras Chevtchenko, 1814–1861: sa vie et son oeuvre / K. Uhryn et A. Joukovsky. – Paris: Editions PIUF, 1964. – P. 104]; N'est-il pas temps, mon amie / Trad. E. Guillevic. – P. 509–510 [передрук з: Tarass Chevtchenko. – Paris: Pierre Seghers, 1964. – Poètes d'aujourd'hui; 110. – P. 107–108].

«Причинна», «Іван Підкова», «Заповіт», «Кавказ», «Мені однаково...», «Садок вишневий...», «Марія», «Чи не покинуть нам, небого...».

1220. **Chevtchenko T.** Catherine: Poème / Trad. et préface «Un poète oukrainien: Tarass Grigoriévitch Chevtchenko» par E. Hins // La Société nouvelle. – Bruxelles, 1887. – Mai. – P. 501–508.

Катерина.

У передмові подано короткий життєпис поета, говориться про перспективи української мови.

Переклади творів Т. Шевченка фламандською мовою

1221. **Sjeftsjenko Taras.** «Wanneer ik sterf, legt mij in een graf...» / [Trad. G. Shamelhout] // Shamelhout G. Oekrainsch en Russisch, twee Talen en twee Volken // Ons Vaderland. – 1920. – 6 oktober.

«Як умру, то поховайте...».

Прозовий переклад «Заповіту» Т. Шевченка, зроблений Г. Схамельговтом, наведено у його статті. Див. № 1227, 1262.

Те саме, виправлений переклад. – Див. № 1261.

1222. Те саме / Фламанд. мовою пер. Г. Схамельговт // Шевченко Т. «Заповіт»

мовами народів світу / Упоряд. Д. Ф. Красицький. – К., 1960. – С. 34.

Ао151594

1223. Те саме // Шевченко Т. «Заповіт» мовами народів світу / Упоряд. Д. Ф. Красицький. – К., 1961. – С. 34.

1224. Те саме // Шевченко Т. «Заповіт» мовами народів світу / Упоряд. Д. Ф. Красицький, К. Т. Шевченко. – К., 1964. – С. 78.

Ао165869

1225. Те саме // Шевченко Т. «Заповіт» мовами народів світу / Упоряд. та авт. вступ. ст. та прим. Б. В. Хоменко. – К., 1989. – С. 184. – Прим.: с. 238–239.

Ва497308

1226. Те саме // Шевченко Т. «Заповіт» [мовами народів світу]. – К., 1993. – С. 80.

Ао257206

Про нього

1227. **Дубицький І.** Відгуки про Шевченка в мовах голандській, еспанській, португальській, каталонській, фінській, естонській та інших // Шевченко Т. Повне видання творів: У 16 т. – Варшава; Львів, 1938. – Т. 15: Шевченко в чужих мовах. – С. 445–452.

Про переклад поезії «Як умру, то поховайте...», зроблений Г. Схамельговтом. – С. 446. У статті вміщено текст перекладу.

РЛ5991/15, Айзеншток 1460

1228. **Дубицький І.** Шевченко у французькій мові // Шевченко Т. Повне видання творів: У 16 т. – Варшава; Львів, 1938. – Т. 15: Шевченко в чужих мовах. – С. 167–185.

Про переклад «Катерини», зроблений Е. Енсом. – С. 176–177. Про публікації у Бельгії. – С. 182.

РЛ5991/15, Айзеншток 1460

1229. **Кравець Я.** Бельгійська література і Тарас Шевченко: (до 185-річчя від дня народження Кобзаря) // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. інозем. мови. – 2000. – Вип. 8. – С. 193–204.

Ж28852

1230. **Кравець Я.** Бельгійська література і Шевченко // Шевченківська енциклопедія. – К., 2005. – Робочий зошит: Б. – С. 78–83.

В348783/Б

1231. **Кравець Я.** Із закордонної шевченкіани 30-х рр. ХХ ст.: замовчуваної (Італія, Бразилія) та незнаної (Бельгія) // ХХХІ наукова шевченківська конференція, 9–11 берез. 1994 р.: Матеріали. – Луганськ, 1994. – С. 174–179.

Про публікації фламандського письменника, літературознавця і перекладача Германа Тісра [літературний псевдонім – Йоган Дайсне] 1939 р. в бельгійській пресі. – С. 178.

Va558130

1232. **Кравець Я.** У житті та науці // Посвята: Літ.-мист. зб. – Львів, 2003. – С. 388–389.

Про дослідження автором проблем бельгійської Шевченкіани.

Co25173

1233. **Кравець Я.** Шевченко у франкомовних виданнях // Українська філологія: школа, постаті, проблеми: Зб. наук. пр. Міжнар. конф., присвяч. 150-річчю від дня заснування каф. укр. словесності у Львів. ун-ті (Львів, 23–25 жовт. 1998 р.). – Львів, 1999. – Ч. 1. – С. 317–324.

Про працю М. Тугуші-Гаяне «U.R.S.S. Face au problème des Nationalités» [СРСР. Віч-на-віч з національними проблемами] (Liège, 1946), про необхідність дослідження бельгійської Шевченкіани. – С. 320–322.

V343196/1

1234. **Кравців Б.** Переклади з Шевченка на грецьку, фламандську, бенгальську, ненецьку, осетинські, удмуртську та інші мови // Шевченко Т. Повне видання творів Тараса Шевченка: В 14 т. – Чікаго, 1963. – Т. 12: Поезія Шевченка чужими мовами. – С. 451–453.

Посилання на статтю І. Дубицького про переклад «Заповіту» Т. Шевченка Г. Схамельговтом (див. № 1227). – С. 452. Лаконічну інформацію про цей переклад розміщено на с. 23–24 в оглядовій статті Б. Кравціва «Taras Shevchenko's poetry in foreign translations». – С. 9–26.

1235. Те саме // Шевченкове слово і слава: антологія перекладів з Шевченка чужими мовами. – Чікаго, 1964. – С. 451–453.

Посилання на статтю І. Дубицького про фламандський переклад «Заповіту» Т. Шевченка авторства Г. Схамельговта. – С. 452. Те саме англійською мовою. – С. 23–24.

1236. **Кравців Б.** Шевченко у французьких перекладах // Шевченко Т. Повне видання творів Тараса Шевченка: В 14 т. – Чікаго, 1963. – Т. 12: Поезія Шевченка чужими мовами. – С. 383–386.

Про переклад «Катерини» Е. Енсом. – С. 383. Про переклади в журналі «La Nergie». – С. 385.

1237. Те саме // Шевченкове слово і слава: антологія перекладів з Шевченка чужими мовами. – Чікаго, 1964. – С. 383–386.

Про переклад «Катерини» Е. Енсом. – С. 383–384. Про переклади у журналі «La Nergie». – С. 385.

1238. Культурні зв'язки Радянської України з закордоном: Хроніка // Сучасне і майбутнє. – 1948. – № 4. – С. 46–48.

Інформація про переклади творів Т. Шевченка «Доля» та «Минають дні...» фламандською мовою, зроблені Германом Тієром. – С. 47.

Ж13723

1239. Луньєвич І. Шевченко французькою мовою // Всесвіт. – 1975. – № 3. – С. 195–197.

Про окремі французькі переклади творів Шевченка у періодичних виданнях Парижа, Брюсселя і Праги наприкінці ХІХ століття. – С. 196.

Жс27966

1240. Шевченкознавство в Данії, Швеції, Норвегії, Фінляндії, Нідерландах і Бельгії: Бібліогр. покажч. / Харк. держ. ун-т ім. М. Горького. Центр. наук. б-ка; Уклад. О. О. Миронов. – Х.: ХДУ, 1989. – 36 с.

Зі змісту: Бельгія. Розділ 1. Переклади творів Т. Г. Шевченка фламандською мовою. Розділ 2. Бельгійська фламандомовна критика про Т. Г. Шевченка та його творчість. – С. 28–29.

Р67666

1241. Шендеровський В. Творець фонетичного правопису: [Євген Желехівський] // Шендеровський В. Нехай не гасне світ науки. – К., 2006. – Кн. 2. – С. 96–101.

Використання Е. Енсом «Малорусько-німецького словаря» Є. Желехівського при перекладі «Катерини». – С. 99.

В349630/2

1242. Корбіо (Corbiau) Сімона // Шевченківський словник: У 2 т. – К., 1976. – Т. 1. – С. 317.

С. Корбіо – одна з перших західноєвропейських мистецтвознавців, яка високо оцінила мистецьку спадщину Т. Г. Шевченка.

В327658/1

1243. [Antochy M., Joukovsky A.]. Chevchenko Taras (1814–1861) // Patrimoine littéraire européen: Anthologie en langue française / Sous la direction de J.-C. Polet. – Bruxelles, 1999. – Vol. 11a: Renaissances nationales et conscience universelle, 1832–1885. Romantismes triomphants. – P. 500–502.

1244. Arnaud S. Poètes paysans russes // La Revue Britannique. – Paris; Bruxelles, 1882. – Т. 3, № 6. – P. 523–541.

Про творчість Т. Шевченка та уривки з його поезій. – С. 539–540.

1245. Chevchenko: Catalogue de l'exposition documentaire organisée au Mundaneum du 8 au 29 octobre 1961. – Bruxelles: Editions Mundaneum, 1961. – [28] p.

Каталог виставки, що демонструвалася 8 – 29 жовтня 1961 р. в залі Mundaneum у

Брюсселі з нагоди 100-річчя від дня смерті Т. Шевченка. Представлені твори Кобзаря, основні літературознавчі дослідження в галузі шевченкознавства. Більшість експонатів після закриття виставки було передано у Брюссельську національну бібліотеку Albertini для започаткування фонду «Тарас Шевченко».

IB176793

1246. **Corbiau S.** L'art ukrainien // *La Nervie*. – 1928. – № 4/5. – P. 21–56.

Українське мистецтво. Зокрема, про Шевченка – живописця.

1247. **Daisne Johan.** [Thiery Herman] Taras Sjeftsjenko: Bij het jubileum van Taras Grigorjewitsj Sjeftsjenko (1814–1861). Van lijfeigene tot Oekraina's grootsten dichter // *Vooruit*. – 1939. – 9 Apr. – Blz. 8.

Шевченко: До ювілею Тараса Григоровича Шевченка (1814–1861), кріпака, найбільшого поета України.

Про життя і творчість поета.

1247a. **Daisne Johan.** Van Nitsjevo tot Chorosjo. – Brussel: Electa, 1948. – 471 p., ill.

Про Т. Шевченка. – С. 63–88.

1248. **Delsemme P.** La Société nouvelle. Revue internationale // *Delsemme P. Les grands courants de la littérature européenne et les écrivains belges de langue française. Recueil d'études*. – Bruxelles, 1995. – P. 45–64.

Про Е. Енса, його відкриття франкомовному читачеві Шевченка як поета у творчості якого «маємо цілу Україну: героїчну боротьбу і славу минувшину, нинішні страждання і надію на майбутнє». – С. 51.

1249. **D'Ursel P.** Taras Chevtchenko, chantre de l'espoir et de la liberté // *Les Nouvelles. Supplément littéraire*. – 1961 – 10 avril.

Про вечір пам'яті Т. Шевченка, який відбувся у приміщенні Європейського культурного центру.

1250. *Te same* // *Le Phare*. – 1961. -- 14 mai.

1251. **Fosty V.** Taras Chevtchenko – grand poète ukrainien // *Le Soir*. – 1964. – 28 mai.

Про основні віхи життя і творчості поета, поему «Гайдамаки».

1252. **Hommage au grand poète ukrainien Taras Chevtchenko** // *Les Nouvelles. Supplément littéraire*. – Bruxelles, 1961. – 10 avril.

Вшанування видатного українського поета Т. Шевченка.

1253. **Kravets Y.** Shevchenko and Romance Literatures // *Shevchenko and the world*. – K., 1988. – P. 52–64.

Шевченко і романські літератури.

IB178243

1254. **Kravets Y.** Shevchenko in Belgium // *Ukraine*. – 1991. -- № 3. – P. 16–17.

Шевченко в Бельгії.

Ж38084

1255. **L'Exposition Sjeftsjenko** à l'Université de Gand // *Métropole en Vers*. – Gand, 1939. – 16 mai. – (Arts et Lettres).

Про відзначення в Гентському університеті ювілею українського поета.

1256. **Les Ruthènes en Galicie** // *Le Nord*. – Bruxelles; Paris, 1870. -- 14 mai.

Згадка про поезії та пісні Т. Шевченка.

1257. **Marganne R.** Chevtchenko, sa vie et son oeuvre. – Beauplateau, 1928. – [Літографічне видання, заходами укр. студентів Редемптористів].

Відомості взято зі статті І. Дубицького (див. № 1228).

Шевченко, його життя і творчість.

Невелика шевченкознавча студія отця-редемпториста, бельгійця, який упродовж декількох років перебував у Галичині. З'явилась накладом 50 примірників.

1258. **Mauné M.** Eugène Hins (1839–1923). Mémoire présenté en vue d'obtenir le grade de licencié en Histoire. Année académique 1987–1988. – Bruxelles, 1988. – 220 p.

Про Т. Шевченка. – С. 200.

1259. **Mortier R.** Hins (Marie-Auguste-Désiré-Eugène) // *Biographie nationale publiée par l'Académie Royale des sciences, des lettres et des beaux-arts de Belgique*. T. 37. Supplément, t. 9, – Bruxelles, 1971–1972. – P. 442–449.

Про переклади Е. Енсом творів Т. Шевченка, М. Гоголя, І. Гончарова. – С. 447.

1260. **Mortier R.** La pénétration de la littérature russe à travers les revues belges entre 1880 et 1890 // *Revue belge de Philologie et d'Histoire*. – 1967. – T. 45, № 3. – P. 777–792.

Про зацікавлення Е. Енса творчістю Т. Шевченка. – С. 784.

1261. **Shamelhout G.** De Volkeren van Europa en de Strijd der Nationaliteiten. / Onder leiding van L. Simons en N. v. Suchtelen. – Amsterdam, 1930. – D. 3. – 413 blz.

Зі змісту: Оекрајіners. – Blz. 23–117.

Т. Шевченкові присвячено декілька сторінок у розділі «Українці» в монографії Г. Схамельговта «Народи Європи і боротьба національностей». У тексті наведено уривок перекладу «Заповіту». Див. також № 1221.

1262. **Shamelhout G.** Oekraïnsch en Russisch, twee Talen en twee Volken // *Ons Vaderland*. – 1920. – 5, 6 oktober.

Українська і російська, дві мови і два народи.

Життя і творчість Т. Г. Шевченка. У тексті наведено уривок перекладу «Заповіту».

1263. **Sjeftsjenko** – Herdenking to Gent: Plechtige opening van een tentoonstelling // *De Dag*. – 1939. – 19 mei.

Святкування пам'яті Шевченка в Генті: урочисте відкриття виставки.

1264. Sjewtsjenko. Tenkoonstelling in de Gentse Hogeschool // De Dag. – 1959. – 19 mei.

Шевченківська виставка в Гентському університеті. Інформація про експозицію, присвячену 125-річчю від дня народження поета.

1265. **Stecyk I.** La Balzac: Roman / Ed. O. Orban. – [Paris], 1992. – 454 p.

Про Т. Шевченка. – С. 370–371.

1266. **Taras Sjewtsjenko.** Oekraïens Vrijheidsdichter uit de 19 Eeuw // Het Laatste Nieuws. – 1961. – 17 mars.

Тарас Шевченко. Поет свободи України XIX ст.

Подано інформацію про святкування дня пам'яті Т. Шевченка в культурних центрах Брюсселя, наведено основні відомості про життя і творчість поета.

1267. **Un Révolutionnaire** Ukrainien. La Russie – l'Ukraine // Etudiant Socialiste. – Bruxelles, 1902. – № 3.

Український бунтівник. Росія – Україна.

Яновський Юрій

Yanovskyi Youriy

(1902–1954)

1268. **Yanovski Y.** Les Cavaliers: (Fragment) / Trad. par P. Zankievitch // Drapeau rouge Magazine. – Bruxelles, 1958. – 31 mai.

Новела «Шаланди в морі» з роману «Вершники» з переднім словом Луї Арагона.

Про нього

1268а. **Кравець Я., Помірко Р.** Переможний рейд червоних вершників // Всесвіт. – 1985. – № 2. – С. 157–160. – Рец. на кн.: Yanovskyi Youriy. Les cavaliers. – Kiev : Dnipro, 1981 ; Yanovskyi Youriy. Los jinetes. – Kiev : Dnipro, 1982.

Про бельгійські публікації Ю. Яновського та його творчість. – С. 157–158.

Народна творчість та анонімні твори

1269. **Les légendes chrétiennes de l'Oukraine: I. Légendes de l'Ancien Testament /** Trad. et préface par E. Hins // *Revue des traditions populaires.* – Paris, 1887. – Т. 2, № 9. – P. 401–408; № 11. – P. 509–521.

[Préface]; I – La création et la Bénédiction du monde; II – Création du diable, d'Adam, de la femme, le péché et la chute; III – Adam Laboureur. Création du cheval; IV – La mort d'Adam et l'arbre trois fois glorieux; V – Caïn et Abel; VI – Le déluge et l'oiseau – rhinocéros; VII – Les pharaons – sirènes; VIII – Le tsar David – Contestation avec Dieu – le psautier; IX – Joseph, Samson et Salomon, enfants de David; X – Le sage Salomon; XI – Le sage Salomon et sa méchante mère; XII – Le tsar Salomon et sa femme; XIII – Le jugement de Salomon.

Українські християнські легенди: Легенди зі Старого Завіту.

Відділ історичних колекцій Х.74.7

Рец.: Горленко В. *Украинскія легенды въ французскомъ журналь // Киев. старина.* – 1888. – Т. 21, Май. – С. 37–39.

Див. також № 395, 396, 398

1270. **Les légendes chrétiennes de l'Oukraine: II. Légendes du Nouveau Testament /** Trad. par E. Hins // *Revue des traditions populaires.* – Paris, 1888. – Т. 3, № 6. – P. 318–326; № 8. – P. 444–451; 1889. – Т. 4, № 1. – P. 35–37; № 2. – P. 116–123.

Українські християнські легенди: Легенди з Нового Завіту.

I – Le Christ dans la Crèche; II – De la fin du monde et du jugement dernier; III – Comment Dieu allait par la terre avec les saints, éprouvait les hommes et enseignait les saints; IV – L'hospitalité récompensée; V – Dieu, saint Pierre et le tsgane; VI – Le sauveur, saint Pierre et la méchante femme; VII – Le seigneur et saint Pierre distribuent les sorts; VIII – Le sauveur, saint Pierre et le fer à cheval; IX – Le sauveur, le chien enragé et l'ivrogne; X – Dieu et l'homme insouciant; XI – L'incestueux; XII – Le brigand; XIII – Eudoxie, la fille d'Hérode.

Відділ історичних колекцій Х.74.7

1271. **Légendes de l'Ukraine:** Création du diable, d'Hadam, de la femme. Le péché et la chute; Hadam laboureur. Création du cheval; La mort d'Hadam et l'arbre trois fois glorieux / Trad. et avant-propos par E. Hins // *France et Ukraine.* – 1920. – № 12 (vendredi 26 mars). – P. 3–4. – («L'Art ukrainien»). – Продовження і закінчення див. наступний запис.

У Передмові перекладач пише про своє листування із М. Драгомановим, одержані від нього книги, пораду в листі від 20 січня 1884 р. продовжувати перекладацьку працю. «Враховуючи цей лист, я взявся за переклад «Légendes chrétiennes de l'Ukraine», які з'явилися у «Revue des Traditions populaires» de M. Maisonneuve». Ежен Енс висловлював надію про те, що ці сторінки «зацікавлять великий загаль у той час, коли суспільна увага привернена до України, чий героїчний зусилля для здобуття незалежності всюди викликають жваву симпатію».

1272. **Légendes de l'Ukraine**: Caïn et Abel; Le déluge et l'oiseau rhinocéros; Les pharaons – sirènes / Trad. par E. Hins // France et Ukraine. – 1920. – № 13, 2 avril. – P. 3–4. – («L'Art ukrainien»). – Початок див. попередній номер.

Передрук християнських легенд зі Старого Завіту у перекладі Е. Енса із журналу «Revue des traditions populaires».

Див. № 1269.

1273. **La Demande en mariage de Messie Vladimir; Construction de la Sainte-Sophie de Kiev (Noël)** / Trad. par R. Martel // La Nervie. – 1928. – № 7. – P. 4. – Передрук з: Anthologie de la littérature ukrainienne jusqu'au milieu du XIX siècle. – Paris; Genève; Prague, 1921. – P. 30–31.

Володимирові сватання; Будівництво кафедри Св. Софії.

1274. **Poésie populaire**: (Doumas): La Plainte du captif; Une tempête sur la Mer Bleue; La Mort du Cosaque / Trad. par A. Martel // La Nervie. – 1928. – № 7. – P. 19–20. Думи: Скарга бранця; Буря на синьому морі, Смерть козака.

1275. **Discours** de Paul Poloubotok devant Pierre le Grand / Trad. par R. Martel // La Nervie. – 1928. – № 7. – P. 5–6. – Передрук з: Anthologie de la littérature ukrainienne jusqu'au milieu du XIX siècle. – Paris; Genève; Prague, 1921. – P. 62–63.

Уривки з «Історії Русів» (слово Павла Полуботка до Петра I).

1276. **Exhortation** à des Moines. (St Théodose, XIe siècle) / Trad. par A. Martel // La Nervie. – 1928. – № 7. – P. 3–4.

Повчання ченцям.

1277. **La Vieille Chronique de Kiev (1030)** / Trad. par R. Martel // La Nervie. – 1928. – № 7. – P. 1–2. – Передрук з: Anthologie de la littérature ukrainienne jusqu'au milieu du XIX siècle. – Paris; Genève; Prague, 1921. – P. 1–2.

Давня хроніка Києва [Повість временних літ].

1278. **Poème sur l'expédition d'Igor (1185)** / Trad. par R. Martel // La Nervie. – 1928. – № 7. – P. 2–3. – Передрук з: Anthologie de la littérature ukrainienne jusqu'au milieu du XIX siècle. – Paris; Genève; Prague, 1921. – P. 6–8.

Фрагмент з твору «Слово о полку Ігоревім».

1279. **Patrimoine littéraire européen**: Anthologie en langue française sous la direction de Jean-Claude Polet / Préface de Claude Pichois. – Bruxelles; Paris: De Boeck Université, 1993. – Т. 4a: Le Moyen Âge, de l'Oural à l'Atlantique. Littératures d'Europe Orientale. – XXVI–830 p.

Зі змісту: Blankoff J. Le Dit de la campagne d'Igor. – P. 584–585; Le Dit de la campagne d'Igor. Exorde héroïque [Героїчний похід]. – P. 586–592 / Tr. par. F. G. Eichhoff (1839) [Передрук з: Histoire de la langue et de la littérature des Slaves ... par F. G. Eichhoff. – Paris – Genève: Ab. Cherbuliez, 1839. – [P. 297–299]; Ph. Soupault (1950) [Передрук з: Le Chant du Prince Igor / version française de Philippe Soupault, précédée d'un essai sur la

poésie. – [Rolle]: Eynard, [1950]. – [P. 1–9]; H. Grégoire (1948) [Передрук з: La Geste du prince Igor / texte établi, traduit et commenté sous la direction d'Henri Grégoire et al. – Université Libre de Bruxelles, 1948. – (Annuaire de l'Institut de philologie et d'histoire orientales et slaves; VIII). – [P. 39–43]; L'éclipse de soleil, la bataille et la prouesse de Vsévolod [Затемнення сонця, битва і хоробрість Всеволода] / Tr. par A. Rambaud (1876). – P. 593–594 [Передрук з: La Russie épique: étude sur les chansons héroïques de la Russie / traduites ou analysées pour la première fois par Alfred Rambaud. – Paris: Maisonneuve, 1876. – [P. 198–201]]; Déroute, déploration de la discorde et lamentations [Оплакування міжусобиць і плач Ярославни] / Tr. par Ph. Soupault (1950) [Передрук з: Ph. Soupault, *ibid*; P. 24–28], J. Blankoff (1992). – P. 595–597; La fin de la geste [Закінчення пісні] / Tr. par A. Mickiewicz (1840) [Передрук з: Les pays slaves et la Pologne; Histoire et Littérature / par A. Mickiewicz (1840–1841), Paris, 1849. – [P. 194–196]; J. Blankoff (1992). – P. 598–602; Chronique de Galicie-Volynie [Галицько-Волинський літопис]. Eloge du prince Roman [Похвала Романові Мстиславичу] / Tr. par Anonyme (1921) [Передрук з: Anthologie de la littérature ukrainienne jusqu'au milieu du XIXe siècle. – Paris; Genève; Prague, 1921 [P. 9]; K. Alaverdian (1993). – P. 620–621; Deuxième invasion des Tatars [Друге нашестя Бурондая] / Tr. par K. Alaverdian (1993). – P. 622–624.

Варіанти фрагментів «Слова про Ігорів похід» та «Галицько-Волинського літопису» із франкомовних видань XIX–XX століть у перекладах французьких та бельгійських славістів.

ПОКАЖЧИК ІМЕН *

- Абарю А. *див.* Габарю Огюстен
 Аврамчук О. 345
 Агрест-Короткова С. 882
 Акен Піт ван 29, 922, (923)
 Алексєєва Л. 319
 Аленська-Петришин А. 996
 Алексєєв Т. 779 (пер.)
 Алявуан Б. 829
 Андреев Л. (692)
 Андїєвська Емма 32, 992
 Андріанова Надія *див.* Гордієнко-
 Андріанова Н.
 Андрієнко О. 35
 Андронік А. 630
 Андрухович Юрій 32, 991а, 993, 994
 Анню Раймон 26
 Антоненко А. 896
 Антонич Богдан-Ігор 21, (253), (253а)
 Антошук М. 17, 481 (пер.)
 Аполлінер (723)
 Арагон Луї 25, 1268
 Аренберг Еміль ван (55), (56)
 Арнаутов В. 25, 330
 Архипенко Олександр 32, (384)
 Астаф'єв О. Г. 1053, 1071
- Бабенко В.** 274
Бабич В. С. 40
 Бабич Я. 423 (пер.), 424 (пер.)
 Бабишкін О. 639, 668
 Бабовал Роман 31, 32, 39, 1, (24), 94
 (пер.), 313 (пер.), 726 (пер.),
 977, 993, 994 (пер.), 995–1070,
 (1071–1088), 1090–1093 (пер.),
 1105 (пер.), 1108–1112 (пер.), 1114,
 1115 (пер.), 1117 (пер.), 1126 (пер.),
 1148 (пер.), 1154 (пер.), 1155 (пер.),
 1159 (пер.)
 Багалей Д. И. 77
 Багрянний Іван (254)
 Баєв Б. 769
 Бажан Микола (213), 255, (256–258)
 Базальжет Леон 23, (225)
 Баканов А. Г. 536
- Балабан Олександр *див.* Балабан
 Олександр
 Балабан Олександр 321, (322–325)
 Балабуха Н. 669
 Балаклицький М. 254
 Бальзак Оноре де (1164)
 Бандера С. (1130)
 Барський В. (1107)
 Барт Яків *див.* Барт-Цішинський
 Якуб
 Барт-Цішинський Якуб 1141
 Бауман Г. 29, 933 (пер.), 934 (пер.),
 951 (пер.)
 Башкирцева Марія 13
 Бекс Жозеф *див.* Роні-Старший
 Жозеф
 Белецкий А. И. *див.* Білецький О. І.
 Белічко Н. Ю. 346, 349
 Бен С. (259)
 Беранді 7
 Беранже П'єр-Жан 11
 Бергман Т. (8)
 Бернс Роберт 14
 Беринда Памва (1107)
 Бершеда Євген 5
 Бессар-Банкі О. 871
 Беляєва Лілія 42
 Бичко О. В. 336, 376
 Біленко П. 762
 Білецький Л. 652
 Білецький М. 344
 Білецький О. І. 13, 15, 17, 20, 2, 3,
 634, 635
 Більке О. 1135
 Більчук М. 612
 Бішоф Г. 8, (464)
 Бланк З. 331
 Блок А. 17, (559)
 Блюм Бертольд 84
 Бобинський В. 21, 166 (пер.), (252)
 Бобошко Ю. М. 435
 Бовсунівська Т. 880
 Богацький П. 35
 Богданович М. 1141

* Курсивом подані цифри, які стосуються посилань на сторінки, далі – до бібліографічних записів покажчика.

Богдановіч М. *див.* Богданович М.
Бодар Роже 31, 85, 86
Бодлер Шарль 11, (261), 591
Бодрова І. 496
Боекс Жозеф *див.* Роні-Старший
Жозеф
Боекс Жюстен *див.* Роні-Молодший
Жюстен
Божик С. 961, 978
Бойко Б. 495 (пер.)
Бойко І. М. 537
Бойчук Богдан 995, (997), 998, 1038,
1057 (пер.), (1069), 1072
Бокотей А. (1107)
Бон Йозеф 923а
Бон (Боон) Луїс Поль (924)
Бондар Андрій 991а
Бондаренко Л. Г. 271
Бондарчук Л. 883
Бора Б. 997
Бордїйчук Н. 708
Борецький Л. М. *див.* Борецький Л. М.
Борецький М. І. *див.* Борецький М. І.
Борець Юрій 39, 1089
Борецький Л. М. 538, 539, 596
Борецький М. І. 538, 539, 834
Борисюк О. 878 (пер.)
Борсук В. 727 (пер.)
Борщак Ілько 962, 1100
Ботто Ян *див.* Краско Іван
Бошо Анрі (87)
Брель Жак 88–90, (91), (92)
Бронте Емілія 1141
Бронте Емілія *див.* Бронте Емілія
Брулін Тоне (925)
Брюїн Жоріс, де 926
Брюне Г. 186
Брюс Роберт (1177), (1185)
Брюсов В. Я. 21, (11), (69), (302),
(304)
Бублик Б. П. 340а
Бублик Д. Б. 340а
Буйон Жорж (93)
Булатова Валентина (319), (320)
Булига Олекса (1173)
Бурбан В. 187
Бурггардт Освальд 20, 137 (пер.), 138
(пер.), 146–148 (пер.), 188,
(260–264), 636
Бурчак Л. 99, 502
Буценко О. 937 (пер.), 939
Буччяреллі Каріно (1), 94
Бюїс Сіріель (927)
Бюрні Жаніна 415
Бюрнійо Констан (95)

В. (1173)
В. П. (1173)
Вазен П. (70)
Валері П. 1135
Валлер Макс (96), (97)
Ван Аренберг Еміль *див.* Аренберг
Еміль ван
Ван-Дайк Г. 1141 (пер.)
Ванделоо Йос 30, 928
Вандеркуальден Жільбер *див.* Нельо
Жіль
Ван Лерберг Шарль 9, 13, 14, 30, 31,
(33), (41), (43), (44), (51), (52), (55),
(56), (67), 98–110, (111–116)
Вапцаров Н. Й.
Варварич О. 438, 897
Варломон Моріс *див.* Валлер Макс
Василевська Ванда 25
Васильєва Е. 830
Васильєв Є. М. 316, 613, 614
Васильченко Є. 344
Вауліна О. 322
Вашенко Ю. А. 9, 566–568
Венгеров Л. М. 10
Венгеровська М. 466 (пер.)
Венграновська (Венгрєнівська) Г. 31,
713 (пер.), 718 (пер.)
Венгрєнівська М. А. 713
Вергарн Еміль 9, 14, 17–23, 28–31,
38, 41, (9–12), (15), (16), (21), (27),
(32), (33), (35), (36), (43–48),
(51–56), (61–64), (66), (69), (71–76),
117–185, (186–311)
Вергеліс О. *див.* Вергеліс О.
Вергеліс О. 439, 898, 899
Верлен Поль 10, 14, 17, 18, 1135
Вермелсн Август (14), (33)
Верн'є Ш. 117
Верр'є А. (968)
Верхарн Е. *див.* Вергарн Еміль
Верхарн Еміль *див.* Вергарн Еміль
Вершилов Борис (699), (701–703)
Веселовська М. 12
В'єле-Гріффін Ф. 305
В'єрсе Огюст (312)
Вільдрак Шарль (234)
Винниченко В. 631
Винниченко І. 976а
Виноградова Т. 320
Вишеславцев М. 773, 774
Віллемс Ян Франс (929–931)
Вільде Ірина 25
Вількос Г. С. 540, 541
Вінграновський М. 1033
Вінк Марк 6

Вінне Франс де 26
Віньї Альфред де 28
Вітошинська Ольга 28, 1182, 1196,
(1202), 1210
Віценья Л. 704
Власенко О. 950 (пер.)
Вовк Федір 10
Вовчок Марко 7, (979), (987)
Водник Валентин (1141)
Возіян Я. 372
Вознюк О. В. 597
Волкович А. 776 (пер.)
Володимир Р. *див.* Кухар Роман
Володымыр Р. *див.* Кухар Роман
Волошин М. 192, (303), (304)
Волощук Є. В. 494, 542
Волькер Й. 589–591
Воробйов Микола 31, 1090
Воробйов П. 784 (пер.), 797 (пер.),
798 (пер.), 801 (пер.)
Воробйова Л. 797 (пер.)
Вороний Микола 15, 16, (12), (65),
503–507 (пер.), 632, (633)
Воропанова М. 193
Вотіє Жан-Люк *див.* Вотье Жан-Люк
Вотье Жан-Люк (1), 313
Вратарьова І. 730, 907
Вутерс Ліліан 314, 315

Г. (1047)

Габарю А. *див.* Габарю Огюстен
Габарю Огюстен 24, 347, 348, 927
Гавптман Г. *див.* Гауптман Герхард
Гаврилов Ю. 859
Гаврилюк І. М. 781
Гадзінський В. 19, 29, 154 (пер.)
Гай А.І. 110, 315, 520
Гайдай М. 773
Гакет Б. (Аке) (204)
Гале М. 913
Гамалій Г. 38
Гаморак О. К. 696
Ганон Т. (55), (56)
Ганська Е. (1164)
Гарні Ж. (55), (56)
Гатов О. 225
Гауптман Герхард 15, 16, (367), (681),
(682)
Гвездослав 591, 1141
Гвіездослав *див.* Гвездослав
Гезелле Г. *див.* Гезелле Г.
Гейне Генріх 10
Геленс Франц *див.* Елленс Франц
Гельдерлін Ф. 1141

Гельдерод М. *де див.* Гельдерод
Мішель де
Геманс К. *див.* Геманс Каміль
Генсіцька І. 884
Герасим'юк Василь 32, (1000), 1039,
1073, 1091, 1119
Герасименко Кость (365)
Герцен О. 7
Гимельфарб Б. 194
Гливенко В. 428
Глобенко М. 575
Глушко Р. 1089, 1130
Гнатюк В. М. 15, 679, 680
Гнатюк Л. Н. 598, 599
Гнатюк М. 637
Гоголь Микола 8, 27, (397), (1171),
(1259)
Гозенпуд А. 11, 119, (668), 670, 693,
699
Гозій де, Сидроній 77–81, (82), (83)
Гозій Сидроній *див.* Гозій де,
Сидроній
Голембовська Л. 337
Голобородько Василь 32, (1049),
1092, 1093
Гольберг М. (269)
Гольдберг Д. 350
Гомер 1135
Гоновський І. *див.* Погоновський І.
Гонта Іван (1130)
Гончаров І. (1259)
Горацій 1141
Горбач К. (1017)
Горбач Ф. 468 (пер.), 910 (пер.)
Горбовий Володимир (1130)
Горд. Св. *див.* Гординський Святослав
Гординський Святослав 19, 21, 22,
(71–76), 125–128 (пер.), 134–137
(пер.), 152 (пер.), 183 (пер.),
195–197, (263), 284, 285
Гордієнко О. А. 543, 544
Гордієнко-Андріанова Надія 17, 337
(пер.), 483 (пер.)
Гордій Карп 24, 198, 341 (пер.)
Горенко Лесь *див.* Семенко М. В.
Горін Г. (373)
Горіс Л. 27
Горленко В. 395, (398), 1269
Горький М. 16
Госейко Любомир 1074, 1094
Граб Павло *див.* Грабовський П.
Грабовський Павло 14, 525–528
(пер.), (634–635)
Грабоус В. 344

Градовський А. В. 12, 600–603
Гресько М. 1199
Гречанівський І. 782 (пер.)
Гречанюк С. 351
Гринько В. 797, 802, 813
Гриссенко Л. 604
Гричук В. 885
Грицюк С. 484 (пер.), 489–494 (пер.)
Грін О. (626)
Грінченко Б. 14, 474, 475
Грінченко М. М. 14, 16, 474 (пер.),
475 (пер.)
Груша Х. 440
Грушевський М. С. 11, 245, 396, 396а,
464
Губар О. І. 17, 289
Гуд Томас 14
Гудран Ж. див. Смолич Ю.
Гуменюк В. І. 545
Гундорова Т. 671
Гусяк Одарка (1130)
Гухт К. дс 37
Гуцуляк Л. (998)
Гюго В. 9, 10, 1135

Гален П. 87
Гезелле Івідо (932)
Гельдерод Мішель де (67), (316–325)
Геманс Каміль 31, 326–329
Гете Й. (1173)
Гонта див. Гонта Іван
Грегуар Анрі (962), 1279 (пер.)

Д-ий В. див. Доманицький В.
Давиденко Г. Й. 546
Давиденко М. 415
Давидова О. 612
Дайсне Йоган див. Тієр Герман
Данилишин В. 799 (пер.)
Данте А. 1135, (1191)
Дахно М. 814
Даценко І. Б. 375
Дацькова Н. 6
Дебюссі Клод (697)
Дей О. І. 42
Дейч О. 246
Де Костер Шарль 24, 25, (10), (15),
(16), (27), (32), (33), (36), (52),
(61–64), (71–74), 330–344,
(345–373), (380)
Дем'янівська Л. 653
Демонжо М. (847)
Денисенко Л. 1190
Денисова Т. Н. 136, 226

Денисюк І. 13, 298, 654
Дереш Любко 991а
Державин В. 20, 118, (197), 199, 414,
763, 766, 927
Державін В. див. Державин В.
Дєєва І. 700
Джавакішвілі М. (965), 987, (1134),
(1233)
Джус М. 691
Дзюба Іван (1130)
Дибайло-Шпинда Ганя 31, 32, 374,
(375), 992 (пер.), 1095, 1127 (пер.)
Дидик Галина (1130)
Димид Михайло 962а
Дідківський Віктор 280–282
Дмитрик Кузьма 39, 1096–1098,
(1099)
Дмитрів М. (1120)
Днєпров К. 701
Дністровий А. О. 1053
Добко Тетяна 6, 42
Добролюбська К. 805 (пер.)
Довгаль О. 768, 772
Довгополий Ярослав 42, 356, 939,
952а (пер.), 952б (пер.)
Довженко О. 30, (1173)
Долина П. 17, 502 (пер.)
Доманицький В. 14
Донцов Д. 15, 16, 227–231, 241, 242,
293, 294
Дорошко Н. 672
Доценко Р. І. 1099
Драгоманов Михайло 8, 9, 27, 32,
397–400, 948, (1100), (1271)
Драгоманова Оксана 331 (пер.), 332
(пер.), (358)
Драгунов Н. 769
Драган Р. 1089
Драй-Хмара Михайло 12, (35), (65),
(636), 741 (пер.), 742 (пер.), (1101)
Драненко Г. Ф. 881
Драч Іван 256, (1130)
Дрейфус А. 13
Дроздовський А. див. Дроздовський О.
Дроздовський О. 785 (пер.), 789
(пер.), 791 (пер.), 808–810 (пер.),
817–819 (пер.), 825 (пер.), 831
Друзь О. 605
Дубицький І. 1227, 1228, (1234),
(1235)
Дурасов Л. 770
Духовний Т. Т. 247, 248
Дышкант В. 900
Дюбюїссон П'єр Клеман (22)

Дюран Е. *див.* Durand E.
д'Юрсель П'єр *див.* D'Ursel Pierre
Дяк Михайло (1130)

Егпарс А. *див.* Егпарс Альбер
Егпарс Альбер 29, 376, (377)
Ейзенштейн Сергій 30
Екауд Ж. *див.* Екоуд Жорж
Екаут Ж. *див.* Екоуд Жорж
Екі Жорж (14)
Ековт *див.* Екоуд Жорж
Екоуд Жорж (33), (52), (61–64), (378)
Елленс Франц 23, (52), 379,
(380–385), 963, (966), 980–982,
(1134), (1214)
Елсхот Віллем 29, 933, 934, (935)
Ельскамп Макс 18, 31, (67), 386–390,
(391)
Емманюель П. 1135
Емманюель Франсуа 31
Енс Ежен 8, 30, (27), 392, (393–409),
(966), (967), 983, 1220 (пер.),
(1228), (1236), (1237), (1241),
(1248), (1258–1260), 1269–1272
(пер.)
Еппель В. 42
Ередія 1135
Еремеев Л. А. *див.* Еремеев Л. А.
Ерманжан ван, Фредерік *див.* Елленс
Франц
Ертай Жаклін 410
Еткер Ф. (8)
Етцель П.-Ж. 7

Євченко Н. В. 547–550
Євшан Микола 265, 266, 499, 551,
(637), 673, 674
Єгоров П. 832
Єгорова Є. М. 335 (пер.)
Єремеев Л. А. 606, 793, 824
Єфремов (Ефремов) С. 18

Жадан Сергій 991а
Жакмен Франсуа 411
Жалю Е. 463
Жарікова О. В. 627
Желехівський Євген 8, (1241)
Жихаренко О. 529 (пер.)
Жіл В. 1135
Жіллес Даніель (412)
Жількен Іван 13, (51), (55), (56), 413
Жіро Альбер (55), (56), (414)
Жлуктенко Ю. 928 (пер.)
Жуковський А. 787

Жуковський Аркадій 964, 1187, 1207,
1219, 1243
Жульєн А.-І. 915
Жупанський О. 30, 410 (пер.),
411 (пер.), 419 (пер.), 422 (пер.),
426 (пер.), 429 (пер.), 454 (пер.),
713 (пер.), 716 (пер.), 869 (пер.),
909 (пер.), 956–959 (пер.)
Жупанчич О. 1141
Жур П. 51
Журавська І. Ю. 16, 17, 675

Забужко Оксана 5, 991а, 1102–1104
Завгородній Юрій 32, 1044, 1105
Загірня Марійка *див.* Грінченко М. М.
Загул Д. (12)
Задарко Е. (995)
Заклинський К. (265), (266)
Залеська-Онишкевич Л. М. 1014
Занусси К. *див.* Зануссі Кшиштоф
Зануссі Кшиштоф (896–906)
Зарицька Катерина (1130)
Засенко П. 427 (пер.)
Заур-Гора Світлана-Тереза *див.*
Zaur-Hora Svitlana-Thereza
Захарова Г. 607
Зварыч В. З. 834
Зеров Микола 20, 21, (66), 121, 129
(пер.), 130 (пер.), 151 (пер.), 164
(пер.), 165 (пер.), (979)
Зеров Михайло 511(пер.), 512 (пер.)
Зібель *див.* Валлер Макс
Зінченко Н. 886
Зленко Г. 13, 99
Золя Еміль 13
Зорівчак Р. 40, 232

Ильницький Н. Н. *див.* Ільницький М. М.

Ібсен Генріх 15, 16, (579)
Іванов О. 840
Іванова О. І. 955 (пер.)
Іваньо І. В. 80, 82
Івашко В. І. 999, 1075
Івченко В. 806 (пер.)
Івчук З. 84 (пер.)
Іллічевський А. Х. 201, 202
Ільїнська Н. 552
Ільницький М. *див.* Ільницький М. М.
Ільницький М. М. 31, 18–20, 253, 290,
690, 1031
Ілюк М. 890
Ірванець О. (941–947)

Йогансен М. 330

К.-М. В. *див.* Каліхевич-Меженко В.

К-ій П. *див.* Драгоманов М.

Каганов І. 330

Кажбер М. 30

Калиненко Ігор *див.* Курилас Богдан

Калинець Ігор 31, 32, 39, 41, 42,

1107–1112, (1113), (1114)

Калиняк М. 1113

Калитовська М. 912 (пер.), 916

Каліхевич-Меженко Віра 13, 746 (пер.)

Калнишевський Петро (1130)

Кальнишевський *див.* Калнишевський
Петро

Каменєв Ю. 302

Кандез Ернест-Шарль 7

Кандиба Іван (1130)

Капелюшний А. О. 926, 952

Капельгородская Н. М. 836

Каплан Н. Б. 933

Капустін В. 259

Карабович Тадей 32, (1049), 1115

Караванський Святослав 1130

Карамзін М. 27

Карем Моріс 30, 31, (52), 415–430,
(431)

Карпа Ірена 991а

Карпенко Н. 938 (пер.), 940

Касперович М. 638

Касяненко А. 767 (пер.)

Касяненко Євген 763 (пер.), 764

(пер.), 767 (пер.), 768 (пер.), 771

(пер.), 772 (пер.), 773–774 (пер.?)

Кацнельсон А. І. 233

Качуровський І. В. 51, 203, (331),

(332), 357–359, 425 (пер.), 524

(пер.), 997

Кашуба М. 81 (пер.)

Квещько Дмитро (1130)

Квітка-Основ'яненко Г. (979)

Квітницька-Рижова К. 29, 877 (пер.)

Кернер Т. 1141

Керрол Л. (607)

Кирилюк С. Д. 640–643

Кириченко Е. 323

Кирпа Г. М. 176, 343, 426, 1051

Кисельов О. І. 14

Кисіль А. 51, 412, 782 (пер.), 783

(пер.), 787 (пер.), 802 (пер.), 813

(пер.), 820 (пер.), 835

Киянка О. 1151

Кібрик Є. А. 335

Кіплінг Р. 1141

Кіт Іван, о. (962а)

Кіт Оксана 42

Клавель Б. (852)

Клаус Гюго 936–938, (939–947)

Клен Ю. *див.* Бурггардт Освальд

Клен Юрій *див.* Бурггардт Освальд

Климовський Ярослав 1116

Климчук Е. 806 (пер.)

Ключковська І. 1113

Кміт Ю. 18, 21, 249

Книга А. О. 917

Кобилянська Ольга 15, (639–643),
644–647, (648), (979)

Кобринська Наталя 14–17, 499 (пер.)

Кобс Жан 24, (432), (433)

Коваленко Л. 25

Коваленко О. 941

Коваленко О. К. *див.* Коваленко
Олекса

Коваленко Олекса 18, 22, 149 (пер.),
150 (пер.), 473

Ковалів Ю. *див.* Ковалів Юрій

Ковалів Юрій 32, 40, 48, 260, 1117

Коваль Зірка *див.* Коваль Зореслава

Коваль Зореслава 39, 42, (1049), 1083,
1118–1121, (1122), (1123)

Коваль Омелян 32, 42

Ковпак Сидір 25, 1124

Ковпаненко Г. С. 877

Когут Л. 644

Когут Микола 1125

Козак Б. (892)

Козак Н. 579 (пер.)

Козак Р. (730–733)

Козловський Л. 360

Козова Л. 860

Козуб Г. 608

Колесниченко Т. 427

Коло П'єр 38

Комаров М. Т. (406), (407)

Кондра Ярослав 21, 287

Конескі Б. 1141

Конєва Т. 554

Кононенко В. О. 470, 724

Кононенко Е. *див.* Кононенко Є.

Кононенко Є. 734 (пер.), 735–736

(пер.), 911 (пер.), 918, 919, 936 (пер.),
Консіанс (Консієнс) Гендрік (8), (33),

(948), (949)

Конссіанс *див.* Консіанс Гендрік

Копистянська Н. Х. 555

Коппе Франсуа 10

Коптілов В. 31, 713 (пер.), 716 (пер.),
720

- Корба О., о. 923а (пер.)
 Корбіо Сімона 23, 24, 27, 30. (969),
 (1199), (1242), 1246
 Кордун Віктор 32, 1126
 Корєневич М. Л. 609
 Корнієнко Н. 676
 Корнійчук В. 702
 Корнійчук Олександр 25
 Корсун Л. 321
 Корсунська Б. Л. 270
 Косач О. П. 10, 15, 18, 53, 54
 Косач Ю. 876 (пер.)
 Косач-Квітка Лариса *див.* Українка
 Леся
 Косинка Г. (979)
 Костенко Ліна 32, (868а), 1127
 Костер Шарль де *див.* Де Костер
 Шарль
 Костомаров Микола (987), 1128,
 (1173)
 Кость Г. 22
 Костюк Г. 631
 Костюк Ю. Г. 436
 Костюченко П. 820
 Котляревський І. П. *див.*
 Котляревський Іван
 Котляревський Іван (979), (988),
 (1191)
 Коцюба Г. 746
 Коцюбинська М. 280
 Коцюбинський Михайло 12, 24, 632,
 638, 667, (989), 1129
 Кочерга І. А. (610), (649), (684), (685),
 (700)
 Кочур А. Г. 103, 104
 Кочур Г. П. *див.* Кочур Григорій
 Кочур Григорій 30, 23, 103 (пер.), 104
 (пер.), 111, 112, (116), 151, (232),
 (284), (285), 556, 719
 Кошелівець І. 32
 Кошенко А. М. 836
 Коштелянчук С. 796
 Кравец Я. І. *див.* Кравець Ярема
 Кравець Я. І. *див.* Кравець Ярема
 Кравець Ярема 6, 29, 32, 40–42,
 24–29, (34), (50), 51, 71–76, 95, 97,
 120, 137, 139–141 (пер.), 167–168
 (пер.), 179, 204–212, (239), 250, 252,
 261–263, 267–269, 272, 297,
 299–301, 312, 361, 376 (пер.), 377,
 378, 382–384, (393), 402–404,
 431–434, 445, 557, 558, 752, 837,
 935, 949, 963 (пер.), 965, 984, 1134,
 1161, 1171а, 1200–1205, 1209, 1212,
 1214, 1229–1233, 1253, 1254, 1268а
 Кравців Богдан 32, 1234–1237
 Кравченко Уляна 10
 Кравчук Леонід 34
 Красицький Д. Ф. 1222–1224
 Красівський Зиновій 39, 1130
 Краско Іван 1141
 Красовський Л. 25, (36), 330 (пер.)
 Крижанівський В. 800
 Кримський Агатангел 11, 1131
 Крипякевич І. 47
 Криса Олег (1107)
 Кроммелінк Фернан (31), (45), (67),
 (434–441)
 Кроп Т. 887, 901, 902
 Кручик І. *див.* Кручик І. П.
 Кручик І. П. 838, 839
 Крушельницький Антін 11, 18
 Крушинський Ф. 17, 476 (пер.)
 Крюков Б. (240)
 Крячок М. 66
 Куагбер М. *див.* Кажбер М.
 Кужельний Олексій (882–887), 888,
 (889)
 Кузнецов Ю. 840
 Кузьміч В. 870
 Кузякіна Н. *див.* Кузякіна Н.
 Кузякіна Н. 559, 610
 Кулаковський В. (868а)
 Куліш Пантелеймон 7, 27, (979),
 (981), (982), (986), (987), (989),
 1132, 1133, (1134)
 Кульчицька О. (1107)
 Кульчицький О. 560, (1202), 1208
 Купала Янка 1141
 Купріянов І. Т. *див.* Купріянов І. Т.
 Купріянов І. Т. 303, 304
 Курбас Лесь 22, (437), (676)
 Курилас Богдан 39, 1135–1140
 Курков Андрій 5, (1140а–1140г)
 Курман Євген (708–712)
 Курочкіна М. 942
 Курр'єр Селестьєн 27
 Кусайло Т. 615
 Кухар Аделаїда 1141
 Кухар Р. В. *див.* Кухар Роман
 Кухар Роман 39, 677, 1141
 Кучерява О. 592
 Кушнір І. Б. 446–449
 Куш О. П. 562
 Лабашук О. 612
 Лазірко Н. 263а
 Лазорко Дмитро (941–947)

Лампо Губерт 950
 Ласло-Куцюк М. 21, 213, (290), 649
 Лейтес А. *див.* Лейтес Олександр
 Лейтес Олександр 20, 214, 215
 Левит А. 20, 861
 Лемоньє Каміль 9, (15), (16), (33),
 (46), (47), (52), (61–64), (98), (100),
 442–444, (445–453)
 Ленін В. І. (209)
 Лерберг Ш. ван *див.* Ван Лерберг
 Шарль
 Ле Руа Г. (55), (56)
 Леруа-Больє А. 27
 Лесин В. 647
 Лесів Я. (1130)
 Ле Тузе Ф. 920
 Ледеганк К. Л. (8)
 Лерберг Шарль-ван *див.* Ван Лерберг
 Шарль
 Лермонтов М. 1141
 Липа Юрій 12, (29), 456 (пер.), 457
 (пер.), 457а (пер.), 650, 737–740
 (пер.)
 Липківська Анна (Ганна) 31, 705, 943
 Лисогорова Н. 976а
 Лисянські В. і Н. (1143)
 Литвин М. 807
 Литвинець М. 416 (пер.)
 Литвинов О. 770, 774
 Лівшиц С. 790
 Лілеєва І. 25, 335
 Ліпцин О. (907, 908)
 Лісовець О. (438–441)
 Лісовий В. С. 264
 Літвінов О. *див.* Литвинов О.
 Лобач-Жученко М. 7
 Лобашева К. В. 611
 Лодомез Астон *див.* Лодомез Гастан
 Лодомез Гастан 454
 Лопатін Ю. 832
 Лубківський Роман (267)
 Луїс П'єр *див.* Люїс П'єр
 Луїс П'єр-Фелікс *див.* Люїс П'єр
 Лукаш М. (284), (285)
 Луків Т. 721
 Лук'яненко Л. (1130)
 Лунатик О. *див.* Луцький Остап
 Луначарский А. *див.*
 Луначарський А. В.
 Луначарський А. В. (208), 216, 217,
 234, (551)
 Луньєвич І. 1239
 Луцевич Іван *див.* Купала Янка
 Луцький Остап 18, 19, 153 (пер.), 173

(пер.), 176а (пер.), (268), 533 (пер.),
 (1191)
 Лучук В. І. 34
 Лучук І. 1058, 1059
 Любомирський Степан 1142
 Любчик В. (1107)
 Люїс П. *див.* Люїс П'єр
 Люїс П'єр 38, (29), (51), (53), (54),
 455–462, (463), (464)
 Люне-По (579)
 Ляфонтен 1135

 М. (995), (998), (1017)
 М. Г. (995)
 М. Т. *див.* Терещенко Микола
 М. Ш. 703
 Мажураніч І. 1141
 Мажураніч І. *див.* Мажураніч І.
 Мазеерель Ф. 139
 Мазепа Г. 1162, 1163
 Мазепа Іван 31, (866–868), (1130),
 (1166)
 Мазерель Ф. *див.* Мазеерель Ф.
 Мазний В. 632, 638, 667
 Мазниченко В. М. 41
 Мазур Н. 944
 Майборода О. О. 40
 Майстренко К. 796 (пер.)
 Макарик І. 996
 Маковей Осип 9, 15, 8 (пер.), (464)
 Максимова В. О. 681
 Малаков Г. В. *див.* Малаков Георгій
 Малаков Георгій (346), (349)
 Малапюк Є. (261), (269), 457, 739
 Малець Г. 465 (пер.)
 Малірме С. *див.* Малларме С.
 Малларме С. (546)
 Малле-Жоріс Франсуаза 465–468,
 (469), (470)
 Малон Б. 27
 Мальчевський А. 1141
 Мамонтов Я. 628
 Мартель А. *див.* Martel Antuan
 Мартель Р. *див.* Martel René
 Мартович Л. 24, (979)
 Марчелло (1043)
 Марчук А. (1107)
 Матвійчук А. 842
 Матеїч М. 1141
 Матерлінк М. *див.* Метерлінк Моріс
 Матіяш Б. 878
 Матузова Н. 51
 Медвідь Л. (1107)
 Медвідь Н. О. 678

Медущенко О. 29, 922 (пер.)
Меженко Юрій 13, 40
Мсерхольд (Мейерхольд) В. (45), (559)
Мейзфілд Д. 1141
Мельник В. 1070
Мсльник П. 257
Мельничук М. (1122)
Метерлінк М. *див.* Метерлінк Моріс
Метерлінк Моріс 6, 9, 13–17, 31, 37,
(2), (3), (9–12), (15), (16), (19), (21),
(23), (27), (31–33), (35), (41), (43),
(44), (46–48), (51–56), (61–66), (69),
(71–73), (75), (76), 471–535,
(536–712)
Метерлінк Маврикій *див.* Метерлінк
Моріс
Мец Ерік 991а (пер.)
Мещеряк М. 9, 442 (пер.), 443 (пер.),
780 (пер.), 781 (пер.), 790 (пер.),
792 (пер.), 795 (пер.), 803 (пер.),
804 (пер.), 807 (пер.), 812 (пер.),
814 (пер.)
Микитенко О. 38, 36
Миляєв В. 17, 502 (пер.)
Мирний Панас 24, 42, (247), (979)
Миронець Н. 666
Миронов О. О. 1240
Миропільський В. 655
Михайлов Ю. С. 117
Михалевич М. 1172
Мікеланджело (119), (120)
Міладінов К. 1141
Мілованова В. В. 729
Мілон О. (24)
Міляновський Е. 612
Міндеровіч Ч. 1141
Мінько О. (1107)
Міріам *див.* Пшесмицький З.
Мірошниченко Надія 896–906 (пер.)
Мірчук І. 575
Мітченко В. С. 340
Міхільов О. Д. 566–568
Міцкевіч А. 1141
Мішо Анрі 30, 713–719, (720–724)
Міщук К. В. 471
Могилянська Л. 169 (пер.)
Модестова Н. А. 843, 844
Мойсієнко А. К. 1063, 1085
Мойсіна А. А. 114
Мокель Альберт 38, (55), (56), (67)
Монс Е. ван (141)
Мореас Ж. 10
Мосендз Леонід 39, (753), 1143
Мосійчук О. (373)

Москаленко М. Н. 31, 41, 103, 162,
182, 184 (пер.), 518 (пер.), 522, 713
(пер.), 714, 715 (пер.), 751
Мотиль О. 631
Моторний В. А. 368, 369
Мочульський М. 12
Муасс Шарль 725
Мур Томас 14
Муратова Кіра 35
Мухин М. 13, 98 (пер.), 100 (пер.)
Мушкетик Ю. (93)
Мюссе Альфред де 10

Н. (1022)

Набитович І. 753
Надзбручанець Ю. 496 (пер.)
Назарець В. *див.* Назарець В. Н.
Назарець В. Н. 613, 614, 845, 921
Назаров Н. 471
Назор В. 1141
Наливайко Д. С. 42, 235, 405, 452,
453, 722, 723, 754
Наливайко С. (1130)
Намюр Ів (1), 726
Неборак Віктор 991а
Неврлий М. 656
Неждана Неда *див.* Мірошниченко
Надія
Нело Ж. *див.* Нельо Жіль
Нельо Жіль 27, 28, 727, 986, (1134)
Нестелєєв М. 471
Нестор Літописець (985)
Несторович М. 63 (пер.), 64 (пер.)
Нечепорук Є. І. 42, 923, 932
Нечуй-Левицький І. С. 15, 24, 651,
(979)
Нитка Остап *див.* Касяненко Євген
Нитченко Д. 1076
Нікіташенко С. 29, 933, 934 (пер.)
Ніколенко О. М. 615–617
Нінковський С. 695
Ніс-Мазюр Колет 31
Новаківський О. (1107)
Новобранець О. Б. 317
Новохацький П. 13
Носань С. (319), (320)
Носарева Л. 891
Нотомб Амелі (67), 728, (729–733)
Нудьга Г. А. 966, 967
Нямцу А. 243, 244

о. о. 534 (пер.)
Обаль П. (1107)
Овідій 8

- Овчинникова О. 443
 Огієнко І. 472
 Олесь О. 42, (12), (633), (652–664),
 (684), (979)
 Олійник О. І. 657–659
 Олтаржевська Л. 732, 903, 908
 Омельчук Ю. 324
 Онищенко Олексій 38
 Орест М. *див.* Зеров Михайло
 Орлов В. В. 846
 Орлов Н. (698)
 Орлова-Чернишова Н. В. 681
 Орсак Павол *див.* Гвездослав
 Оршаг Павл *див.* Гвездослав
 Осадчук Р. 467 (пер.)
 Осецький Олександр 33
 Остапенко Н. 574
 Остапенко С. М. 470, 724
 Остерман Г. (103), (104)
 Ошис В. 29, 922 (пер.)
- П.** Г. 362
 П. С. (1047)
 П-ський Л. 474
 Павленко Ю. Ю. 469, 872, 873
 Павличко Дмитро 253а, 589–591 (пер.),
 (1130)
 Павличко С. 43, 44
 Павловська Н. 497
 Паливода А. 823
 Палій Л. 998
 Пальмова В. 45
 Паляниця Х. В. 755
 Панск Б. (853)
 Панів Андрій (270)
 Панченко В. 660
 Панченко М. Ю. 142, 185
 Панчук Г. С. 1099
 Пархоменко О. 430 (пер.)
 Пархомович Л. *див.* Полтава Леонід
 Пастернак Б. 1130
 Пастернак Я. (1107)
 Пасхалова А. А. (694)
 Пачовський В. (663)
 Пашковський Ю. *див.* Борець Юрій
 Пашук О. 143 (пер.)
 Пашенко В. І. 51, 288, 336, 338–340,
 843, 968
 Певний Б. 1152, 1153
 Педан Ю. 827 (пер.)
 Пелех Ю. В. 613, 614
 Пер'с Оділон-Жан 734–736
 Перепадя А. 764 (пер.), 770 (пер.),
 822 (пер.), 823 (пер.), 824 (пер.)
- Пернатъев Ю. 830
 Петлюра С. 474
 Петрарка (1191)
 Петрів Іванна 39, 1144, (1145–1147)
 Петро І (1275)
 Петров В. 575
 Петровцій І. 514 (пер.), 717 (пер.)
 Петруненко Ф. П. 18, 295, 296
 Печерська Л. 733
 Пелевін Віктор (1140г)
 Пильцин М. 498
 Пинская Т. 847
 Пихтін Д. 372
 Підкова Іван (1219)
 Підлужна А. 889, 945
 Підмогильний В. (979)
 Підпалий А. В. 1077, 1078
 Пікар Е. (481)
 Піскун О. 788 (пер.)
 Плаксюк І. І. 618
 Плантен К. 1135
 Поврез Жак 26
 Погоновський І. 394
 Подлужна А. 904, 441
 Подлужная А. *див.* Подлужна А.
 Подольська Софія (24)
 Покальчук Юрій 32, 89 (пер.), 1148
 Поле Жан-Клод 32, (964), (974)
 Поліщук В. 20, 117
 Поліщук Т. 888, 892
 Половинчак Юлія 36
 Полтава Леонід 1149–1151
 Полторацкая А. Н. 862
 Полторацький О. 51
 Полуботок Павло (1190)
 Помірко Р. 1268а
 Попов Г. Д. 973
 Попович Є. О. 931
 Порицький Л. 38, 848
 Пражанин 379 (пер.)
 Превек Ж. (723)
 Прешерн Ф. 1141
 Прокопович Ф. (985)
 Пронкевич О. В. 489–491, 619, 620
 Проценко Руслан (705), (707)
 Пудовкін Всеволод 30
 Пуришев Б. 363
 Пушкін О. 27
 Пчілка Олена *див.* Косач О. П.
 Пшесмицький Зенон 9, (13), (17), (55,
 56), (68)
- Рагозін А. 364
 Радзикович Володимир 39, 1152, 1153

Радишевський Р. 633
Радічевіч Б. 1141
Гадугин С. 330
Разгонов Д. 863
Разуваєв О. 495
Райкін К. (730–733)
Раменська К. 706
Раскіна О. 709, 710
Ревакович Марія 32, 1055, (1069),
1079, 1080, 1154
Рилєєв К. Ф. 1141
Рильський Максим 13–15, 17, (35), 51,
98 (пер.), 100–102 (пер.), 115, (284),
(285), 365, 508–510 (пер.), 521–523
(пер.), 621, 622, (758), (759), (979)
Римарук Ігор 32, 1155
Рихтицький Л.-С. *див.* Любомирський
Степан
Ріддер Альфонс Йозеф де *див.* Елсхот
Віллем
Різнєк Г. 1150
Річ В. 1141
Рішпен Жан 11
Рогозинський В. 623
Роденбах Жорж 9, 10, 12, 13, 30, (2),
(3), (23), (27), (29), (33), (41), (46),
(47), (51), (52), (55), (56), (61–65),
(71–75), 737–751, (752–761)
Родзевич С. 218, 366, 692, 970
Роздольський Михайло (197)
Розумовський Кирило (1165)
Розумовський Олексій (1165)
Роллан Ромен 25, 336, 338–339
Романець В. 956–958
Романенчук Богдан 40
Романова Н. П. 56
Роні (53), (54), 762
Роні Молодший Ж.-Г. *див.* Роні-
Молодший Жюстен
Роні-Молодший Жюстен 38, 42, 762,
779
Роні Ж. *див.* Роні-Старший Жозеф
Роні Ж. (Старший) *див.* Роні-
Старший Жозеф
Роні Жозеф *див.* Роні-Старший Жозеф
Роні Старший (Роні-Старший) *див.*
Роні-Старший Жозеф
Роні Старший Ж.-А. (Роні-Старший
Ж.) *див.* Роні-Старший Жозеф
Роні-Старший Жозеф 38, 39, (36),
762–777, (778)
Рубан Г. Д. 40
Рубанова Г. Л. 368, 369
Рубенс П'єр-Поль 31, (167), (168)

Рубчак Б. 1081
Рудаківська С. В. 624
Рудик Д. 367
Руднева С. 893
Рудницький М. (13), 530 (пер.)
Русова Софія 46
Рушак О. 793 (пер.), 811 (пер.)
Рябоконт Л. 711
Рябчій І. 31
Рягузова Г. М. 288, 968

Савченко Л. (12)
Савченко С. *див.* Савченко С. В.
Савченко С. В. 20, 219, 236
Сакидон С. (71–74), 336 (пер.),
338–340 (пер.), 343 (пер.)
Салтанова И. М. *див.* Салтанова І. М.
Салтанова І. М. 492, 576, 577
Самійленко В. 10, 19, 180–182 (пер.),
(979)
Самчук Улас 39, 1156, 1157
Сантаяна Д. 1141
Сапеляк Степан 39, 1158
св. Франческо з Ассізі *див.* Франціск
Ассізький
Сватошлук Т. 1141
Сватошлук Чех *див.* Сватошлук Т.
Свідницький А. (979)
Свірко А. 27, 28, 32, 1177–1179 (пер.),
1181–1185 (пер.), 1191 (пер.), 1192
(пер.), 1194 (пер.), 1196–1198 (пер.),
(1200–1202), (1204), (1205), 1208
(пер.), (1209), 1210 (пер.), 1211
(пер.), (1212)
Світличний Іван 31, 713 (пер.), 719
(пер.), (1174)
Святченко С. 811
Северен Ф. (55, 56)
Семененко Іван 32, 1159
Семенко М. В. 42, 223 (пер.), (271),
481, (979)
Семенюк І. 823
Семиволос П. 712
Семкович Р. 1107
Сендбург К. 1141
Сент-Екзюпері А. де (607)
Сенченко І. 306, 307
Сергієнко В. 762 (пер.)
Сергійчук В. 868
Сердюк С. 19, 29, 157 (пер.)
Сиваченко Г. М. 136, 226
Сивенький *див.* Саміленко В.
Сивий А. 777 (пер.)
Сиволап П. 344

- Сидоренко І. 956–958
Сидоренко Н. М. 971
Сидоренко О. І. 971
Сидоренко П. 1149, 1150
Сименон Жорж *див.* Сіменон Жорж
Синиченко Олекса 40
Синява С. 471
Сікорський В. (891), 894
Сіменон Жорж 29, 30, 38, (52),
780–828, (829–865)
Сінклер Ептон Біл (870)
Сінклер Уптон *див.* Сінклер Ептон Біл
Сірко Г. *див.* Східний Гліб
Сірко І. (1130)
Скляренко О. І. 565
Скобельская О. 578
Сковорода Г. С. *див.* Сковорода
Григорій
Сковорода Григорій 24, 77–81 (пер.),
(82), (83), (988), 1160, (1161), (1173)
Скуратівський В. Л. 340а (пер.)
Скуратовський В. 336, 338
Сліпий Йосип (1119)
Словацький Ю. 1141
Смаль І. *див.* Стоцький Іван
Смаль О. 49
Смаль-Стоцький С. 644–646
Смеречинський С. 455 (пер.)
Смолич Ю. 437
Смолій Іван 1162, 1163
Смотрицький М. (1135)
Сняданко Наталка 991а
Собко Вадим 25
Собко Я. 828 (пер.), 913 (пер.)
Соболев О. Д. 775
Содомора А. 50
Соколовський П. 800 (пер.)
Сомик С. (1107)
Сорока Б. 1107
Сорока Михайло (1130)
Сорока Петро 31, 1082, 1083, 1088,
1122
Сосенко М. (1107)
Сосюра Володимир 24, (273), (979)
Ставицький О. Ф. 16, 535, 593
Стайн Дж. Л. 579
Станіславський К. (693)
Станкевич А. 220
Старинкевич Є. І. 318
Старицький В. 144 (пер.)
Старицький М. (981, 982)
Старченко О. О. 40
Стебельська А. 1173
Стебницький П. 771
Стефанік Василь 15, 24, 32, (272),
(665), 696, (979)
Стефура Настя (374)
Стецик Ірен 31, 39, (24), 866, 867,
(868), (868а), 1164–1171, (1171а),
1265
Стещенко І. (437)
Стещенко Ірина 714 (пер.)
Столій І. Л. 486–488, 569–571
Стоцький Іван 39, 1172
Стражнікова І. В. 39, 1145–1147
Стрішенець Н. В. 13
Струве П. 18
Стус Василь 39, (274), 275–283, 1173
Стус Д. 279
Субботіна Л. 946
Сумний В. 799 (пер.)
Сурай Г. В. 625
Сухий О. 52, 972
Схамельговт Г. 23, 39, 1221–1226
(пер.), (1227), (1234), (1235), 1261,
1262
Східний Гліб 1174
Сюллі-Прюдом 11
Табачник Д. В. 973
Тарнавська М. 974
Тарнавський О. 240
Тарнавський Юрій (997), 1056 (пер.)
Тась Д. 169 (пер.)
Татаринов В. 331, 332
Татаринова Л. 707
Теліга О. 666
Тельнюк С. В. 292
Темченко Л. В. 237
Тен Борис 20, 160 (пер.), 161 (пер.),
305 (пер.)
Тереля Йосип (1130)
Терещенко Марко 23
Терещенко Микола 12, 13, 15, 17,
19–22, 28, 29, 33, (36), 51 (пер.), 106
(пер.), 117–124 (пер.), (128),
131–133 (пер.), 136 (пер.), 138
(пер.), 145 (пер.), 156 (пер.), 158
(пер.), 159 (пер.), 162 (пер.), 163
(пер.), 171 (пер.), 172 (пер.),
174–176 (пер.), 185 (пер.), 186
(пер.), (188), 221, (252), (261), (284),
(285), 286, (287), (288), 413 (пер.),
462 (пер.), 513 (пер.), 747 (пер.)
Тесса Франсіс 869
Тетмайер Казімеж 14
Тимченко Є. 14, 16, 17, (76), 472
(пер.), 473 (пер.), 480 (пер.), 482

(пер.), 485–488 (пер.), 500 (пер.),
501 (пер.), 571 (пер.), 667
Тичина Л. П. 292
Тичина Павло 17, 22, (12), (213),
(283), (289), (290), 291, 292,
308–310, 1175, 1176
Тієр Герман (1231), (1238), 1247,
1247а
Ткаченко А. О. 852
Ткаченко В. І. *див.* Ткаченко Всеволод
Ткаченко Всеволод 42, 222, 374
(пер.), 415 (пер.), 417 (пер.), 420
(пер., передм.), 421 (пер.), 460
(пер.), 975, 1052, 1084
Тодоров П. Ю. 647
Тодось М. 325
Томашук Н. О. 648
Торцевий Ю. 273
Трач І. 1085, 1120, 1123
Трошинський К. 580
Тугендгольд Я. 223, 238
Тугуші-Гаяне М. *див.* Джавакішвілі М.
Тургенев І. 1141
Тусейль Жан (870)
Туссен Жан-Філіпп (871–873)

Удовиченко Л. М. 581
Удовиченко М. 88 (пер.)
Українка Леся *див.* Українка Леся
Українка Леся 6, 14, 15, 17, 18, 25, 28,
32, 39, 41, 42, (41), (43), 53, 54, (76),
(293), 295, 296, 477–479 (пер.), 535
(пер.), (543), (544), (559), (593), 594,
(598), (605), (668–678), 679–682,
(683–685), (962а), (964), (989),
(1120), 1177–1186, (1187)
Усата Г. 626
Ушаков М. 51

Ф. К. *див.* Крушинський Ф.
Фалкенаре Жюльєн де 951, 952
Фалькенаре Жюльєн де *див.*
Фалкенаре Жюльєн де
Фасоля А. 1086, 1087
Феденев Р. *див.* Феденьов Р.
Феденьов Р. 864, 865
Федорова Л. 728 (пер.)
Федькович Ю. (981), (982)
Федюшка М. *див.* Євшан М.
Фермеєрс Етьєн 952а, 952б
Фесенко В. І. 30, 87, 469, 829, 854,
871, 880, 915, 920
Филипович П. П. *див.* Филипович
Павло

Филипович Павло 661, 758, 759,
(970), 979, 1188, 1189
Фізер І. 995, 998
Філіна Д. 497
Філіпчук Г. М. 866 (пер.), 867 (пер.)
Філіпчук Н. 855
Флорес Р. М. 1141
Фомін С. 856
Фостун Святомир 1190
Фрадкін М. 331
Франко І. *див.* Франко Іван
Франко І. Я. *див.* Франко Іван
Франко Іван 9–12, 14, 25, 27, 28, 32,
39, 41, (13), (17), (41), 55–60, (68),
(297), 406–409, (447), (448), (452),
458 (пер.), 459 (пер.), 464, 686, 687,
743–745 (пер.), 748–751 (пер.),
(752), (755), 760, 761, (962а), (964),
(979), (989), (1178), 1191–1198,
(1199–1210)
Франціск Ассізький 1135, 1141
Франческо з Ассізі *див.* Франціск
Ассізький
Фриче В. М. *див.* Фріче В. М.
Фріче В. М. 61–64, 224
Фролова К. П. 65
Фуллер Джін Овертон 1141

Ханнон Т. *див.* Ганон Т.
Харріс Д. (607)
Хвильовий М. 32, (979)
Хижня А. 947
Хмельницький Б. (47)
Хоменко Б. В. 1225
Хороб С. 197, 582, 662–664,
683–685
Хоткевич Г. 688
Храповицька Г. 583

Цвайг Стефан *див.* Цвейг С.
Цвейг С. 263а, 311
Цимбалюк Т. В. 565
Цішинські Я. *див.* Барт-Цішинський
Якуб
Цуккер Б. 20, 118

Чайка О. М. 546
Чайковський Андрій 27, 28, 39, (986),
1211, (1212)
Чалий Сава (1130)
Чапленко Н. 40
Чепурнюк А. 258
Чердинцева А. 905
Череватенко Л. 650

Чередниченко Д. С. 176, 343, 426, 1051
Чередниченко О. 116
Черемшина Марко 24, 42, (298), (979)
Черкасенко Спиридон (653), (657), (658), (685), (688), 1213
Черкашина М. 697
Черкашина Т. Ю. 67
Чернецький Віталій 991а
Чернигова Т. Л. 584
Черняк Л. 373
Черторижська Т. 333–334
Чехов А. П. 16, (599), (614), (691)
Чиж Марія б
Чижевський Д. 83, 264, 575
Чирков О. С. 547–550
Чистяк Д. *див.* Чистяк Дмитро
Чистяк Дмитро 31, 42, 85 (пер.), 86 (пер.), 90 (пер.), 107–110 (пер.), 314 (пер.), 315 (пер.), 326–329 (пер.), 386–389 (пер.), 391, 471 (пер.), 496, 515–517 (пер.), 519 (пер.), 520 (пер.), 585–587, 874 (пер.), 875 (пер.)
Чичерін О. (299), (1171а)
Чопик Р. 68
Чосер Д. 1141
Чуб Дмитро *див.* Нитченко Д.

Шаве Ашіль 31, 874–876
Шайкевич Б. 698
Шаповалова М. С. 368, 369
Шарварок О. 728
Шарден П'єр Тейлард (1135)
Шардень П'єр Тейлард *див.* Шарден П'єр Тейлард
Шарль-ван-Лерберг *див.* Ван Лерберг Шарль
Шахова К. 588
Шашкевич Маркіян (981), (982), (1107), (1214)
Шашкевич Михайло 1141 (пер.)
Шевченко К. Т. 1224
Шевченко Т. 906
Шевченко Т. Г. *див.* Шевченко Тарас
Шевченко Тарас 7, 8, 23, 25–27, 32, 39, (27), (300), (392–394), (397), (399–402), (404–409), (432), (433), (551), (962а), (964), (979), (987), (989), 1215–1226, (1227–1267)
Шевчук В. 428 (пер.)
Шейнер Давід 29, 877
Шейніс Ю. 795
Шекера Я. В. 471

Шекспір В. 14, 591
Шеллі П. Б.
Шендеровський В. 1241
Шехтер М. 371
Шкурупій Г. 19, 29, 142 (пер.), 155 (пер.), 170 (пер.)
Шмит Ерик-Еммануель *див.* Шмітт Ерік-Еммануель
Шміло Г. 1113
Шмітт Ерік-Еммануель (67), 878, 879, (880–908)
Шовкопляс І. Г. 769
Шовкун В. 826 (пер.)
Шоу Б. (599)
Шпинда Максим (374)
Шрайбер Э. Л. 857, 858
Штаєрман М. Я. 342, 442
Шулик П. Л. 577
Шум Аріядна 1173
Шумейлович Б. 895
Шумило М. 681 (пер.)
Шумило Н. 266, 551, 674
Щегельська Ю. 415
Щербак А. 92
Щербаненко В. 766 (пер.)
Щурат Василь 10, 11, 18, 177–179 (пер.), (301), 390 (пер.), 444 (пер.?), 689

Ю. К. *див.* Косач Ю.
Юбен Крістіан 909
Юдін Олексій 991а
Юзичинська Зоня (1191)
Юра Гнат 13, 22, 99 (пер.)
Юрсенар Маргеріт 910–914, (915–921)
Юхимець Г. М. 349
Ющенко Л. 868а
Якимович Т. 51
Якіб'юк В. 11
Яковлева А. М. 485
Яковлів Андрій 33
Якубович Надія 42
Якубовський Ф. 765
Якубський Б. 69, 302
Якуб'як М. В. 418 (пер.), 879 (пер.)
Якутович С. 340
Янка Купала 591
Яновський Юрій 24, 25, 32, (979), 1268, (1268а)
Яремчук Л. (1120)
Ярошенко В. (12)

Яхнін Л. 495, 496
 Яценко О. 70
 Яцків Михайло 12, (18–20), (690)
 Яцків Н. 665
 Яцков М. *див.* Яцків Михайло
 Яшек М. 40

Abril H. 1183 (пер.)
 Adelhaid K. *див.* Кухар Аделаїда
 Aken Piet van *див.* Акен Піт ван
 Alaverdian K. 1279 (пер.)
 Alcántara Antonia R. 1141 (пер.)
 Andievska Emma *див.* Андієвська
 Емма
 Androechovytsj Joeri *див.* Андрухович
 Юрій
 Androukhovytch Youri (Youriy) *див.*
 Андрухович Юрій
 Anne-Marie (996), (1020)
 Anonym 1279 (пер.)
 Antochy M. 1243
 Arnaud S. 1215, 1244
 Auguesparse Albert *див.* Егпарс
 Альбер

Babowal Roman *див.* Роман Бабовал
 Balzac *див.* Бальзак Оноре де
 Vauchau Henri *див.* Бошо Анрі
 Bersheda Yevhen *див.* Бершела Євген
 Blankoff J. 1279
 Blume Bertold *див.* Блум Бертольд
 Bodart Roger *див.* Бодар Роже
 Voëx Joseph-Henri-Honoré *див.* Роні-
 Старший Жозеф
 Voëx Séraphin Justin François *див.*
 Роні-Молодший Жюстен
 Bondar Andri *див.* Бондар Андрій
 Boon Jozef *див.* Бон Йозеф
 Boon Louis Paul *див.* Бон (Боон) Луїс
 Поль
 Borets Youri (Youriy) *див.* Борець Юрій
 Borschak E. *див.* Борщак Ілько
 Bosschaert A. 1139, 1140
 Bouillon Georges *див.* Буйон Жорж
 Bousset Sigrid 1102
 Boyko N. 1194 (пер.)
 Vozhuk S. *див.* Божик С.
 Brel Jacques *див.* Брель Жак
 Bruce R. *див.* Брюс Роберт
 Brulin Tone *див.* Брулін Тоне
 Bruyne Joris, de *див.* Брюйн Жоріс де
 Bucciarelli Carino *див.* Буччяреллі
 Каріно

Burniaux Constant *див.* Бюрньйо
 Констан
 Buysse Cyriëi *див.* Бюїс Сіріель

Carballo Benito 1141 (пер.)
 Carême Maurice *див.* Карем Моріс
 Chachkévytch Markiyau *див.*
 Шашкевич Маркіян
 Chavée Achille *див.* Шаве Ашіль
 Chevchenko Taras *див.* Шевченко
 Тарас
 Chevchenko Tarass *див.* Шевченко
 Тарас
 Chevchenko T. *див.* Шевченко Тарас
 Claus Hugo *див.* Клаус Гюго
 Conscience Hendrik *див.* Консіанс
 (Консієнс) Гендрік
 Corbiau S. *див.* Корбіо Сімона
 Crommelynck F. *див.* Кроммелінк
 Фернан
 Svingroš G. 385

Daisne Johan *див.* Тієр Герман
 Datskova N. *див.* Дацькова Наталя
 Debaere Erwin 991a (пер.)
 De Coster Charles *див.* Де Костер
 Шарль
 Delëhaye H. S. J. (57), (58)
 Delsemme P. 1248
 Deresj Ljoebko *див.* Дереш Любко
 De Vogelaere Hubert 991a (пер.)
 Dmitrik Kosimo (Kosmas, Kouzma)
див. Дмитрик Кузьма
 Dmytryk Kouzma *див.* Дмитрик
 Кузьма
 Dmytryk-Huyberegts Magda 1098
 Dobko T. *див.* Добко Тетяна
 Dorosz A. 1183 (пер.), 1194 (пер.)
 Drahomarov Mukhaïlo *див.*
 Драгоманов Михайло
 Draj Khmara Mukhaïlo *див.*
 Драй-Хмара Михайло
 Dumortier J. 1095
 Durand E. 1215–1217 (пер.)
 D'Ursel P. 26, 1249, 1250
 Dujajlo-Szpynda Hania *див.* Дибайло-
 Шпинда Ганя

Eekhoud Georges *див.* Екоуд Жорж
 Eichhoff F. G. 1279 (пер.)
 Elschott Willem *див.* Елсхот Віллем
 Elskamp Max *див.* Ельскамп Макс
 Eynde Antoon van den *див.* Брулін
 Тоне

Filipovytch P. *див.* Филипович Павло
 Fostune Sviatomyr *див.* Фостун
     Святомир
 Fosty V. 1251
 Franko I. *див.* Франко Іван
 Franko Ivan *див.* Франко Іван
 Frickx Robert 38
 Fylyrovytch Pavlo *див.*
     Филипович Павло

 Gauwelaert Aagje van 1102
 Gezelle Guido *див.* Гезелле Гвідо
 Ghelderode Michel de *див.* Гельдерод
     Мішель де
 Gilkin Iwan *див.* Жількен Іван
 Gillès Daniel *див.* Жіллес Даніель
     Giraud Albert *див.* Жіро Альбер
 Goemans Camille *див.* Геманс Каміль
 Gogol Nicolas *див.* Гоголь М.
 Gopner V. 1194 (пер.)
 Grégoire H. *див.* Грегуар Анрі
 Grisay A. 38
 Guillevic E. 1219 (пер.)

 Haubruge P. 1140a–1140г
 Hellens Franz *див.* Елленс Франц
 Herassymiouk Vassyl *див.* Герасим'юк
     Василь
 Hertay Jacqueline *див.* Ертай Жаклін
 Hins Eugène *див.* Енс Ежен
 Holoborodko Vassyl *див.* Голобородько
     Василь
 Horbatsch Anna-Halja 1158 (пер.)
 Hoseyko Lubomyr *див.* Госейко
     Любомир
 Hosschius (Hossche) Sidronius (Sidron
     de) *див.* Гозій де, Сидроній
 Hubin Christian *див.* Юбен Крістіан

 Iouzytchynska Zonia *див.* Юзичинська
     Зоня
 Ivanytchouk R. 95

 J.-M. K. *див.* Klinkenberg Jean-Marie
 J. P. R. 38
 Jacamon M.-Fr. 1219 (пер.)
 Jacqmin François *див.* Жакмен
     Франсуа
 Joostens Pet 1102
 Joukovsky A. *див.* Жуковський
     Аркадій

 Kalynets Ihor *див.* Калинець Ігор
 Karabowycz Tadey *див.*
     Карабович Тадей
 Karra Irena *див.* Карпа Ірена

Klinkenberg Jean-Marie 38
 Klymovskiy Yaroslav *див.*
     Климовський Ярослав
 Kobs Jean *див.* Кобс Жан
 Kohout Mykola *див.* Когут Микола
 Kordoun Viktor *див.* Кордун Віктор
 Kossach-Kvitka Laryssa *див.* Українка
     Леся
 Kostenko Lina *див.* Костенко Ліна
 Kostomarov Mykola *див.* Костомаров
     Микола
 Kotliarevskiy Ivan *див.* Котляревський
     Іван
 Kotsioubynskiy Mykhaïlo *див.*
     Коцюбинський Михайло
 Koulich Pantaleïmon *див.* Куліш
     Пантелеймон
 Koultytskyi O. *див.* Кульчицький О.
 Kourkov Andreï (Andriy) *див.*
     Курков Андрій
 Kourylas Bohdan *див.* Курилас Богдан
 Koval Zogoslava *див.* Коваль
     Зореслава
 Kovaliv Youri *див.* Ковалів Юрій
 Kovpak Sydir *див.* Ковпак Сидір
 Krassivskiy Zynoviy *див.*
     Красівський Зиновій
 Kravets Y. *див.* Кравець Ярема
 Krommelynck Fernand *див.*
     Кроммелінк Фернан
 Kruba E. 1194 (пер.)
 Krymski (Krymskiy) Agathangel *див.*
     Кримський Агатангел
 Kubijovuč V. 978
 Kuchar R.V. *див.* Кухар Роман
 Kuchar Roman V. *див.* Кухар Роман
 Kurovas B. 1183 (пер.)
 Kurylas Bohdan *див.* Курилас Богдан

 Lampo Hubert *див.* Лампо Губерт
 Lemonnier Camille *див.* Лемоньє
     Каміль
 Libberecht Geertrui 991a (пер.)
 Lodomez Gaëtan *див.* Лодомез Гаєтан
 Louis Pierre-Felix *див.* Люїс П'єр
 Louÿs Pierre *див.* Люїс П'єр
 Lubomyrskiy Stépan *див.*
     Любомирський Степан
 Lunatyk O. *див.* Луцький Остап

 M. G. 38
 Maeterlinck Maurice *див.*
     Метерлінк Моріс
 Mallet-Joris Françoise *див.*
     Малле-Жоріс Франсуаза

Marganne R. 1217, 1257
Martel Antoine 24, (970), 979 (пер.),
985, 1129 (пер.), 1131–1133 (пер.),
1175 (пер.), 1176 (пер.), 1180 (пер.),
1183 (пер.), 1186 (пер.), 1188–1189
(пер.), 1193 (пер.), 1195 (пер.), 1213
(пер.), 1274 (пер.), 1276 (пер.)
Martel René 1128 (пер.), 1160 (пер.),
1216 (пер.), 1217 (пер.), 1273 (пер.),
1275 (пер.), 1277 (пер.), 1278 (пер.)
Mateja Matejić o. *див.* Матеїч М.
Matejih Mateja *див.* Матеїч М.
Махутовyтch G. (95)
Mauné M. (1258)
Mazade E. 1219 (пер.)
Mazepa *див.* Мазепа Іван
Metz Eric *див.* Мец Ерік
Metzel B. 1124 (пер.)
Michaux Henri *див.* Мішо Анрі
Mickiewicz A. 1279 (пер.)
Mockel Albert *див.* Мокель А.
Moisse Charles *див.* Муасс Шарль
Mortier R. 1259, 1260
Mossendz Léonide *див.* Мосендз
Леонід

Namur Yves *див.* Намюр Ів
Nélod G. *див.* Нельо Жіль
Nélod Gilles *див.* Нельо Жіль
Neborak Viktor *див.* Неборак Віктор
Norton Rod 1141 (пер.)
Nothomb Amélie *див.* Нотомб Амелі

Orban O. 1265
Oukraïnka Lessia *див.* Українка Леся

Pelevine Victor *див.* Пелевін Віктор
Pelletti Daniel (313)
Périer Odilon-Jean *див.* Пер'є Оділон-
Жан
Petriv Ivanna *див.* Петрів Іванна
Piaseckyi O. 40
Pichois Claude 1279
Pidkova Ivan *див.* Підкова Іван
Pokaltchouk Youriy *див.*
Покальчук Юрій
Polet Jean-Claude 1183, 1187, 1194,
1207, 1219, 1243, 1279
Poloubotok Paul *див.* Полуботок
Павло
Poltava Léonide *див.* Полтава Леонід
Porowycz Alexandre 991a (пер.)
Primrose Ray 1141 (пер.)
Princesse de Tokary *див.* Токару О.

Radzékevych Volodymyr *див.*
Радзикевич Володимир
Rimbaud A. 1279 (пер.)
Rewakowycz Maria *див.* Ревакович
Марія
Rodenbach Georges *див.* Роденбах
Жорж
Rosny-aîné *див.* Роні-Старший Жозеф
Rosny aîné Joseph *див.* Роні-Старший
Жозеф
Rosny jeune Justin *див.* Роні-
Молодший Жюстен
Rymaruk Ihor *див.* Римарук Ігор

Saelman Helen 991a (пер.), 1103 (пер.)
Samtchouk Oulas *див.* Самчук Улас
Sapeliak Stéphan *див.* Сапеляк Степан
Scheinert David *див.* Шейнер Давід
Scherrer E. 1219 (пер.)
Schevchenko T. *див.* Шевченко Тарас
Schmitt Eric-Emmanuel *див.*
Шмітт Ерік Емманюель
Seghers Pierre 1219
Semenenko Ivan *див.* Семененко Іван
Semenenko Ivan 1159
Shamelhout G. *див.* Схамельговт Г.
Shidnyi Hlib *див.* Східний Гліб
Siebel *див.* Валлер Макс
Simenon Georges *див.* Сіменон Жорж
Simons L. 1261
Sjefstjenko T. *див.* Шевченко Тарас
Sjewtsjenko T. *див.* Шевченко Тарас
Skovoroda Hryhoriy *див.*
Сковорода Григорій
Slavoutych Y. 1181
Smolij Ivan *див.* Смолій Іван
Snjadanko Natalka *див.*
Сняданко Наталка
Snoek-Gorelik Marina 991a (пер.),
1102 (пер.), 1103 (пер.)
Soupault Ph. 1279 (пер.)
Spraak Paul (21)
Stecyk Irène *див.* Стецик Ірен
Steichen Robert 1097
Stotskyi Ivan *див.* Стоцький Іван
Stous Vassyl *див.* Стус Василь
Suchtelen N. V. 1261
Sulyok Vince 1141 (пер.)
Swirko A. *див.* Свірко А.

Tchaïkovskyi Andriy *див.* Чайковський
Андрій
Tcherkasenko Spryudon *див.*
Черкасенко Спиридон
Tcherniatynskyj I. 1101
Tchuj M. *див.* Чиж Марія

Terechtchenko Mykola *див.* Терещенко
Микола
Tereschtchenko Nikolas *див.*
Терещенко Микола
Tessa Francis *див.* Тесса Франсіс
Tieru H. *див.* Тієр Герман
Tillac Ch. 1183 (пер.), 1218 (пер.),
1219 (пер.)
Tisserand Roger 1183, 1219
Tokary O. 1183 (пер.), 1218 (пер.),
1219 (пер.)
Tokary P. de *див.* Tokary O.
Tougouchi-Gaïannée M. *див.*
Джавакішвілі М.
Toussaint Jean-Philippe *див.* Туссен
Жан-Філіпп
Tousseul Jean *див.* Тусейль Жан
Trousson Raymond 38
Tsjirnetsky Vitali *див.* Чернецький
Віталій
Tunk E. de 988, 989
Tutchna Pavlo *див.* Тичина Павло

Uhryn K. 1219 (пер.)

Valckenaere Julien de *див.* Фалкенаре
Жюльєн де
Vandeloos Jos *див.* Ванделоо Йос
Van den Berghe Marie 991a (пер.)
Van Lerberghe Charles *див.* Ван
Лерберг Шарль
Verhaeren Emile *див.* Вергарн Еміль
Verhesen Fernand (726)
Vermaelen Auguste *див.* Вермелєн
Август
Vermeerse Etienne *див.* Фермеєрс Етьєн

Vierset Auguste *див.* В'єрсе Огюст
Vinck Marc *див.* Вінк Марк
Volodimir R. *див.* Кухар Роман
Volodymyr R. *див.* Кухар Роман
Vorobiov Mykola *див.* Воробійов
Микола

Waller Max *див.* Валлер Макс
Wallner L. 990, 991
Warsage Rodolphe de (59), (60)
Wauthier Jean-Luc *див.* Вотьє
Жан-Люк
Willems Jan Franz *див.* Віллемс
Ян Франс
Willems Paul (313)
Witochynska O. *див.* Вітошинська О.
Wolodymyr R. *див.* Кухар Роман
Wołodymyr R. *див.* Кухар Роман
Wouters Liliane *див.* Вутерс Ліліан
Wytochynska O. *див.* Вітошинська О.

Yanovski Y. *див.* Яновський Юрій
Yanovskyi Youriy *див.* Яновський
Юрій
Yudin Oleksiy *див.* Юдін Олексій
Yoursenar Marguerite *див.* Юрсенар
Маргеріт

Zaboezjko (Zabouzhko) Oksana *див.*
Забужко Оксана
Zjadan Serhi *див.* Жадан Сергій
Zankievitch P. 1268 (пер.)
Zaur-Hora Svitlana-Thereza 1106
Zavhorodniy Youriy *див.* Завгородній
Юрій

ПОКАЖЧИК УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ БЕЛЬГІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Алексєєв Т. 779
Антонюк М. 481

Бабич Ярослава 423, 424
Бабовал Роман 94, 313, 726
Бауман Герман 933, 934, 951
Бобинський Василь 166
Бойко Б. 495
Бойчук Богдан 1057
Борисюк Олена 878
Борсук Владислав 727
Бурггардт Освальд 137, 138, 146–148
Буценко Олександр 937

Венгеровська Марія 466
Венгренівська Галина 713, 718
Власенко Олена 950
Волкович А. 776
Воробйов Павло 784, 797, 798, 801
Воробйова Людмила 798
Вороний Микола 503–507

Гадзінський Володимир 154
Горбач Фаїна 468, 910
Гординський Святослав 125–128,
134–137, 152, 183
Гордієнко-Андріанова Надія 337, 483
Гордій Карп 341
Грабовський Павло 525–528
Гречанівський Іван 782
Грицюк Степан 484, 489–494
Грінченко Марія 474, 475

Данилишин В. 799
Добролюбська Катерина 805
Довгополий Ярослав 952а, 952б
Долина Павло 502
Драгоманова Оксана 331, 332
Драй-Хмара Михайло 741, 742

Дроздовський Олексій 785, 789, 791,
808–810, 817–819, 825

Єгорова Євгенія 335

Жихаренко Олесь 529
Жлуктенко Юрій 928
Жупанський Олег 410, 411, 419, 422,
426, 429, 454, 713, 716, 869, 909,
956–959

Засенко Петро 427
Зеров Микола 129, 130, 151, 164, 165
Зеров Михайло 511, 512

Іванова О. І. 955
Івченко Валентин 806
Івчук З. 84

Калитовська Марта 912
Каліхевич-Меженко Віра 746
Карпенко Наталя 938
Касяненко Андрій 767
Касяненко Євген 763, 764, 767, 768,
771–774
Качуровський Ігор 425, 524
Квітницька-Рижова Катерина 877
Кисіль Анатолій 782, 783, 787, 802,
813, 820
Климчук Елеонора 806
Кобринська Наталія 499
Коваленко Олекса 149, 150
Кононенко Євгенія 734–736, 911, 936
Коптілов Віктор 713, 716
Корба О., о. 923а
Косач Юрій 876
Кочур Григорій 103, 104
Кравець Ярема 139–141, 167–168,
376, 963

Красовський Леонід 330
Крушинський Федір 476

Липа Юрій 456, 457, 457а, 737–740
Литвинець Михайло 416
Луцький Остап 153, 173, 176а, 533

Майстренко Каріна 796
Маковей Осип 8
Малець Ганна 465
Медущенко Олена 922
Мещеряк Микола 442–443, 780, 781,
790, 792, 795, 803, 804, 807, 812, 814
Мірошніченко Надія 896–906
Миляєв Василь 502
Могілянська Ладя (Лідія) 169
Москаленко Михайло 184, 518, 713, 715
Мухин Михайло 98, 100

Надзбручанець Ю. 496
Нікіташенко Севір 933, 934

о.о. 534
Осадчук Роман 467
Ошис Володимир 922

Пархоменко Олександр 430
Пашук Омелян 143
Педан Юрій 827
Перепада Анатоль 764, 770, 822–824
Петровцій Іван 514, 717
Піскун Олександр 788
Покальчук Юрій 89
Пражанин 379

Рильський Максим 98, 100–102,
508–510, 521–523
Рудницький Михайло 530
Рушак Олександр 793, 811

Сакидон Сидір 336, 338–340, 340а, 343
Самійленко Володимир 180–182
Світличний Іван 713, 719
Семенко Михайло 223
Сергієнко В. 762

Сердюк С. 157
Сивий А. 777
Сковорода Григорій 77–81
Смеречинський Сергій 455
Собко Ярослава 828, 913
Соколовський Петро 800
Старицький Володимир 144
Стешенко Ірина 714
Сумний В. 799

Тась Дмитро 169
Тен Борис 160, 161, 305
Терещенко Микола 51, 106, 117–124,
131–133, 136, 138, 145, 156, 158–159,
162, 163, 171, 172, 174–176, 185, 186,
413, 462, 513, 747
Тимченко Євген 472, 473, 480, 482,
485–488, 500, 501, 571
Ткаченко Всеволод 374, 415, 417, 420,
421, 460

Удовиченко Микола 88
Українка Леся 477–479, 535

Федорова Лариса 728
Філіпчук Григорій 866, 867
Франко Іван 458, 459, 743–745,
748–751

Чистяк Дмитро 85, 86, 90, 107–110,
314–315, 326–329, 386–389, 471,
515–517, 519, 520, 874, 875

Шевчук В[асиль] 428
Шкурупій Георгій (Гео, Юрій) 142,
155, 170
Шовкун Віктор 826

Щербаненко В[асиль] 766
Щурат Василь 177–179, 390

Юра Гнат 99

Якуб'як Маркіян 418, 879

ПОКАЖЧИК ФРАНКОМОВНИХ, ФЛАМАНДСЬКИХ І НІДЕРЛАНДСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Abril Henri** (Абріль Анрі) 1183
Alaverdian Karine (Алавердян Карен) 1279
Анопуге (Анонім) 1279
- Babowal Roman** (Бабовал Роман) 1090–1093, 1105, 1108–1112, 1115, 1117, 1126, 1148, 1154, 1155
Blankoff Jean (Бланков Жан) 1279
Boyko-Jacura Natalka (Бойко-Яцура Наталка) 1194
- Debaere Erwin** (Дебар Ервін) 991a
De Vogelaere Hubert (Де Фохеляре Губерт) 991a
Dorosz Aline (Дорош Алін) 1183, 1194
Durand Emile (Дюран Еміль) 1216, 1217
Dybajlo-Szprynda Hania (Дибайло-Шпинда Ганя) 992, 1127
- Eichhoff F. G.** (Ейшоф Ф. Ж.) 1279
- Gopner Vera** (Гопнер Вера) 1194
Grégoire Henri (Грегуар Анрі) 1279
Guillevic Eugène (Гільвік Ежен) 1219
- Hins Eugène** (Енс Ежен) 1220, 1269–1272
- Jacamon Marie-Françoise** (Жакамон Марі-Франс) 1219
- Kruba Émile** (Круба Еміль) 1194
Kuropas Bohdan (Куропас Богдан) 1183
- Libbrecht Geertrui** (Ліберехт Гертруй) 991a
- Martel Antoine** (Мартель Антуан) 979, 1129, 1131–1133, 1175, 1176, 1180, 1183, 1186, 1188, 1189, 1193, 1195, 1213, 1274, 1276
- Martel René** (Мартель Рене) 1128, 1160, 1216, 1217, 1273, 1275, 1277, 1278
Mazade Fernand (Мазад Фернанд) 1219
Metz Eric (Метц Ерік) 991a
Metzel B. (Метцель Б.) 1124
Mickiewicz Adam (Міцкевич Адам) 1279
- Norton Rod** (Нортон Род) 1141
- Porowycz Alexandre** (Попович Олександр) 991a
- Rambaud Alfred** (Рамбо Альфред) 1279
- Saelman Helen** (Сальман Гелен) 991a
Schetter Edith (Шеттер Едіт) 1219
Shamelhout Gustave (Схамельговт Густав) 1221–1226
Snoek-Gorelik Marina (Снук-Горелік Маріна) 991a, 1102, 1103
Sourault Ph. (Супо Філіп) 1279
Swirko André (Свірко Андрій) 1177–1179, 1181–1185, 1191, 1192, 1194, 1196–1198, 1208, 1210, 1211, 1212
- Tillac Charles** (Тіак Шарль) 1183, 1218, 1219
Tokary P., de (La Princesse de Tokary), (Токаржевська-Карашевич Оксана), (Оксана, принцеса де Токарі) 1183, 1218, 1219
- Uhrun (Houzar) Kaléna** (Угрин Калина) 1219
- Van den Berghe Marie** (Ван ден Берге Марі) 991a
- Zankievitch P.** (Занькевич П.) 1268

З М І С Т

Вітальне слово Надзвичайного і Повноважного Посла України в Королівстві Бельгія	5
Вітальне слово Надзвичайного і Повноважного Посла Королівства Бельгія в Україні	6
<i>Кравець Ярема. Україна і Бельгія: півторастолітній діалог красного письменства per translationem</i>	7
<i>Половинчак Юлія. Українсько-бельгійські зв'язки: досягнення і перспективи</i>	33
<i>Добко Тетяна, Кравець Ярема. Від укладачів</i>	37

БЕЛЬГІЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА В УКРАЇНІ

Літературно-критичні праці	45
Твори окремих авторів та література про них	55
Література латинською мовою	55
Література французькою мовою	56
Література фламандською, нідерландською мовами	153
Народна творчість	157

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА В БЕЛЬГІЇ

Літературно-критичні праці	161
Твори окремих авторів та література про них	165
Народна творчість та анонімні твори	218
Показчик імен	221
Показчик українських перекладачів бельгійської літератури	239
Показчик франкомовних, фламандських і нідерландських перекладачів української літератури	241

TABLE DES MATIÈRES

Parole de félicitation. Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire d'Ukraine au Royaume de Belgique	5
Parole de félicitation. Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire du Royaume de Belgique en Ukraine	6
<i>Kravets Yarema</i> . L'Ukraine et la Belgique: dialogue de cent cinquante ans des belles-lettres <i>per translationem</i>	7
<i>Polovyntchak Youlia</i> . Les rapports ukraino-belges: résultats et perspectives	33
<i>Dobko Tetiana, Kravets Yarema</i> . Préface des rédacteurs de l'index	37

LA LITTÉRATURE BELGE EN UKRAINE

Les ouvrages littéraires et critiques	45
Les œuvres des auteurs belges, la critique de leurs écrits	55
La littérature en langue latine	55
La littérature francophone	56
La littérature en langues flamande et néerlandaise	153
Création populaire	157

LA LITTÉRATURE UKRAINIENNE EN BELGIQUE

Ouvrages de critique littéraire	161
Les œuvres des auteurs ukrainiens, la critique de leurs écrits	165
La création populaire et les œuvres anonymes	218
Index des auteurs mentionnés	221
Répertoire des traducteurs ukrainiens de la littérature belge	239
Répertoire des traducteurs belges d'expressions française, flamande et néerlandaise de la littérature ukrainienne	241

INHOUD

Welkomstwoord van de Ambassadeur van de Republiek Oekraïne voor het Koninkrijk België	5
Welkomstwoord van de Ambassadeur van het Koninkrijk België in de Republiek Oekraïne	6
<i>Kravec Yarema</i> . Oekraïne en België: Over schone letteren – een dialoog van anderhalve eeuw <i>per translationem</i>	7
<i>Polovynczak Julia</i> . Oekraïens-Belgische betrekkingen: Afloop en toekomstmogelijkheden	33
<i>Dobko Tetiana, Kravec Yarema</i> . Een woord van de samenstellers	37

BELGISCHE LITERATUUR IN OEKRAÏNE

Literaire kritiek	45
Publicaties en kritiek	55
Latijnstalige literatuur	55
Franstalige literatuur	56
Nederlandse en Vlaamse auteurs	153
Volkspoëzie	157

OEKRAÏENSE LITERATUUR IN BELGIË

Literaire kritiek	161
Publicaties en kritiek	165
Volkspoëzie en anonieme auteurs	218
Index van namen	221
Index van Oekraïense vertalers van Belgische literatuur	239
Index van franstalige, vlaamse en nederlandse vertalers van Oekraïense literatuur	241

Науково-довідкове видання

**УКРАЇНСЬКО-БЕЛЬГІЙСЬКІ
ЛІТЕРАТУРНІ ЗВ'ЯЗКИ
1870-2008**

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Технічний редактор Н. Маслакова
Комп'ютерне макетування С. Головаха

Підп. до друку 23.03.10. Формат 70x100/16. Друк офс.
Ум. друк. арк. 15,96. Обл.-вид. арк. 13,86. Наклад 300 прим. Зам. № 8

Видруковано у науково-видавничому центрі НБУВ.
Просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 1390 від 11.06.2003 р.

- У 45 **Українсько-бельгійські літературні зв'язки. 1870-2008 : Бібліографічний покажчик / НАН України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – К., 2010. – 246 с.**
ISBN 978-966-02-5372-8

Бібліографічний покажчик відображає літературу про українсько-бельгійські літературні зв'язки, творчість окремих бельгійських письменників у дослідженнях українських літературознавців, публікації українських письменників у Бельгії і бельгійських в Україні.

Зафіксовано відомості про книги, матеріали наукових конференцій, автореферати дисертацій, статті з журналів, збірників, енциклопедій, довідників, газет українською, російською, французькою, фламандською, нідерландською та англійською мовами, видані переважно в Україні та Бельгії за період з 1870 до 2008 рр.

Покажчик призначений для наукових працівників, викладачів, співробітників бібліотек і видавництв, усіх, хто цікавиться міжнародним контекстом української літератури, зокрема її теперешніми контактами з бельгійською літературою французькою та нідерландською мовами.

УДК 82+398] (493 : 477)
ББК 83+82] (4Бел : 4Укр)

43,10

BC 49658

(3)